

TÜRK-İSLÂM BİLİM KÜLTÜR MİRASI DİZİSİ: 7

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

Hoca Dehhânî Divanı

HAZIRLAYANLAR: ERSEN ERSOY - ÜMRAN AY

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

Hoca Dehhânî Divanı

Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Dizisi: 7

Hazırlayanlar

Ersen Ersoy (Doç. Dr.)

Ümran Ay (Yrd. Doç. Dr.)

Editör

Nihat Öztoprak (Prof. Dr.)

ISBN: 978-9944-252-85-0

Ankara, 2017

Tasarım ve Uygulama

Murat Acar

Proje Sorumlusu (TÜBA Başkanı)

Ahmet Cevat Acar (Prof. Dr.)

Proje Yayın Kurulu

Atilla Bir (Prof. Dr.)

Derya Örs (Prof. Dr.)

Erhan Afyoncu (Prof. Dr.)

Hüseyin Gazi Topdemir (Prof. Dr.)

Hüseyin Sarıoğlu (Prof. Dr.)

M. Fatih Andı (Prof. Dr., Proje Yürütücüsü)

Muhittin Macit (Prof. Dr.)

Mustafa Çiçekler (Prof. Dr., Proje Yürütücüsü)

Mustafa Kaçar (Prof. Dr.)

Proje Yayın Koordinatörleri ve Danışmanları

H. Ahmet Arslantürk (Doç. Dr.)

Cahid Şenel (Yrd. Doç. Dr.)

Proje İdari İşler Sorumlusu

Duygu Coşkun

Baskı

Ses Reklam Paz. Turizm San. ve Tic. Ltd. Şti.

Mebusevleri Ayten Sk. 28/7 Çankaya - ANKARA

© Türkiye Bilimler Akademisi 2017

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.

Yayıncının izni olmadan hiçbir şekilde çoğaltılamaz.

Kapak Görseli

Hoca Dehhânî Divanı, Zahriye Sayfası 1b

Kullanılan görsellerin yayın izinleri ile ilgili
maddi-manevi sorumluluklar eseri hazırlayanlara aittir.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

Piyade Sokak - No: 27 Çankaya - ANKARA

bilimklasikleri@tuba.gov.tr

0 312 442 29 03

www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

Büyük gelecekle, büyük geçmişlerin bilgi ve birikimi üzerine inşa edilir.

Türkiye, ihtişamlı bir medeniyetin ve zengin bir tarihin meydana getirmiş olduğı büyük bir birikimin varisidir. Kökleri bilime, bilgiye, hikmete ve irfana dayanan bu birikim, ülkemizin geleceğinin inşası gayretlerinde de en önemli referansımız olmalıdır. Bu büyük birikimden yararlanmadığımız takdirde, geçmişimizi “müzelik bir emtia”ya dönüştürürüz, sağlıklı bir gelecek inşa edemeyiz.

Zira tarih, sadece geçmişte olup biten değil, aynı zamanda bugüne kalan, yarına da aktarılacak olandır. Milletler tarihte yalnızca geçmişlerini değil, geleceklerini de ararlar. Geçmişiyile barışamayan, tarihini yorumlayamayan, ecdadına yabancılaşan milletler, sağlıklı bir gelecek inşa edemezler.

Çağımıza ve geleceğe yapacağımız etki bakımından, sahip olduğumuz zengin mirası yeniden ve daha güçlü biçimde harekete geçirmemiz gerekiyor. Türkiye Bilimler Akademisi tarafından yürütölen “Türk-İslâm Bilim ve Kültür Mirası Projesi”ni, işte bu amaca yönelik bir çalışma olarak değerlendiriyorum.

Proje kapsamında, sosyal bilimler, İslâmî ilimler, Türkiyat, sağlık ve tabiat bilimleri ve teknik bilimler alanlarında hazırlanan eserlerin, bilim ve kültür hayatımıza kazandırılmasını takdirle karşılıyorum.

Bu vesileyle, eserlerin müelliflerini rahmet ve şükranla yâd ediyor, projenin hayata geçirilmesinde görev alan bilim adamlarımız ile TÜBA mensuplarını kutlıyorum.

Recep Tayyip Erdoğan

T.C. Cumhurbaşkanı

Takdim

Toplumların gelişme ve kalkınmasında bilimsel ve teknolojik çalışmalar, belirleyici bir role sahip bulunmaktadır. Yeni bilim ve teknoloji yatırımlarının gerçekleştirilmesi yanında sahip olunan bilimsel ve kültürel birikim ve mirastan yararlanılması, bunun için de söz konusu mirasın gün ışığına çıkarılması büyük önem taşımaktadır.

Mensubu olduğumuz Türk-İslâm medeniyetinin insanlığın bilimsel, teknik ve kültürel birikim ve gelişimine önemli katkıları bulunmaktadır. Bununla birlikte, medeniyetimizin bilim ve kültür tarihindeki önemli başarıları ve katkılarının, egemen Batı merkezli bakış açısının da etkisiyle, yeterince görünür ve bilinir olmadığı bir gerçektir. Bu durum, tarihimizle övünmenin ötesinde hepimize bu zengin mirasın değerlendirilmesi konusunda yeni görevler yüklemektedir.

Türk-İslâm medeniyetine ait eserlerin gün ışığına çıkarılarak bilim ve kültür dünyası ile gelecek kuşakların istifadesine sunulması; bilim, ar-ge ve yenilikçilik konusundaki amaçlarımızın gerçekleştirilmesi için gerekli birikim, özgüven ve motivasyona değerli katkılar sağlamayı içeren önemli bir millî görevin yerine getirilmesini ifade etmektedir. Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) tarafından başlatılan “Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Projesi”, bu konuda atılmış önemli bir adımı oluşturmaktadır.

Matematik, astronomi, tarih, coğrafya, edebiyat, felsefe gibi alanlardan seçilmiş birçok ünlü İslâm âlimi/düşünürü/yazarı tarafından hazırlanan eserleri bilim ve kültür dünyasına kazandırmayı amaçlayan bu proje, Türk-İslâm medeniyetinin bilim ve kültür literatürüne katkısını daha görünür ve yararlanılır hale getirecektir.

TÜBA mensuplarını bu değerli proje için tebrik ediyorum. Eserlerin yazarlarını hayırla yâd ediyor, eserlerin hazırlanması ve yayımlanmasına katkı sağlayan herkese teşekkür ediyorum. Projenin bilim ve kültür hayatımıza yararlı olmasını temenni ediyorum.

Dr. Faruk Özlü

T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

Sunuş

Günümüzde bilim ve yenilikçilik, ulusal kalkınma ile uluslararası rekabette görelî üstünlük sağlamada belirleyici stratejik faktörler haline gelmiştir. Toplumların bilim ve yenilikçilik performansı açısından, toplumda bilimin, bilimsel düşünce ve yaklaşımların önemsenmesi, teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması ile gençlerin bilim ve araştırma alanına yönlendirilmesi, özel bir öneme sahiptir. Bu hususlar, dünyadaki muadilleri gibi Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) bakımından da öncelikli amaç ve görevler arasında yer alır.

Bilim ve yenilikçilik performansı, güncel imkan ve kaynaklar yanında tarihsel birikim ve mirasın değerlendirilmesini de gerektirir. Millet olarak, önemli bir bölümü gün ışığına çıkarılmayı ve değerlendirilmeyi bekleyen zengin bir bilim ve kültür mirasına sahip bulunuyoruz. Bu mirasın daha görünür ve yararlanılır kılınması, bugünkü ve gelecekteki performansımız ve ulusal hedeflerimize ulaşmamız açısından büyük önem taşımaktadır.

Tarihsel birikim ve mirasın ortaya çıkarılması ve değerlendirilmesi, diğer yararları yanında, başarılı bir performans için gerekli özgüven ve motivasyona yapacağı katkı bakımından da büyük önem taşır. Uluslararası yarışta son iki yüzyıldır ve günümüzdeki görelî konumumuz ile geleceğe yönelik yüksek amaçlarımız dikate alındığında, bireysel ve toplumsal düzeyde sağlıklı bir benlik/kimlik ve özgüven inşası ile güçlü bir motivasyon ikliminin oluşturulmasına gerek olduğu ve bu konuda her Türk vatandaşı

ve kurumunun katkı ve destek sağlamasının ulusal bir görev olduğu açıktır.

TÜBA Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Projesi, Akademimiz tarafından bu düşünceler doğrultusunda, Kalkınma Bakanlığı'nın mali desteğiyle 2014 yılında başlatılmıştır. Proje ile, Türk-İslâm medeniyeti havzasında, fen, mühendislik, Türkiyat, sosyal bilimler, dinî ilimler gibi alanlarda eski-farklı Türk lehçeleri ile diğer dillerde üretilmiş, uzman bilim insanlarımızca seçilen 100 eserin, imkân ve ihtiyaca göre transliterasyonu, tıpkıbasımı ve/veya tercümesi yapılarak yayımlanması yoluyla bilim ve kültür âleminin ve gelecek kuşakların istifadesine sunulması hedeflenmiştir.

TÜBA Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Projesi, çok sayıda paydaşın doğrudan ve dolaylı katkı ve desteklerinin eseridir.

Öncelikle, bilime ve projeye verdikleri çok değerli destek için Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a kalbî şükranlarımızı arz ediyorum.

Bugüne kıyasla oldukça kısıtlı koşullarda bu eserleri kaleme alan bilim ve kültür tarihimizin kahramanlarını rahmet ve şükranla yad ediyorum. Bu eserlerin çoğaltılması, saklanması ve bugüne ulaşmasında rol alan isimsiz kahramanları da saygıyla anıyorum. Eserlerin transliterasyonu, tıpkıbasımı ve/veya tercümesi ve tahlilini yaparak günümüzün ve geleceğin okuyucu ve araştırmacılarına ulaşmasını sağlayan bilim insanlarımıza müteşekkirimiz. Yayına hazırlık ve basım sürecinde rol alan üyelerimiz, bilim insanlarımız ve çalışanlarımız ile projeye katkı sağlayan tüm paydaşlarımıza da teşekkür ediyorum.

TÜBA Türk-İslâm Bilim Kültür Mirası Projesi'nde yayımlanan eserlerin medeniyet ihyası/inşası süreci ile milletimizin bilim alanında ve topyekün gelişimi bakımından yararlı olmasını diliyorum.

Prof. Dr. Ahmet Cevat Acar

TÜBA Başkanı

İçindekiler

Takdimler ve Sunuş

Önsöz	15
Giriş	19
Hoca Dehhânî Hakkında Bilinenler	19
Hayatı	19
Eserleri	22
Edebî Kişiliği	23
Hoca Dehhânî Hakkında Yeni Tespitler	24
Hayatı ve Eserleri	24
Edebî Kişiliği	27
Divan	31
İnceleme	31
Metin	65
Kaynaklar	133
Sözlük	135
Matlalar Dizini	139
Dizin	147
Tıpkıbasım	235

*Kıymetli hocalarımız
Orhan Bilgin, Kemal Yavuz,
Nihat Öztoprak ve
Sebahat Deniz'e ithaf ile...*

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

Önsöz

Türkçe, tarihî metinler bakımından dünyanın en zengin dillerinden birisidir. Bir tarafta hem yerli hem de yabancı arşivlerde sayısı yüzlerce milyonu bulan vesikalar, diğer tarafta yüz binlerce ciltlik yazma ve matbu eser bir önceki cümlemizdeki iddiamızı kanıtlar mahiyettedir. Dünyadaki tarihî metinlere sahip diğer dillerle karşılaştırdığımızda çok az dilin Türkçe kadar kadim ve zengin bir metin mirasına sahip olduğunu söyleyebiliriz. İlkın taşları kazıyarak düşüncelerini, tefekkürlerini, duygu ve nasihatlerini gelecek nesillere aktaran ecdadımız, tarihî süreç içerisinde çok farklı harfler kullanarak metinler meydana getirdiler. Göktürkler, runik alfabe denilen kendilerine has bir abece sisteminden yararlanıyorlardı. Uygurlar, Mani, Brahmi, Sogd, Tibet yazı sistemlerini kullandılar. Bunlardan başka Türk dili tarihin çeşitli dönemlerinde Süryani, İbrani, Grek harfleriyle de yazıldı. İslamiyet'in kabulünden sonra Arap harflerini kullanmaya başlayan ecdadımız bin yıllık bir zaman dilimi içerisinde bu harflerle milyonlarca metin üretti. Elimizdeki tarihî metinleri değerlendirdiğimizde en çok eserin Arap harfleriyle yazıldığını görürüz. Günümüzde İran'da ve Doğu Türkistan'da yaşayan Türkler Arap harflerini kullanmaya devam etmektedirler.

Türkiye'de Latin harflerinin kabulünden sonra Arap harfleriyle yazılan pek çok önemli metin bu alfabe ile neşredilmiştir. Bazı

akademisyen ve araştırmacılar, önemli metinlerin yayımlandığı bu aşamadan sonra metin neşri ile uğraşmanın gereksiz olduğu düşüncesindedirler. Oysaki Türkçe yazma ve matbu tarihî metinleri ihtiva eden çok az kütüphanenin tam ve mufassal bir kataloğu hazırlanmıştır. Bu sebeple gerek Türkiye’deki kütüphanelerde gerekse yurt dışındaki koleksiyonlarda yayımlanmayı bekleyen pek çok önemli metin vardır. Bahsini ettiğimiz eserlerin dil, edebiyat ve kültür tarihimiz açısından taşıdıkları kıymeti anlatmaya dahi gerek yoktur. Zikri geçen kültürel birikimin en büyük miraslarımızdan ve iftihar vesilelerimizden addedilmesi icap eder. Himmet sahibi gayretkeş ilim erbabından meydana gelecek bir komisyonun teşkil edilmesiyle en önemli kültürel miraslarımızdan olan ve Amerika’dan Çin’e, Rusya’dan Ceza-yir’e kadar dünyanın her tarafına dağılmış olan elyazması eserlerimizin dökümünün yapılması en öncelikli işlerden biri olarak görülmelidir. Bunun akabinde bu eserlerin detaylı bir kataloğu hazırlanmalıdır.

Elinizdeki bu eser, yukarıda anlatmaya çalıştığımız edebiyat tarihi bakımından kıymeti haiz bir metnin neşrinden ibarettir. Dehhânî, kendisi ve eserleri hakkında çok az şey bilinmesinin aksine edebiyat ve tarih ile ilgili çalışmalarda çok zikredilen bir şahsiyettir. Onu ilk önce Fuat Köprülü ilim âlemine tanıtmıştır. Köprülü’nün Dehhânî ile ilgili serdettiği görüşleri yüz senedir edebiyat ve tarih kitaplarında tekrar edilegelmiştir. İlk defa Köprülü tarafından söylenen şâirin Anadolu Selçuklu hükümdarı III. Alaaddin döneminde yaşadığı, klasik edebiyatın kurucusu olduğu ve din dışı konularda şiirler yazdığı, bir Selçuklu *Şehnâmesi* kaleme aldığı gibi bilgiler pek çok referans kitabında yinelenmiştir. Ömer Faruk Akün, şâirin eldeki bir kasidesinden hareketle XIV. asrın ikinci yarısında hayatta olması gerektiğini ileri sürerek Köprülü’nün görüşünü tashih etmiştir. Günay Kut, Ömer bin Mezdî’in *Mecmûatü’n-Nezdîr* adlı nazire mecmuasından hareketle Dehhânî’nin Ahmedî ile çağdaş olması gerektiğini belirtmiştir. Dehhânî’nin Medine’deki Şeyhülislam Ârif Hikmet Bey kütüphanesindeki bir divan mecmuasında bulduğumuz şiirlerinden hareketle onun XIV. yüzyılın ikinci yarısında hayatta olduğunu

kesin olarak ortaya koyuyoruz. Buna ilave olarak şairin Karaman Beyi Alaaddin Ali'nin meclisinde bulunduğunu, bir tabiat şairi olmakla birlikte din ve tasavvufa da tamamen bîgâne olmadığını ortaya koyuyoruz.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Hoca Dehhânî'nin hayatı, edebî kişiliği ve eserlerine dair bilinenler özetlenmiş, ikinci bölümde hayatı ve eserleri hakkında yeni tespitlerimiz ortaya konmuştur. Üçüncü bölümde eserin şekil ve muhteva incelemesi yapılmış, dördüncü bölüm divan metnine ayrılmıştır. Bu kısımda el yazma nüshanın tavsifi, eserin imlâ hususiyetleri belirtildikten sonra divanın transkripsiyonlu metni yer almıştır.

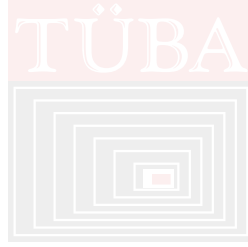
Eser; bibliyografya, sözlük, matlalar dizini ve manzumelerin tamamının genel diziniyle ikmal edilmiştir. Hoca Dehhânî Divanı'nın el yazma nüshasında gazeller derkenarda düzensiz olarak sıralanmıştır. Eser yayına hazırlanırken bu sıralamaya müdahale edilmemiş, çalışmanın sonunda elif bâ tertibine göre matlalar dizilerek çalışmadaki gazel numarası ve divandaki varak numarasıyla gösterilmiş, böylelikle okuyucuların aradıkları gazele daha çabuk ulaşmaları hedeflenmiştir. Genel dizinin hazırlanmasında *TürkSözDiz* programından faydalanılmıştır. Eserdeki imla hususiyetleri ve farklılıkları transkripsiyonlu metinde ve dizinde aynen korunmuştur.

Eserin yayına hazırlanma sürecinde alanında uzman hocalarımız bizden desteklerini esirgemediler. Prof. Dr. Orhan Bilgin ve Prof. Dr. Kemal Yavuz her zaman olduğu gibi metnin ortaya konmasında, müşkül beyitlerin hallinde ve eserin tertibinde baştan sona kadar kıymetli vakitlerini lutfederek rehberimiz oldular. Prof. Dr. Mesut Şen bazı dil ve imlâ hususiyetlerine dikkatimizi çekerek mümkün olduğunca düzgün bir metnin ortaya çıkmasına yardımcı oldu. Araş. Gör. Yurdagül Üngör ve Hamdi Üngör dizinle ilgili problemlerimizin halledilmesinde büyük emek sarfettiler. Ve her zamanki gibi İSAM Kütüphanesi kaliteden ödün vermeyen hizmet anlayışıyla kaynaklara zamanında ulaşmamızı sağladı. Kendilerine minnettarız. Divanın bilinen yegâne nüshasını edinmemizi sağlayan Medine Arif Hikmet Bey Kütüphanesi

yetkililerine ve sevgili Şefika Biçer'e sağladıkları kolaylıklar için ayrıca teşekkür ediyoruz.

Her zamanki gibi eserin eksiklikleri bizden, güzellikleri büyükle-
rimizden menkuldür diyor, Eski Türk Edebiyatı alanında önemli
bir boşluğu doldurduğuna inandığımız *Hoca Dehhânî Divanı*'nı
keyifle okumanızı temenni ediyoruz.

Ersen Ersoy - Ümran Ay

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

Giriş

HOCA DEHHÂNÎ HAKKINDA BİLİNERLER¹

Hayatı

Hoca Dehhânî, ilim dünyasına ilk kez Fuad Köprülü tarafından tanıtılmıştır. Osmanlı dönemi tezkirelerinin hiçbirinde Hoca Dehhânî'den bahsedilmez. Buna mukabil XIV-XVI. asırlar arasında yazılan bazı eserlerde onun ismine tesadüf edilir. Bunlar arasında Şeyhoğlu Sadreddin Mustafa'nın kaleme aldığı *Kenzü'l-Küberâ ve Mehekkü'l-Ulemâ*, Hatipoğlu'nun telif ettiği *Bahrü'l-Hakâyık*, *Letâifnâme* ve Şikârî'nin yazdığı *Karamannâme* adlı eserler vardır. Fuat Köprülü *Hayat* mecmuasında yayımlanan bir yazısında, Millet ve İstanbul Üniversitesi Kütüphanelerinde Şikârî'nin Karaman tarihine dair bir eserinin kayıtlı olduğunu söyler. Bu eserde Selçuklu hükümdarı I. Alaaddin Keykubad'ın (saltanatı 1220-1237) Dehhânî'ye bir Selçuklu *Şehnâme*'si yazmasını emrettiğini ifade eder.² Köprülü, Dehhânî'nin Ömer bin Mezid'in *Mecmûatü'n-Nezâir*, Eğridirli Hacı Kemal'in *Câmiü'n-Nezâir* ve

- 1 Hoca Dehhânî'nin hayatı ve eserleri hakkında bu kitapta yer alan bilgiler, daha önce şaire ait yeni bilgilerin bilim dünyasına sunulduğu bir makalede özet halinde yayınlanmıştır. Ersen Ersoy, Ümrân Ay, "Hoca Dehhânî Hakkında Yeni Bilgiler" *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S.15, İstanbul 2015, s. 1-26.
- 2 "Hicrî 1119'da istinsah edilmiş bir nüshası Millet Kütüphanesi'nde ve diğer yeni bir nüshası da Dârülfünûn Kütüphanesi'nde 14104 numarada mukayyed bulunan Türkçe mensur bir Karaman Tarihi vardır ki *Şikârî Şehnâmesi* namıyla maruftur. Eserin baş taraflarında verilen malumata göre Selçuk Hükümdarı Sultan Alaeddin Keykubad, Firdevsî'nin *Şehnâme*'sine nazire olmak üzere Farsî bir *Selçukî Şehnâmesi* tertibini "Dehhânî" adlı bir şaire emr itmiş, muahhirede Karaman oğullarından Alâeddin Beg (saltanatı 1361-1398) bunu takliden Yarcânî mahlashı bir şaire aynı tarz ve mahiyette bir *Karaman Şehnâmesi* tanzim ettirmiş. İşte Şikârî, Farsî olduğu cihetle şöhet bulmayup rağbetten düşen bu eseri Türkçeye tercüme etmiştir. Bu Selçuk ve Karaman şehnâmelerinin tarih itibariyle ehemmiyetleri pek sarîh ise de maalesef bu eserler bize kadar gelememiştir. Yalnız bu tafsilattan Selçukîler devrinde "Dehhânî" mahlashı bir şairin mevcudiyetini öğreniyoruz." Köprülüzâde 1926: 4.

özel kütüphanesindeki bir mecmuada mevcut şiirlerindeki dil ve üsluptan hareketle onun I. Alâeddîn değil ancak Selçuklu Sultanı III. Alâeddîn (saltanatı 1298-1302) döneminde yaşaması gerektiğini anlatır. Onun şiirlerindeki dilin Yunus ve Ahmed-i Fakîh'e benzemediği görüşündedir. Dehhânî, I. Alâeddîn dönemi şairi (ö. 1237) olsaydı İbn-i Bîbî gibi tarihçilerin muhakkak ondan bahsedeceğini ifade eder. Fuat Köprülü, belirtilen sebeplerden dolayı Dehhânî'nin Selçuklu sultanı III. Alâeddîn (ö. 1302) döneminde yaşamış olması gerektiğini düşünür. Daha sonra Dehhânî mahlasının güzel kokulu yağlar çıkarıp satan itriyatçı değil nakkaş manasına geldiğini iddia eder. Onun lâdînî konularda şiirler yazdığını ve klasik şiirin ilk temsilcisi olduğunu söyler. Köprülü adı geçen yazıda son olarak hususi kütüphanesinde bulunan bir şiir mecmuasındaki iki gazelin metnini verir (Köprülü 1926: 4-5). Söz konusu gazeller çalışmamızda 98 ve 102. sırada yer almaktadır. Hikmet İlaydın, Dehhânî'nin III. Alâeddîn Keykubâd değil, I. Alâeddîn Keykubâd (1220-1237) döneminde yaşamış olduğunu, *Hoca Dehhânî gibi sanatına değer verilmesi umuduyla Horasan'dan Anadolu'ya gelen bir şairin, bölük pörçük saltanatını orada burada yolsuzluklarla, başarısızlıklarla sürdürmekte olan ve halkın sefaletini engellemeyen III. Alâeddîn gibi gölge bir hükümdara bel bağlamayacağını* ileri sürerek onun hayatını I. Alâeddîn'in ölümünden (1237) hemen öncesine alarak 13.yy'ın ilk yarısına götürür (İlaydın 1974: 765-774). Dehhânî'nin kasidesini tematik bir bakışla ele alan Çetin Derdiyok da İlaydın'ın görüşüne katılarak onu I. Alâeddîn devri şairi olarak gösterir (Derdiyok 1994: 61).

Ömer Faruk Akün, 1994 yılında yapılan 12. Türk Tarih Kongresi'ne gönderdiği bildiri özetinde Hoca Dehhânî'nin bir Selçuklu şairi ve divan şiirinin Anadolu'daki ilk temsilcisi olup olmadığını sorgulamış ve Dehhânî'nin şiirinde 14. yüzyılın ikinci yarısında Anadolu'da geçen bir vaka ile ilgili çok açık işaretler bulunduğunu, *Selçuknâme* müellifi diye onu Selçuklu devrinde arama gayretinin yanlış olduğunu belirtmiştir. Şairin Beylikler devresinde yaşamış olduğunu ve 14. asrın 2.yarısında henüz hayatta olduğunu, bu sebeple de Divan edebiyatının ilk temsilcisi olamayacağını ifade etmiştir (Akün 1994: 57-58). Maalesef Ömer Faruk Akün, kongreye bildiri metninin tamamını gönderemediğinden özetle ifade ettiği hususlar önemli olmasına rağmen muhtasar ve iddiaları açıklanmaya muhtaç bir bilgi olarak kalmıştır.

Günay Kut, *Türk Dünyası Edebiyat Tarihi Ansiklopedisi* için kaleme aldığı bölümde³

.....

3 Günay Kut, "Nazım (XIII-XIV.yy)", *Türk Dünyası Edebiyat Tarihi*, C.4, s.304-564 (Dehhânî'yle ilgili kısımlar için bkz. s.354-358), Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara 2004.

Hoca Dehhânî'nin III.Alâeddîn Keykubâd zamanında değil Karaman Beyi Alâeddîn Ali (ö.1398) zamanında yaşamış olabileceğine dikkat çekmiştir. Kut, Ömer bin Mezîd tarafından derlenen *Mecmuatü'n-Nezâir* isimli şiir mecmuasında Hoca Dehhânî ve Ahmedî (ö.815/1412)'nin karşılıklı nazireleri bulunduğunu, Ahmed-i Dâî (?-1421'den sonra)'nin bir şiirine de Ahmedî ve Hoca Dehhânî'nin nazire gazelleri bulunduğunu,⁴ dolayısıyla Ömer bin Mezîd'in tespiti doğru ise bu şairlerin birbirleriyle çağdaş olmaları gerektiğini, Dehhânî'nin de Karaman sultanı Alâeddîn Ali (ö.1398) zamanında yaşamış olduğunu belirtir.

Günay Kut, Şeyhoğlu (ö.817/1414?)'nun *Kenzü'l-Küberâ* (telifi 803/1401) adlı eserinde “merhum” olarak anılmasından onun 14.yy şairlerinden olduğu düşüncesini kuvvetlendirdiğinin altını çizer (Kut 2004: 355). Kut'un belirttiği gibi Şeyhoğlu (ö.817/1414?)'nun *Kenzü'l-Küberâ ve Mehekkü'l-Ulemâ* (telifi 803/1401) adlı eserinde geçen “Nice ki merhûm Hoca Dehhânî eydür. Beyt: Benem ol hümâ-yı devlet ki bu âşiyâna geldüm” (Yavuz 1991: 144) ifadesi eserin yazılmadan kısa bir müddet önce Hoca Dehhânî'nin vefat ettiğini düşündürür.⁵ Hatiboğlu (ö.838/1435'ten sonra) *Bahru'l-Hakâyık* (telifi 812/1409) adlı kitabında nazımda şah kabul ettiği şairler arasında başta Mevlânâ Celâleddîn Rûmî olmak üzere Nizâmeddîn, Sadî ve Attar'ı; bunların tâbî'i olarak da Dehhânî, Ahmedî ve Şeyhoğlu'nu sayar (Türk 2009: 161). Adı geçen şairlerin kendisi için ya güneş ya ay olduklarını söyler.

Hatiboğlu, 817/1414 yılında tamamladığı *Letâiyifnâme*'sinde yukarıdaki şairlere Senâyî, Gülşehrî ve Âşık Elvan'ı da ilave ederek bu şairleri görmediğini ama her insanın sözünden belli olduğu gibi onların da hepsinin sözün şahı, kendisinin de güneşi ve ayı olduklarını tekrarlar (Sevinçli 2007: 407). Hatiboğlu adı geçen her iki eserinde de üçer beyitle yer verdiği bu isimleri kendi arasında tasnif ederek Ahmedî, Şeyhoğlu ve Dehhânî'yi daima birlikte anar.

•••••

4 “840/1436-37 yılında derlenen *Mecmuatu'n-Nezâir* (Canpolat 1982)'de karşımıza çıkan 3, 8, 21, 40 ve 173. nazireler dikkatle incelendiğinde o gazeli ilk kez Ahmedî (ö. 815/1412)'nin ya da Dehhânî'nin yazdığı görülür: Meselâ 3. manzume olan, *Nazîre-i Dehhânî* başlığı altındaki “*Sun iy sâkı güle güle bize ol rûh-ı reyhâm / Ki gül yine bezemiştir bugün sahn-ı gülîstânı*” matlâlı kaside Ahmedî'nin *Mevlânâ Ahmedî-râst* başlığıyla başlayan “*Şehâ çünkim elün irdi geçürgül hoş bu devrânı / Bugün hoş geç ko yarım ki götürmez bu devr anı*” matlâıyla başlayan kasidesine naziredir. 8. ve 40. nazire gazellerinde ise yine orijinal gazel ilk kez Ahmedî tarafından söylenmiştir. 173.gazelde ise başlık *Dehhânî-râst* olarak atılmıştır. Bu gazele de mecmuanın derleyicisi Ömer tarafından yazılan iki nazire vardır...21. nazirenin ilk şairi ise Ahmed-i Dâî görünmektedir. Bu gazele Ahmedî, Nesimî, Dehhânî, Bahâ, Sâhibî, Şemsî, Nâmûsî, Mukimî, Nebî, Alâ'î, Bayram, Dilsüz Mehmed ve “Ömer nazire söylemişlerdir.” (Günay Kut 2004: s.354-55)

5 Dehhânî'yi hoca sıfatıyla tavsif eden ilk kişi Şeyhoğludur. Köprülü'nün onu tanıttığı yazısından sonra kaynaklarda genellikle Hoca Dehhânî şeklinde zikredilir. Ancak şairin manzumelerinde hoca sıfatına tesadüf edilmediği gibi bunu çağrıştıracak bir ifade de geçmemektedir.

Eserleri

Fuad Köprülü, 1926 yılında yayınladığı yazısının zeylinde, kendi hususî kütüphanesinde hicrî 8-9.yy’a ait bir mecmua içinde bulunan

Şabr eyle gönül derdünge dermân ire umma
Cân atma oda bîhude cânân ire umma

matla’lı gazeliyle (Köprülüzâde 1926: 5); Eğirdirli Hacı Kemal’in *Câmiü’n-Nezâir* isimli nazire mecmuasında bulunan

Bahâr irişdi vü kıldı cihânı nûrânî
Geliün teferrüc idelim gül ü gülistânı

matla’lı gazelini tanıtmıştır (Köprülü 1926: 5; Morkoç 2003: 2280). Köprülü bu iki gazelin ardından Ömer Bin Mezîd’in *Mecmuâtü’n-Nezâir*⁶ isimli nazire mecmuasında bulunan bir kasidesi ve dört gazelini daha tanıtarak (Köprülüzâde 1928: 488) Dehhânî’nin toplamda bir kaside ve altı gazelinden ilim dünyasını haberdar etmiştir.

Mecdut Mansuroğlu, *Dehhânî ve Manzumeleri* adıyla yayınladığı kitapta, Köprülü’nün tanıttığı manzumelere 3 gazel daha ilave ederek şiir sayısını ona çıkarmıştır (Mansuroğlu 1947). Mansuroğlu, Üniversite Kütüphanesi Rıza Paşa nr. 1547’de bulunan bir nazire mecmuasının 88b, 135b ve 537b varaklarında Dehânî mahlasıyla yazılmış üç şiirden bahsetmiş,⁷ bu şiirleri dil ve edâ bakımından Dehhânî’nin diğer şiirlerinden ayırmanın güç olduğunu, bu devirde vezin gereği mahlasların şeddesiz okunuşunun da çok görüldüğünü, “ağzı” anlamına gelen “dehanı” kelimesinin tevriyeli kullanıldığını düşünmüş ve ihtiyat kaydıyla bu üç gazeli Dehhânî’ye atfetmiştir.

Hikmet İlaydın, *Dehhânî’nin Şiirleri* başlığıyla yayınladığı makalesinde Fuad Köprülü’nün tanıttığı 1 kaside ve 6 gazelin metinlerine yer vermiş, Mecdut Mansuroğlu’nun ilave ettiği üç gazelden birinin Resmî’ye ait olduğunu, diğer

• • • • •

6 Ömer Bin Mezîd, *Mecmuâtü’n-Nezâir*, Haz. Mustafa Canpolat, TDK Yayınları, Ankara 1982, s.26-28, 32-33, 42, 54-55, 133-134.

7 Eserde, 8, 9 ve 10. numarada yer alan gazellerin matla’ları sırasıyla şöyledir:

Vaşf-ı lebünle şi’rüm olur ser-be-ser lezîz
Kîm âbı kand-i nâb-ı mükerrer ider lezîz (7 beyit) (Mansuroğlu 1947: 13);
Ay yüzinde hat belürse gözlerüm gıryan olur
Hâle görünse kenâr-ı mâhda bârân olur (5 beyit) (Mansuroğlu 1947: 13-14);
Bir kadehle bizi sâkı gamdan âzâd eyledi
Şâd olsun gönli anun gönümü şâd eyledi (7 beyit) (Mansuroğlu 1947: 14).

iki gazelin de şiiirlerinde mahlas kullanmayan Kemalpaşazâde'ye ait olduğunu tespit etmiş ve bu şiiirleri makale dışında bırakmıştır (İlaydın 1978, 137-176).

Günay Kut, 1988'de yayımlanan “Yazmalar Arasında II” başlıklı yazısında Hoca Dehhânî'nin British Library Or.4129 numaralı şiiir mecmuasında 22a-b yaprakları arasında yer alan *nolaydı* redifli gazelini tanıtmıştır (Kut 1988: 182-183).⁸ Günay Kut'un ilavesiyle Dehhânî'nin bilinen altı gazeline bir gazel daha eklenerek gazel sayısı yediye ulaşmıştır.

Sonuç olarak bugüne kadar yapılan çeşitli araştırmalarda Hoca Dehhânî'ye aidiyeti kesin olan bir kaside, yedi gazel olmak üzere toplam sekiz manzume araştırmacıların bilgisine sunulmuştur.

Edebî Kişiliği

Fuad Köprülü, Anadolu'da Acem edebiyatından alınmış ve yüksek sınıfa mahsus bir lâdinî şiiir tarzının doğduğunu, tamamıyla sanat gâyesini hedef alan bu yeni tarz şiiirin de ilk temsilcisinin Hoca Dehhânî olduğunu söyler. Köprülü'ye göre Sultan III.Alâeddîn'in takdir ettiği ve teveccüh gösterdiği bu şaire Farsça bir *Selçuklu Şehnâme*'si yazmasını havale etmiş olması, onun Farsçayı çok iyi bildiğini gösteriyordu. Ancak o, buna rağmen eserlerinde Selçuklu sarayının seçkin lisanı Farsçayı değil; edebî, ilmî ve dinî çevrelerde önem kazanmaya başlayan Türkçeyi gayet başarıyla kullanıyordu.

Dehhânî'nin dilini çağdaşlarından daha temiz ve pürüzsüz bulan Köprülü, nazım tekniğine layıkıyla vakıf olduğunu şiiirlerinde hemen hiç tasavvuf tesirine rastlanmadığını, tamamen lâdinî bir ruhla gazellerini kaleme aldığını söyler. Gazellerini Sultan Vele'd'in gazelleri ile mukayese edilince Dehhânî'nin aruzu çok daha başarıyla kullandığını belirtir. İsmiinin ve eserlerinin 16.yy'a kadar gelebilmesini, çabuk unutulmamasını, başarılı bir şair olmasına bağlar (Köprülü 1980: 271-72).

Eldeki manzumelerine göre edebî kişiliğiyle ilgili tespitlerde bulunan Hikmet İlaydın da Köprülü çizgisini devam ettirir. Zamanın yaygın akımlarına, tasavvufa, bâtinîliğe, mezhep baskılarına kapılmadığını, yaşamın bütün fırsatları

•••••

8 Gazelin matla'ı şöyledir:
Lutf' itse vefâ kalsa bize yâr nolaydı
Kör olsa işitse anı ağıyâr nolaydı (5 beyit) (Kut 1988: 183).

Belge niteliğinde olan “düşmesün” redifli gazelin makta beytinin ikinci mısraında “alsun cevâbın şî’rinün” ifadesi Dehhânî’nin Ahmedî’ye nazire yazmış olduğunu göstermektedir. Bilindiği gibi nazire veya tanzir etme tabiri şairler tarafından “cevap deme, cevap verme” anlamlarına da kullanılmıştır (Köksal 2006: 456). Ahmedî’nin zemin şiirinin ve Dehhânî’nin naziresinin matla ve makta beyitleri şöyledir.

Ahmedî:

Nâ-hak kan-uçun gözleriñ mekr-ile âla düşmesün
Gerçi ki ‘ayn-i fitnedür çoh çoh vebâle düşmesün (g.513/1) (Akdoğan internet: 512)
Çün Ahmedî’nün sözlerin işide nefis-i nâtika
Dir kim bu söylerken dahı kimse makâle düşmesün (g.513/9) (Akdoğan internet: 512)

Dehhânî:

Müşgîn saçunu dir kıma kim ol cemâle düşmesün
Yâ’nî kamer tolunuban güneş zevâle düşmesün (54b)
Dehhânî la’lün vafına dür dökdi gelsün Ahmedî
Alsun cevâbın şî’rinün ayruk su’âle düşmesün (54b)¹⁰

Hoca Dehhânî’nin elimizdeki divan nüshasında, Ahmedî ile aynı vezin ve kafiye de başka şiirleri de vardır. Şimdilik hangilerinin zemin şiir veya nazire olduğunu açıkça tespit edemediğimiz bu şiirlerden bazılarının matla’ beyitleri şöyledir:

Dehhânî:

İy boynı serv yüzi güneş almı müşterî
Bîn cân u dil visâline cân-ıla müşterî (33b)

Ahmedî:

Sadr-ı mülûk Ayas Beg ü iy mülk serveri
Kîm sîni itdi Hak kamusu aybdan beri (Akdoğan 1988: 232)

Dehhânî:

10 Bu şiir *Ahmedî Divanı*’nda bir beyit farkla kaydedilmiştir. Farklı olan beyitler Dehhânî’de;
Göz kara ıder kanuma kara beyyüñ hey di aya
Kîm ben garîbüñ kanını döküp vebâle düşmesün (G.84/2) beyti, Ahmedî’de ise;
Gül vakti geldi uş geçürgil hoş geçer dem söyle kim
Bu devr içinde lâle-veş elden piyâle düşmesün (b.5) (Akdoğan 1988: 190) beytidir.

*Kamı mescid uş yirüm büthânedür
Dilberüm yanumda çün rindânedür (41a)*

Ahmedî:

*Akl zülfün bendine dâvânedür
Cân yüzünün şem'ine pervânedür (Akdoğan 1988: 112)*

Hoca Dehhânî, Şeyhoğlu'nun *Kenzü'l-Küberâ ve Mehekkü'l-Ulemâ* (telifi 803/1401) isimli eserinde “merhum” olarak anılmaktadır, bu da onun, eserin telifi olan 803/1401 tarihinden önce vefat etmiş olduğunu gösterir. Dehhânî'nin genç yaşta vefat etmeyip yaşlılık dönemini gördüğü divanındaki şu ifadelerinden açıkça anlaşılmaktadır.

*Azîz başun içün iy cüvân esirge beni / Kî pîr oldum u geçdi dem-i şebâb bugün (47a)
İzzetini nicesi saklaya Dehhânî kim / Pîrligi çağında ışk 'âciz ü hâr eyledi (37a)*

Bu beyitlerden Dehhânî'nin ömrünün yaşlılık yıllarını idrak ettiğini düşünürsek onun doğumunu 14.yy'ın başına götürmek mümkündür. Dolayısıyla Hoca Dehhânî, yüzyılın ilk çeyreğinde doğmuş ve 14.yy'ın sonunda vefat etmiştir.

Tashih edilmesi gereken bir başka husus da Dehhânî'nin *Şehnâme*'si meselesidir. Köprülü'nün adı geçen eserle ilgili görüşlerine daha önce temas edilmişti. Gerek Anadolu Selçukluları ile ilgili çalışmalarda gerekse edebiyat tarihlerinde Köprülü'nün ifadeleri tekrar edilegelmiştir. Dehhânî'nin Karamanoğlu Alâeddîn Ali Bey (ö. 1398) zamanında yaşadığı bu araştırmalarla kesin olarak ortaya konuldu. 1370 veya 80'lerde hayatta olan birisinin ne 1220-1237 arasında hükümler yapan I. Alâeddîn Keykubad ne de 1294 tarihinde hayatta olan III. Alâeddîn'den Selçuklu *Şehnâme*'si telifi emrini alması mümkün değildir. Doğrusu bu emri veren kişi Karamanoğlu Alâeddîn (beylik dönemi: 1361-1398)'dir. Yanlışlık, Dehhânî'nin yazmaya başladığı Farsça *Şehnâme*'nin ömrünün kifayet etmemesi neticesinde Yârcânî tarafından tamamlandığını belirten Şikârî'nin cümlelerinin doğru anlaşılmasından kaynaklanmıştır. *Şehnâme*'yi Farsçadan Türkçeye çeviren Şikârî'nin ifadeleri şöyledir: “...Bir gün meclisde Firdevs'ün Sultân Mahmûd nâmına buyurduğu *Şehnâme*'yi okudular. Meger Sultân Alâüddîn bin Keykubâd-ı ma'deleddin nâmına *Şehnâme* söylemişler. Keykubâd'a dahi Dehhânî-i üstâd-ı nâmdâr yigirmi bin beyit bir *Şehnâme* söylemişler. Karamanoğlu Sultân Alaaddin dahi buyurdu: Yârcânî üstâd! Dehhânî *Şehnâmesi*'n Keykubâd oğlu Sultân Alâüddîn namına tamâm edüp Karamanlı nâmına dahi altı yüz beyit söyleyüp itmâmı müyesser olmayup Allah emrine gitti. Elbetde sen tamâm eyle deyüp ol şâir-i sıhr-âferîn...” (Şikârî 2005:102; Tıpkı basım kısmı 5a-5b). Bu ifadeler açıkça ortaya koymaktadır ki Dehhânî, bir Sel-

çoklu *Şehnâme*'si yazmaya başlamış, yirmi bin beyit kadar Alâeddîn Keykubad devrini anlatmış, kendini Selçukluların devamı gören Karamanoğulları'ndan da altı yüz beyit yazmış; ancak o esnada vefat etmiştir. Sultan da bu eserin tamamlanmasını meclisinde bulunan Yârcânî'den istemiştir.

Edebî Kişiliği

Bugüne kadar Dehhânî'nin edebî kişiliğiyle ilgili yapılan tespitlerden biri onun din dışı şiirler kaleme almış olduğudur. Dehhânî, genel olarak şiirlerinde rind-meşrep bir üslûba sahiptir. Özellikle tabiat, çiçek ve gül mevsimi, bitkiler bütün canlılığıyla çeşitli mecaz ve benzetmelerle şiirine konu olmuştur. Dehhânî'nin şiirlerinin ana temalarından biri de sevgilinin güzelliğidir. Sevgilinin güzelliğini çeşitli vasıflarıyla övdüğü aşıkâne gazellerinde divan şairinin beşerî aşkın terennümleri duyulur. Vuslatı mümkün olmayan, ahdinde de sadık olmayan sevgilinin aşk ateşiyle yanan âşığın bağı kebab olmuş, gözleri kan çanağına dönmüş, derterden ve eziyetlerden benzi sararıp solmuştur. O, bu dünyanın rahatını elinin tersiyle itip zahmet ve eziyetlere kucak açar.

Kan mescid uş yirüm büthânedür

Dilberüm yanumda çün rindânedür (41a);

Âkil uş bu gice gel birkaç kadeh nûş eylegil

N'olur encâmı gözetme gel ferâmûş eylegil (45a);

Gider nikâbı yüziünden ki büt-perest olalum

Müdâm mest göziünden harâb u mest olalum (51a);

Nicesi tevbe kula gül çağında Dehhânî

Egerçi şeyh elini hezâr bâr dutar (53a)

gibi dizelerinde beşerî aşkın ve rindâne üslûbun coşkusu vardır.

Dehhânî'nin yeni tespit ettiğimiz bazı manzumelerindeki dinî-tasavvufî remizlerle ördüğü ifadeler onun sadece din dışı konularda yazmadığını aynı zamanda tevhid, münacat gibi dinî hüviyetli şiirler de yazdığını gösterir. Divanda dinî konuları işlediği dört şiirden ilki eserde ikinci sırada yer alan kasidedir. Dehhânî burada baştan sona kadar âdeta bir müşşid, mutasavvıf tavrıyla nasihatlerde bulunur.

Dünyâ makâm-ı işret u dâr u bekâ degül

Cüzvî durur ana nazarum mutlakâ degül (28b)

matla'ı ile başlayan bu kasidede ömrü rüzgar gibi boşa geçirmemeyi, riyakâr olmayıp elif gibi doğru olmayı, kılık kıyafetle değil dürüstlükle adam olmayı, Hz. Muhammed ile Ebu Cehil'in surette beşer oldukları ama manada aynı olmadıklarını, sevap yolunu tutup günahlardan tevbe etmeyi, nefsin dünyevî isteklerinden el çekmeyi, nefsini öldürmeyenin gaza ehli olmayacağını, ilahî aşkın sıkıntı ve eziyetleri gerçek kullara ve aşıklara vefa ve kerem gibi geldiğinden Leylâ'nın da Mecnun'a cefasının sevgi ve ihsan hükmünde olduğunu, dünya mülküne baş eğmeyenlerin mana ikliminin sultanı olduğunu anlatır. Bütün bu öğütleri kendine de ettiğini hatırlatarak

Çıkarma zinhâr kulagundan anı kim

Bir gün sana gerek ola yalguz ana degül mısralarıyla sözlerini bitirir.

Tevhid türünde olan 22 beyitlik 3. gazelde Cenâb-ı Allah'ın el-Hâlik ve el-Musavvir sıfatları övülür. Adeta bir cennet bahçesinde baharı yaşayan şair, tabiatın bu muhteşem güzelliğine hayran olur. Görünen ve görünmeyen güzellikler o nakkaşın kaleminden çıkmıştır ve mevcudât hal diliyle Allah'ın varlığı ve birliği anlatmaktadır:

Kam kulak ki _ışide tayr dilinden tesbîh

Îa kamı göz ki _okya gül varakından âyât (31a)

Hüsn-i ta'lil ile susen çiçeğinin iki dilli olmasını iki dinliliği yasaklayıp biri isbat etmek için iki diliyle birden konuşmasına bağlar:

Dü zebân olubanın sûsen uzatduğı dilin

İki dinileri nefy ide vü bire isbât (31a)

Eserde 15. sırada yer alan 7 beyitlik gazeli de adı konmamış bir münacat gazelidir.

Îlâhî esîrem necât isterem

Ölüyem diri kıl hayât isterem

Aç ol genc-i rahmet kapısın bana

Kî bir müstehakkam zekât isterem (35a)

beyitleriyle başlayan şiirde Cenâb-ı Allah'tan günahlarından arındırmasını, iyi adla, güzel hasletlerle anılmayı, sözünde ve özünde doğru yoldan ayırmamasını niyaz eder.

Münacat türünde yazılmış olan bu gazelinin ardından yazmanın 45a yaprağında bulunan

*İki âlemde özi mahmûddur
Tâli'i dâyim onun mes'ûddur*

matla'lı beş beyitlik gazeli de naat hüviyetiyle dikkatimizi çeker. Gazelde âlemlerin fahri Hz. Muhammed(sav)'i öven şair, güzelliğin bütün alâmetlerinin onda toplandığını söylerken onun ahsen-i takvim üzere yaradılışına telmih yapar. Gönlünün onun aşkının ateşiyle yandığını ve asıl arzusunun, gönlünün maksudının da ona kavuşmak olduğunu ifade ederken bütün müminlerin mahşer gününde Efendimiz'in sancağı altında toplanma arzusuna telmihte bulunur.

Dehhânî'nin dinî-tasavvufî hüviyetteki son şiiri divanın 58b yaprağında “Eğer korkarısan ol son nefesden / Var elin yu bu nefşânî hevesden” mısralarıyla başlayan gazelidir. Gazelde bu dünyanın geçici heveslerinden kurtulup ebedî mutluluğa ulaşmayı arzulayan bir dervişle karşılaşırız. 9 beyitlik bu gazelde, dünyanın ve ömrün faniliği, canın bir kuş gibi ten kafesinden uçup gideceği, nice şahları mat eden, atılları yaya eden bu dünya bahçesinde mağrur olmayı, gaflet uykusundan uyanmadan menzile varılamayacağı dile getirilir. Şair son olarak insana daima tevazunun yakıştığını

Eger Dehhânî tâvûs-ı melâyik

Olursan kem gör özün bir megesden (58b) dizeleriyle dile getirir.

Hoca Dehhânî'nin Türkçesi oldukça sade, işlek ve samimi bir Türkçedir. Arapça ve Farsça terkipler yok denecek kadar azdır. 106 manzumeden 28 tanesi hece vezninin 11'li ölçüsüne tekâbül eden kısa kalıplarla yazılmıştır. Bu şiirlerdeki acıcılık, sade ve rahat üslûp adeta bir halk şairini okuduğumuz havasını uyandırır. Dili günlük konuşma dilinin zengin ifadeleriyle donanmıştır. *Ayrığa dimezem işid âhir sana direm, helal ola kara kanum gözüün karasına, kimsenin suçu yok bir kişiden yok gilem, ayagın tozına fedâ olsun, odur âşık ki bilmez bunu anı, kullarından hatâ kerem senden, dahu seniüle bu halkun ağı u karası ne, yüz uyru ne bilem nere girdi hele girdi, aklumu şol bir müselman nitdi gör* gibi söyleyişlerde günlük Türkçenin kıvraklığı vardır.

Dehhânî'nin Türkçenin zengin atasözü ve deyim örnekleriyle ördüğü mecazlı anlatımı üslûbunun bir diğer özelliğidir, şiirinde iktibaslar yok denecek kadar azdır. Bugün kullanılan deyimlerin yanı sıra *eliüni özinden yumak, göz kara kalmak, işine girih salmak, kıya bakmak, turak tutmak, kitap tutmak, işitmeze urmak* gibi artık söyleyişten kalkmış ya da bir hayli değişime uğramış deyimlere, *âkabet suda yiter sulu senek, başı gideren dildir, eylük idip suya sal, sayru nice geçer geceler ne bilir sağ* gibi atasözlerine şiirlerinde ustaca yer vererek anlatımını zenginleştirmiştir.

Şair edebî sanatlar içinde en çok teşbih ve tezat sanatının örneklerini vermiştir. Tezatlarda kullandığı karşılaştırmalı anlatım, üslûbunun özelliklerinden biri haline gelmiştir. Nidâ sanatıyla arka arkaya gelen *iy gönül, iy gözüüm, iy visâl, iy firâk* redifli dört gazelini *fe ‘û lün fe ‘û lün fe ‘û lün fe ‘ûl* vezninde yazarken bir yandan aruzun musıkisini peş peşe gazeller arasında aynı tavırla devam ettirmiş, diğer yandan söyleyişle de dikey bir simetri kurmuştur. Göz-gönül, firak-visal kelimelerini art arda redif olarak kullandıktan sonra bu silsileyi aynı vezinde aşk redifli gazelle bitirerek coşkuyu doruk noktasına ulaştırması bir tesadüf olmasa gerektir. Bu durum, şairin gazeller arasında da belli bir kurguyu esas aldığını düşündürmektedir.

Hoca Dehhânî'nin şiirlerinde Fars edebiyatının ünlü kaside şairlerinden sadece Enverî (ö.585/1189)'nin adı geçmektedir (36a).

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

Divan

İnceleme

Şekil Yönünden İncelenmesi

Divanın Tertibi, Nazım Biçimleri ve Beyit Sayıları

Elimizdeki nüshaya göre Dehhânî divanı mürettep değildir, içinde 2 kaside 97 gazel yer alır. Şiirlerin kendi aralarında sıralanışları da elifba tertibine göre değil, karışıktır. 26 beyitlik ilk kaside önce iki şiir mecmuasında yayınlanmıştır, beyitlerin sıralaması mecmualardaki ile aynıdır. Karaman beyi Alâeddîn Ali Bey'e yazılan bu kasidenin tertibinde şair, klasik kaside yapısına uymuştur. Divandaki ikinci kaside 24 beyitten ibarettir. Kasidede herhangi bir devlet büyüğünün adı geçmez.

Dünyâ makâm-ı işret u dâr-ı bekâ degül

Cüvâ durur ana nazarum mutlakâ degül

matla beytiyle başlayan kaside klasik kaside tertibine uymaz, nasihatname türünde olan manzumede şair, ömrü boşa geçirmeme, riyakârlıktan uzak durup elif gibi sadakat ve doğrulukla hareket etme, nefis ile cihad, sevap kazanmanın kıymeti, elest gününde “belâ” diyenlere sıkıntı ve eziyetlerin kerem gibi geleceği dolayısıyla bunlara sabretme gibi konular ele alınmıştır. Şair kasidenin sonunda sözlerinin bir mana incisi gibi olduğunu, dinleyenlerin kulağına küpe etmesini isteyerek sözlerini tamamlar. Eserde kasidelerden sonra 97 gazel yer alır. Gazellerin beyit sayılarını tablo üzerinde şöyle göstermek mümkündür:¹¹

.....

11 Tabloya daha önce yayınlanan ve eserin ilave metinler kısmına aldığımız 7 gazel de ilave edilmiş

Beyit sayısı	Gazel numarası	Toplam gazel sayısı
5 beyit	9, 25, 29, 31, 35, 36, 38, 42, 43, 50, 51, 52, 55, 56, 57, 58, 60, 61, 70, 77, 85, 87, 91, 95, 96, 104	26
6 beyit	17, 26, 28, 44, 54, 59, 74, 75, 81, 88	10
7 beyit	4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 30, 32, 33, 34, 37, 39, 40, 41, 45, 46, 47, 48, 49, 53, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 69, 72, 73, 76, 78, 80, 82, 83, 84, 86, 89, 92, 93, 100, 101, 103	55
8 beyit	11, 90, 94	3
9 beyit	64, 71, 97, 98, 99, 102	6
10 beyit	2, 79	2
11 beyit	-	
12 beyit	1	1
22 beyit	3	1

Tabloda görüldüğü üzere Hoca Dehhânî Divanı'nda gazellerin beyit sayıları 5 ila 22 beyit arasında değişmektedir. Ancak şair, 55 gazeli 7 beyit, 26 gazeli ise 5 beyit halinde nazmetmiş, böylece gazelde beyit sayısı tercihini de ortaya koymuştur. Divanda sadece 3. gazel 22 beyitle nazmedilmiştir. 11 beyitlik şiire hiç rastlanmamıştır.

Dehhânî'yi takip eden yüzyılda Ahmed-i Dâî (?-1421'den sonra)'nin Türkçe divanında 27 kaside, 299 gazel, 5 kıta(?), bir müfred olmak üzere 331 şiir ve dört farklı nazım biçimi vardır. Şeyhî (1371?-1431?)'nin Türkçe divanında 15 kaside, 5 musammat, 201 gazel olmak üzere 216 manzume ve üç farklı nazım biçimi bulunmaktadır. Hoca Dehhânî'nin şiirlerinde başlığa tesadüf etmezken Ahmed-i Dâî ve Şeyhî'nin kasidelerinde başlıklar dikkatimizi çekmektedir (Kaside-i acıbe, Medh-i arûs-ı Hamza Beg). Bu başlıkların şairler tarafından mı yoksa divanı tertip eden müstensih tarafından mı konulduğu bilgimiz dahilinde değildir.

.....

ve gazel numaraları koyu siyah rakamlarla belirtilmiştir. Diğer bir deyişle 97'den sonraki gazeller daha evvel yayınlanmış şiirleridir.

Vezinler

Hoca Dehhânî Divanı'nda kullanılan bahirleri, kalıpları ve kaç defa tekrar edildiğini aşağıdaki tablodan toplu bir halde takip etmek mümkündür.

Bahir	Vezin	Kaç kez kullanıldığı	Nazım biçimi ve numarası
Hezec	me fâ 'lün / me fâ 'lün / me fâ 'lün / me fâ 'lün	7	K1, G2, G40, G41, G99, G101, G103.
	mef 'ülü / me fâ 'lün / me fâ 'lün / fe 'ülün	7	G16, G19, G.22, G55, G74, G98, G104.
	me fâ 'lün / me fâ 'lün / fe 'ülün	4	G56, G77, G97, G100.
	mef'ülü/mefâ'ilün/fe'ülün	1	G67.
Remel	fe 'i lâ tün / fe 'i lâ tün / fe 'i lâ tün / fe 'i lün	11	G3, G7, G9, G20, G26, G34, G63, G72, G85, G92, G96.
	fâ 'i lâ tün / fâ 'i lâ tün / fâ 'i lâ tün / fâ 'i lün	3	G52, G68, G80.
	fâ 'i lâ tün / fâ 'i lâ tün / fâ 'i lün	10	G12, G23, G25, G30, G31, G35, G37, G50, G51, G54.
Muzâî	mef 'ülü / fâ 'i lâ tün / me fâ 'lün / fâ 'i lün	22	K2, G1, G5, G8, G11, G13, G29, G61, G62, G65, G70, G76, G78, G81, G82, G86, G87, G88, G89, G90, G91, G94.
Recez	müs tef 'i lün / müs tef 'i lün / müs tef 'i lün / müs tef 'i lün	2	G4, G84.
	müf te 'i lün / me fâ 'i lün / müf te 'i lün / me fâ 'i lün	2	G10, G36.
Kâmil	mü te fâ 'i lün / fe 'ülün / mü te fâ 'i lün / fe 'ülün	1	G44.
Müctes	me fâ 'i lün / fe 'i lâ tün / me fâ 'i lün / fe 'i lün	17	G6, G14, G17, G24, G53, G59, G60, G64, G69, G71, G73, G75, G79, G83, G93, G95, G102.
Mütekârib	fe'ülün / fe'ülün / fe'ülün / fe'ül	6	G15, G45, G46, G47, G48, G49.
Münserih	müfte'ilün fâ'ilün müfte'ilün fâ'ilün	6	G18, G21, G32, G33, G38, G39.
Hafif	fe'i lâ tün mefâ'ilün fe'ilün	7	G27, G28, G42, G43, G57, G58, G66.

Tablodan izlendiği üzere Hoca Dehhânî, toplam 106 manzumede aruzun dokuz farklı bahrinde 15 farklı kalıp kullanmıştır. Şairin çağdaşlarından Şeyhoğlu Mustafa *Hurşidnâme*'sinde 11, Seyyid Nesîmî, bütün şiirlerinde 20, Kadı Burhaneddin 24 (Ayan 1979: 100),¹² Ahmed-i Dâî (?-1421'den sonra) 19 farklı kalıbı kullanmıştır. Bu durumda elimizde sadece 106 manzumesi bulunan Hoca Dehhânî'nin çağdaşları gibi farklı aruz kalıplarını denemesi ve başarıyla uygulaması şairin vezne hakimiyetini gösteren bir delil sayılmalıdır.

Aruzun en çok remel bahrini kullanan şair bu bahirde 26 şiir kaleme almıştır. Remel bahrini sırasıyla muzârî (22 şiir), hezec (19 şiir) ve müctes (17 şiir) kalıpları takip etmiştir. Şairin en az kullandığı bahirler ise dört şiirle recez ve münserih, bir şiirle kâmil bahridir. Bahirler içinde en çok remel bahrini kullanmasına rağmen aruz kalıbında en çok tercih ettiği kalıp 22 şiirle muzârî bahrinde *mef'û lû / fâ'î lā tû / me fâ'î lû / fâ'î lûn* kalıbı olmuştur. Bilindiği üzere bu kalıp Türk şiirinin en çok kullanılan kalıbıdır.¹³ Bunu 17 defa tekrar eden müctes bahrinde *me fâ'î lûn / fe'î lā tûn / me fâ'î lûn / fe'î lûn* kalıbı takip eder. Kalıp tercihinde üçüncü sırada remel bahrinde *fe'î lā tûn / fe'î lā tûn / fe'î lā tûn / fe'î lûn* kalıbı yer almaktadır.

Hoca Dehhânî ile aynı çağda yaşayan Ahmed-i Dâî ve 15. yy. şairi Şeyhî de şiirlerinde daha çok mürekkep kalıpları kullanmışlardır (İsen-Kurnaz 1990: 17).¹⁴ Her üçünün de en çok kullandığı vezin muzârî bahrinde *mef'û lû / fâ'î lā tû / me fâ'î lû / fâ'î lûn* kalıbı olmuştur. Hoca Dehhânî'de 1 kaside 21 gazel, Ahmed-i Dâî'de 3 kaside, 3 terki-bend, 94 gazel ve 2 kıt'a, Şeyhî'de ise 5 kaside, 44 gazel yani divanın dörtte biri (İpekten 1989: 192),¹⁵ bu kalıpla yazılmıştır.

Hoca Dehhânî ve Şeyhî ikinci sırada tercihi müctes bahrinde *me fâ'î lûn / fe'î lā tûn / me fâ'î lûn / fe'î lûn* kalıbı olurken, Ahmed-i Dâî remel bahrinde *fâ'î lā tûn / fâ'î lā tûn / fâ'î lā tûn / fâ'î lûn* kalıbını tercih etmiştir. Hoca Dehhânî'nin

•••••

12 Şeyhoğlu Mustafa, *Hurşidnâme*, Haz. Hüseyin Ayan, Atatürk Üniversitesi Basımevi, Erzurum 1979, s.100.

13 Türk aruzunda İran şiirinde olduğu gibi muzârî bahrinin en çok kullanılan kalıbı *mef'û lû fâ'î lā tû me fâ'î lû fâ'î lûn* kalıbıdır. Bu kalıp her devirde ve her tür nazım şeklinde, daha çok kaside ve gazelerde şairlerin benimseyerek kullandıkları bir kalıp olmuştur. Kadı Burhaneddin'de 146 gazel, Seyyid Nesîmî'de 34 gazel ve 1 kıt'a, Ahmed-i Dâî'de 3 kaside 67 gazel bu vezinle yazılmıştır. Kalıbın kullanımıyla ilgili daha fazla bilgi için bkz. Haluk İpekten, *Aruz Ölçüsü*, Erzurum Üniversitesi Yayınları, Erzurum 1989, s.192-200.

14 Şeyhî ile ilgili bilgiler için bkz. *Şeyhî Divanı*, Haz. Mustafa İsen-Cemal Kurnaz, , Akçağ Yay., Ankara 1990, s.17.

15 Haluk İpekten, *Aruz Ölçüsü*, Erzurum 1989, s.192.

monotonluktan uzak, karma vezinleri seçmesi ahenk yönünden ince bir söyleyiş sahip olduğunu gösterir.

Karma kalıpları tercih eden Dehhânî'nin şiirlerinde Türkçe heceleri aruza uydurma çabası sonucu doğan Türkçe kelimelerdeki imâle kusuru en çok rastlanan aruz hatalarındandır. Ancak bu tür imale hataları devrin kaçınılmaz kusurları olarak kabul edilmektedir.

Redif ve Kafiye

Hoca Dehhânî kafiye ve rediflerinde Arapça-Farsça kelimelere oranla Türkçe kelime (isim ve isim soyundan kelimeler, fiiller, vs.) ve ekleri daha çok tercih etmiştir.

Redifler:

Şair 2 kaside ve 86 gazelde rediflerini Türkçe kelimelerden, 18 gazelde ise Arapça-Farsça kelimelerden seçmiştir. Türkçe redifler içinde ise birinci sırada fiilleri, ikinci sırada isim/isim soylu kelimeleri tercih etmiştir. Türkçe redifleri şöyle tasnif etmek mümkündür:¹⁶

İsim ve isim soyundan olan kelimelerle kurulanlar: degül, yiri-durur, kanısın, kimün, gönül, gönülden, gözüm, bugün, senden, yiridür.

(Ek+) fiillerle kurulanlar: idelüm, idem, dürer, ider, direm, ide, isterem, gözükmey, eyledi, -e gitdi, -da gider, eyledi, nitdi gör, -ımış bildük, kılır, -a bak, gelir, olmuşam, -a virmezem, eyler, itdüm, ola, eylegil, -de bulunmaz, ider, -a getürdi, buyurur, dutar, didiler, düşer, yağar, olur, -lık yiter, olalum, komaz, kalmışam, düşmesün, urdı, bile, vire, ire umma.

Ek+isim soylu kelimelerle kurulanlar: -durur iksi, -um kandasın, -i var, -sı var, -arsın ne-y-içün, -ı yok mı.

Fiil+isim soylu kelimelerle kurulanlar: didiler gerçek imiş.

Eklerle kurulanlar: -dan mıdur, -dür, -ına, -ından, -ı, -laruñ, -mışdur, -den.

Kafiye:

Hoca Dehhânî, şiirlerinde en çok kafiye-i müreddefeyi tercih etmiştir, bunu kafiye-i mücerrede örnekleri takip etmektedir. Kullanım sıklığına göre kafiye çeşitlerini şöyle örneklendirmek mümkündür:

.....

16 Divanda aynı fiil bazen iki defa redif olarak tekrarlanmıştır. Tasnifte bir defa gösterilmekle yetinilmiştir.

Kafiye-i müreddefe: Revî harfinden (kafiyenin temel harfidir ve sonda bulunur) önce gelen elif, vav ve ye redif harfleri ile yapılan kafiye kafiye-i müreddefe denilmektedir, metindeki örnekler şöyledir:

reyhânî-gülistânî, fettân durur ikisi-cân durur ikisi, nefehât-memât, bâğından mıdur-çağından mıdur, dermân yiri durur-âsân yiri durur, hazân idelüm-fiğân idelüm, yalan didiler gerçek imiş-peymân didiler gerçek imiş, selâm idem-kıyâm idem, hurûş ider-cûş ider, necât isterem-hayât isterem, yâş eyledi-fâş eyledi, yile gitdi-bile gitdi, târ eyledi-yâr eyledi, cânân nitdi gör-firâvân nitdi gör, yalan-imiş bildük-hemân-imiş bildük, yârı var-gülzârı var, nigârûm kandasın-çenârûm kandasın, hayvân kanısın-reyhân kanısın, hayvâna bak-reyhâna bak, gülistân gelür-Ken'ân gelür, hayrân olmuşam-giryân olmuşam, cihâna virmezem-câna virmezem, dudagından-budagından, kan iy gönül-fiğân iy gönül, yâr iy gözüm-kıyar iy gözüm-nigâr iy gözüm, cemâl iy visâl-melâl iy visâl, turak iy firâk-ırak iy firâk, selâm itdi ışk-gulâm itdi ışk, mes'ûd ola-mahmûd ola, mahmûddur-mes'ûddur, nûş eylegil-ferâmûş eylegil, dermân ider-ihsân ider, ikrâra getürdi-inkâra getürdi, kebâb bugün-azâb bugün, dâğ-bâğ-uzag, sitemkâralık yiter-hâralık yiter, güzâf-lâf-hilâf, nûş idelüm-ferâmûş idelüm, rûzgâr komaz- bekâr komaz, bî-yâr kalmışam-hâr kalmışam, dil-sitân girih-bî-kerân girih, müşk-bâr dutar-cûy-bâr dutar, âşikâr gül-şermsâr gül, şarâb ola-rebâb ola, tevfik-tahkîk, cemâle düşmesün-zevâle düşmesün, müşğîn urdı-temkîn urdı, yâr yiridür-ağyâr yiridür, yârı hûblarun-kârı hûblarun, nikâba hiç-âfitâba hiç, Kirdigâr bugün-yâr bugün, esîr ola-nefir ola, dermân ire umma-cânân ire umma, dermânı yok mı-oranı yok mı, nûrânî-hicrânî-cânî, nûrânî-gülistânî, yâr nolaydı-ağyâr nolaydı, kan-a-kan-tûfân.

Kafiye-i mücerrede: Sadece revî harfi ile kurulan kafiye-dir. Divanda kafiye-i müreddefeden sonra en çok kullanılan kafiye türüdür, tespit edilen örnekleri şöyledir:

bekâ degül-mutlakâ degül, üzre dürer-gonca dürer, melek-yürek, vefâ di-rem-devâ direm, eseri var-nazarı var, seheri-eseri, server kimün-gevher kimün, abher kimün-anber kimün, cefâ gönülden-devâ gönülden, Yemende bulunmaz-Hutende bulunmaz, devâ buyurur-şifâ buyurur, tûbâ didiler-a'lâ didiler, güher yagar-şeker yagar, gül aceb mi-bülbül aceb mi, cefâ kıymetin bile-belâ kıymetin bile, cezâ vire-belâ vire, nefesden-hevesden, lü'lü-hod-rû-câzû,

Kafiye-i mukayyede: Revîden önce gelen –elif, vav, ye hariç-harf kayd harfidir, bu harfle yapılan kafiye denir, örnekleri şöyledir: kahrâ-zehre-zühre, sanem senden-usanam senden-dönem senden, büt-perest olalum-mest olalum.

Kafiye-i müessese: Revî harf ile arasında harekeli bir harf bulunan elif tesis harfidir ve bu şekilde yapılan kafiye denir. Tespit edebildiğimiz örnekler şöyledir: inâyet ide-şikâyet ide, bîcâre gözükmez-âvâre gözükmez, kâmildür-hamâyıldür,büthânedür-rindânedür.

Edebî Sanatlar

Hoca Dehhânî divanı edebî sanatların işlenişi ve şiire yerleştirilmesi bakımından oldukça zengindir. Mecaza dayalı, anlamla ilgili ve söze dayalı edebî sanatlar olmak üzere üç bölüm halinde tasnif ettiğimiz bu bölümde divan beyit beyit taranmak suretiyle edebî sanatların tamamı tespit edilmeye çalışılmıştır. Taramalar neticesinde Hoca Dehhânî'nin en çok teşbih ve tezat sanatlarına teveccüh ettiği görülmüştür. Bu sanatların ardından tenasüp ve cinas sanatı şairin oldukça başarılı olduğu sanatlardandır. Türkçe, Farsça ve Arapça dillerinin her üçünden gelen kelimelerle cinas örnekleri bulunan divanın bir diğer zenginliği deyim ve atasözlerini kullanmadaki başarısıdır. İrsal-i mesel sanatı olarak adlandırdığımız bu sanatla şair Türkçenin zengin deyim kadrosunu şiirine ustalıkla yerleştirmiştir. Hoca Dehhânî'nin sanatlarla ilgili dikkatimizi çeken bir diğer ifade özelliği “sormak” fiilini daima tevriyeli kullanmış olmasıdır.

*Mecazlar:*¹⁷

Teşbih

Bir kavramın herhangi bir özellik bakımından kendisinden daha üstün ve daha meşhur başka bir kavrama benzetilmesine teşbih denir. Dehhânî, sevgilinin yok denecek kadar küçük dudaklarını mim harfine benzetirken, çektiği aşk derdinden de elif gibi dosdoğru olan boyunun lam harfi gibi eğildiğini ifade etmektedir. Sevgilinin dudağının mim harfine, aşğın boyunun lam harfine benzetilerek teşbih sanatı yapılan beyitte ayrıca sormak fiiliyle tevriye, dudak-kad,

.....

17 Söz sanatlarının tanımlarıyla ilgili bilgiler Menderes Coşkun'un *Sözün Büyüsü Edebî Sanatlar* adlı eserinden alınmıştır (Coşkun 2007).

lam-mim kelimeleriyle tenasüp, doğruluk ve eğrilik zıtlığının kurulduğu toğru ve lam arasında da tezat sanatı yapılmıştır.

Anuñ mîm dudakların şormadın

Menüm toğru kaddümi lām itdi ışk (49/7)

Yatay ve dikey simetrilerle sanatlı bir söyleyişin yakalandığı aşağıdaki beyitte birinci mısra da sevgilinin beni ve saç şekil ilgisi bakımından yem ve tuzağa benzetilmiştir. Bu aynı mısra içinde yapılan teşbihten sonra iki mısra arasındaki ben-dâne, saç-dam kelimeleriyle de müretteb leff ü neşr sanatının örneği verilmiştir.

Beññüñ saçuñ anuñ içün-durur çü dâne vü dām

Kî dāneyi görüben dām u pāy-best olalum (73/6)

Diğer örnekler için bakınız: K1-10, K1-11, K1-12, K1-13, K1-14, K1-16, K1-20, K2-3, K2-14, K2-19, K2-23, 1-5, 1-10, 2-2, 2-3, 2-6, 3-2, 3-4, 3-8, 3-12, 3-14, 3-17, 4-3, 5-7, 6-6, 7-5, 7-6, 9-2, 9-4, 10-6, 11-1, 11-2, 11-4, 11-7, 12-2, 12-4, 12-5, 12-7, 13-3, 13-7, 15-4, 16-4, 17-3, 19-2, 19-4, 22-4, 23-3, 23-6, 24-3, 24-4, 25-1, 25-5, 26-3, 26-5, 26-6, 28-1, 29-4, 30-1, 30-2, 30-3, 30-5, 31-1, 31-5, 34-4, 35-4, 35-5, 37-3, 38-1, 38-2, 38-3, 38-5, 39-1, 39-2, 39-5, 39-6, 40-1, 40-3, 40-5, 41-1, 41-2, 41-5, 41-6, 44-4, 47-3, 47-6, 48-3, 49-3, 51-5, 52-2, 53-1, 53-3, 53-5, 53-6, 54-4, 55-2, 55-3, 57-1, 57-2, 57-3, 57-4, 58-4, 59-1, 59-3, 59-6, 61-5, 62-2, 62-5, 63-1, 63-2, 63-3, 63-4, 63-6, 64-1, 64-3, 64-9, 65-1, 65-2, 65-3, 65-5, 65-6, 67-3, 68-1, 68-7, 69-1, 69-3, 69-4, 71-2, 71-3, 71-4, 71-7, 71-8, 71-9, 72-3, 76-2, 77-3, 79-9, 80-2, 81-2, 81-3, 84-1, 84-3, 84-5, 86-6, 87-2, 87-5, 91-3, 91-4, 92-2, 93-1, 93-3, 94-4, 94-5, 94-6, 95-2, 95-5, 96-2, 96-3, 97-3, 97-4, 97-9, 98-2, 98-3, 98-4, 98-5, 98-9, 99-1, 99-7, 99-8, 99-9, 100-2, 100-4, 100-5, 101-2, 101-3, 101-5, 101-7, 102-2, 102-6, 102-9, 103-1, 103-2, 103-4, 103-5, 103-7.

İstiare

Klasik şiirde, bir kavramın herhangi bir bakımdan benzediği başka bir kavramla adlandırılmasına istiare denir. İki çeşidi olan bu sanatta benzeyen ve benzetilen unsurlardan sadece kendine benzetilene söylüyorsa açık istiare, benzetilene gizleyip benzeyeni söylüyorsa kapalı istiare yapmış oluruz. Aşağıdaki ilk beyitte sevgilinin kanlı gözü, yol kesip haraç kesen yağmacılara benzetilmiş, yağmacı yahut eşkıya kelimesi kullanılmadığı için kapalı istiare yapılmıştır.

*Ne bāc ister göñülden ħūnī ğamzeñ
Sağa cānum getürdüm armağanı (56/4)*

Aşağıdaki beyitte ise sevgilinin yüzüne gölge gibi düşen kıvrım kıvrım, siyah saçları sümbüle benzetilmiş, sümbüle benzeyen saç kelimesi gizlenerek açık istiare yapılmıştır.

*Çü sünbülinden anuñ gül yüzine sāye düşer
Seĥāb pāresidiür şanuram ki aya düşer (64/1)*

Diğer örnekler için bakınız: K1-17, 3-8, 4-1, 9-1, 17-3, 18-6, 19-6, 33-1, 33-3, 34-1, 36-4, 43-2, 44-5, 46-2, 46-4, 58-3, 61-3, 64-2, 64-4, 64-7, 69-2, 76-2, 77-5, 78-1, 79-3, 79-8, 79-9, 80-2, 81-6, 84-7, 90-2, 97-3, 97-4, 98-6, 99-6, 101-7.

Tēshis

İnsan dışı varlıklara kişilik veya ruh verilmesiyle veya insana ait özelliklerin insan dışı varlıklar için kullanılmasıyla meydana gelen edebî sanattır. Eline nacak alıp yürüyen servinin çavuşa benzetildiği aşağıdaki ilk beyitte gül de atna binmiş bir süvariye benzetilerek kişileştirilmiş, ikinci beyitte ise Dehhānī'nin darmadağın olmuş perişan gönlü, sevgilinin uç beyi gibi saçlarının ardından giden dağılmış askerlere benzetilmiştir.

*Çāvūş bigi serv eline alup nacak
Geldi piyāde çünki güli gördi kim süvār (1/6)*

*Hāṭırm niçesi cem' kıla Dehhānī
Kī saçı uç begi ardınca perākende gider (20/7)*

Diğer örnekler için bakınız: K1-3, 1-1, 1-4, 1-7, 1-8, 1-11, 1-12, 2-4, 2-5, 2-6, 3-4, 3-8, 3-9, 3-13, 4-4, 9-3, 10-2, 10-3, 10-4, 10-6, 10-7, 11-3, 14-7, 20-2, 20-3, 20-4, 33-6, 39-4, 40-2, 41-6, 48-6, 57-2, 60-2, 64-4, 64-7, 68-4, 68-5, 68-6, 71-1, 71-5, 71-6, 75-5, 77-1, 77-2, 77-4, 79-4, 79-8, 81-1, 81-5, 85-2, 85-3, 91-2, 93-3, 95-3, 95-4, 99-2, 99-3, 103-1, 103-3.

*Anlamla İlgili Edebî Sanatlar:**Tevriye*

En az iki anlama gelen cinashı veya çok anlamlı bir kelime, deyim ve ibarenin bir anlamını kullanıp diğer anlamını ifadenin içinde gizleme sanatı olan tevriyenin bulunduğu aşağıdaki beyitlerden ilkinde ikinci mısırda “sorduğ” ifadesi “soru sormak” ve “emmek” anlamlarında; ikincisinde ise “yârum” kelimesi “sevgilim” ve “yarım gitmek” anlamlarında tevriyeli kullanılmıştır.

Yüzüñi gördük ü ne mahz-ı nûr-umış aydük

*Lebüñi **sorduğ** u ne tatlu cân-umış bildük (24/6)*

Hevâ bende_ ol kadar yokdur sekiz uçmağa girmege

*Heves bende_ ol kadardur kim gidem **yârum** ayağına (40/4)*

Diğer örnekler için bakınız: 20-1, 34-6, 35-3, 39-4, 40-5, 41-1, 41-5, 49-7, 57-2, 60-1, 62-6.

Tekrir

Söyleyişi kuvvetlendirmek amacıyla şairin beyit ya da mısra içinde aynı kelimeyi yinelemesiyle oluşan tekrar sanatı örneklerinden seçilen aşağıdaki beyitlerden ilkinde bahçeye yalnız gelen dilberin iyice sarhoş olmasını isteyen aşık, sevgilisine ağzına kadar dolu bir kadeh sunulmasını ister. Dikkat edilirse burada “tolu” kelimesi bir defa kullanılmış olsaydı “leb-â-leb, pek çok, çok çok dolu” anlamındaki yoğunluğu yakalayamazdık.

Dilberüñ ele girürse bâğ içinde yalunuz

Tolu tolu vir ayağı katı ser-hoş eylegil (52/4)

Aşağıdaki beyitte hey hey seslenişini iki kez tekrar eden şair bu tekrarlarla hem muhatabını hey sana diyorum diyerek uyarmakta hem de bu tür söyleyişle bir halk şairinin ifadesindeki coşkunu ortaya koymaktadır.

Hey hey bu söz hatâ didiñ estağfirullâh id

Olsun Çalap hemîşe niğhdân hûblaruñ (90/8)

Diğer örnekler için bakınız: K1/1, 6-1, 10-1, 19-2, 23-7, 40-5, 52-3, 62-6, 65-3, 95-4.

Mübalaga

Anlatımı çarpıcı hale getirmek, muhatabı etkilemek, yanıltmak veya ikna etmek gibi sebeplerle şairlerce yaygın olarak başvurulan bu sanatın Hoca Deh-hânî'de de güzel örnekleri vardır. Hasret acısıyla gözyaşı döken şair o kadar çok ağlamıştır ki bu gözyaşlarıyla bütün dünyayı tufana gark etmiştir. İkinci beytin birinci mısraında hüma kuşuyla ilgili bir efsaneyi telmih yoluyla hatırlatan şair, ikinci mısra da bendesi olduğu şahlar şahı sevgilisinin hüma kuşundan bile yüce bir makamda gezindiğini ve gölgesinin dahi hüma kuşunun üstüne düştüğünü nefis bir dille anlatır.

Gözlerüm hasret yaşıyla görünüz

Şindi kamu 'âlemi tûfân ıder (54/2)

Hümây sâyesi kime düşerse olur şâh

Bu şâhı gör ki bugün sâyesi hümâyâ düşer (64/8)

Diğer örnekler için bakınız: 5-5, 11-1, 12-4, 14-3, 15-4, 16-4, 19-5, 20-2, 22-4, 27-1, 27-2, 33-5, 45-5, 46-3, 64-5, 69-7, 83-5, 83-6, 93-6, 94-8.

Hüsn-i Talil

Bir olayı gerçek oluş sebebi dışında farklı bir sebebe bağlama sanatı olarak açıkladığımız hüsn-i talil sanatı divanda çok yer almamakla birlikte güzel örnekler barındırmaktadır. Ayın yörüngesel hareketi içinde dolunaydan hilale, hilalden dolunay şekline dönüşünün hatırlatıldığı beyitte sevgilinin güneş gibi yüzü sebebiyle ay, hilal şekline girmiş, zayıflayıp süzülmiştir.

Şimdi görüñ siz anuñ billâhi gün yüzini kim

Ne hilâl eyledi gör çarh-ı felekde kameri (34/5)

Bilindiği gibi denizlerin altında kıymetli bir bitki türü olan ve en kıymetlileri Aden denizinde bulunan sadeplerin içinde çeşitli tabiat olayları sonucu inci taneleri oluşur. Şair bu bilgi ve gözlemden hareketle sadeplerin, incileri sevgilinin dişine benzediği için koruyup gözettiklerini, bağrında sakladıklarını güzel bir hüsn-i talil ile anlatırken sadefer-inci arasında anne-çocuk ilişkisi kurarak teşhis, sevgilinin dişlerini parlaklığı ve beyazlığıyla da inciye benzetmiş olduğu için teşbih sanatı yapmış üç farklı sanatı ustaca beyite yerleştirmiştir.

Dürer dişüñe birez beñzedügi-y-içün anı

Nicesi bağrına basdı vü besledi aşdâf (71/7)

Diğer örnekler için bakınız: 20-3, 32-1, 32-2, 32-4, 41-6, 43-2, 68-1, 68-2, 79-7, 81-5, 101-3.

Telmih

Beyit ya da mısra içinde tarihî, dinî, menkıbevî, ilmî, edebî bir olay veya bilginin tamamını çağrıştıran kelimelerle kurulan telmih sanatının örneği olarak aşağıya aldığımız ilk beyitte, Hz. Süleyman'ın şekline bürünerek hatemini çalan şeytan ile mücadele eden Hz. Süleyman; ikinci beyitte şirin sözlü yarinin aşkıyla dağlara düşen Ferhat hatırlatılmıştır. Bunun yanında şair, “şirin” kelimesini tevriyeli, şirin-şeker-tatlı kelimelerini tenasüplü kullanarak sanatsal açıdan zengin bir söyleyiş yakalamıştır.

*Süleymân rûhı şâd oldu ki fitne dîvîni bunda
Bırağuban bezemişsin Süleymân bigi devrânı (K1/16)*
*Yiridür tağlara düşsem bugün Ferhâd-veş andan
Kî şîrîn sözleri vardır şekerden hem dahı tatlu (103/4)*

Diğer örnekler için bakınız: K1-2, K1-3, K1-4, K1-5, K1-13, K1-14, K2-8, K2-18, 1-3, 3-2, 3-5, 3-11, 4-7, 5-7, 8-4, 10-5, 11-8, 13-7, 20-6, 21-5, 26-1, 29-4, 31-3, 32-4, 33-1, 37-5, 37-6, 38-2, 41-3, 42-2, 53-1, 53-3, 60-1, 63-3, 63-4, 63-5, 63-6, 63-7, 64-2, 64-6, 64-8, 65-2, 65-7, 69-7, 71-4, 71-8, 72-3, 72-5, 77-1, 79-8, 82-3, 85-3, 85-5, 86-7, 96-2, 97-2, 98-3, 98-4, 98-5, 98-6, 101-4, 102-3, 102-4, 102-7, 103-7.

Leff ü Neşr

Tenasüplü kelimelerin belli bir düzene göre sıralanmasıyla oluşturulan bu sanatta bir mısradaki zikredilen en az iki kavramın her biriyle ilgili olarak diğer mısradaki birer kavram kullanılır. Eğer bu sıralama düzenli olursa müretteb leff ü neşr, ilk mısrayla çapraz ya da düzensiz bir seyir takip ederse müşevveş yahut gayr-i mürettep leff ü neşr adını alır. Şairin sevgilinin güzelliğini övdüğü âşıkâne gazellerinden aldığımız ilk beyitte yüz-gülistan, ben-zağ ilgisiyle; ikinci beyitte ise saç-kamer, cemâl-güneş ilgisiyle mürettep leff ü neşr örneği verilmiştir.

*Tûzinde beşini görüp didiler ehl-i nazar
‘Aceb bu tâze gülistân içinde n’eyler zâğ (69/3)*

*Müşgîn saçunı dir koma kim ol cemāle düşmesün
İa'nî kamer tolunuban güneş zevāle düşmesün (84/1)*

Klasik şiir geleneğinde çok rastlamadığımız orjinal bir teşbih ikilisi (Hz. Bilal-ben) bulunduran aşağıdaki beyitte, sevgilinin al yanağı Kabe'ye, yanak üzerindeki siyah ben de Hz. Peygamberimizin Habeşli azatlı kölesi Hz. Bilal'e teşbih edilmiş, yanak-Ka'be, ben-Bilal kelimeleri çapraz sıralanarak müşevveş leff ü neşrin güzel bir örneği vücuda gelmiştir.

*Ol al yanağun üzere gören beşüñi didi
İder Bilāl mübāreklik-ile Ka'be tavāf (71/4)*

Diğer örnekler için bakınız: 3-3, 5-7, 9-4, 11-2, 55-3, 63-6, 73-6, 75-3, 79-9, 80-4, 81-3, 84-5, 88-6, 91-1, 95-2.

Tenasüp

Anlam güzelliği ve bütünlüğü oluşturmak için birbiriyle ilişkili ve uyumlu kavramları bir arada kullanma sanatına tenasüp denilmektedir. Ali Nihat Tarlan Hoca'nın iç hendese, Cem Dilçin'in geometrik yapı olarak adlandırdığı tenasüp divan şiirinin en önemli sanatlarından biri sayılmış, şairin hünerinin ve sanat gücünün bir göstergesi sayılmıştır (Coşkun 2007: 143).

*Meclis kim anda şahid ü şem'ü şarāb ola
Bādām u nukl ü mutrib ü çeng ü rebāb ola (82/1)*

Şair, eğlence meclisinin cüzlerini saydığı yukarıdaki beyitte eğlence meclisinin tanımını yapmış ve orada bulunması gereken güzel, şem, şarab, bādām, nukl, mutrib, çeng ve rebābın meclisin rüknlerinden olduğunu ifade etmiştir. Meclisle ilgili dokuz unsurun dile getirildiği bu beyitte, doğrusu çok güçlü ve güzel bir tenasüp örneğiyle karşılaşmaktayız. Beyitte birinci ve ikinci mısralarda yer alan meclis unsurlarını alelâde, gelişigüzel bir sıralamayla değil de bilinçli bir şekilde sıralayan şair ilk mısradaki şahid, şem ve şarab kelimelerini önceleyerek meclisin güzelsiz, mumsuz ve şarapsız olamayacağını vurgulamıştır.

Sıkıntılarla dolu çetin aşk yolculuğunun anlatıldığı aşağıdaki beyitte hem âşık-lığın halleri hem de yolculukla ilgili unsurlar bir arada kullanılarak iki koldan güçlü bir tenasüp sergilenmiştir. Beyitte fikr-endişe-gam-hasret-ah-figan-derd kelimeleri birinci tenasüp grubunu, kulavuz-azuk-hemdem ve hemrâh kelimeleri ikinci tenasüp grubunu oluşturmuşlardır.

*Fıkr ü endîşe kulavuz ğam u hasret hem azuk
Hem-demüm âh u fiğân derd-ile hem-râh dirîğ (92/2)*

Diğer örnekler için bakınız: K1-23, K1-25, K2-2, K2-9, K2-12, K2-22, 1-2, 1-8, 2-2, 2-7, 2-10, 3-15, 3-19, 4-2, 4-5, 5-3, 6-3, 7-1, 8-1, 8-5, 10-1, 10-5, 12-6, 14-5, 17-5, 18-4, 20-3, 21-5, 22-5, 23-5, 24-1, 24-2, 24-3, 24-5, 26-4, 27-2, 27-5, 33-6, 34-6, 37-2, 37-5, 38-3, 39-3, 40-6, 43-2, 45-3, 48-7, 49-5, 50-2, 50-3, 50-4, 51-2, 53-6, 55-4, 57-2, 57-3, 59-1, 59-5, 60-4, 60-5, 62-5, 62-7, 64-4, 64-5, 65-1, 65-6, 68-4, 71-5, 71-8, 73-7, 74-2, 76-1, 76-4, 76-5, 77-4, 79-2, 79-3, 80-6, 82-2, 82-4, 82-5, 82-7, 83-3, 83-4, 86-2, 87-1, 89-4, 90-3, 90-4, 90-6, 92-3, 94-1, 95-5, 96-2, 97-7, 98-2, 99-4, 99-7, 99-9, 102-1, 102-5, 103-5, 103-6.

Tezat

Klasik şiirde birbirinin zıddı olan kelime veya kelâmın, ifadeyi etkili ve güzel kılmak maksadıyla bir arada ve birbiriyle ilişkili olarak söylenmesine tezat veya tıbak denirken, anlam çerçevesi bakımından zıt ve çelişkili kavramların bir arada kullanılmasına da tezat adı verilmiştir. Adeta bir tezat ustası olarak telakki ettiğimiz Hoca Dehhânî'nin şiirlerinde tezat, en çok ve en güzel kullanılan sanatlardandır. İki örneğini aldığımız aşağıdaki beyitlerde “sine” kelimeleri “göğüs” ve “mezara” anlamında cinaslı kullanılırken sevgilinin ak sinesi ile âşığın kara sinesi arasında tezat ilgisi kurulmuştur. Bu ilgi sadece ak-kara kelimelerindeki renk zıtlığından değil, ak ve kara kelimelerinin uzak anlamlarından da kaynaklanmaktadır. Sevgilinin gümüş renkli bağı, güzellik bakımından saflığının ve bahtının açıklığının, âşığın kara renkli bağı da aynı zamanda kara bahtının bir sembolüdür. Sevgilinin ak bağrının âşığa dokunmasıyla aşık madden sevgiliye kavuşurken mecazen de talihi dönecek bahtı gülmüş olacaktır.

*Ne eksile ki kâra sine girmedin öñdin
Şol ak sîneje doqına bu kâra sîne (17/2)*

Aşağıdaki beyitte mübalağa sanatıyla birlikte karşımıza çıkan tezat sanatında şair yir-sema kelimeleri arasında güzel bir tezat ilgisi kurmuştur. “Güneşin ışıklarının yere inmesi şaşılacak bir şey değildir; asıl şaşılacak şey sevgilinin yüzünün ışığının gökyüzüne vurmasıdır.” şeklinde nesre çevirebileceğimiz beyitte âşığın gönlündeki makamı bakımından semadan daha yücelerde olan sevgilinin ışığının azameti güneşi bile aşmış, gökyüzünü aydınlatmaktadır. Beyitte

güneşin ışıklarının yere düşmesinin aksine, sevgilinin yüzünün aydınlığının gökyüzüne yükselmesi iki ışık kaynağı arasındaki hareket yönünün zıtlığının da ifade edilmesi kelimeler arasında kavram bakımından kurulmuş güçlü bir tezat örneğidir.

Aceb degül ki güneş pertevi düşerse yire

‘Aceb budur ki yüzi pertevi semāya düşer (64/5)

Diğer örnekler için bakınız: K1-4, K1-7, K2-3, K2-10, K2-13, K2-15, K2-18, K2-20, K2-21, K2-22, 2-6, 3-1, 3-9, 3-18, 5-1, 5-4, 6-6, 7-1, 7-4, 8-3, 8-7, 9-1, 12-6, 13-1, 15-1, 15-4, 15-6, 16-2, 16-5, 17-3, 17-6, 18-5, 18-7, 20-5, 23-6, 25-2, 25-4, 27-3, 27-4, 27-5, 27-7, 28-2, 28-4, 29-3, 30-4, 31-2, 31-4, 31-5, 32-6, 33-3, 33-4, 34-4, 35-1, 35-2, 37-1, 42-1, 42-4, 44-1, 44-2, 45-3, 45-6, 46-5, 47-5, 47-7, 48-5, 48-6, 49-4, 49-6, 50-5, 54-1, 54-5, 55-3, 56-1, 58-5, 59-4, 60-1, 61-5, 63-1, 66-4, 69-1, 69-5, 69-6, 71-2, 72-3, 72-4, 72-6, 73-2, 73-3, 73-4, 74-3, 74-4, 74-5, 75-3, 76-7, 78-3, 79-6, 79-7, 80-1, 80-4, 80-7, 82-4, 82-5, 83-3, 83-4, 83-7, 85-3, 86-1, 86-4, 87-1, 87-4, 88-1, 88-3, 89-2, 89-5, 89-6, 90-1, 90-4, 90-7, 92-1, 92-4, 92-7, 94-8, 96-1, 97-8, 97-9, 98-1, 98-7, 98-8, 100-1, 100-3, 102-8, 104-3.

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

Nidâ

Söze doğallık katmak amacıyla şairin, kendisine, birisine / birilerine veya bir kavrama, nesneye seslenmesine nidâ sanatı denilmiştir. Aşağıdaki ilk beyitte esareten kurtuluş isteyen Dehhânî Cenâb-ı Allah’a, ikinci beyitte ise “yar yeminine inanma” diye gönlüne seslenmektedir. Hoca Dehhânî Divanı’nda 45, 46, 47 ve 48. gazellerin rediflerinin nidâ sanatıyla kurulmuş olması da kanaatimizce yine şairin üslûbundaki hendesî bir kurgunun işaretidir. İy gönül, iy gözüm, iy visal, iy firak redifiyle ve aynı vezinde zincirleme sıralanan bu gazeller mana ve söyleyiş akustiği bakımından mükemmel bir bütünlük oluşturmaktadırlar.

İlâhî esîrem necât isterem

Ölüyem diri kıl hayât isterem (15/1)

*Ne cânımda dutduñ turak **iy firāk***

*Nediür benden olsañ vırağ **iy firāk** (48/1)*

Diğer örnekler için bakınız: K1-1, K1-19, K1-26, 2-1, 4-1, 19-1, 20-6, 32-6, 44-6, 52-1, 66-1, 70-1, 72-1, 74-6, 76-1, 90-8, 91-1, 91-4, 98-1.

İstifham

Bir ifadeyi güzelleştirmek, bir fikri vurgulamak, söze nezaket, doğallık ve içtenlik katmak, dikkat çekmek, bir fikrin muhatap tarafından düşünülmesini ve kabul edilmesini sağlamak gibi sebeplerle soru sorulduğunda istifham sanatı yapılmış olur. Aşağıda “kandasın” ve “kanısın” redifleriyle sevgilisini arayan şairin bîçâre hali gözümüzde canlanmaktadır. Divanda 30 ve 31. sırada yer alan bu âşıkane gazellerde sevgilinin güzelliğini özlemle hatırlayan bir âşıkla karşılaşırız. Bu arayışın tek gazelde bitmeyip iki gazelde peş peşe devam etmesi bize fırkatin uzunluğunu, şairin vaktinin daha çok güzeli aramakla geçtiğini gösterir. Aynı konuda yazılan bu gazellerde aynı vezin devam ettirilerek hem söyleyiş akustiği hem mana bütünlüğü parçalanmadan sürdürülmüştür.

*Gönlümi aldun nigârüm **kandasın***

*İy boyı serv ü çenârüm **kandasın** (30/1)*

*İy dudağı âb-ı hayvân **kanısın***

*Saçları ter müşk ü reyhân **kanısın** (31/1)*

Târ benden kaçup ağıyâra bakarsın ne-y-içün

Gayret odı-y-ıla cânımı yakarsın ne-y-içün

mısralarıyla başlayan ve divanda 96. sırada yer alan gazelde de şair rakiplerle bir olup kendinden köşe bucak kaçan sevgiliye bu davranışın sebebini sorar.

Diğer örnekler için bakınız: 3-16, 3-20, 6-6, 6-7, 10-2, 38-4, 75-3, 79-10, 102-3.

www.tuba.gov.tr

Tecâhül-i Ârif

İstifham sanatı gibi tecahül-i ârif sanatında da soru sormak esastır, eğer istifhama başvurulmasının sebebi bir şeyi bilmezlikten gelme ise tecahül-i ârif sanatı ortaya çıkar. Ancak tecâhül-i ârif sanatında bilmezlikten gelme durumu her zaman soru sorma ile sınırlandırılmaz, şair soru sormadan da tecâhül-i ârif yapabilir (Coşkun 2007: 199).

Aşağıdaki ilk beyitte sevgilinin Cennet’ten gelmediğini bildiği halde onu gül yüzlü cennet hurilerine benzeterek, Cennet’e yakıştıran âşık yine de bu soruyu kendine sormadan edemez. İkinci mısradaki güneşin ışığını sevgiliden almadığı bilinen bir gerçektir. Şair yine bilmezlikten gelerek güneşin aydınlığının sevgilinin güzellik ışığından kaynaklanıp kaynaklanmadığını sorgularken, aynı zamanda hüsn-i talil örneği vermektedir.

*Yâ Rab şu gül yüzli perî Firdevs bāğından mıdır
Yâ nûr-ı şem‘i hâverî hüsnî çerāğından mıdır (4/1)*

Cevabın içinde gizli olduğu aşağıdaki beyitte yine şair sevgilinin yüzündeki ter damlacıklarının inci olup olmadığını sorarken tecâhül-i ârif sanatının yanında der-dür ile cinas, jale-gül varakı-seher ve ter-yüz ile tenasüp, der-jâle; yüz-gül varakı arasındaki ilgiyle müretteb leff ü neşr ve sabahleyin bitkilerin üstüne çiğ tanelerinin yağdığını hatırlatarak telmih sanatı yapmış, böylece bir beyitte beş sanata birden yer vererek şairlik gücünü nefis bir şekilde göstermiştir.

*Der mi ya dür midür yüzünü şafhasındağı
Yâ jâleler ki gül varakına seher yağar (65/2)*

Diğer örnekler için bakınız: 3-11, 4. gazel, 12-1, 29-1, 48-1, 62-5, 77. gazel, 99-4, 100. gazel.

İrsâl-i mesel

Bir fikri veya mesajı anlaşılır kılmak ve muhatabı ikna etmek için doğruluğu herkesçe kabul edilen veya kabul edilebilecek olan bir örnek vermeye irsâl-i mesel denir. Aşağıdaki beyitlerde şair, su testisi su yolunda kırılır, kişinin başına gelecek bilinmez veciz ifadelerini kullanarak söyleyişine güç katmıştır.

*Yoluğa Dehhâni bir gün öliser
‘Âkıbet şuda yiter sulu seşek (12/7)
Aşsuzda başuma geldi bu ışk
Bilmez kişi ne gelür başına (67/2)*

Diğer örnekler için bakınız: K1-18, K2-4, K2-6, K2-11, K2-13, K2-23, 1-7, 1-10, 3-18, 3-19, 3-21, 9-4, 9-5, 10-2, 10-3, 11-5, 11-7, 13-5, 13-6, 16-6, 17-1, 17-4, 18-2, 19-1, 21-2, 21-3, 22-2, 28-6, 36-5, 37-2, 37-4, 39-7, 41-3, 41-4, 51-3, 53-3, 55-3, 56-5, 57-4, 59-1, 59-3, 60-4, 61-1, 61-3, 62-2, 62-4, 64-9, 66-2, 67-1, 67-3, 67-4, 70-5, 71-2, 74-3, 79-4, 80-6, 84-6, 84-2, 85-4, 86-3, 86-5, 88-6, 90-2, 92-3, 93-3, 96-2, 98-1, 99-4.

İktibas

İktibas, bir fikri desteklemek ve kuvvetlendirmek veya ifadeyi süslemek için başkasına ait bir ifadenin, ayet veya hadis metninin tamamen ya da kısmen

alıntılanarak kullanılması sanatıdır. Hoca Dehhânî’de nadiren rastladığımız bu sanata örnek olarak aşağıya aldığımız beyitlerin ilkinde Araf Suresinin 172. ayetinden “kâlû belâ” “Rabbimizsin demişlerdi” iktibas, ikinci beyitte ise “men şemme’l-verd” ibaresiyle Hz. Peygamber’in “Kırmızı gülü koklayıp da bana salavat getirmeyen bana eziyet etmiştir” mevzu hadisinden¹⁸ kısmen iktibas yapılmıştır.

Ķālû belâ elest güninde diyenlere

Renc ü belâ vefâ vü keremdür belâ degül (K2/15)

Bülbül işitdi meger nükte-i **men şemme’l-verd**

Ķi gülün Ķoşusını aldı vü virür şalavât (3/9)

Diğer örnekler için bakınız: 13-3, 40-3, 53-4, 80-3.

Söze Dayalı Edebî Sanatlar:

Cinas

Anlam bakımından farklı, yazılış ve telaffuz bakımından aynı veya benzer olan kelimelerin bir ifade içinde kullanılmasına cinas adı verilir. Cinas sanatı harflerin (seslerin) cinsi, harflerin sayısı, harflerin heyeti ve sıralanışı bakımından kendi içinde sınıflandırılır. Burada ayrı ayrı sınıflandırmaya gidilmeden metinde rastladığımız cinas sanatı örnekleri toplu olarak verilecektir. Örnek alınan beyitlerden ilkinde “kanda gider” ibaresiyle tam cinas örneği, ikincisinde ise selâmet-melâmet kelimelerinde tam olmayan cinaslardan mütekârib cinas, âşık-ışk kelimelerinde müşevveş cinas örneği bulunmaktadır.

Yâ Rab ol yâr benim göñlüm alıp **ķanda gider**

Ķi lebi aşlına şordum şeker ü **ķanda gider** (20/1)

Ķüm eydür kim ola âşık **selâmet**

Melâmetdür belâ ışıķ nışânı (56/2)

Diğer örnekler için bakınız: cihâd-cehd K2-12, sıdk-sâdık K2-18, 36-3, bu-dağ-bu dağ 6-5, yüz-yüz 12-2, vasl-visâl 14-6, yara-yâre 16-4 karasına-kara sine 17-1, kara sine kara sine 17-2, yâş-fâş 18-1, yâr-târ 21-1, kara-kara 29-2,

.....

18 من شم الورد الأحمر ولم يصل على فقد جفاني “Men şemme’l-verde’l-ahmara ve lem yusalli aleyye fekad cefânî” Manası: Kim kırmızı gülü koklar da bana salât u selam getirmezse beni kurutur. Ac-lûnî, *Ķeşfü’l-Hafâ*, C.2, s.255 (Hadis no: 2506) Mektebetü’l-Kudsî, H. 1351 Kahire.

kan-kamı 31-4, agına-agına 40-1, Hıtâ-hatâ 42-2, 64-3, 44-5, kûh-kâh 43-4, mihr-müühr 57-3, kanı-kamı 58-1, 102-7, aparalar-paralar 62-1, yâr-yâra 62-3, ma'şûk-âşık 62-4, der-dür 65-2, ceng-çeng 68-7, sağ-dağ 69-6, hamr-humâr 75-4, dağ-dağ 76-6, tîmâr-bîmâr 76-6, bâd-bâde 79-1, sûy-cûy 79-1, rûh-râh 80-5, gül-gül 81-2, kîl-kâl 84-6, yüz-yüz 85-4, göz-köz 86-3, cân-cihân 88-5, yâr-kâr 90-1, gül âb-gülâb, dür-der 91-2, nâgâh-âh 92-1, çîn-çîn 94-5, yir-yir 96-4, nefis-nefes 97-2, geçdi-göçdi 97-7, cemâl-celâl 99-4, belâ-bâlâ 99-4, cemâl-kemâl 100-6, sihr-seher 102-2.

İştikak

Şiirde aynı kökten türemiş kelimelerin yani müştakların bir arada kullanılması sanatıdır. Seçilen örnek beyitlerden birincisinde basîret-basar, ikincisinde ise teferruk-tefrîk kelimeleri aynı kökten türemiş müştak kelimelerdir.

*Bî-başar diye başa ehl-i **başîret** ne ki var
Beşzedürsem gözünü nergise kim yok **başarı** (26/5)*

*Nicesi cem' olısar hâtırum bu **teferruk**dan
Civârumuza bıraktı cihân-ı dîn **tefrîk** (83/2)*

Diğer örnekler için bakınız: K2/12 K2-19, âşık-ma'şûk 22-6, sadık-sıdk 36-3, 56-2, ısk-âşık 61-5, hulk-halk 78-3, gâzi-gazâ 87-3.

Musammat:

İç kafiye ve redifle yazılmış gazellere musammat gazel adı verilir. Hoca Dehhânî Divanı'ndaki 4. gazel aruzun tekrarlanan kalıplarından *müstefîlün / müstefîlün / müstefîlün / müstefîlün* kalıbı ile yazılmış, mısraların ortadan ikiye bölünerek beyitlerin dörtlük haline de dönüştürülebildiği orjinal bir örnektir.

*Yâ Rab şu gül yüzli perî (a) / Firdevs bāğından mıdur (b)
Yâ nûr-ı şem'î hâverî (a) / hüsni çerāğından mıdur (b)*

*Gül gibi beni güldüren (c) / gülden etegin tılduran(c)
Gül şehresini tılduran (c) / şol al yağından mıdur(b)*

*Ahşende sîmîn gâğabı (d) / oldur göyüller maṭlabı(d)
Âb-ı hayâtıñ meşrebi (d) / la lûğ şuşağından mıdur(b)*

*Gülse hacil kılur güli (e) / niteki saçı sînbülü(e)
Bu kim beğenmez ben kılı (e) / kibri demāğından mıdur(b)*

[Yürürse keklik-veş seker (f)/ hem cilve-i tāvus ider(f)
 Gönlüm kuşu bî-bâl ü per (f)/ zülfi tuzagından mudur(b)
 Özi melek midür şoyı (g)/ kim halka beşzemez huyı(g)
 Bu i'îdâliyle boyı (g)/ tûbâ budagından mudur(b)
 Dehhânî tağlar aşduğı (h)/ mihnet deyzin geçdüğü(h)
 Ferhâd-veş kan içdüğü (h)/ şîrîn tudağından mudur(b) (G4)

Tarsi

Divanda bir örneğine rastladığımız tarsi sanatı, aynı cümle yapısına sahip iki ifadede geçen kelimelerin tamamını veya bir kısmını yapı (vezin) ve ses benzerliği (kafiye) bakımından birbirine uygun düşürmeye denir. Aşağıdaki örnekte gülse-olsa, lebinden-dilinden, güher yağar-şeker yağar ifadeleri birbirleriyle kafiyele kelimelerden kurulmuş güzel bir tarsi örneğidir. Beyitte alt alta üç kelime grubu ile dikey paralelizm kurulmuştur.

mef 'ü lü fâ 'i - lā tü me fâ 'i - lü fâ 'i lün

Gül gibi gülse/la'l lebinden/güher yağar
 Ta söyler olsa/datlu dilinden/şeker yağar (65/1)

fe'îlâtîn/ - fe'îlâtîn - fe'îlâtîn - fe'îlîn

Kam kulağ/ki_ışide tay/r dilinden/tesbîh
 Ta kamı göz/ki_okıya gül/varağından/âyât (3/16)

Diğer örnekler için bakınız: 2-9, 2-10, 8-3, 9-2, 11-3, 24-6, 39-1, 39-2, 39-3, 39-4, 53-1, 53-2, 63-2, 63-3, 63-4, 75-3, 76-7, 92-3.

Cem

Klasik şiirde, birden fazla kavramı ortak oldukları bir özellik etrafında birleştirmeye cem' (toplama, birleştirme) denir. En az iki kavram bir özellikte birleştirilirken aralarındaki farklılık dile getirilirse cem ma'a't-tefrik, yine en az iki kavram önce ortak bir hususta bir araya getirilip sonra farklı özellikleri sıralanarak birbirinden ayrılırlarsa buna da cem ma'a't-taksim adı verilmiştir. Hem farklılığın söylendiği hem de taksimin yapıldığı birleştirmelere cem ma'a't-tefrik ve't-taksim adı verilmiştir. Aşağıdaki örnek beyitlerden ilkinde sevgilinin yüzü ve alınının ortak özelliği parlak olmaları, farklılıkları ise birinin

aya birinin güneşe benzemesidir. Yüz ve alın kelimeleri bir özellikte birleştirilirken aralarındaki farklılıkları-güneş ve ay gibi oluşları- dile getirildiği için cem ma'a't-tefrik sanatı yapılmıştır.

İkinci beyitte can vermez ve fermanımı tutmaz ifadelerinin ortak özelliği yalan olmalarıdır. Şair birinci mısra da iki ayrı yalanı dile getirip ikinci mısra da bunların ikisinin de ortak özelliğinin yalan olduğunu dile getirmiş ve cem ma'a't-tefrik sanatı yapmıştır.

Buraya iki beytini örnek aldığımız gazelin tamamı cem sanatının nefis bir örneğidir (bkz. G2). Gazelin redifinin “iksi” kelimesi olması ve gazeller sırasında da divanda ikinci sırada yer alması Hoca Dehhânî'nin üslupla ilgili başka bir dikkati olsa gerektir.

*Elüğe gözgü al bakın yüzün alnuş şafâsına
Ki niçe ay u gün bigi bugün tabân-durur ikşi (G2/2)*

*Dime yoluma cân vîrmez veyâ fermânumı tutmaz
Muṭî' u bende-fermânam bağa bühtân-durur ikşi (G2/8)*

Diğer örnekler için bakınız: K1-6, K1-24, 14-2, 44-3, 49-5, 50-4, 53-6, 99-4.

Muhteva Yönünden İncelenmesi

Atasözleri ve Deyimler

www.tuba.gov.tr

Hoca Dehhânî Divanı, atasözleri bakımından zengin olmamakla birlikte, oldukça geniş bir deyim kadrosuna sahiptir. Aşağıda divanda geçen deyimlerin listesi verilmiş ve divanda geçtikleri yerler tespit edilebildiği kadarıyla alfabetik olarak gösterilmiştir. Eserin nesre çevirisi yapıldığı için burada ayrıca deyimlerin açıklamalarına yer verilmemiştir.

Atasözleri

Elifün arkası yükten dü-tâ degül: K2-6

Akıbet suda yiter sulu senek: 12-7

Başı gideren dildir: 28-6

Gelen gider, biten ahir yiter, doğan ölür 53-4

Güzeli görünce göz dutar: 61-1

Eylük idip suya sal: 67-6

Sayru nice geçer geceler ne bilir sağ: 69-6

Her gencin bir ejdehası olur: 88-6

Deyimler ve Kalıp İfadeler

fırsatı geçirmek: 102-6

adını deli takmak (kılmak): 49-2,
74-3, 96-3

agu yutmak: 15-6

ak berat virmek: 3-13

aklımı gidermek: 10-4

ayağa gelmek: 3-4

ayağı (tozu)na yüz vurmak: 73-2,
92-6

ayaktan düşmek: 89-6

ayık oyuk: 73-7

ayva beniz: 6-4

bağrını taş eylemek: 18-7

baş eğmek: k2-21

baş eylemek (başkan yapmak): 18-4

baş eylemek (yara çıkarmak): 18-2

baş götürmek: 20-3

baş indirmek: 73-2

baş itmek: 10-2

baş koşmak: 18-1

başı gitmek: 99-7

başı zekatı: 67-4

başına kakmak: 74-5

başını kaşımaya fırsat bulmamak:
67-1

başını taşa dökmek: 3-7

bin cân u dil: 11-1

bir çöpe saymamak: 99-1

boyununu eğmek: 1-11

can atmak: 98-1

can bağışlamak: 28-2

can iltmek: 2-1

can terkin urmak: 58-2

can virmek: 24-7, 78-2, 90-4, 94-4

candan kopmak: 22-2

canına irişmek: 76-3

canına kıymak: 46-1

canını feda etmek: 36-2, 88-5

canını nisâr kılmak: 1-12

canını yakmak: 96-1

canını yoluna harc itmek: 61-3

dili uzun olmak: 1-7

dilini uzatmak: 1-7, 3-18, 10-3

düzme suret: k2-7

eğri sözlü: 71-2

el urmak: 1-8

eline fırsat girmek: 40-5

elini özünden yumak: k2-11

elini yumak: k2-11

fırdevse dönmek: 3-2

gönlü düşmek: 67-1, 99-4

gönlü hoş olmak: 54-1

gönlü kaymak: 62-2

gönlü köze düşmek: 86-3

gönlü teng olmak: 68-6

gönlü yıkmak: 81-4

gönlünde gubar tutmak: 79-5

gönlünü mum eylemek: 18-7

gönlünü yiyü varmak: 16-1

gönlünü almak: 20-1, 30-1, 32-3,

38-1, 58-1, 93-4, 57-5

gönül aparmak: 62-1

gönül parelemek: 62-1
 gönül virmek: 24-3, 35-2, 58-4,
 74-3, 86-7, 94-3, 99-6, 99-9,
 gönülden sevmek: 44-2
 gönülden vermek: 44-4, 44-6
 göz açmak: k2-3
 göz kara kılmak (itmek): 16-6
 gözden bırakmak: 11-2
 gözi esirmek: 91-3
 gözi kara: k2-13, 16-6
 gözini bağlamak: 94-3
 gözüne dar eylemek: 21-1
 gözüne uykuyu haram etmek: 8-5
 gussa yimek: 12-6
 hacâlette kalmak: k1-18
 halka be-gûş olmak: 3-5
 halka çakmak: 74-4
 halkın ağ u karası: 17-6
 harf dutmak: k2-6
 hatırı kara: 17-4
 hatırına gubar olmak: 85-4
 hatırını cem kılmak: 20-7
 ırın düzmek: 82-4
 içi acımak: 10-7
 insafa gelmek: 5-2
 intikam etmek: 8-2
 işi zer olmak: 99-9
 işine girih salmak:
 işini altın eylemek: 41-4
 işini ham itmek: 8-6
 itibar dutmak: 79-6
 kadeh baş itmek: 10-2
 kan ağlamak: 3-19
 kan dökmek: 71-5, 71-6, 84-2,
 89-4, 95-3
 kan içmek: 4-7
 kan yutmak: 12-6, 43-5, 92-3

kanını (kara) yire dökmek: 86-5,
 96-4
 kanını toprağa karmak: 62-4
 kara çetr urmak: 2-4
 kara yire girmek: 11-5
 karakan: 17-1
 karar eylemek: 21-3
 kararı gitmek: 21-3
 kardan südini kesmek: 3-4
 karşı çıkmak: 33-1
 katı gönül: 22-2
 kıya bakmak: 74-6
 kıyma göz: 74-6
 kitap tutmak: 59-3
 kulağına küpe kılmak: k2-23
 kulağında dutmak: k1-18
 kulağından çıkarmak: k2-24
 kulağını tutmak: 37-2
 nâmesin kara kılmak: k2
 nemek hakkı tutmak: 12-3
 ömri yile gitmek: 19-1
 ömrünü yile virmek: k2-4, 1-10,
 3-21, 90-3
 sözde kıl yarmak: 84-6
 sözi işitmeze urmak: 13-6, 21-2
 taglar aşmak: 4-7
 tara gelmek: 71-5
 tatlı söz: 10-7
 tevbe sımak: 75-4
 toprağ ile yeksân kılmak: 23-2
 toprak başa: 13-5
 tudaş eylemek: 18-3
 turak tutmak: 48-1
 verhem urmak: 63-2
 yaprak gibi sararmak: 6-6
 yaraya tuz ekmek: 44-3, 59-1
 yaşı uzun olası: 18-1

yek-reng olmak: k2-6
 yıl gibi geçmek: 74-2
 yile gitmek: 19-1, 28-3
 yile virmek: 1-10, 21-5, 41-6, 46-6,
 55-4
 yire depmek: 34-1
 yol bulmak: 13-4
 yol urmak: 90-2
 yolına kurban olmak: 5-4
 yoluna baş (u can) oynamak: 37-4,
 39-7, 56-5
 yoluna can vermek: 2-8, 36-2
 yoluna su gibi akmak: 96-2
 yolunda toprak olmak: 13-5

yüregi delük: 9-4
 yüz döndürmek: 66-2
 yüz suyunu ateşe dökmek: k2-4
 yüz urmak: k1-19, 13-3
 yüzi suyuyla yürimek: 23-2
 yüzi suyunu yile vermek: 21-5,
 86-2
 yüzün kara kılmak: 11-7
 yüzünü kanıla yumak: 26-2
 yüzüne bakmamak: 8-2
 yüzünü ağ eylemek: k2-13
 zebana vermek: 36-5
 ziyana vermek: 36-2

Tabiat

Divan şairi tabiata ait unsurları; hayvanları, bitkileri, madenleri, tabiat olaylarını çeşitli vesilelerle şiirinde malzeme olarak kullanır. Bir aşk ve tabiat şairi olan Dehhânî'nin de divanı tabiata ait unsurlar bakımından hacmine göre bir hayli zengindir, eserde tabiata dair tespit ettiğimiz unsurları hayvanlar, bitkiler ve taşlar başlığı altında şöyle sıralayabiliriz:

Hayvanlar: Tâvûs, ejdehâ, mâr, bülbül, kumrı, hüdhüd, tûtî, dürrâc, keklik, semender, semek, Burak, har, efi, hümay, pervane, şir, zağ, asdâf, kumrı, sîmurg.

Bitkiler: Gül, lâle, nergis, serv, söğüd, çenar, benefşe, yasemen, hatmi, susen, mugaylan, anber, sünbül, reyhan, sanavber, ûd, abîr, semen, ar'ar.

Taşlar: Kehrüba, dürr, mercan, inci, yâkut-ı ahmer, la'l-i Bedeşân, akik, dürr-i galtân, murvarî.

Eşyalar, Giyim-Kuşam ve Yeme-İçme Kültürü

Eserde, 14.yy'ın sosyal hayatına, kullanılan eşyalar, giyim-kuşam ve yeme içme kültürüne ait malzemeler dönemin kültür ve dil özelliklerini yansıtır. Bu isimler arasında gözgü, susak gibi Türkçe arkaik kelimelerin bulunmasının yanında Arapça ve Farsçadan geçmiş kelimelerin de bol miktarda bulunması halkın

yüksek ve zengin bir dil ve kültür birikimine sahip olduğunu gösterir. Divanda tespit ettiğimiz isimler şöyledir:

Eşyalar: gözgü, çetr, mehdî, tesbîh, câm, susak, maşrab, kadeh, döşek, kalem, ok, yilek (okun arka uç kısmı), neşter, hokka, pergâr, hançer, fenâr, yanar, nacak, micmer, tas, çeng, rebâb, kânûn, ud, efser, şem, tîr, teber, gılâf, cür'a, al çadır, satranç, nerd.

Giyim kuşam: ton, dâmen, pirâhen, ak çadır, nil (geymek), etek, kemer, zer (altın kemer), tac, düğme, nikâb, burka, efser.

Yiyecek-içecekler: piste, enâr, ayva, bâdâm, şeker, cüllâb, süci, Kevser suyu, nemek, ağu, nebât, tuz, enâr, kebâb, şarâb.

Dinî İbareler

Tevbe etmek, riyâ, garaz, dört mezhep, bî-îmân, salavât vermek, kevser, kâlu belâ, tesbîh işitmek, âyât okumak, iki dînî, nefy itmek, Ka'be, rabbenâ, zekât, hamâyıl, tavaf itmek gibi ibareler, eserde tespit edilen belli başlı dinî ibarelerdir.

Kişiler

Hoca Dehhânî'nin kişileri arasında peygamberlerden Hz. Muhammed Mustafa (Ahmed), Hz. Süleyman, Hz. Dâvûd, Hz. Yusuf, Hz. Musa, Hz. İsâ; halifelerden Hz. Ali; hükümdarlardan Fağfur, Hüsrev, Kısra, Firavun; Karaman beylerinden Alaâddîn Ali Bey; efsanevî-mitolojik şahıslardan Vamık, Azrâ, Leylâ, Mecnûn, Züleyha, Hızır, Ferhâd, Şirin; müşriklerden Ebû Cehil; şairlerden Fars şairi Enverî, Türk şairlerinden Ahmedî ve Şeyhoğlu Mustafa bulunur. Kavim ve millet isimleri olarak Hindû, Tatar, Arap, Hitâyî isimleri bulunur.

Yer İsimleri

Şair, yeri geldikçe Horasan'dan ,Yemen'e; oradan Rum illerine geniş bir coğrafyayı Klasik edebiyatımızdaki bilinen özellikleriyle dile getirmiştir. Eserde tespit edilebilen ülke / bölge / yer isimleri şöyledir: Horasan, Mısır, Ken'an, Hind, Çin, Sind, Ken'an, Bedeşan, Tur Dağı, Tatar, Şam, Irak, Yemen, Hutten, Aden, Rum ili. Hindistan ayrıca Zengibâr kelimesi ile yer alır. Firdevs bağı, İrem, Cennet, Ka'be, Cennât-ı Adn, Sidre gibi isimler de dinî mekan isimleri olduğu için bu başlık altına alınmıştır.

Arkaik Kelimeler

Günilemek, denemek, turmak, özi göyinmek, güle gitmek, yile gitmek, kaçan gele, kanda gider, yügürüp gitmek, baş götürmek, yorınmak, dürişmek, merhaba kılmak, dahı yir, yandurısar, yanar, eydivirmek, döymek, yigrek, tuman, assı, eyitmek, namaz itmek, yiltenmek, suvatmak, ög, yaşınmak, yukı, yazı, saklamak, yavlak, ivmek, küslü, yol urmak, yiyesi, var bunda, irmek, irürmek, yüze yüz gibi söyleyiş ve ifadeler bugün Türkçenin konuşulduğu bölgelerde belki ağızlarda yaşayan arkaik ifadelerdir.

El Yazması Nüshanın Tavsifi

Hoca Dehhânî Divanı, Medine’de Şeyhülislam Arif Hikmet Bey Kütüphanesi’nde *Mecmua-ı Devâvîn* adıyla 251/811 numarada kayıtlı bir divan mecmuası içindedir (Şarlı 2001: 109). Mecmua, 15x25cm. ebadında, 96 varak, 13 satır, nestâlik hatla yazılmıştır. Dehhânî’nin şiirleri 28a-58b yaprakları arasında derkenarlardadır. Mecmuanın ana metninde Şeyhî Divanı, sayfa kenarlarında ise Hoca Dehhânî’den başka, İvazpaşazâde Atayî, Yahyaoğlu, Ahmedî, Hassân, İznikli Hümâmî ve Ahmed-i Dâî’nin şiirleri mevcuttur.

Yazmanın 1a yaprağının ortasında kütüphanenin vakıf mührü, üstte Divan-ı Şeyhî, Divan-ı Dehhânî ve Divan-ı Yahyaoğlu kaydı vardır. 1b ve 2a yaprakları bütün sayfayı kaplayacak biçimde nefis bir tezhiple süslenmiştir. Mavi rengin ve altın yaldızın hakim olduğu bu varakların her ikisinde ortada bulunan yuvarlak şemseler yazmanın erken dönemde istinsah edildiğine dair bir ipucu vermektedir (Bilgin 2013: 369). Şemselerin etrafı ağaç ve çiçek motifleriyle bezenmiştir. Yazmanın 2b yaprağında ortada, çift sütunlu, serlevhalı, mavi renkle cedvelle kenarları tezyin edilmiş ana metin kısmı bulunmaktadır. Bu cedvelli orta bölüm mecmuanın sonuna kadar Şeyhî Divanı için ayrılmıştır. 13 satırdan oluşan bu bölümün tamamı nefis bir hatla, düz satırlarla istinsah edilmiştir. Dış cedvelle çevrilmiş derkenarlarda yazı, mâil nestâlik yahut çelipâ adı verilen (Alparslan 2002: 506) sola yukarı doğru eğik satırlarla yazılmıştır. 2b-3a yaprağında satır aralarında da tezhip süslemeleri yapılmış, bundan sonraki diğer yapraklarda altın yaldızlı köşe ve orta süslemeleriyle cedveller çekilmiştir, satır aralarında süsleme yoktur. Yazmanın 95b varağında ise kütüphane vakıf mührü bulunmaktadır. Yazı ve süsleme özellikleri bakımından son derece kıymetli olan yazma, hasar görmemiş olup baştan ve sondan tamdır. Kolofon bulunmadığından ne zaman ve kimin tarafından istinsah edildiği belli değildir.

Yazının karakteristiği, yazmanın tezyinatı, nadir oluşu gibi sebeplerden önemli ve mevsuk bir nüsha olduğunu değerlendirdiğimiz bu yazmanın adı geçen şairlerle ilgili yapılacak neşirlerde muhakkak değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyörüz.

Başı:

*Eger hücum-ı ecelden dilim bulursa mecâl
Diyem senâ-yı cemâl-i celâl-i celle celâl*

Sonu:

*Ol şehün işi izz ü nâz olsun
Düşmeninün gam u niyâz olsun*

Derkenar, İvazpaşazâde Atâyî'nin "güneş" kasidesiyle başlar.

Eserin İmlâ Hususiyetleri

Türk dili sahasıyla uğraşan araştırmacılar Batı Türkçesini genellikle Eski Anadolu Türkçesi, Osmanlı Türkçesi ve Türkiye Türkçesi olmak üzere üçe ayırırlar ve Eski Anadolu Türkçesi'ni 13.asırdan 15.asrın sonuna kadar olan devir olarak tanımlarlar. Zeynep Korkmaz, Eski Anadolu Türkçesi'ni de kendi içinde Selçuklu Türkçesi Dönemi (XI-XIII.yy'lar arası) ve Beylikler Türkçesi Dönemi (XV.yy ortalarına kadar uzanan dönem) olmak üzere ikiye ayırır. Dehhânî 14.yy'ın sonlarına kadar yaşamış ve eserini muhtemelen 14.yy'ın ikinci yarısında vermiştir. Çağdaşı Ahmedî gibi Eski Anadolu Türkçesi'nin ilk Osmanlıca devrini temsil etmektedir¹⁹ ve kelime kadrosunda bulunan anmayısar, düşmegil, ağlayu giderem, ideyin, yuhı (uyku), kaynayuban, gibi kelimeler eserin bu dönemde yazıldığına işaret eder.

Eserin imlasıyla ilgili özelliklerin incelendiği bu bölümde Türkçe kelimelerdeki ünlülerin yazımı, ünsüzlerin yazımı, ek-bağlaç ve edatların yazımı ayrı başlıklar altında incelenmiş, son olarak da imlâyla ilgili dikkatimizi çeken diğer özellikler belirtilmiştir.

.....

19 Ahmedî'nin dil özellikleriyle ilgili daha geniş bilgi için bkz. Mehmet Akalın, "Ahmedî'nin Dili" *Dil Tâzıları*, Haz. Recep Toparlı, Atatürk Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2001, s. 163-365.

1. a ve e ünlülerinin yazımı

Divanda a ve e ünlüleri, üstün, elif, üstünlü elif, medli elif, güzel he, üstünlü güzel he ile gösterilmiştir.

Üstünle gösterilmesi: Şair Türkçe kelime ve eklerin yazımında açık hecelerde veya ünsüzle biten kapalı hecelerin vokallerini üstünle göstermiş, hecenin 1,5 hece değerinde okunmayacağına işaret etmiştir.

اِدر ider G.3/14 var وَر G.77/3, اُرلى uralı G.9/5

Nadiren açık hecelerde de orta hece ünlüsünü elif ile göstermiştir.

اُوَزَاوُزِه üzere G.79/3

Elifle gösterilmesi: Önsözlerde kısa, iç ve son seslerde uzun okunması gereken yerlerde kullanılmıştır.

ايرى irişeli G.3/15, نيدَين nideyin G.10/7, سوارم severem G.44/3, باكه bağa G.76/6, چكَمَزَم çekmezem G.78/5

Üstünlü elif ile gösterilmesi: içinde a,e ünlüsü bulunduran kapalı heceyi 1,5 hece değerinde okutur.

وَاردى vardı G.8/6

Medli elif ile gösterilmesi: Açık hecenin imâleli okunması gerektiğini belirtmek için kullanılmıştır.

اَتَكن etegin G.75/3, اَرِدُر eridür G.76/6, اَلنى elini G.86/4, اُنك anuñ G.14/3

Güzel he ile gösterilmesi: Genellikle son seslerde, bazen de iç seslerde a, e sesini karşılar.

اَيوه ayva, G.6/4, گودَدَه gevdede, G.21/3, قنده سن kıandasın G.30/1

Açık hece ya da kapalı heceyi karşılaması her zaman bir kurala bağlı değildir.

گوله güle güle K.1/1 “le” hecelerinin her ikisi de kapalı heceyi karşılamasına rağmen farklı imlâ ile yazılmıştır.

Üstünlü güzel he ile gösterilmesi: genellikle son seslerde a, e sesini karşılar.

وَصْلِيلَه vaşlıyla G.8/3, يازَدَه yazıda G.10/5, بِيْزَه bize G.24/3

2. ı ve i ünlülerinin yazımı

Esre, ye, esreli elif, elif ye, esreli ye, ile gösterilmiştir.

Esre ile gösterilmesi: Vezin gereği kısa okunmak durumunda olan ön seslerde

iç ve son seslerde kullanılmıştır. İçinde ı, i ünlüsü bulunduran ve bir uzun heceye tekâbül eden kapalı heceler de vokal yazılmadan esre ile harekelenmiştir.

یار وار yârı var G.25/1, نَرده nirde G.9/ 2, اِشْلَرُومِ işlerümi G.8/6, زَمَانِ zamān G.10/4, دِدلِر didiler G.63/1

Ye ile gösterilmesi: گلزارِی gülzârı G.25/1, اِلِنِی elini G.79/10

Esreli elif ile gösterilmesi: Vezin gereği kısa okunan açık hecelerde kullanılır.

اِنَانْمَازْساڭ K.1/11, اِرُرْگِل irürgil G.15/5, اِرِدُر iridür G.26/2

Elif ye ile gösterilmesi: Türkçe kelimelerin başında açık heceyi teşkil eden ı ve i'leri kapalı okumak gerektiğinde yani imale yapmak gerektiğinde kullanılmıştır

اِکِی iki G. 79/10, اِیدِرَم iderem G.37/2

Esreli ye ile gösterilmesi: Genellikle iç ve son seslerde uzun okunması gereken açık hecelerde kullanılır. Kapalı hecelerde esreli ye'nin kullanımı düzenli değildir.

نَامَمِی nāmemi G.15/4, یِردِن yirden G.76/4

Terkip i'si bazen y harfi, bazen esre ile gösterilmiştir. Terkiplerde tamlayan ile tamlanan arasında herhangi bir işaret ya da harf konulmadığı da görülür.

بَهِشْتَه bāğ-ı beheşte G.10/6, شَاه طَوِیْه şāh-ı tūbiye G.11/3, شَاه سِیَّارَه şāh-ı seyyāre G.80/2

3. u ve ü ünlülerinin yazılışı

Ötre ile gösterilmesi: Türkçe kelimelerde kısa okunması gereken açık heceler ya da bir kapalı hece değerinde okunması gereken, içinde ünlü bulunduran heceler ötre ile yazılmıştır.

قَمَرْنُک qumrınuḡ G.10/7, اُجُوب acıyub G.10/7, بُوْگُن bugün G.2/2, گُزْلَرْمَه gözle-rüme G.8/5, اُلَرْسَه olursa G.77/2

Ötreli elif ile gösterilmesi: Ön seslerde kullanılır. Açık hecelerde ötreli elif kısa okunmak gerektiğinin işaretidir.

اُلَرْسَم olursa G.89/5, اُزَق uzak G.92/4

Ötreli vav ile gösterilmesi: Ön, iç ve son seslerde kullanılır; hecenin uzun okunması gereğine işaret eder; ancak açık hecelerde de bu imlâya tesadüf edilmiştir.

اُوزَدُر uzadur G.79/4, اِشْلَرُومِ işlerümi G.8/6, گُزُوم gözümü G.18/1, اُوْیْنِمَادُک auyınmaduḡ G.97/7, بَکُوْجِی beḡüjî G.71/4

Elif vav ile gösterilmesi: Genellikle ön seslerde açık hecelerin gösterilmesinde kullanılmıştır.

اورامزم uramazam G.88/3, اوره ura G.78/5, اولم olalum G.73/1

Vav ile gösterilmesi: İç seste kapalı hecenin 1,5 değerinde okunduğunu belirtmek üzere yazılır:

گۆجول göjül G.62/1

Ünsüzlerin yazılışı

Arapçada p, ç, nazal n sesleri yoktur. Metindeki p, ç seslerinin yazılışında Arap imlasının tesiri ile cim ve be harflerinin sık sık kullanıldığı görülür.

1. *Pe-be'nin yazımı*

İç ve son seslerde p nin yazılışında belirli bir kaide yoktur, -p gerindium (zarf-fi-il) eki b ile yazılmıştır.

توبراқ tobraқ G.86/2, طپراغه topırağa K.1/15, يکيلپ yañılup G.2/5

2. *c-ç'nin yazımı*

Metinde چ ünsüzü Arap imlasının tesiriyle çoğunlukla ج sesiyle karşılanmıştır.

چکمازم çekmezem G.78/5, انوکيجون anuñ-içün G.79/7, صچوکی saçuñı G.84/1, گجدى geçdi G.89/3

3. *ñ, g, k'nin yazımı*

Belirgin bir farklılık gözetilmemiştir.

نون تک جورک انی قلد کمان Nün tek cevrüñ anı kıldı kemān G.27/5

4. *s-ş'nin yazımı*

Metinde kalın sıradan kelimelerin zaman zaman س ile de yazıldığı örneklerle rastlanmıştır; su, saç, sakın, savaş, suç gibi kelimelerde ikili imla dikkat çekmektedir.

صوینی şuyını G.21/5, سوينی suynı G.90/3, ساجکک saçuñı G.35/2, صچوکی saçuñı G.84/1

5. *t-t ve d- ğ'nin yazımı*

Metinde kalın sıradan olan kelimelerin önsesleri ط, ince sıradan olan kelimelerin ise ت ile yazılmıştır.

Kalın sıradan olduğu halde ط yerine ت ile yazılan kelimeler de vardır.

تُبراك tobrağ G.86/2, طُبراغه toprağa K.1/15

Dudak kelimesinin د'lı ve ط'lı iki imlası bulunmaktadır.

دُداğı G.31/1, طُوطغی tuğağı G.39/2

4. *Bazı ek, bağlaç ve edatların yazımı*

-(ı)p⁴ partisip ekinin yanı sıra ekin, eski Anadolu Türkçesinde genişlemiş şekli olan uban-üben yazımına da rastlanmaktadır.

virüben G.78/2, گُروبِن görüben G.79/4, طُولُونِبَن tolunuban G.84/1

Ayrılma eki -den,-dan,-ten, -tan ekinin düz dar ünlüyle yazımı da vardır.

گِرمَدِن اُکِن girmedin öndin G.17/2, سَقْلَمَدِن saklamadin G.86/4

-lık⁴ yapım eki -lîğ şeklinde de yazılmıştır.

بِی بَصْرَلِیْغِ bî-başarlığ-ıla G.71/3, بِی وَفَالِیْغِ bî-vefâlığ G.90/1

-durur eki kelimeye bitişik ve ayrı olmak üzere iki şekilde de yazılmıştır.

يُوق yok-durur G.47/3, کِمْدُرُر kim-durur G.58/4, اُولدُرُر ol-durur G.87/3, اُلْم ölüm-durur G.90/6

-ki aitlik eki kalın sıradan kelimelerden sonra geldiğinde غی şeklinde yazılmıştır.

صَفْحَه سِنْدَغِ şafhasındağı G.65/2

ki bağlacı kendisinden önceki kelimeye bitişik de yazılmıştır.

گِلْکِ gel ki G.72/4

-mı⁴ soru eki bitişik de yazılmıştır.

عَجَبِمِ aceb mi G.77/1, بَنِمِ ben mi G.88/2

gibi edatının yazımında farklı imlâlar kullanılmıştır.

يِل بِيکِ...صو کِبِ yıl bigi....şu gibi g.74/2, بِيکِ bigi G.76/2, بِيکِ bigi G.86/2, کِبِ G.65/1

Yalnız edatı farklı imla ile yazılmıştır.

يَالُوْكَزُ yalunuz G.52/4, يَالْكُوْزُ yalınız G.88/2

dahî bağlacı vezin sebebiyle farklı imlâyla yazılmıştır.

دَخی G.76/7, داخی G.89/3

Nice-niçe yazımı bir hususiyet gözetmeksizin farklı yazılmıştır.

نِیچِه nice G.52/3

Atıf vavı genellikle açık heceye tekâbül ettiğinde ötre ile, kapalı heceye tekabül ettiğinde vav harfi ile gösterilmiştir, ancak bu imlâ düzenli değildir.

اَغُ u kırası G.17/6, اَی u gün G.17/3, دُونُ dūn ü gün G.18/4, حُورُ u perî G.18/4

5. Diğer yazım özellikleri

Bilindiği gibi Klasik şiirde hakim unsur aruz veznidir, özellikle Arapça, Farsça kelime ve terkiplerin sonraki yüzyıllara oranla daha az kullanıldığı bu dönemde Türkçenin aruza uydurulması amacıyla kelimelerin imlasında değişiklikler görülmektedir.

بُکْنُ bugün G.2/2, کَجِه G.13/7, گُنَاشِ güneşi G.64/4, دَلَهْ dele dele G.19/2

Türkçe kelimelerde olduğu gibi Arapça-Farsça kelimelerin imlası da aruz gereği farklı yazılmıştır.

يَادِلَرِه yadlara G.16/5, طُوْبِدِن tūbiden G.63/1

Tam cinas yaptığında kelimelerin bitişmesini farklı yazarak buna işaret etmiştir.

مَرغ زار مرغزار G.1/1

Talîk yazının bir özelliği olan sin harfinin altına üç nokta koyma örneği divan nüshasında da sık sık göze çarpmaktadır.

سَیْیَاره G.3/2, ister, gülîstan G.31/5,

da'ire, dâ'imâ gibi içinde hemze bulunduran Arapça kelimelerde hemzenin yerini y almıştır.

دَایِرِه dayiresinde G.26/6, دَایِم dayim G.51/1

Birleşmeyen harflerden sonra gelen güzel he, bazen bitleştirilerek yazılmıştır.

زهره زره...çehre G.57/5

Yazmada zaman zaman küçük müstensih hataları da göze çarpmaktadır. Bu hatalar metinde tamir edilerek yazılmıştır.

Bunları şöyle örnekleyebiliriz:

3.gazelde unsur-ı erba'a tamlaması atıf vavı ile yazılmıştır.

عنصر واربعه 'unsur-ı erba'a G.3/2

Yine aynı gazelde çadır kelimesi çar şeklinde yazılmıştır.

آق چارین G.3/6

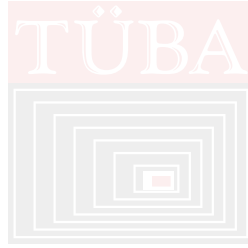
71.gazelde kelimelerin sıralamasıyla ilgili bir yanlışlık bulunmaktadır.

Mısra دُشکله نُه یتیم اوله کم şeklinde dizilmiştir. Mısrada “ne” kelimesi “yetim” kelimesinden sonra yazılarak دُشکله نُه یتیم اوله کم biçiminde dizildiğinde anlam düzelmektedir.

Transkripsiyon Alfabesi

ا	a, e, ‘	ص	ş
آ	ā, a	ض	z, d
ب	b	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	s	غ	ğ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	q
د	d	ک	k, g, ŋ
ذ	z	ل	l
ر	r	م	m
ز	z	ن	n
ژ	j	و	v, o, ö, u, ü, ū
س	s	ه	h, a, e
ش	ş	ی	y, ı, i, ī

Metin

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

KASİDELER

I'

mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

- [27b] [01] Şun iy sâķī güle güle bize ol *raḥ-ı reyḥān*²
Ki gül yine bezemişdür bugün şaḥn-ı gülistānı
- [02] Cemāl-i şüret-i Leyli kelāmın viridi Mecnūna
Ki bülbül göge irürdi bu dem derdinden efgānı
- [03] ‘Aceb degül eger bülbül kılursa nağme-i Dāvūd
Ki gül üstine dutmuşdur söğüd çetr-i Süleymānı
- [04] Çü Yūsuf Mışr şehrinde ‘azīz oldı gül ü bülbül
Uş ider gice vü gündüz fiğān çün pīr-i Ken‘ānı
- [28a] [05] Eger oķ urmadısa gül yine bülbül yüregine
Niğün kana bulaşupdur serāser şöyle peykāmı
- [06] Gül-i sürī gül-i süsen gül-i nesrīn gül-i ra’nā
Bu dördüyle bezenmişdür cihānuķ çār erkāmı

.....

1 Ömer Bin Mezīd, *Mecmūatü'n-Nezā'ır*, Haz. Mustafa Canpolat, TDK Yayınları, Ankara 1982, s.26-28. Ahmedī'nin *Yüzi nevrūzumuz şükkrin idemedük zī nokşānī / Saçı gicemüzüñ qadrin bilimedük zī nādānī* matlalı kasidesine naziredir. Canpolat, s.24-26.

2 Kur'ân 56/89, Rahatlık ve rızık.

- [07] Bu dürlü gülleri_istersen beķā bāğında var iste
Dirīgā kim vefā itmez bize bu ‘ālem-i fānī
- [08] Bu gül devrinde ‘ömrüñi geçürme zāyī‘ iy ğāfil
Ki gül devri bigi tüzcek geçer bu ‘ömr devrānī
- [09] Müdām iç bir yañağı gül nigār-ıla gülistānda
Ki qarşuñā kıla her dem yañaqlarla gül-efşānī
- [10] Bu mevsimde gül ü meyle kişi beslemese cānın
Şan anı bir kıru gevde ki yokdur ‘aqlı vü cāmī
- [11] Cihān cennet olup-durur serāser ger inanmazsan
Gözün nergis gibi aç gör ki güldür hūr u ğılmāmī
- [12] Meger bezm-i şehenşehdür leṭāfetde bugün gülşen
Ki_olupdur bülbül ü kıumrı nedīm ü [hem] hoş-elhāmī
- [13] Şehenşāh-ı felek-rif‘at ‘Alā'-i dīn ü dünyā çün
Ki kaç‘ itdi ‘Alī bigi cihānda nesl-i Mervāmī
- [14] ‘Alī-vārdur eger her kim göre zāhir diler-ise
‘Alī gibi göz açup gör cihānda şīr-i merdāmī
- [15] Eyā şāh-ı felek-rif‘at ki dāyim baht-ıla devlet
Kılur dergāhuñā secde urur toprağa pīşānī
- [16] Süleymān rūhı şād oldu ki fitne dīvinī bunda
Bırağuban bezemişsin Süleymān bigi devrānī
- [17] Biḥamdillāh ki medhūñi bugün her meclis içinde
Dehānından dūr-i ma‘nī döker söziyle Dehhānī
- [28b]** [18] Yiri-durur kılağūñda dutasun sözümün dūrrin
Ki ol dūrden hacāletde kıalupdur dūrr-i ‘ummāmī
- [19] Yüz urup tapuñā geldi icāzet vir aña şāhā
Ki yine devletūñde ben görem milk-i Hırasānī
- [20] Hemīşe tā bu mevsimde cemālī ṭal‘atı kevnūñ
Senūñ yüzūñ bigi şāhā bezenür bāğ u bostānī
- [21] Kemāl-i devletūñ günü bezesün bāğ-ı dünyīyi
Dağı noķşān hāzānından İlāhum saklasun anı

- [22] İşidüp aduğı řāhum sefer kıldum bu iklīme
İriřdüm yüzüñi gördüm didüm zī vech-i nūrānī
- [23] Şehāvetde řecā‘atde dađı ‘adlūñ iřidürdüm
Seni Hāķ müstedām itsün seversin dīn ü imānī
- [24] Dilegüm bu-durur senden bu dördi sađlađıl muđkem
Hemīşe dīn-ile ‘adli řecā‘atle hoş ihsānı
- [25] Mürüvvette ne kim vardur benüm hađķumda kılduñ sen
Vefānuñ ma‘deni olduñ şehānuñ luťf-ıla kāmı
- [26] Diri olduķça ben ķuluñ iřidesin eyā řāhum
Senüñ medhūñle tılduram niķe defterle dīvānı

2

mef‘ülü/fā‘lātü/mefā‘lū/fā‘lūn

- [01] Dünyī maķām-ı ‘işret ü dār-ı bekā degül
Cüzvī-durur aña nazarum muťlaķā degül
- [02] Kim geldi bu maķāma ki biñ dürlü derd-ile
Gitdükde işi nāle vü vā řasretā degül
- [03] Nergis gibi göz aç bu gülistān içinde bul
Bir tāze gül ki hemdem-i hār-ı cefā degül
- [29a] [04] Yüzüñ şuyını oda döküben bu hāķ içün
‘Ömrüñi virme yile ki bād-ı hevā degül
- [05] Ger dilesen ki hācetüñi Hāķ revā kıla
Bu dirlik-ile ölmegil āđır revā degül
- [06] Yek-reng ol ki kimse saña ģarf dutmaya
Kim hīķ elifūñ arķası yükden dü-tā degül
- [07] Bu düzme şüret-ile nicesi er olasın
Kim er ři‘arı řıdķ u řafādur ķabā degül
- [08] Bū-cehl Aĥmed-ile egerķi beřer-durur
Şürette ille ma‘nide ķün Muřtafā degül

- [09] Niteki ney şeker-ile bir rengedür müdām
İllā şeker maḥalli ney-i būriyā degül
- [10] Kōma şevāb yolını kılma ḥaṭā daḥı
Ehl-i şevāb bile ki bu söz ḥaṭā degül
- [11] İy yār sen elüñi özün-den tamām yu
Kim kendözinden el yumayan pārsā degül
- [12] Nefs-i merīd-i mürtedi öldürmeyen becid
Tīg-i cihād-ı cehd-ile ehl-i ğazā degül
- [13] Şol kim günāh-ıla kara kılmadı nāmesin
Ağ eyledi yüzini ki gözi kara degül
- [14] Ol genc üstine oturanuñ çü ejdehā
Şimdi laḥidde mūnisi cüz ejdehā degül
- [15] ³ *Kālū belā* elest güninde diyenlere
Renc ü belā vefā vü keremdür belā degül
- [16] ‘Işk bābını okumayan illā rumūzını
Ne bā[b-ile] bile ki ol ehl-i velā degül
- [29b] [17] Ol kim belā vü miḥnete şabr eyleyümedi
Kālū belā[dan] aña söz açmak revā degül
- [18] Bundan kıyās eyle ki Mecnūna Leylīnūñ
Cevr ü cefāsi mihr ü vefādur cefā degül
- [19] ‘Işkuñ yolında şubḥ bigi şādık olmayan
Bilūñ ki gönli toptolu şıdık u şafā degül
- [20] Görsün bu mis vücūdumuzu nice kıldı zer
Ol kūr kim dir er nazarı kīmyā degül
- [21] Ol şūreti gedā ki mülūke baş egmedi
Sultān-ı ma’nī diñiz aña kim gedā degül
- [22] Ol pādīşeh kim ancılayın bir gedāydan
Himmet dilemedi iline pādşā degül

- [23] Dehhāni sözlerini kulağına küpe kıl
Her biri dürr-i ma'nī-durur kehrübā degül
- [24] Çıkarma zīnhār kulağından anı kim
Bir gün saña gerek ola yalguz aña degül

GAZELLER

I

mef'ûlû/fâ'îlâtü/mefâ'îlû/fâ'îlün

- [01] Esdi nesīm yir yüzini kıldı murğzār
'Uşşāk bigi nāle kılur yine murğ zār
- [02] Bu şeş cihāt şanma güli heft reng ider
Ol bir ider ki aña tanuğdur nüh ü çehār
- [03] 'Azrā-şifat cemālını gül 'arza kılalı
Vāmīk bigi bülbülü eyledi bī-karār
- [04] Toldı şüküfeden çemen etegi ser-te-ser
Şunar eline lāle meger cām-ı bī-şumār
- [30a] [05] Çün gonca sāğarı tolu yāķūt-ı nābdur
Nergis niçün gözün açuban şimdi pür-humār
- [06] Çāvüş bigi serv eline alup nacaķ
Geldi piyāde çünki güli gördi kim süvār
- [07] Süsen egerçi sebze dilini uzadur
Āzādedür dili uzun olur-ısa ne var
- [08] 'Uşşāk bigi serv ü söğüd raķş ider meger
Kuşlar nevāda çeng çalar el urur çenār
- [09] Bir serv boylu yañağı gülgün nigār-ıla
Var cüybāra kim göresin naķş-ıla nigār
- [10] Bu rüzgār[1] hoş dut u 'ömr-i 'azīzünj
Virme yile ki yıl gibi geçer bu rüzgār

- [11] Bilür ki ‘ömr kemdür ü fânî-durur cihân
Boynın eger benefşe tonını göge boyar
- [12] Gül la’l hoşkasın açuban zer saçar-ısa
Dehhânî yâr ayağına cânın kılur nişār

2

mefâ ‘lün/mefâ ‘lün/mefâ ‘lün/mefâ ‘lün

- [01] Şehā gözün-ile kaçun ‘aceb fettân-durur iksi
Nice iltem bulardan cân belâ-yı cân-durur iksi
- [02] Elünge gözgü al baķın yüzün alnuñ şafâsına
Ki niçe ay u gün bigi bugün tâbân-durur iksi
- [03] Leb ü dendânuñun vaşın kim idebile haķķınca
Velîkin bu kadar direm dūr ü mercân-durur iksi
- [04] K̄ara çetr ursa kaçlarun şu şehlâ gözler üstine
Yiridür ki güzellikde şeh ü sultân-durur iksi
- [30b] [05] H̄ired diyeli ağzuña yañılup piste vü gonca
Ferahdan piste vü gonca ne hoş handân-durur iksi
- [06] Felek ğurfâlarından baş anuñ-içün çıkarurlar
Gice vü gündüz ay u gün saña hayrân-durur iksi
- [07] Riyâsuz tevbe itmekde ğarazsuz va‘de virmekde
Benüm kavlüm senün ‘ahdün iñen yalan-durur iksi
- [08] Dime yoluma cân virmez veya fermânımı tutmaz
Muṭṭ u bende-fermānam baña bühtân-durur iksi
- [09] Beni men‘ eyleyen senden seni günileyen benden
Yakîn bil dört mezhebde ki bî-îmân-durur iksi
- [10] Lebünġi kām-ıla şormaķ bilünġi çün kemer kuçmaķ
Bu dem derdüñe Dehhânî iñen dermân-durur iksi

3

fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlün

- [01] Tañ yili tağıdalı yazıya müşgîn nefehât
Gör nebâtı nice ihyâ ider uş ba'de memât⁴
- [02] 'Unşur-ı erba'a vü seb'a-i seyyâre 'aceb
Ne nazar kıldı ki firdevse döner sitte cihât
- [03] Bu nebâta bakıcağ gözüme şîrîn görinür
Virdi dihkân-ı nemâ aña meger mâ-i hayât
- [04] Kardan südini keseli bu dehr anası gör
Yir mehdinden ayağa gelür etfâl-i nebât
- [05] Çemen oldu çü Züleyhâ karı-y-iken yigid uş
Dikenün Yüsufi itdügi-çün aña hasenât
- [06] Aq çadı[rı]n başına alubanın şahrâya
Kât kât olup çıkar uş hayl-i şükûfe çü benât
- [31a] [07] Bunların geç gelüben gıtdügi-y-içün tîzcek
Nîl geyüp başını taşā döger Nîl ü Furât
- [08] Çarh-ı zerrîn 'arabâne eline alalı kûz
Mest olup cām-ı hevâda niçe oynar zerrât
- [09] Bûlbül işitdi meger nûkte-i men şemme'l-verd⁵
Ki gülün qoşusını aldı vü virür şalavât
- [10] Bu kızl gülleri bize kim ide 'arza bugün
Ger hevâ saçmaz-ısa bu kara yire berekât
- [11] 'Aceb ağan şu mı cüllâb mıdur ya Kevşer
Bilmezem yazı İrem bâğı mıdur ya cennât
- [12] Hızr gibi yir olursa ne 'aceb haērâ-püş
Ki bulayduñ zulümâtından eger âb-ı hayât

4 *ba'de memât*: Kur'ân 2/164'e telmih.

5 "Men şemme'l-verde'l-ahmara ve lem yusalli aleyye fe-kad cefânî" mevzu hadisinden kısmen iktibastır. Manası: Kim kırmızı gülü koklar da bana salât u selam getirmezse beni kurutur. Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, s.255 (Hadis no: 2506) Mektebetü'l-Kudsî, H. 1351 Kahire.

- [13] Bûlbûl ü kumrı bugün gulğul iderler ki Hudâ
Virdi kadrini bilüp yâsemene aķ berât
- [14] Yine tāvûs-şifat cilve kılur cümle ağaç
Çü şabâ şîveler ider bular eyler harekât
- [15] Yaza irişeli şükr-ile gülün şaḥfından
Hüdhüd ü tûṭi vü dürrâc okırlar da'avât
- [16] Kâni kulaķ ki_işide tayr dilinden tesbîḥ
Ya kâni göz ki_okıya gül varaķından âyât
- [17] Tâ ki ola ulû'l-ebşâra delîl-i rûşen
Ḥaṭmiden düzdi bugün nâme-i tâbân mişkât
- [18] Dü zebân olubanın süsen uzatduğı dilin
İki dînîleri nefy ide vü bire işbât
- [19] Kâlem-i kudretinüñ naķşını levḥ-i ḥırede
Kâlem-ile nice yazam ki kân ağlar bu devât
- [31b] [20] Çünki naķķâş görünmez bu 'aceb naķşı 'ayân
Nice taḥkîķ kıla 'aķl-ı mecâzî heyhât
- [21] Gerçi Dehhâni virür gül gibi 'ömrin yile
Ya dutar lâle bigi cām-ıla göjlin zulumât
- [22] Yâ Rabim 'âķıbetin ḥayr kıl u mühlet vir
Ki yine tevbe kıla dileye 'özü-i mâ-fât

4

müstef'îlün/müstef'îlün/müstef'îlün/müstef'îlün

- [01] Yâ Rab şu gül yüzli perî Firdevs bağından mıdır
Ya nûr-ı şem'-i ḥâverî ḥüsni çerâğından mıdır
- [02] Gül gibi beni güldüren gülden etegin tölduran
Gül çehresini şolduran şol al yañağından mıdır
- [03] Aḥsende sîmîn gâbgâbı oldur göjüller maṭlabı
Âb-ı ḥayâtun meşrebi la'lün şuşağından mıdır

- [04] Gülse hacil kılur güli niteki saçı sünbülü
Bu kim begenmez ben kulu kibri demâğından mıdur
- [05] Yürürse keklik-veş seker hem cilve-i tāvus ider
Gönlüm kuşu bî-bâl ü per zülfi tūzağından mıdur
- [06] Özi melek midür şoyı kim hālka beñzemez huyı
Bu i'tidâliyle boyı tûbâ budağından mıdur
- [07] Dehhânî tağlar aşduğı miñnet deñizin geçdüğü
Ferhâd-veş kan içdüğü şîrîn tudağından mıdur

5

mef'ûlû/fâ'îlâtü/mefâ'îlû/fâ'îlün

- [32a] [01] Ger kılsa yâr derdüme dermân yiri-durur
Ya itse müşkil işümi âsân yiri-durur
- [02] Şol itdüğü cefâlarına uşanubanın
İnşâfa gelse olsa peşimân yiri-durur
- [03] Yiri-durur ki ben kıluna merhamet kıla
'Adl eyleye ra'ıyyete sultân yiri-durur
- [04] Bir cân nedür ki yolına kurbân kılam anuñ
Biñ cānum olsa yolına kurbân yiri-durur
- [05] Hecrinde gözlerüm yaşı bu resme kim aķar
Yir yüzini dutar-ısa tûfân yiri-durur
- [06] Çün hâıırumı cem' idemezem bu derd-ile
Kıomazsa bini şöyle perîşân yiri-durur
- [07] Dehhânî yâr içün çekeğör kahr-ı düşmeni
Ka'be sevene zaķm-ı muğaylân yiri-durur

6

mefâ'îlün/fe'îlātün/mefâ'îlün/fe'îlün

- [01] Hâzân irişdi gelün 'işret-i hâzân idelüm
Çemenlere girüben bir zamân figân idelüm
- [02] Eger kesildise ırmağ içinde âb-ı revân
Bu çeşm çeşmesini ırmağa revân idelüm
- [32b] [03] Çü yaprağın yüzini za'ferâni kıldı hâzân
Kızıl mey-ile beñiz sâzın ergavân idelüm
- [04] Vedâ'-ı bâğ idüben şöyle uralum âhı
Ki ayva beñzini oddan çü za'ferân idelüm
- [05] Haber virelüm enâra ki yandı budağlar
Bu dâğ ile içini dâne dâne kan idelüm
- [06] Sararuban kamu yaprak bigi kara yirde
Nihân yatur kanı göz kim saña 'ayân idelüm
- [07] Kanı şular ki saña dirler-idi Dehhânî
Oturmağıl turugel 'azm-i büstân idelüm

7

fe'îlātün/fe'îlātün/fe'îlātün/fe'îlün

- [01] Tapuğun va'desi yalan didiler gerçek-imiş
Beklemez 'ahd-ile peymân didiler gerçek-imiş
- [02] Hûbluğ içinde niçe kim deñerem yok mişlün
Lîk cevruñi firāvân didiler gerçek-imiş
- [03] Gice ağıâr-ıla hâlvette menüm rağmıma hoş
Kadeh urur seni pinhân didiler gerçek-imiş
- [04] Bu ki ben sūhte didüm saçuğa 'anber-i hām
Katu gönlüñi perîşân didiler gerçek-imiş
- [05] Şubha beñzetdigüm alnuñi iñen şadıkdur
Zülfünje şâm-ı ğarîbân didiler gerçek-imiş

- [06] Boyuğa serv-i sehî didim-ise rāst-durur
Gözünge uğru vü fettān didiler gerçek-imiş
- [07] Didün-idi ki bu Dehhāniyi kûl idinesin
Kavlına oldu peşimān didiler gerçek-imiş

8

mefʿülü/fāʿlātü/mefāʿlî/fāʿlîn

- [33a] [01] Hāşā ki yârı ben dağı görüp selām idem
Ya karşıma gelür-ise turam kıyām idem
- [02] Çün kulluğum beğenmedi bakmadı yüzüme
Ben dağı özgeye kûl olam intikām idem
- [03] Bir dağı yâr vaşlı-y-ıla şubḥa çıkaram
Nice anuñ firākı-y-ıla şubḥ u şām idem
- [04] Dutam kim anuñ işiği cennāt-ı ‘Adndur
Şanmañ anuñ varam işiğini maḳām idem
- [05] Ne lâzım ol döşekde yata bir ḥasīs-ile
Ben gözlerüme her gice uyku ḥarām idem
- [06] Ol vardı kim firāk odına kararar yanam
Ya işlerümi kendü elüm-ile ḥām idem
- [07] Bed-nām yâr-ıla niçe Dehhāni olasın
Dimez misin ki kendözümü nîk-nām idem

9

feʿlātün/feʿlātün/feʿlātün/feʿlîn

- [01] Derleseñ hoş dizilür gül varakı üzre dürer
Hüsn ṭomārını ağzuñ açıcak gonca dürer
- [02] Hādimidür saçuñ kanda biterse sünbül
Hindusıdur beñüñ[ün] nirde biterse ‘anber
- [03] Gözüñi görübenin kanda biterse bādām
Hem lebün den ḥacil olur eriyüpdür şeker

- [04] İncü dişünğden ü yâkût lebün reşkinden
Gevher ü la'lün olupdur yüregi delükler

- [33b] [05] Hâtırın baır bigi mevc uralı Dehhânî
Dür-i nazmuğa be-cân halka-be-güş oldu güher

10

müfte ilün/mefâ ilün/müfte ilün/mefâ ilün

- [01] İrdi bahâr u bülbül uş gördi güli hurûş ider
İrmağ akar her taraf çeşme [de] cüş cüş ider
- [02] Lâle kadeh alup ele şâfi cemende şalınur
Tağ mı şalınsa baş idüp bunca kadeh ki nüş ider
- [03] Sûsen ü tâze gül yüzün şubh deminde görüben
Dil uzadur ki vaşf ide vaşf idemez hamûş ider
- [04] Çün şucıdur harîfümüz dünî günü bahâr-ıla
Ger giderürse 'aqlumuz bârî zamânı hoş ider
- [05] Katreyi gevher eyleyen anla o yıl-durur anı
Yazıda cevheri ider bağda gül-fürûş ider
- [06] Bağı behište benzedür şuları Kevsere Çalap
Hûri bigi ağaçları gül-ile hulle-püş ider
- [07] Kûmrının içi acıyup dost nideyin aydur uş
Bağda meger Dehâninün tatlu sözine güş ider

11

mef'ülü/fâ ilâtü/mefâ ilü/fâ ilün

- [01] İy boyı serv yüzi güneş alını müşteri
Biğ cân u dil vişâlünje cân-ıla müşteri
- [02] İncü dişünle la'l-i lebün görüp ehl-i dil
Gözden bıraktı dürr-ile yâkût-ı aħmeri
- [03] Secde buyurdu yüce boyun şâh-ı tûbiye
Cûşa getürdi nüş-ı lebün havz-ı kevseri

- [34a] [04] Bād-ı şabā saçunı ƙoħusın Çīne ilteli
Toprak bigi hār ƙılur müşk ü ‘anberi
- [05] Yarından ağzuñunı utanup çeşme-i hayāt
Ger girdise ƙara yire yiri-durur yiri
- [06] Tañ ol degül ki perriye dīvāne olalar
Tañ bu-durur ki yüzünge dīvānedür perī
- [07] Yüzin ƙara ƙılup başını kes ƙalem bigi
Her kim yazarsa vaşfuñı dīvāne serserī
- [08] Dehhāni hātırını ki enver ƙılur yüzün
Dir-ise ‘abduhu yaza billāh Enverī

12

fā’lātīn/fā’lātīn/fā’lūn

- [01] Yā Rab ol hūrī perī mī ya melek
Kim ƙarara yandı hecrinde[n] yürek
- [02] Gözleyüp yüz yıl göziyle dünyede
Görmedi yüzü bigi bir ay felek
- [03] Tudağın öpüp şekerden söylerem
Dutmayısar mıdur ol hakk-ı nemek
- [04] Kirpüginün oğlarından bulalar
Yarsalar bağrumı biñ ƙanlı yilek
- [05] Yüregüm odına gözüüm yaşına
Geh semender oluram gāhī semek
- [06] Ƙan yudaram guşsa yirem āh kim
Baña budur dün ü gün içmek yimek
- [07] Yoluña Dehhāni bir gün öliser
‘Aƙıbet şuda yiter şulu seğek

13

mef'ûlû/fâ'îlâtü/mefâ'îlû/fâ'îlün

- [34b] [01] İy bî-vefâ cefâlaruğa ben vefâ direm
Zahmuma ‘ayn-ı merhem ü derde devâ direm
- [02] Direm şikâyetüm var-ısa hem hayâlünge
Şanma ki senden özgeye ben mâcerâ direm
- [03] Mihrâb olalı karşıma peyveste kaşlaruğ
Mihrâba yüzüm urubamı *rabbenâ* direm
- [04] Ben kim olam ki vuşlatuğa yol bulam senün
Yir öperem ırakdan u her dem du‘â direm
- [05] Ol baş kim yoluğda senün toprak olmadı
Toprak ol başa ne baş aña hebâ direm
- [06] İğen dalı işitmeze gel urma sözümi
Ayuğa dimezem işid âhır saña direm
- [07] Dehhâni âhı her gice Sidre’ye irişür
‘Aşkına anuğ anuğ-içün müntehâ direm

14

mefâ'îlün/fe'îlâtün/mefâ'îlün/fe'îlün

- [01] N’ola eger başa şol yâr bir ‘inâyet ide
Niçe cefâsı elinden göñül şikâyet ide
- [02] Ğarîb ü ‘âşık u müflis ‘aceb niçe yürüyem
Ola ki hâlümü görüp başa himâyet ide
- [03] Bu resme odı kim anuğ içümde gizlü yanar
Cihânı yandura ger taşuma sirâyet ide
- [04] Esirgeyüp bilürem hâlüme özi göyünür
Başa ne itdüğini ger kişi hikâyet ide
- [35a] [05] Cefâ vü cevrine kim katlana bu tākāt-ıla
Eger cefâsını kullarına be-ğâyet ide

- [06] Ne haddüm ola ki anuñ vişāline irişem
Meger ki devlet-i vaşlı baña hidāyet ide
- [07] Cihān etegini Dehhāni taldura dirler
Çü ‘ışk mes’elesinden dili rivāyet ide

15

fe’ülün/fe’ülün/fe’ülün/fe’ül

- [01] İlāhī esīrem necāt isterem
Ölüyem diri kıl hayāt isterem
- [02] Aç ol genc-i raḥmet kapusın baña
Ki bir müsteḥakkam zekāt isterem
- [03] Heves zulmetinden öte çekmege
Çerāğ-ı hüda nūr-ı zāt isterem
- [04] Kāra nāmemi yumağa dün ü gün
Gözüm yaşlarını Furāt isterem
- [05] Şifāt-ı nikūya irürgil beni
Bedel kıl ḥamīde şifāt isterem
- [06] Süci içüben raḥmetün umaram
Ağu yudar-iken nebāt isterem
- [07] O Dehhāniyem kim sözüm bī-şebāt
Çü inşāfa geldüm şebāt isterem

16

mef’ülü/mefā’lū/mefā’lū/fe’ülün

- [01] Göñlüm yüpürürdi yine bī-çāre gözükmez
Kim bile kime uydı ol āvāre gözükmez
- [35b] [02] Yaraladı ‘ışkı savaşında anı gördüm
Ölü mi diri mi ne ‘aceb yāre gözükmez
- [03] Adı benüm-ile velī ol gideli bundan
Bir mūnis ü bir hem-dem ü ğam-ḥ’ār[e] gözükmez

- [04] Feryâd ki cānuma benüm kirpügi oğı
Biñ yara urur günde ki bir yāra gözükmmez
- [05] Biñ pāre şeker bir gülüş-ile döker ağzı
Yadlara velî bilişe bir pāre gözükmmez
- [06] Göz kara kılup cümle gözelleri gözetdüm
Arada senüñ bigi gözi kara gözükmmez
- [07] Her kişi kılur derdine biñ çāre vü dermān
Dehhāni ölür derd-ile bir çāre gözükmmez

17

mefâ'îlün/fe'îlātün/mefâ'îlün/fe'îlün

- [01] Helâl ola kara kanum gözünj karasına
Ki niçe 'aşığı koymışdur ol kara sine
- [02] Ne eksile ki kara sine girmedin öñdin
Şol aq sîneçe doqına bu kara sîne
- [03] Yüzünj güline nazar kılalı bu nergisümünj
Ağı hased iledür dün ü gün karasına
- [04] Dürüst degül ki ura saçun-ıla 'anber lâf
Bahâda hâkdür ol hâtırı karasına
- [05] Niçeme müflisem 'ışk[1] içinde düşmenümünj
Şarartmadum bu kızıl benzi bir karasına
- [06] Gözünj çün ağlamağ-ıla ağardı Dehhānī
Dağı senünle bu halkunj ağ u karası ne

18

müfte'îlün/fâ'îlün/müfte'îlün/fâ'îlün

- [36a] [01] Yaşı uzun yārumunj gözümü yaş eyledi
Rāzumı gözüm yaşı 'āleme fāş eyledi
- [02] Baş koşup ağyār-ıla bile şalnup yürür
Gayret odı bağrumı yakdı vü baş eyledi

- [03] Şüret-i bî-cân bigi kalmadı bende hayât
Tâ gözüme şüretin 'ışk tudaş eyledi
- [04] Hûr u perî ay u gün öpüp ayağın dura
Kim Çalap anı bugün hüblara baş eyledi
- [05] Küsdürüben yârumı girü barışam didüm
Küsdî vü barışmadı girü savaş eyledi
- [06] Kimsenenün suçu yok bir kişiden yok gilem
Ne ki başa eyledi ol göz ü kaç eyledi
- [07] Kamuya göğlini mûm eyledi Dehhâniye
Nebbet-i vaşl iricek bağrını taş eyledi

19

mef'ûlû/mefâ'îlû/mefâ'îlû/fe'ûlûn

- [01] Çün yâr sefer kıldı vü yola yile gitdi
Didüm göñül ey âh kim 'ömrüm yile gitdi
- [02] Kaddümi kemân itdi vü cânım tamar yine
Hecri okı neşter bigi dele dele gitdi
- [03] Çün çâre bulmadı ki ansuz kıla cânım
Bî-çâre tene itdi vedâ' u bile gitdi
- [04] Göñlüm haberin alıbanun yıl bigi yola
Yüz urdı ne bilem nere gitdi hele gitdi
- [05] Ardınca gözüm yaşını şol denlü ağıtdım
Kim yâr yarım yolda'ken ol menzile gitdi
- [36b] [06] Ben ağladuğuma görün ol serv-i hırāmân
Gördi beni maḥdûm özi gördüm güle gitdi
- [07] Dehhâni inanma yine gelem didi-y-ise
'Ömri ki gide çün yine kaçan gele gitdi

20

fe ʿlātün/fe ʿlātün/fe ʿlātün/fe ʿlün

- [01] Yâ Rab ol yâr benüm gönüm alup kanda gider
Ki lebi aşlma şordum şeker ü kanda gider
- [02] Şöyle ta‘cıl ile gider ki yügürüp yitemez
Gözümün yaşı ki ardınca şitâbende gider
- [03] Her sehergeh ki güneş baş götüre maşrıktan
Ay yüzün görübeni mağribe şermende gider
- [04] Gerçi gül eyler i cân lâle vücudını ‘adem
Yaşağı rengini gördükçe ser-efgende gider
- [05] Ben kim olam kim anuñ bendeligine yornam
Çün selâṭın kapusına gelür bende gider
- [06] İy ki dirsın kim anuñ va‘desine aldanma
Gey saḳın kim beni aldadı vü söz Sinde gider
- [07] Hâtırını niçesi cem‘ kıla Dehhânî
Ki saçı uç begi ardınca perâkende gider

21

müfte ʿlün/fâ ʿlün/müfte ʿlün/fâ ʿlün

- [01] İtmedi aḡyâr anı baña ki yâr eyledi
Gitdi vü gözlerüme ‘âlemi tar eyledi
- [02] Gerçi işidür-idi urdı işitmeze hîç
Niçe ki ardınca cân nâle vü zâr eyledi
- [37a] [03] Gitdi qarâr u gönül gideliden bu ‘aceb
Gevdede ansuz bu cân nice qarâr eyledi
- [04] Yazdum aña kan-ıla derdüm-içün nâme ben
Adumı ol nâmede aḡmağa ‘âr eyledi
- [05] ‘Işk yüzüm şuyını n’ola virürse yile
İy niçenün topraḡın ‘ışk gubâr eyledi

- [06] Bizüm-ile birliği var-ıdı yāruñ velī
Şimdi bu ayrılığı bize düçār eyledi
- [07] ‘İzzetini nicesi saklaya Dehhāni kim
Pırlığı çağında ‘ışk ‘āciz ü h^vār eyledi

22

mef‘ülü/mefā‘lū/mefā‘lū/fe‘ülün

- [01] Yine görürem bende sa‘ādet eşeri var
Kim şol gözelün baña ‘ināyet nazarı var
- [02] Benzer ki katı gönline āhum eşer itmiş
Her āh ki cāndan kopa taşā eşeri var
- [03] Dīvāne anuñ şem‘-i cemāline nazar kıl
Tā rüşen ola dünyede kim saña perī var
- [04] Görmedi felek gözleyüben biñ göz-ile hīç
Ağzı bigi bir hokka ki tolu güheri var
- [05] Yalñuz mı menem ‘āşık u āvāre elinde
Bu bābda biñ bencileyin derbederi var
- [06] ‘Āşıkda ne var kim ide ma‘şūķına iṣār
Ger nesnesi yoksa hele āh-ı seheri var
- [07] Dehhāni anuñ bilini bilün ki kuçamaz
Ger kuçsa kemer kuça ki bilinde zeri var

23

fā‘lātūn/fā‘lātūn/fā‘lūn

- [37b] [01] Cānuma hicrān-ı cānān n’itdi gör
Gönlümi renc-i firāvān n’itdi gör
- [02] Hoş yüzüm şuyı-y-ıla yürür-iken
Kıldı toprağ-ıla yeksān n’itdi gör
- [03] Kāfir olmasun benüm tegin delü
‘Aqlımı şol bir müselmān n’itdi gör

- [04] Fikrümü cem‘ idemezem guşşadan
Bağa şol zülf-i perîşân n’itdi gör
- [05] Gerçi kim peydâ atar kirpük oğın
Demreni bağrumda pinhân n’itdi gör
- [06] Şol güneş yüzlü menüm derdüme hîç
Kılmadı bir zerre dermân n’itdi gör
- [07] Dürlü dürlü cevri-ile Dehhâniye
‘Âkıbet şol şüh-ı fettân n’itdi gör

24

mefâ‘lün/fe‘lâtün/mefâ‘lün/fe‘lün

- [01] Şehâ bizüm-ile kavlün yalan-ı mış bildük
Vefâ vü mihrün ü ‘ahdün hemân-ı mış bildük
- [02] Vişâlün ele gire mi diyü dürişdügümüz
Hemân hayâl-i muhâl ü gümân-ı mış bildük
- [03] Bu kim gönül virüben ‘ışkuñı şatun aldük
Şoñ ucu bize ol işden ziyân-ı mış bildük
- [04] Şanur-ıduğ ki hemân ‘ayn-ı fitne gözündür
Kaşuñ dahı ne belâ-yı cihân-ı mış bildük
- [38a] [05] Beñün ki devri-ı kamerden haber virür rüşen
Bize ne fitne-i âhîr-zamân-ı mış bildük
- [06] Yüzün gördük ü ne mañz-ı nûr-ı mış ançdük
Lebün şordug u ne tatlu cân-ı mış bildük
- [07] ‘İnâyetün ki Dehhâni cân virüp bulamaz
Raķibe anı iñen râygân-ı mış bildük

25

fā'īlātün/fā'īlātün/fā'īlün

- [01] Ol kişinüñ kim yanında yârı var
Âferîn şolmaz yüzi gülzârı var
- [02] Hecrünüñ odına yanmaz ol kişi
Vaşluñuñ ümmîdine ikrârı var
- [03] Hergiz ol 'âşık murâda irmedi
Kim nigârına anuñ inkârı var
- [04] 'Âşık olan yârini gey saklaya
Zîre her yirde cihân âgyârı var
- [05] İmdi cevri itme begüm Dehhâniye
Kim dilinde tûti teg güftârı var

26

fe'īlātün/fe'īlātün/fe'īlātün/fe'īlün

- [01] Ger saçuñ çini tağıtsa bu neşim-i şeheri
Müşk-i Çîn koñusunuñ qalmaya hergiz eseri
- [02] Kān-ıla yüzini yur la'l-i lebün reşkinden
Kān-ı yâķūt ki iridür ezeliñden güheri
- [03] Şol yañaguñ üzere kara beñüñi göricek
'Aķl-ı kül didi budur fitne-i devr-i kameî
- [38b] [04] İy melek reşki seni hûra nice beñzedeyüm
Kim özinden beri olur yüzüñi görse perî
- [05] Bî-başar diye başa ehl-i başîret ne ki var
Beñzedürsem gözüñi nergise kim yok başarı
- [06] N'ola Dehhâni çü pergâr olup ser-geşte
'Işkuñuñ dāyiresinde yitüre pā vü seri

27

fe'îlâtün/mefâ'îlün/fe'îlün

- [01] Gözlerüm nice döke yirlere kan
 Kan-durur gözlerümden uşda ağan
- [02] Derd ü hasretle yandı oda içüm
 Kıpçı gözüm yaşından anla tūfān
- [03] Nice kim sırrımı sakınur-ıdum
 Gözlerüm yaşı kıldı cümle 'ayān
- [04] Fehm irişdürmedüm anuñ biline
 Şıdķuma rüşen olmadı bu gümān
- [05] Oķ bigi toĝru kaddümi hecrüñ
 Nün teg cevruñ anı kıldı kemān
- [06] Ayaĝuñ tozına fedā olsun
 Yaradılan be-küllü kevn ü mekān
- [07] Āşikāre haber budur şāhum
 'İşkı Dehhāni idemez pinhān

28

fe'îlâtün/mefâ'îlün/fe'îlün

- [01] Dilberüm hüşn içinde kāmildür
 Aķ kolu boynuma hamāyildür
- [39a] [02] Vaşlı ölüye cān baĝışlarsa
 Hecrini gör ne zehr-i kātıldür
- [03] Gül yüzine ne nisbet ol yāruñ
 Yile gider kaçan muķābildür
- [04] Her ne eydürse sözi şırındür
 Ya'ni cāhil degül ü 'āmildür
- [05] Būse diledüm-idi virdi güler
 Āferīn gülsün aña 'ākıldür

- [06] Berk tüt indi dilünj Dehhānī
Yaluñuz başı gideren dildür

29

mef'ülü/fā'ilātü/mefā'ilü/fā'ilün

- [01] Bu çarhı gör ki yārumı benden cüdā kılar
Çarh eylemez baña bu işi bel Hūdā kılar
- [02] Kān dökdügin[i] tanılamaz [o] kara gözlerün
Her kim kara ola bilünüz kim haṭā kılar
- [03] Luṭfa gelicigez ol anuñ la'l-i lebleri
Dertlü göñüle bir buse virse devā kılar
- [04] Fağfūr eger düşer ise 'ışkuñ kemendine
Taḥsīn 'ışkuña kim anı mübtelā kılar
- [05] Dehhāniye kerem kılar ol meh-liḳā bu gün
Her kanda görür-ise anı merḥabā kılar

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

30

fā'ilātün/fā'ilātün/fā'ilün

- [01] Göñlümi aldun nigārum ḳandasın
İy boyı serv ü çenārum ḳandasın
- [39b] [02] Bülbülem zār iderem irte giçe
İy yañağı gül-izārum ḳandasın
- [03] Ḳandasın iy lebleri āb-ı ḥayāt
Kara saçı müşk-bārum ḳandasın
- [04] Uş ḥazān itdi beni hicrān [u] derd
İy yüzi evvel bahārum ḳandasın
- [05] Ben benefşe bigi boynum egmişem
Sen yañağı lālezārum ḳandasın
- [06] Oda yandurur beni kimdür 'adū
İy benüm sevgülü yārum ḳandasın

- [07] Yandı Dehhânî firâķuñ odına
Dimedüñ oda yanaram ķandasın

31

fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün

- [01] İy dudağı âb-ı hayvân ķanısın
Saçları ter müşķ ü reyhân ķanısın
- [02] Derdüñe düşdüm devâyı bulmazam
İy benüm derdüme dermân ķanısın
- [03] Göñlümün Mısrı bugün oldu harâb
Tiz iriş iy hûb-ı Ken'an ķanısın
- [04] Hâsretün den gice gündüz gözlerüm
Yırlere dökdi şehâ ķan ķanısın
- [05] Tapuñı Dehhânî ister dün ü gün
İy yüzi tâze gülistân ķanısın

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

32

müftele'îlün/fâ'îlün/müftele'îlün/fâ'îlün

- [01] La'l-i lebinden akar çeşme-i hayvâna bak
Gün yüzine gölge_ider sünbül ü reyhâna bak
- [40a] [02] Gülleri mât eyledi bāğ içinde bugün
Tāvus olup cılve_ider serv-i hırāmāna bak
- [03] Al-ıla ala gözi aldı benüm göñlümi
Nicesi yağma kılar beñleri fettāna bak
- [04] Yāķut-ı ter lebleri gör nice kıldı kesād
Niçe kızartdı yüzün la'l-i Bedaķşāna bak
- [05] Her ki anuñ gül yüzün gördi vü hayrân olup
Ķarşusına beg ola vālih ü hayrāna bak
- [06] Egri ķaşuñ yayına toğru ķodum cānumı
Sen daķı iy cān u dil bir n'ola ķurbāna bak

- [07] Şanma ki Dehhānidür ancaḵ anuḡ ‘āşığı
Nicesi ‘āşık ider bu güzel oğlana bak

33

müfte ‘ilün/fā ‘ilün/müfte ‘ilün/fā ‘ilün

- [01] ‘Aklı olan gel berü tāze gülistān gelür
Çarşu çıkun yola kim Yūsuf-ı Ken’ān gelür
- [02] Bāğ gülünü tamām saçunuz ayağına
Zire kim işbu yola server-i ḥübān gelür
- [03] Öle-y-idüm derd ile sevinürem uş bugün
Nicesi sevinmeyem derdüme dermān gelür
- [04] Mürde gönüller bu dem zinde olur ḵamusı
Zinde nite olmaya çeşme-i ḥayvān gelür
- [05] Gördi beni ol nigār esrigedi çok veli
Gözlerümüḡ yaşını gördi meger ḵan gelür
- [06] Secdeye vardı çenār yatdı şanavber o dem
Ḵamusı çün gördiler serv-i ḥurāmān gelür
- [07] Gör yine Dehhāni sihr idüb[en] eydür ḡazel
Şehre meger kim bugün bir güzel oğlan gelür

[40b]

34

fe ‘lātün/fe ‘lātün/fe ‘lātün/fe ‘lün

- [01] Çarḡ-ı kej-rev görünüḡ niçe sever bī-hünéri
Yire deper görürem dāyima ehl-i hünéri
- [02] Yār işiginde muḵīm oldu bu dem uş dil ü cān
Ḥāşa kim daḡı yire gönlümüz ide seferi
- [03] Nazarı niçe kılasın i şeh aḡyāra müdām
N’ola biz ḵula daḡı luḡ-ıla ḵılsaḡ nazarı
- [04] Niçe hicrānuḡ odı yandurısar bini çü şem’
Benem ol meclisün uş gündüz [ü gice] yanarı

- [05] Şimdi görüñ siz anuñ billâhi gün yüzini kim
Ne hilâl eyledi gör çarh-ı felekde şameri
- [06] Lebüñi vir şorayın baña ne ol âb-ı hayât
Şormazam şâhâ gerekmez bu mükerrer şekeri
- [07] İmdi Dehhâni kim uş oldı saña ‘aşık u zâr
‘Alemler dutdı bugün uşda bu sözün güheri

35

fâ’ilâtün/ fâ’ilâtün/ fâ’ilün

- [01] Gül yüzün şavkında hayrân olmışam
‘Işkuñun odında giryân olmışam
- [02] Saçuñun küfrine virdüm göñlümi
İşbu küfr içinde imân olmışam
- [03] Leblerün şoralıdan Hâk bilür
Tatlu sözden âb-ı hayvân olmışam
- [04] Niçe kim vaşfuñı zikr eylerem uş
Hâk bilür tütî-i devrân olmışam
- [41a] [05] Yâr işiginde тұrur Dehhâni çün
Şanaram mutlak ki sultân olmışam

36

müfte’ilün/ mefâ’ilün/ müfte’ilün/ mefâ’ilün

- [01] Dilberün ayağı tozın iki cihâna virmezem
Bir dem anuñ vişâlini tatlu bu câna virmezem
- [02] Şıdkum odur o dilberün yolına cân idem fidî
İderem işbu işi ben şıdkı ziyâna virmezem
- [03] Şâdkıyam nigârumuñ hâşa ki keş hayâl idem
Saklaram uşda şıdkımı hâşa gümâna virmezem
- [04] Servi boyuñ hayâli çün gözlerüme şafâ virür
Teñri bilür hayâlini rûh-ı revâna virmezem

- [05] Sırruñı saklar iy begüm anla anı Dehâni uş
Cānum içinde saklaram anı zebāna virmezem

37

fā'ılātün/ fā'ılātün/ fā'ılün

- [01] Kānı mescid uş yirüm bütḥānedür
Dilberüm yanumda çün rindānedür
- [02] Yüzüm altun sözümi dūr iderem
Kulağın dutar sözüme dānedür
- [03] 'Işkınuñ nārına gör bu göñlümi
Hoş yaķar bāl ü perin pervānedür
- [04] Dilberinüñ yolına baş oynayan
Bilürem bu yolda gey merdānedür
- [05] *Hüsrev ü Şîrîn* hikāyetleri hep
Kışşama bakşa benüm efsānedür
- [41b] [06] Virmeñüz hergiz naşīḥat göñlüme
Koñ ögüt işitmez ol dīvānedür
- [07] Tañlacak Dehhāniye ne kim didüñ
Bu gice gey er-iseñ peymānedür

38

müfte'ılün/ fā'ılün/ müfte'ılün/ fā'ılün

- [01] Göñlüm alan ḥūblar şāhid-i server kimüñ
Yüzi güneş alnı ay lebleri gevher kimüñ
- [02] Ölü dirildür sözi cādūdur iki gözi
Kand-i mükerrer sözi gözleri 'abher kimüñ
- [03] Niçe ki vaşfin yazam ol yañağun lālenüñ
Kān-ıla rengin olur okı bu defter kimüñ
- [04] Soraram eydivirüñ başa bilinden nişān
Kimsene bilmez bunı işbu müsemmer kimüñ

- [05] Ben kim o Dehhâniyem ay yüzi şem'ine
Şormadı uş yanaram işbu semender kimün

39

müfte 'ilün/fā 'ilün/ müfte 'ilün /fā 'ilün

- [01] Göñlümi yağma kılan gözleri 'abher kimün
'Aşıkı şeydâ iden saçları 'anber kimün
- [02] Tutağı kand ü nebât sözleri āb-ı hayāt
Kamu güzeller şehi 'āşıkā manzar kimün
- [03] Her ki görür yüzini unudur ol özini
Cādū gözini süzen mäh-rū dilber kimün
- [04] Boyını gördi çenār secdeye vardı i yār
Şoraram eydivirün lebleri şekker kimün
- [42a] [05] Niçe ki kirpükleri bağrumı dildi-y-ise
İñileyüp dimedüm āh bu hançer kimün
- [06] Cāna maḥabbet ki ben sakladum uş cāndadur
Şormaduñ āhir baña gizlü bu gevher kimün
- [07] Niçe ki Dehhāni cān yoluña cān oynadı
Dimedi işbu iñen bende-i kemter kimün

40

mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün/mefā 'ilün

- [01] Tolaşdı göñlümün kuşu nigāruñ zülfi ağına
Nażar kılmak diler iken o şāhuñ yüzi ağına
- [02] Nice boy kim urar ta'na 'acāyib kāmety vardur
Ḥacāletler getürür gör boyı tūbī budağına
- [03] Eger tağlar ola-y-ıdı döyemeyeydi Hāk bilür
Nicesi döyerem tañdur anuñ ben hecri dağına
- [04] Hevā bende_ol kadar yokdur sekiz uçmağa girmeye
Heves bende_ol kadardur kim gidem yārum ayağına

- [05] Su'âlüm çok-durur fırsat elüme ger girür olsa
Neler şoram ağız ağız anuñ şeker dudağına
- [06] Varuram dirmege güller benefşe sünbül ü reyhân
İrişmişdür varuram ben nigāruñ hüsni bāğına
- [07] Eger Dehhāni irerse göre dildār yüzini
Eger yanarsa ğam yimez nigāruñ kahrı_ocağına

41

mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün/mefā'ılün

- [01] Şoraram derdüme dermān nigāruñ bal dudağından
Anuñ boyı baña yigrek bu dem tūbī budağından
- [42b] [02] Çü gönüm tolaşur yāruñ görürem zülfine dāyım
Bilürem kırtılır degül anuñ zülfi duzağından
- [03] Anuñ ışığı yigdür hem baña el-hağ Hudā hağğı
Hezārān Mūsī Tūrından dağı Firdevs bāğından
- [04] İşümi altun eyledüm bugün hālīş olupdur men
Zire kim hāş olup çıkdum anuñ hecri ocağından
- [05] Eger bu hālümi şorsam ola kim rağm ide-y-idüñ
Bilürem lutf idicidür anuñ şeker dudağından
- [06] Yile virdi görüp lāle başından tāt-ı la'īni
Utandı toprağa düşdi nigāruñ yüzi ağından
- [07] Eger Dehhāni girsedi nigāruñ bir kucağına
Cihān ayırmaya-y-ıdı nigārınuñ kucağından

42

fe'ılātün/mefā'ılün/fe'ılün

- [01] Ol şanem gönlüme cefā eyler
Hoş gelür şanuram vefā eyler
- [02] Bilürem ol Haṭāyınüñ gözini
Dem-be-dem 'āşıka haṭā eyler

- [03] Kendü luṭfindan ol nigâr bugün
‘Âşıkın görse merḥabâ eyler
- [04] Bilürem yaddan cefâ yoḳdur
Ḳamu cevri baṅa Ḥudâ eyler
- [05] Âferîn dilbere ki Dehhânî
Görse yüzün melek du‘â eyler

43

fe‘lâtün/meḥā‘lün/fe‘lün

- [01] Şol ala gözlüye nigâh itdüm
Nazar ideli günden âh itdüm
- [43a] [02] Âhumuṅ tütüninden ay u günü
Nûrı yoḳ ḳamusın siyâh itdüm
- [03] Gözümeṅ yaşı sırrımı açar
Uğrı yolda anı be-râh itdüm
- [04] Özümü fażl-ıla çü kûh-iken uş
Şanemâ hecrüṅ ile kâh itdüm
- [05] Derd-ile ḳan yudar bu Dehhânî
Uş buğur luṭfuṅa penâh itdüm

44

müteḥā‘lün/fe‘ülün/ müteḥā‘lün/fe‘ülün

- [01] Niçe bir kılasın î cân ḳuluṅa cefâ göñüldeñ
N’ola derdlü göñlüme sen kılasın devâ göñüldeñ
- [02] Seni özgeler bigi ben nicesi sevem mecâzî
Severem seni ḥaḳıḳat nazar-ı şafâ göñüldeñ
- [03] Yüregüme yara urduṅ yine ḳahr tuzın ekdüñ
Sevene bunu mı idersin seni bî-riyâ göñüldeñ
- [04] Niçe gonca leblerüñdeñ göre bunca şādî uçmaḳ
Ḳuluṅam baṅa da kılsañ n’ola bir ‘aṭâ göñüldeñ

- [05] Seni vecd içinde bir kez dimişem anı severem
İ Hıtaāyī n'oldı gitmez daḥı bu ḥaṭā göñülden
- [06] N'ola kim kılunḡdur iy şeh kabül it Dehānī[yi] kim
N'ola bir buse virseñ aña ḥod revā göñülden

45

fe'ülün/fe'ülün/fe'ülün/fe'ül

- [01] Niçe dōke gözüüm hi ḡan iy göñül
Niçe idiserem fiḡān iy göñül
- [43b] [02] Saña dāyimā ḥūblardur heves
Benüm sırrum olmaz nihān iy göñül
- [03] Senünḡ maḡşaduñ ḡand ü la'l ü nebāt
Baña aşsı nedür ziyān iy göñül
- [04] Yüzi gündüziyle senünḡ 'ışretünḡ
Beni azdurur bu ṡuman iy göñül
- [05] Gözüüm ol ḡadar dōkdi yire yaşı
Utandı bu āb-ı revān iy göñül
- [06] Çü sen şıdḡ-ıla sevdünḡ ol dilberi
Özüümde daḥı yok gümān iy göñül
- [07] Niçeye deḡin şāha Dehhāniye
Vefā ḡılmasa_ eyle ziyān iy göñül

46

fe'ülün/fe'ülün/fe'ülün/fe'ül

- [01] Vefā eylemez saña yār iy gözüüm
Bilürem cānuña ḡıyar iy gözüüm
- [02] Ne aşsı vefā itmez ol gül-'ızār
Yanar yüregünḡde fenār iy gözüüm
- [03] Gözüüm yaşı-la ḡıl cihānı bıḡar
Saña meyl ḡılmaz nigār iy gözüüm

- [04] Seversin ki gökçek yüze kalasın
Beni öldürür ol Tatâr iy gözüm
- [05] Ne aşşî gözelden diyüptür saña
Seni gice gündüz kınar iy gözüm
- [06] Menüm kamu işümi virdün yile
Gönül saña uydı ne çâre_ıy gözüm
- [07] Çü sen gözedürsin güler yüz görüp
Ne çâre Dehânî yanar iy gözüm

[44a]

47

fe'ülün/fe'ülün/fe'ülün/fe'ül

- [01] Gözüme göster cemâl iy vişâl
Oda yakdı bini melâl iy vişâl
- [02] Kemâle irişmedin uşda murâd
Getürdün başuma zevâl iy vişâl
- [03] Gelürsin geçersin güneş bigi tîz
Saña yok-durur ihtimâl iy vişâl
- [04] N'ola bir kezin elüme giresin
Gözümde ne olduñ hayâl iy vişâl
- [05] Bilüm iki bükildi hicrân-ıla
Dağı dimege yok mecâl iy vişâl
- [06] Sa'âdet [ayını] çü bedr itmedün
İki günde kılduñ hilâl iy vişâl
- [07] Elif kıddüni cevruñ-ile müdâm
Dehâninün itdün çü dâl iy vişâl

48

fe ʕülün/fe ʕülün/fe ʕülün/fe ʕül

- [01] Ne cānumda dutduñ ʔuraḵ iy firāḵ
Nedür benden olsañ ıraḵ iy firāḵ
- [02] İrağ ol keremden bu bî-çāreden
İçünñde yoğ-ısa nifāḵ iy firāḵ
- [03] Ne yire varursam yitersin baña
Şanasın binersin burāḵ iy firāḵ
- [04] Niçe kim saña hıdmet idem müdām
Ne aşsuñ baña iştiyāḵ iy firāḵ
- [44b] [05] Ola mı ki nā-geh eyitseñ baña
Ḳatumda ḵara yüzün aḵ iy firāḵ
- [06] Niçe urasın bağruma dün ü gün
Esirge ġarībem nacaḵ iy firāḵ
- [07] Niçe derd ile yana Dehhāni āh
Geze Rūm u Şām u ʕİrāḵ iy firāḵ

49

fe ʕülün/fe ʕülün/fe ʕülün/fe ʕül

- [01] Yine göñlüme çün selām itdi ʕışḵ
Beni öz özine ġulām itdi ʕışḵ
- [02] Delü kıldı ʕaḵlumı gelmez dahı
Baña ʔatlu dilden kelām itdi ʕışḵ
- [03] Didi baña uy ki namāz idesin
Ḳara göz[lerini] imām itdi ʕışḵ
- [04] Niçe puḥte kıldum-ısa işümi
Anı bir kirişmeyle ḥām itdi ʕışḵ
- [05] Cefāsı vü cevri firāḵı baña
Ḳamusın içümde tamām itdi ʕışḵ

- [06] Hêlâl uyhuuy gözlerüme ‘aceb
Ne suç eyledüm kim harâm itdi ‘ışk
- [07] Anuñ mîm dudakların şormadın
Menüm toğru kıddümi lâm itdi ‘ışk
- [08] Sevinür hele uşda Dehhâniyi
Cihânda bugün nîk-nâm itdi ‘ışk

50

fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilün

- [45a] [01] Tâli‘i dildârumuñ mes‘ûd ola
Dilerem kim ‘âkıbet maḥmûd ola
- [02] İçerem bu gice tâ vaqt-i seḥer
Hâşşa dildârum elinde ‘ûd ola
- [03] Şöyle yanam micmerinde ‘ışkıñuñ
‘Âşkıñuñ cânı ne nesne ‘ûd ola
- [04] Hıllık u lıttık u ‘izzet-ile hem kerem
Dilber olanda gerek mevcûd ola
- [05] Ne ziyân eylerse Dehhâniye yâr
Cânına gerek kim anuñ sûd ola

51

fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilâtün/fâ ‘ilün

- [01] İki ‘âlemde özi maḥmûddur
Tâli‘i dâyim anuñ mes‘ûddur
- [02] Şöyle burdı ‘ışk eli kulağımı
Zâr u efgânım bu dem uş ‘ûddur
- [03] Hüsni içinde ne nişân ister-iseñ
Dilberümde kıamusı mevcûddur
- [04] Ben nice istemeyem vaşlın anuñ
Vaşlı anuñ görölümeye maḥşûddur

- [05] ‘Işkuñ odına yanar Dehhānī uş
Hoş çıkar kokuşu bu dem ‘üddur

52

fā’lātūn/fā’lātūn/fā’lātūn/fā’lūn

- [01] ‘Ākıl uş bu gice gel birkaç kadeh nūş eylegil
N’olur encāmı gözetme gel ferāmūş eylegil
- [45b] [02] ‘Işk odına yanar-isen ‘āşık-ı pervāne-vār
Tā ki hālīş olasın kaynayuban cūş eylegil
- [03] Gözümi kan yaş-ıla niçe niçe tıldurasın
Bu gice koynuma gir dügmelerün boş eylegil
- [04] Dilberün ele girürse bāğ içinde yalunuz
Tolu tolu vir ayağı katı ser-hoş eylegil
- [05] Niçe bir Dehhānīye hecrün ola dāyim naşīb
N’ola hālvette anı bir kez der-āgūş eylegil

53

mefā’lūn/fe’lātūn/mefā’lūn/fe’lūn

- [01] ‘Akıķ la’lūne nisbet Yemende bulunmaz
‘Abīr zūlfūne beşzer Hütende bulunmaz
- [02] Ne da’vī kıldıg-ısa şāhum anda bulınduk
Ne ‘ahd itdün-ise biri sende bulunmaz
- [03] Dışün bigi dūr-i gālātān ‘azīz ü murvārī
Hamāyile içem andı ‘Adende bulunmaz
- [04] Gelen gider biten āhır yiter toğan ölür
Eyit ki bir kişi kim bu miñende bulunmaz
- [05] Enārı yañağunıñ iy niğār-ı gül-endām
Ne and içeyüm inanun semende bulunmaz
- [06] ‘Abīr saçı vū nergis gözi boyı ‘ar‘ar
Bu resme māh-rū görün şemende bulunmaz

- [07] Çü bâğ içre bu gün serv şaldı kâmetini
Niçün Dehânî nigârûş cemende bulunmaz

54

fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün

- [46a] [01] Ol şanem kim derdüme dermân ider
Göñli hoşdur kamuya ihsân ider
- [02] Gözlerüm hasret yaşıyla görünüñüz
Şindi kamu 'âlemi tûfân ider
- [03] Kimde kim vardur hüner iy gül-'îzâr
Cânını dildârına kurbân ider
- [04] Hâk Te'âlâ leblerini la'l idüp
Ağzı suyu çeşme-i hayvân ider
- [05] Şanuram cevri itdügince lutf ider
Çünkü ol cevri başa cânân ider
- [06] Derd-ile Dehhânî bu dem kim görünüñ
'Âlemi başdan başa seyrân ider

55

www.tuba.gov.tr

mef'ûlû/mef'ûlû/mef'ûlû/fe'ûlün

- [01] Sevdügümi dilber meni ikrâra getürdi
İşidicegez sevgümi inkâra getürdi
- [02] Sini severem didüm-idi tuhfе iş itdi
Biñ bencileyin karşıma âvâre getürdi
- [03] Şekker lebini ağzuma şundı o nigârûm
Tîmârı bu dem lutf-ile bîmâra getürdi
- [04] Güller utanup virdiler evrâkıñı yile
Tâze yüzini çünkü o gülzâra getürdi
- [05] Başını eline alur uş imdi Dehânî
Yâr işigine bir görünüñüz dâra getürdi

56

mefā'ılün/mefā'ılün/fe'ılün

- [46b] [01] Ne 'āşıkdur bilen sūd u ziyānı
Odur 'āşık ki bilmez bunı anı
- [02] Kim eydür kim ola 'āşık selāmet
Melāmetdür belı 'ışkuñ nişanı
- [03] Yüzümün şarusına urma ta'na
Senün derdün de şaru kıldum anı
- [04] Ne bāc ister gönül den hūnı ğamzen
Saña cānum getürdüm armağanı
- [05] Şehā Dehhānīnün maqşūdı oldur
Yoluña oynaya ol baş u cānı

57

fe'ılātün/mefā'ılün/fe'ılün

- [01] Luṭf kıl kim dōyemezem qahra
Kim dōyer ṭās-ile ṭolu zehre
- [02] İy yüzi āfitāb alnı kamer
Müşterī kara gözün e Zühre
- [03] Mihr ü meh mührün urduñ iy meh-rū
Bozmadum saqlaram baq ol mühre
- [04] Nice ayırdı bini gör senden
Ṭās-ı çarḥa felek atup mühre
- [05] Aldı Dehhānīnün gözün görñlin
Zerre kılmaz vefā o gül-çehre

58

fe'îlâtün/mefâ'îlün/fe'îlün

- [01] Göñlüm alanı eydünüz xanı
Görmeyelden gözüm döker xanı
- [47a] [02] Cānumuñ terkin ururam gey bil
Hāşa kim terk idem ne söz anı
- [03] Görmedüm ben anuñ bigi dildār
Aqıdur la'li āb-ı hayvānı
- [04] Kim-durur kim aña göñül virmez
Har-durur sevmeyen o cānānı
- [05] Öliser derdün-ile Dehhānī
Kılmađuñ derdine ho dermānı

59

mefâ'îlün/fe'îlâtün/mefâ'îlün/fe'îlün

- [01] Fırākuñ odı kılur bağrumı kebāb bugün
Tuz ekdi zaḥmuma hecrün zihī 'azāb bugün
- [02] Eger bizüm odaya gelür-ise ol yüzi gül
Ayağı altına kılam yüzüm türāb bugün
- [03] Eger yavuz şanur-ısam saña i şāh-ı cihān
Dutar Hudā ḥaḳı-y-içün beni kitāb bugün
- [04] 'Azīz başuñ içün iy cüvān esirge beni
Ki pīr oldum u geçdi dem-i şebāb bugün
- [05] Bahār irişdi ne tevbe xo içelüm şāhum
Çalındı çeng-ile kânün işid rebāb bugün
- [06] Kerem kıl imdi Dehānī güler yüzün görsün
Güneş yüzünden i dilber götür niḳāb bugün

60

mefā'ılün/fe'ılātün/mefā'ılün/fe'ılün

- [01] Şu gönca lebleri kim derdüme devā buyurur
Ölüyi şorar-ısa Hâk bilür şifā buyurur
- [47b] [02] Yaşağı alını gördi seherde bāğda gül
Budakda medh idüben yāra merhabā buyurur
- [03] Niçe ki zülfi hevāsına yiltenür göñlüm
‘Abīr zülfini gör göñlüme hevā buyurur
- [04] Eger başum diler-ise virem aña der-hāl
Nicesi dutmayayın hükmi dil-rübā buyurur
- [05] Firāk odına Dehhānī yandı vü tütüdi
Şol iki la'l-i lebi suymı ‘atā buyurur

61

mef'ülü/fā'ılātü/mefā'ılı/fā'ılün

- [01] Ma'sūka ol-durur ki işidürse söz dutar
Elbetde güzeli göricek şāha göz dutar
- [02] Ben [anı] sevdüğüme ne-y-içün 'ayb kılduñuz
Bu mezhebi ho ben bilürem kamuñuz dutar
- [03] Niçe ki cānumı yolına harc idem anuñ
Dāyima kapusunda beni ol ucuz dutar
- [04] Hüsñüñ bahārına yine mağrūr olma kim
Dāyım bahārı göre-durursın ki güz dutar
- [05] Dehhānī 'ışk yolına egri_olma zīnhār
‘Āşık odur ki kendüyi oğ bigi düz dutar

62

meḡʿülü/fāʿlātü/meḡʿülü/fāʿlün

- [01] Hübân egerçi ğamz-ile gönül aparalar
Şol hûni gözlü ğamze-ile gönli pâralar
- [02] Güzelleri gönül göricek nice kaymasun
Tağı kirişme-y-ile yirinden qoparalar
- [48a] [03] Yâr ol-durur ki yaramuza ura merhemi
Ne yâr ola ki gönlümüzi şâfi yaralar
- [04] Maʿşûka didilerse ki ʿâşık kanı helâl
Dimediler ki kanını toprağa qaralar
- [05] Şol dem kim ol yüzi güneş evden çıka ʿaceb
Gün pertevinde nice görünür sitâreler
- [06] Sensüz süci degül kadehe koyup içdügüm
Bağrum kanı-durur ki düşer pâre pâreler
- [07] Miskîn tabîbler kamu bî-çâre qaldılar
Dehhânî derdine biri bulmadı çâreler

63

feʿlātün/feʿlātün/feʿlātün/feʿlün

- [01] Yüce himmetlüler ol boya ki tûbâ didiler
Şoñra kâşır oluban tûbadan aʿlâ didiler
- [02] Saçını sünbüle oñşadana verhem uruban
Gözini nergise beñzedene aʿmâ didiler
- [03] Ağzınuy yarına su içdügi su ad uruban
Ayağı toprağına efser-i Kısra didiler
- [04] Zülfinüñ halkasına efʿ-i Firʿavn diyüp
Yüzünüş şuʿlesine âteş-i Mûsâ didiler
- [05] Nefesiyle ölüyi diri kıılır laʿl lebi
Anuy içün nefesine dem-i ʿİsâ didiler

- [06] Leb ü yüzini görüben şeker ü gül diyene
Tûti-i hoş-nefes ü bülbül-i ma'nâ didiler
- [07] Ala gözler-ile Dehhânîye gizlü bakalı
Yine mecnûn idiser anı bu Leylâ didiler

64

mefâ'liün/fe'lılâtün/mefâ'liün/fe'lılün

- [48b] [01] Çü sünbülinden anuñ gül yüzine sâye düşer
Şehâb pâresidür şanuram ki aya düşer
- [02] Çün ol selâsil-i müşğîn yüzinde halka urur
Gelür bu delü göñül halka-i belâya düşer
- [03] Saçını müşk-i Hıttâ diyübenin ögene diñ
Kosun bu fikr-i perîşânı kim hatâyâ düşer
- [04] Şabâ götürme yüzünden niķâbı kim günden
Güneşi ditreme dutar kamer hayâyâ düşer
- [05] 'Aceb degül ki güneş pertevi düşerse yire
'Aceb budur ki yüzi pertevi semâyâ düşer
- [06] Heves iden yüzini görmege gerek ki yana
Ki şem' odına pervâne bu hevâyâ düşer
- [07] Yüzini görmek için gice ay bacalara
Gelür çü şeb-revi gizlü be-her sarâyâ düşer
- [08] Hümây sâyesi kime düşerse olur şâh
Bu şâhı gör ki bugün sâyesi hümâyâ düşer
- [09] Söziyle tûti gibi nutķ açarsa Dehhânî
Dilini bağlasa Şeyhoğlı Muştafâyâ düşer

65

mef'ûlû/fâ'îlâtü/mefâ'îlû/fâ'îlûn

- [01] Gül gibi gülse la'l lebinden güher yağar
Ya söyler olsa datlu dilinden şeker yağar
- [02] Der mi ya dür midür yüzünü şafhasındağ
Ya jâleler ki gül varakına şehir yağar
- [49a] [03] Saçı ki halka halka olupdur zirih gibi
Andan-durur ki yüzine tîr-i nâzar yağar
- [04] Gülden gülâb olduğunu görmedün-ise
Koşula şol deri ki yire çün dürer yağar
- [05] Geh ok u geh kılıc u gehî tâş u geh belâ
Gör kim başuma yâr elinden neler yağar
- [06] Sâkî şarâb şun ki bugün hecr odına
Bağrum kanı kebâb kanından beter yağar
- [07] Dehhânî yüz siper gibi dönderme yârdan
Ger başuğa bugün kamu tîğ ü teber yağar
- [08] Yüzi hayâli gelse gözüme akar yaşı
Çün ay burc-ı âbiye irse maţar yağar

www.tuba.gov.tr

66

fe'îlâtün/mefâ'îlûn/fe'îlûn

- [01] Baña ne gelse iy şanem senden
Hoş gelür şanma uşanam senden
- [02] Gerçi benden yüzünü döndüresin
Hâşe lillâh ki ben dönem senden
- [03] Ger seni sevdüğüm haţâ-y-ise
Kullarından haţâ kerem senden
- [04] H'âh lutf eyle baña h'âhî kahr
'Ayn-ı râhat-durur elem senden

- [05] Ger adem rence ıluban orasın
Ben arībī zihī adem senden
- [06] Mūdde‘iden-durur amum yok-ısa
Öldürürsen beni ne am senden
- [49b] [07] Hi Dehhāninū ikāyeti yok
Ger vücūdī ola ‘adem senden

67

mef‘ūlū/mef‘ūlūn/fe‘ūlūn

- [01] Düşeli gööl göz ü aşına
Furşat bulımaz başın aşına
- [02] Asuzda başuma geldi bu ‘ık
Bilmez kii ne gelür başına
- [03] Hım-ıla ol āhuvāne gözi
Ger ire bakarsa an aşına
- [04] Ne eksile ger başı zekātı
Merhem osa barumu başına
- [05] Ol yaı uzun olasıya di
Nice görüben beni yaşına
- [06] Eylük idedi şuya şaladı
Ursaydı nazar gözüm yaşına
- [07] Dehhānī yolına ölse ne am
Yā Rab irür anı bi yaşına

68

fā‘lātūn/fā‘lātūn/fā‘lātūn/fā‘lūn

- [01] Ama bura‘ ol güler yüzden ki gül bī-reng olur
Süzme gözün nergise arşı ki mest ü deng olur
- [02] Bezümün rengi onudur yandüğümü şem‘e şor
Kim benümle yanma içre her gice hem-reng olur

- [03] Geh beni oda yaqarsın geh yaqarsın yadlara
İy vefāsuz di benümle bu nicesi yeng olur
- [50a] [04] Ol k̄ara tozlu yay-ıla h̄acib olalı qaşuñ
H̄üsn mülkine gözün h̄ancer çeküp serheng olur
- [05] K̄an dökilür gözüm ü gön̄lüm arasında müdām
Gözün-içün ya'nī k̄anda mest olursa ceng olur
- [06] Ğonca dirsem ağzuña ğonca feraħdan bāğda
Deryeye sıgmaz velī gön̄li bu sözden teng olur
- [07] Fūrkatūñ çengine Dehhānī esīr olalıdan
K̄addi günden güne varur iki k̄at çün çeng olur

69

mefā'ılün/fe'ılātün/mefā'ılün/fe'ılün

- [01] Ezelde yüregüme miñnet odı uralı dāğ
Gözüme 'ayn-ı dikendür bu gülsitān-ıla bāğ
- [02] H̄ayāl-i la'lüne düşdüm gözüm döker gevher
Saçı şıfātını disem h̄adıñüm olur uzağ
- [03] Yüzinde beñini görüp didiler ehl-i nazar
'Aceb bu t̄aze gülistān içinde n'eyler zāğ
- [04] H̄azer nice kıla gön̄lüm saçı duzağından
Ki_ezelde k̄odı saçını k̄azā yolına duzağ
- [05] Müdām h̄asret ü dāğ-ıla geçerem dün ü gün
Ne var canumda k̄arār u ne var gön̄ülde ferāğ
- [06] Var iy refiķ bu dāğ-ıla t̄a'na urma bañja
Ki şayru nice geçer giceler ne bilür sağ
- [07] Daħı taħammül idemez bu derde Dehhānī
Taħammül itmeye hergiz bu derde t̄aş-ıla t̄ağ

70

mef'ûlû/fâ'îlâtü/mefâ'îlû/fâ'îlün

- [50b] [01] Şāhā bizümle itme sitemkāralık yiter
Gözüne hey di aña bu hūn-h'ārah⁶ yiter
- [02] Bī-çārah⁶da niçe geçiser bu 'ömrümüz
Gel çāre eyle bize bu bī-çārah⁶ yiter
- [03] 'Işkuñ elinden illere āvāre olmuşuz
Dağı ne yirde varalum āvārah⁶ yiter
- [04] Rīvān behişt bāğına kıymazsa bizleri
Dīdārlık güli bize nazzārah⁶ yiter
- [05] Dehhānīnūñ çü varlığın ayırdı gözlerün
Kıyma kızıl kanına kı göz kārāl⁶ yiter

71

mefâ'îlün/fe'îlātün/mefâ'îlün/fe'îlün

- [01] Dışūñle dürr-i yetīm n'ola kim ögine güzāf⁷
Ne cānı var kim ura la'lūñ-ile mercān lāf
- [02] Boyuñ serv-i sehīden didüm-ise doğru
Her egri sözlü idemez bu doğru söze hılāf
- [03] Gözüne göz göre nergis diyüben ögene di
Bu bī-başarlığ-ıla kim ide suçını mu'āf
- [04] Ol al yañağūñ üzere gören beñüñi didi
İder Bilāl mübāreklik-ile Ka'be tavāf
- [05] Ala gözün țara gelüp ne kan dökeydi eger
Şu 'ayn-ı fitne vü nūn-veş kaşuñ dimes-idi kâf
- [06] Gözümle gönüm arasında şāfi kan dökilür
Senūñ-içün ideliden biri biriyle maşāf

.....

6 Metinde hūn-h'āhlık olarak yazılmıştır.

7 Beyit vezne uygun şekilde tamir edilmiştir. Yetim kelimesinden evvel gelen ne ifadesi yetimden sonra getirilmiş ve ola ile birleştirilerek okunmuştur.

- [07] Dürer dişüje birez beñzedügi-y-içün anı
Nicesi bağırna basdı vü besledi aşdâf
- [51a] [08] Ne jeng tut[ar-]ıdı sensüz giceler âhumdan
Ger olmasadı güneş gözgüsine çarh ğılâf
- [09] Dişün cevâhiri şöyle bula mıdı kıymet
Ger olmasa-y-ıdı Dehhânî la'lüne şarrâf

72

fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlün

- [01] Gelün iy ehl-i nazâr sâğar-ı mey nûş idelüm
Bu cihân guşşaların cümle ferâmûş idelüm
- [02] Vaktümüz hoş görelüm çünki cihân hurremdür
Sâ'at-i vaktümüzü cām-ıla ber-cûş idelüm
- [03] Gül şıfâtını çü süsen dilümüzü uzadup
Şöyle şerh eyleyelüm bülbülü hāmûş idelüm
- [04] Niçe bu hasret-ile olısaruz düni günü
Gel ki bir senün ile dest der-âğûş idelüm
- [05] Bî-nevâ niçe dutasın bizi iy devr-i kamer
Bülbül ü kumrı nevâsına bu dem gûş idelüm
- [06] Ele ayağ aluban ayağuna şîşe gibi
Dem-be-dem secde [idüp] servi kabâ-pûş idelüm
- [07] 'İşka çün 'aql-durur mâni'uy iy Dehhânî
'Aklı bir cür'a-y-ile vâlih ü bî-hûş idelüm

73

mefâ'îlün/fe'îlâtün/mefâ'îlün/fe'îlün

- [01] Gider niķâbı yüzün den ki büt-perest olalum
Müdâm mest gözün den harâb u mest olalum
- [02] Egerçi kibr idüp indürmezüz başı felege
Ayağuna yüz uruban çü hâk pest olalum

- [51b] [03] Cihānda himmet-ile gerçi kim zeber-destüz
İtüñ ayagınuñ altında zîr-dest olalum
- [04] Beni şu ğamzeñ okı zaħmı-la kılupdur nîst
Tebessüm eyle ki la'l-i lebünle hest olalum
- [05] Şikest itdügi yitmez midi bizi ğurbet
Ki himmetün ajadur kim daħı şikest olalum
- [06] Beñün saçuñ anuñ içün-durur çü dāne vü dām
Ki dāneyi görüben dām u pāy-best olalum
- [07] Ayık oyuk diyü dirler meşelde Dehhānī
İç ol meyi ki yine ser-ħoş-ı elest olalum

74

mef'ülü/mefā'lı/mefā'lı/fe'ülün

- [01] Şāhā beni fūrkat odına niçe yaķasın
Ya bilişüñi yād idüben ya da yaķasın
- [02] Ayrulık odı-y-ıla beni toprak idüben
Yıl bigi geçüp şu gibi ayruĝa aķasın
- [03] Uşlu mıdur ol kişi ki saña vire gönlin
Kim ħalk arasında adını delü daķasın
- [04] Bir gün daħı ħalvetde senün kulluĝuña rāz
Diyem mi ki daşra varasın ħalka çaķasın
- [05] Suçlu kuluñam gel beni öldür ya baĝışla
Bir suçumu biñ kez başıma niçe kaķasın
- [06] Dehhāniye iy kan dökici kıyma göz-ile⁸
Niçe tenini kıyma idüp kıya baķasın

• • • • •

8 Metinde bu mısra *Dehhāniye kıyma kan dökici kıyma göz-ile* şeklindedir. Bu haliyle vezin bozulduğundan *kıyma* yerine *iy* konuldu.

75

mefâ'îlün/fe'îlâtün/mefâ'îlün/fe'îlün

- [52a] [01] Diler ki yâr irişe bize rûzgâr kıomaz
Ne rûzgâr ki ağıyâr-ı nâ-bekâr kıomaz
- [02] Kime şikâyet ideyin ki ol yegâne-i 'aşr
Benümle birligi vardur velî düçâr kıomaz
- [03] Hâbîb elin nice öpem ki müdde'î gözler
Gül etegin nicesi tutayum ki hâr kıomaz
- [04] Bu 'ışka tevbe kılup sıduğum şuña beñzer
Ki hâmlra 'ahd iderem ben velî hûmâr kıomaz
- [05] Gerek ki terk idem anuñ yolında nâmûsı
Velî ki şâd ola direm 'adûyî 'âr kıomaz
- [06] 'Adû n'idebile Dehhânî kim ele girmez
Anı ki kûlına tâlî'de Kırdigâr kıomaz

76

mef'ûlû/fâ'îlâtü/mefâ'îlû/fâ'îlün

- [01] Yârî kııl iy Çalap yine bî-yâr kalmışam
Yârumdan ayru bî-kes ü ğam-h'âr kalmışam
- [02] Cāndan 'azîz iki gözüm nûrî gideli
Bir ölü kıuru gevde bigî h'âr kalmışam
- [03] Ger cānuma irişdüm-ise hîç ğam degül
Bu ğuşşadan ki bî-dil ü bî-kâr kalmışam
- [04] Āh u fiğān u zārlıgım yirden göge
İrişse her gice yiridür zār kalmışam
- [05] Derd ü firākı kâr idelden içüme uş
Kārumda 'âciz oldum u bî-kâr kalmışam
- [06] Bu dāğ-ı hâsret-ile ki dağları eridür
Tîmâr kim ide baña ki bîmâr kalmışam

- [52b] [07] Ne gidebilürem ne dağı tırabilürem
Dehhānī bigi şöyle giriftār ҡalmıřam

77

mefā'lın/mefā'lın/fe'lın

- [01] Hācıl olsa yüzünden gül 'aceb mi
Kul olsa sözüne bülbul 'aceb mi
- [02] Tenünden sīm-i hām utansa tār mı
Boyuña serv olursa kul 'aceb mi
- [03] Ne var nergis gözünden esrür olsa
Saçuña beñzese sünbül 'aceb mi
- [04] Leṭāfet görüben la'lın lebünde
Utanıp kızarsa mül 'aceb mi
- [05] Çü hüsñüñ güline karşı Dehānī
Kılursa nāle vü gülgül 'aceb mi

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

78

mef'ulü/fā'lıtū/mefā'lı/fā'lın

- [01] Her dem ki zülfine ura ol dil-sitān girih
'Uşşākınuñ işine düşer bī-kerān girih
- [02] Ben bir kılına cān virüben yuķı yumazam
İster şabā saçından açā rāygān girih
- [03] Her hāķayı ki zülfi kılur āşikāre gör
Cān hūķına ne resme birağur nihān girih
- [04] Heyhāt anuñ 'itābına nicesi ķatlanam
Çünki_ola ķaşları arasından 'ıyān girih
- [05] Ben yār cevrimini çekemezem revā mı kim
Her bārı üstime ura devr-i zamān girih
- [53a] [06] Düşmen dili bu hāle bıraķdı beni n'ola
Düşmen diline ursa ecel nā-gehān girih

- [07] Dehhânî işine niçe zülfün girih şala
Bir gün aç a işinden anuñ ğayb-dân girih

79

mefâ ilün/fe ilātün/mefâ ilün/fe ilün

- [01] Seher ki gül etegin bād-ı müşk-bār dutar
Hakīm bade-y-ile sūy-ı cūybār dutar
- [02] Nevāda bülbül işit kim ne zîr ü bam düzedür
Nemāda bağ ağaca kim ne berg ü bār dutar
- [03] Güler çıpup yazıya ğonca hālvetinden gül
Ol al çadır üzere ki şadr-bār dutar
- [04] Güli görübeni süsen ki dilini uzadur
Diler ki vaşf ide_idemez dilini bār dutar
- [05] Gel ey nigār göñül şāfi kıl ki mey içelüm
Kişi midür ki göñülde bu dem ğubār dutar
- [06] Gelür gül ü güler ü ‘ākıbet şolar u gider
Kişi ki ‘ākıl ola gülden i’tübār dutar
- [07] Bu al atlas-ıla gül anuñ-içün tonanur
Ki hār ile özini şöyle bürd ü bār dutar
- [08] Aç iki nergisünji ‘ibret eyleyü bağ kim
Benefşe gök geyüben mātem-i kibār dutar
- [09] Dağıtma sünbül-i sîrābuñı gül üzre ki ben
Ki Rûm ilin şanuram hayl-i Zengibār dutar
- [10] Nicesi tevbe kıla gül çağında Dehhânî
Egerçi şeyh elini hezār bār dutar

80

fā'īlātīn/fā'īlātīn/fā'īlātīn/fā'īlūn

- [53b] [01] 'Akl-ı kül kim ol bilür her cüz' ü kül keyfiyyetin
Māh dir yüzüne vü işbāt ider māhiyyetin
- [02] Şāh-ı seyyāre ki hüsniyle 'alemdür her şabāh
Ser-nigün kıılır yüzün nūrın göricek rāyetin
- [03] Hüsñ bābında yüzüne her kişi [kim meyl ider]
Aḥsenü'l-vech ol ki bilmez hıç kimse gāyetin
- [04] Haşra gelmez zülf ü hālün vaşfı 'aql evşāfına
Bış ü kem nicesi disün bilmedin kemmiyyetin
- [05] Ger lebün tefrīḥ-i rūḥ itse 'aceb midür çü rāḥ
La'ldür nicesi izhār itmesün ḥāşıyyetin
- [06] Gül yudı küllī gülistan içre da'vıden varak
Çün qalem yazdı cemālün şuhfına hüsñ āyetin
- [07] Nıyyeti Dehhānīnün bu kim saçun bigi kuça
Boyunı başdan ayağa gör perīşān niyyetin

81

mef'ūlū/fā'īlātū/mefā'īlū/fā'īlūn

- [01] İrdi bahār oldu yine āşikār gül
Göster yañaqlaruñ kim ola şermsār gül
- [02] Ger dilesen ki revnaķı gide gülün bugün
Aç gonca bigi ağzuñı iy gül-izār gül
- [03] Kirpügün oķı yüregüme yaralar urur
Bülbül yüregine nitekim zaḥm-ı ḥār gül
- [04] Hüsñüñe ğarra olubanın yıkma göñlümi
Hüsñün bağında qalmayısar pāyidār gül
- [54a] [05] Dünyī qarār yiri degüldür anuñ içün
Bu hüsñ ü luṭf-ıla bulmadı qarār gül

- [06] Dehhâniye gelüp mey-i gül-gündan iy nigâr
Şun bir kadeh ki bâğı kılur zer-nigâr gül

82

mef'ûlûi/fâ'îlâtü/mefâ'îlûi/fâ'îlûin

- [01] Meclis kim anda şâhid ü şem' ü şarâb ola
Bādām u nuql ü muṭrib ü çeng ü rebâb ola
- [02] Bir hūnî gözlü sâkî kadeh şuna dem-be-dem
Hoş bûstân u gülşen ü havz-ı pür-âb ola
- [03] Halvet maḳâmı_ola içeler yâr-ıla müdām
Su yirine şarâba katılan gülâb ola
- [04] Şatranc u nerd ola vü güzeller ırın düze
Her ne ki itseler ne ḥaṭâ kim şevâb ola
- [05] Kavl ü gâzel terâneler-ile_idile laṭîf
Şîrîn su'âl idene nâzûk cevâb ola
- [06] Her kim içerse bunda pey-â-pey kadehleri
Hâşâ ki anlara şoru yâhud hisâb ola
- [07] Ger bir kadeh şunar-ısa Dehhâniye nigâr
Öpüp elini içe vü mest ü ḥarâb ola

83

mefâ'îlûin/fe'îlâtûin/mefâ'îlûin/fe'îlûin

- [01] Çalap virürse baña yâra irmege tevfiḳ
Kılam bu cānumı şükrâneye 'alet-taḥḳîḳ
- [02] Nicesi cem' olısar ḥatırum bu teferruḳdan
Civārumuza bıraḳdı cihân-ı dūn tefrîḳ
- [54b] [03] Nesīm-i vaşlı virür göñlüme şafâ-yı behişt
Firâḳı odı ider cānuma 'azâb-ı ḥarîḳ
- [04] Kırutmasaydı gözüm yaşını bu âhum odı
Bu ḥâk cismüm olaydı gözüm yaşına ḡarîḳ

- [05] Şular ki noqtayı dirler ki münkasim olmaz
Gelicek ağzımı açsun kim ideler taşdık
- [06] Eñeginün çukurunun ‘acib melâhâti var
Ki künhine irimez şad hezâr fikr-i ‘amîk
- [07] Niçe bu vâdî-i fûrkatde kıla Dehhânî
Kıanı kişı ki anı göstere vişâle tarîk

84

müstefîlün/müstefîlün/müstefîlün/müstefîlün

- [01] Müşgîn saçunı dir koma kim ol cemâle düşmesün
Ya’nî kamer tolunuban güneş zevâle düşmesün
- [02] Göz kıara ider kıanuma kıara beñün hey di anı
Kim ben ğarîbün kıanı döküp vebâle düşmesün
- [03] Vaşlun senün şîmurğ-ıla hem kîmyâdur [‘aşıkı]
Bulmayısardur vaşlunı fikr-i muhâle düşmesün
- [04] Saçun kimesne eline ğirmez meĝer kim şânenün
Sevdâ-yı hâm idene diñ uzun hayâle düşmesün
- [05] Ğer meyli düşse dem-be-dem la’lünje cânunun ne tañ
Şîjek [mükerrer] nicesi kıand-ile bala düşmesün
- [06] ‘Akl ol ki sözde kııl yarar bir kııl dir-ise bilünje
İnce nâzar kıılmış kişı anunla kıâle düşmesün
- [07] Dehhânî la’lün vaşfına dür dökdi ĝelsün Aħmedî
Alsun cevâbın şî‘rinün ayruķ su’âle düşmesün

85

fe’lâtün/fe’lâtün/fe’lâtün/fe’lîn

- [55a] [01] Şubħ-dem bād-ı şabâ çün dem-i müşgîn urdı
Ĝül çemen mesnedine sikke-i temkîn urdı
- [02] Pâdişâh-ı çemen oldu şanasın nergis kim
Serine bād-ı şabâ efser-i zerrîn urdı

- [03] İrmesün bülbül eli gül etegine diyü şâh
Gör dikenden nice çevresine perçin urdı
- [04] Hâtırına ne ğubâr oldu şuyuş yilden kim
Kim açuk yüzlü-y-iken yüzine yüz çin urdı
- [05] Sözüşüş nağdi bugün oldu revân Dehhânî
Ki aña şâh-ı cihân sikke-i taşsîn urdı

86

mef'ûlû/fâ'îlâtü/mefâ'îlû/fâ'îlün

- [01] Niçe ki cevır iderse bize yâr yiridür
Ya ser-zeniş kılur-ısa ağıyar yiridür
- [02] 'İşkî odı yüzüm şuyımı yillere virüp
Toprak bigi kılursa beni h'âr yiridür
- [03] Gözüm elinden işbu göñül közlere düşüp
Oldı kebâb yansa dağı zâr yiridür
- [04] Her kim şunarsa sağlamadın elini güle
Mecrûh ider-ise elini hâr yiridür
- [05] Bir kez şınayuban iki kez 'âşık olanuş
Dök kanımı kara yire zinhâr yiridür
- [06] Göñlüm kuşu çü dâne görüp düşdi zülfine
Qaldı olursa dâma giriftâr yiridür
- [55b] [07] Dehhânî çünkim ol büt-i tersâya göñlini
Virdi kuşansa biline zünnâr yiridür

87

mef'ûlû/fâ'îlâtü/mefâ'îlû/fâ'îlün

- [01] 'Âşık gerek ki cevır ü cefâ kıymetin bile
Lâ diye râhata vü belâ kıymetin bile
- [02] Hâqdan belâ 'atâ vü keremdür bilenlere
Bul bu bilür eri ki 'atâ kıymetin bile

- [03] Meydan-ı ʿışk içinde bugün ġāzī ol-durur
Kim nefsin öldürüp bu ġazā kıymetin bile
- [04] Hem-derd olmağa bize bir ʿışk eri gerek
Kim derd kıadrini vü devā kıymetin bile
- [05] Dehhānī kıl yazıl aña kim gönli Kaʿbesin
İde tavāf ehl-i şafā kıymetin bile

88

mefʿülü/fāʿlātü/mefāʿlî/fāʿlîn

- [01] Yârı bugün benüm-ile yavlaķ şafası var
Kim bir cefā kılursa yüz anca vefası var
- [02] Yalğuz benem mi ʿışkı-y-ıla mübtelâ anuğ
Her kıüşede benüm bigi biğ mübtelâsı var
- [03] Ben baş uramazam ayağı izi tozına
Devletlü ol ki anuğ-ıla merhabâsı var
- [04] Niçün bu derd ü hasretümün intihâsı yok
Her nesnenün çü ʿākıbet ü intihâsı var
- [05] Çün ben yolına cân u cihân kılmışam fidî
Şoruğ benüm-ile dağı ne mâcerâsı var
- [56a] [06] Dehhānī yâr için çekeğör kıahrımı ilün
Kim kıanda genc var-ısa bir ejdehâsı var

89

mefʿülü/fāʿlātü/mefāʿlî/fāʿlîn

- [01] Yâr ayrılığı cânuma niçe cezâ vire
Hak yârı benden ayırana biğ belâ vire
- [02] Ağyâr rağmına dilerem bir şafâlu yâr
Ki_ol küslü yâr-ıla başa şulh u şafâ vire
- [03] Geçdi dirîğ ʿömrüm ü bir dağı kıanı ʿömr
Kim beni şabra irüre andan vefâ vire

- [04] Niçün ƙanımı dökmege iver gele günü
Kim rûzgâr öldi falân dip şalâ vire
- [05] Bu derd-ile ölür-isem ayruga varmayam
Ol kim bu derdi baŋa virüpdür devâ vire
- [06] Nice ayakdan düşüp isteyevev anı
Ola ki bahtum elin aluban ala vire
- [07] Dehhânî şabr idegôr ü ivme ki Kirdigâr
Tâli'de ne ki var-ısa anı saŋa vire

90

meş'ülü/fâ'îlâtü/meş'â'îlî/fâ'îlün

- [01] İy 'âkıl olma ğâfil olup yârı hûblaruŋ
Kim bî-vefâlıĝ oldu bugün kârı hûblaruŋ
- [02] Var künc-i 'âfiyetde otur genc-i şabr-ile
Kim yol urur bu tırta-i tarrârı hûblaruŋ
- [03] 'Ömrüŋ niçe yile vire topraĝa döke h'âr
Yüzüŋ suyını âteş-i ruhsârı hûblaruŋ
- [56b] [04] 'Cân virüben şatun alagôr 'ışkı sen müdâm
Zîrâ ki tîz geçer ƙamu bâzârı hûblaruŋ
- [05] Ƙul olduĝuŋa niçe ki ikrâr kılasın
Artar yüz anca haƣƣuŋa inkârı hûblaruŋ
- [06] Nâz u 'itâb u cevr ü cefâ vü ölüm-durur
Âyîn ü resm ü 'âdet-i kirdârı hûblaruŋ
- [07] Âzâd-iken Dehâni saƣın ƣayda düşmegil
Var bunda olma ƣalma ĝiriftarı hûblaruŋ
- [08] Hey hey bu söz haƣâ didüŋ estaĝfirullâh id
Olsun Çalap hemîşe nighedârı hûblaruŋ

91

mefʿûlû/fâʿlâtü/mefâʿlû/fâʿlün

- [01] Göster yüzüñi olma muḳayyed niḳāba hîç
Lāyık degül niḳāb şehā āfitāba hîç
- [02] Dür bigi der düzüleli yüzüñe utanup
Oldı gül āb ḳalmadı ḳıymet gülāba hîç
- [03] Baḡrum kebāb oldı vü bu ṭurfa kim gözi
Esridi ḳan iḳer naẓar itmez kebāba hîç
- [04] Sen yār vaʿdesine inanmaḡıl iy göñül
Aldanma teşne bigi ırāḳdan serāba hîç
- [05] Dehhānī dürlü vaʿdelere ḳatlanur veli
İllā firāḳa kim döyemez bu ʿazāba hîç

92

feʿlātün/feʿlātün/feʿlātün/feʿlün

- [01] Yine urdum yüzümi ḡurbete nā-gāh dirîḡ
Yārı aḡyāra ḳoyuban giderem āh dirîḡ
- [57a] [02] Fıkr ü endîşe ḳulavuz ḡam u ḥasret hem azuḳ
Hem-demüm āh u fiḡān derd-ile hem-rāh dirîḡ
- [03] Ḳan yudaram susasam su yirine her dem āh
Ḡuşsa yirem yiyesi yirine her gāh dirîḡ
- [04] Gitdügümce uzanur fikrüm ü endişelerüm
Lîk olmaz bu uzak yol baḡa kütāh dirîḡ
- [05] Ağlayu giderem arduma baḳuban direm
Yine ayırdı beni yārdan Allāh dirîḡ
- [06] Yüz uraydum ayaḡı tozına gitdükde veli
Gitdügümü aḡa ḳılmadılar āḡāh dirîḡ
- [07] Bāri Dehhānīyi vaḳtā ṭapusında aḡuñuz
Bilürem ḳulını aḡmayısar ol şāh dirîḡ

93

mefâ'ilün/fe'ilātün/mefâ'ilün/fe'ilün

- [01] Eger irürse seni baña Kirdigâr bugün
Sa'âdet olay-ıdı kıl u baht yâr bugün
- [02] Sen ihtiyâr-ıla bir dem bir araya gelmek
Gel iy nigâre ki yavlaqdur ihtiyâr bugün
- [03] Çevürme yüzüñi benden bu rûzgâr bigi
Ola ki yâr ola benümle rûzgâr bugün
- [04] Kârâr u göñlümi aldun ne kaldı bir kuru cân
Anı dahı kıluram yoluña nişâr bugün
- [05] Senün-ile yüze yüz içdügüm şarâb-ı gurûr
Bilür-idüm ki idiser beni humâr bugün
- [06] Gözüm denize dönüpdür şehâ firâkuñdan
İnanmasañ gel ü gör kim kanın açar bugün
- [57b] [07] Didün vişâlümi Dehhânî bulısar bir gün
Bu baht-ı devleti Hâkdan göñül umar bugün

94

mef'ülü/fâ'ilātü/mefâ'ilü/fâ'ilün

- [01] Ol cādū gözlü cengine her kim esîr ola
İşi [anun müdâm] fiğân u nefîr ola
- [02] Zâhid baña bu bunca naşîhat neden kılur
Âhîr göñül kanı ki naşîhat-pezir ola
- [03] Şart itdüm-idi 'ışka göñül virmeyem velî
Bağlar kazâ gözün niçenün kim başîr ola
- [04] Cân tuhfе virürem kılâgörsün qabûl kim
Tuhfе qabûl olur niçeme kim hâkîr ola
- [05] Çîn itmesün kaşını haţâ didigüm didi
Çinde saçı kokuşına benzer 'abîr ola

- [06] Beñzer-idi aşına hilāl olsadı ara
Beñzer tamām yüzine bedr-i münîr ola
- [07] İki cihân asūdum olursa düçârdan
Ne ğam çü yâr görñli benüm-ile bir ola
- [08] Vaktüñ fakîr oldısa Dehhânî ğam yime
Sultân dañı apusına irse fakîr ola

95

mefâ'lıün/fe'lılâtün/mefâ'lıün/fe'lılün

- [01] Ne gördi yâr ki bizden iñen uşanmışdur
Meger yalanına düşmenlerüñ inanmışdur
- [02] Lebinden ayru olımaz ara beñi her dem
Bu zâğı gör ki niçe şekkere atanmışdur
- [58a] [03] ara aşıyla ala gözi anumuzu döker
aşına cādū gözi_anuñ meger ki anmıřdur
- [04] Güle güle onanuban açan ki bāğa gelür
acıl ılır güli kim bāğda onanmışdur
- [05] Nice ki micmer odına yanarsa 'ūd u 'abîr
Dehhânî hecri odına řu resme yanmışdur

96

fe'lılâtün/fe'lılâtün/fe'lılâtün/fe'lılün

- [01] Yâr benden açup ağıyâra baarsın ne-y-içün
ayret odı-y-ıla cānumı yakarsın ne-y-içün
- [02] Beni odlara yaup toprağıumı bāda virüp
Düşmenüñ yolına su gibi akarsın ne-y-içün
- [03] Zülfüñi özgelerüñ boynına zencîr urup
Göricek benüm adum delü daarsın ne-y-içün
- [04] İy gözüm yiri-durur anuñı ger yire dökem
Rāzumı ağılayuban alka aarsın ne-y-içün

- [05] Merhamet gözi-y-ile özgelere bakubanın
Vây ki Dehhânîyi kahr-ıla yakarsın ne-y-içün

97

mefâ 'lün/mefâ 'lün/fe 'lün

- [01] Eger kôrkar-ısañ ol şoñ nefesden
Var elün yu bu nefsanî hevesden
- [02] Nefes tut nefsünün boynını urğıl
Ki 'İsî ölü dirildür nefesden
- [03] Bu kuşca cânıñ anca inanma
Ki nâ-geh uçıardur bu kafesden
- [58b] [04] Bu dünyâ bâğına mağrûr olma
Ki gülün dirimezsın hâr u hesden
- [05] Piyâde eyledi niçe şehi mât
Ruğ urup bu bisât üzre feresden
- [06] Kûl ol ol şâha kim imîn olasın
Uzun gün şahnedden gice 'asesden
- [07] Dirîğâ kârbân geçdi vü göçdi
Uyanmaduñ bu gavğâ-yı ceresden
- [08] Ne menzile iresin kim bu gâflet
Yoluñı bağlamışdur pîş ü pesden
- [09] Eger Dehhânî tāvūs-ı melâyik
Olursañ kem gör özün bir megesden

Divanda Olmayan Daha Önce Yayınlanmış Gazelleri

98⁹

mef' ū lū / me fā' ī lū / me fā' ī lū / fe' ū lūn

- [1] Şabr eyle gönül derdüñe dermān ire umma
Cān atma oda bīhude cānān ire umma
- [2] Gözüñ şadefinden nice dürdāne dökərsin
Şol dişi güher dudağı mercān ire umma
- [3] Gül vaşlı dilerseñ қо bu feryādı i bülbul
Gül gonca lebi ağzı gülistān ire umma
- [4] İnceldise hecr ile қарınca gibi bilüñ
Fırқat nice bir ola Süleymān ire umma
- [5] Ya'қub bigi һүзн ile қатlan bir iki gün
Bir gün һaber-i Yūsuf-ı Ken'an ire umma
- [6] Feryād u fiğān itme i bülbul daһı ağzuñ
Yum gonca gibi yine gülistān ire umma
- [7] Maқşūd etegi kim ele düşvār irişür
Yırtma yaқarı elüñe āsān ire umma
- [8] Ağyār elinden saña şol yār irimez
Āşkār ola bir gün ...pinhān ire umma
- [9] Bu resme ki Dehhānī-durur şem' gibi zār
Başdan ayağa hem yana pāyān ire umma

•••••

9 Gazel, Köprülü'nün özel kitaplığında bulunan bir şiir mecmuasında yer almaktadır. Köprülü, yazıda mecmuanın Hicrî 8-9. asır şairlerinin eserlerini ihtiva ettiğini belirtmiş, hakkında başkaca bir bilgi vermemiştir. Köprülüzâde 1926: 5.

99¹⁰*me fâ 'î lûn / me fâ 'î lûn / me fâ 'î lûn / me fâ 'î lûn*

- [1] Boyuñ cennetde Tübîye eger şalmaz-ısa sâye
Kim anı cennet ehlinden nazarda bir çöpe şaya
- [2] Egerçi kim muṭavveldür saçunuñ hîç ucu yokdur
Sor âhir kıl-be-kıl disün nesîm-i ğâliye-sâya
- [3] Dışuñ dürlerine lâlâ olursa lü'lü'-i lâlâ
Bu manşıb çok degül midür bugün lü'lü'-i lâlâya
- [4] Haṭ u hâl u saçun görüp göñül sevdâsına düşmiş
Zî miskîn göz kara idüp ne düşdi bunca sevdâya
- [5] Cemâlünle bir araya gelür olsa muḳâbil ay
Cemâlün ittişâlınden düşer biñ ihtirâk aya
- [6] Göñül virdüm belâ aldum ḳad-i bālâñı çün gördüm
Göñül virmek belâyımış bilimedüm bu bālâya
- [7] Ḳalem yazdı bu sevdâyı başuma ger ḳalem bigi
Başum gitse yiter baña bu sevdâ sūd u sermâye
- [8] Bu sevdân odıdur dün gün yanar içümde pinhânî
Sirâyet idüben birgün dutışisar süveydâya
- [9] Söziyle gerçi Dehhânî güher ḳanı-durur illâ
Zer oldu işi çün virdi göñül sen sîm-sîmâya

.....

10 Ömer Bin Mezîd, *Mecmûatü'n-Nezâ'ir*, Haz. Mustafa Canpolat, TDK Yayınları, Ankara 1982, s.42.

100¹¹

me fā 'ī lün / me fā 'ī lün / fe 'ū lün

- [1] ‘Aceb bu derdümün dermānı yok mı
Yā bu şabr itmegün oranı yok mı
- [2] Yanaram mūmlayın başdan ayağa
Nedür bu yanmağün pâyānı yok mı
- [3] Güler düşmen benüm ağladuğuma
‘Aceb şol kāfirün imānı yok mı
- [4] Delüpdür cigerümi ğamzeñ okı
Ara yürekde gör peykānı yok mı
- [5] Şu gibi kanımı toprağa karduñ
Ne şanursın ğarībün kanı yok mı
- [6] Cemāl-i hüsnüne mağrūr olursın
Kemāl-i hüsnünün nokşanı yok mı
- [7] Begüm Dehhānīye ölmezden öñdin
Tapuñ ırmegün imkānı yok mı

101¹²

me fā 'ī lün / me fā 'ī lün / me fā 'ī lün / me fā 'ī lün

- [1] Zihī devlet ki gözlerüm yüzünğden oldı nūrānı
Vişālün luṭf idüp şavdı başumdan girü hicrānı
- [2] Severem seni cān bigi ḥaṭā didüm ma‘āzallāh
Ne miqdārı ola cānuñ ki beñzedem saña cānı
- [3] Yüce boyuñ kılur bende çemende serv-i āzādı
Yüzün mihri ider tābān felekde mäh-ı tābānı

•••••

11 Mustafa Canpolat, *age*, s.133-134. Dehhānī'nin bu şiirine Ahmedî ve Ömer nazire söylemişlerdir. Ahmedî'nin naziresinin matları: “‘Aceb bu miñnetün pâyāmı yok mı / Baya bir rāḥatun imkānı yok mı”. s.34; Ömer'in naziresinin matları: “‘Lebüñi şormağün imkānı yok mı / Gedāya şehirün ihsānı yok mı” s. 34-35.

12 Mustafa Canpolat, *age*, s.32-33.

- [4] Eger emse-y-idi senüñ leb-i la'lüñden İskender
Niderdi isteyüp bunca cihānda āb-ı hayvānı
- [5] Egerçi cem'e şem' isen begüm her cem' arasında
Periştān kılma saçunı esirge ben periştānı
- [6] Bugün çün hüsñ devrānı senüñdür ay u adıyla
Süre gör devr-i hüsñüñi ki geçer hüsñ devrānı
- [7] Cemālün iy büt-i Çinī cihānı dutdı ser-tā-ser
Nitekim Rūm ilin şî'riyle bugün dutdı Dehhānī

102¹³

me fā 'i lün / fe 'i lā tün / me fā 'i lün / fe 'i lün

- [1] Bahār irişdi vü kıldı cihānı nūrānı
Gelün teferrüic idelüm gül ü gülistānı
- [2] 'Aceb ne sıhr okıyup seher yili ürdi
Ki cennet itdi gül-i terle bāğ u büstānı
- [3] Cemāl-i tal'atı Leylī güle mi virdi 'aceb
Ki itdi 'āşık-ı Mecnūn hezār-destānı
- [4] Eger gül urmadısa bülbülün yüregine ok
Niçün bulaşdı kızıl kana şöyle peykānı
- [5] Kadeh elümde vü sākī nedim ü qarşuma gül
Disün hasūd görüben zī 'ayş-ı sulţānı
- [6] Geçürme fırsatı boynun egüp benefşe bigi
Ki gül bigi geçer uş tiz 'ömr devrānı
- [7] Süci yirün kanıdır yir yutmadın sen iç
Bu gül deminde ki Kārūn-ı muhteşem kanı
- [8] Çü 'ömr bākī degüldür gül ü şarāb ile hoş
Bu bākī 'ömrünü sür tā ki 'ömrdür fānı

.....

13 Yasemin Ertek Morkoç, *Eğridirli Hacı Kemal'in Cāmiu'n-Nezdâr'i*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman: Doç. Dr. Nezahat Öztekin, İzmir 2003, C.3, s.2280. Gazel ayrıca Köprülü tarafından da tanıtılmıştır. Köprülüzâde 1926: 5.

- [9] Nice nedīm ü nice dost didi kımrı bigi
Yārinden ayru düşelden bu resme Dehhānī

103¹⁴

me fā 'ı lün / me fā 'ı lün / me fā 'ı lün / me fā 'ı lün

- [1] Zihī gevher ki_arulıkda güher-veşdür dişi lülü
Yüzün görüp urur yire özin her dem gül-i hod-rū
- [2] Yüzi güldür saçı sünbül boyı serv ü lebi şekker
Melek-siret Hasen-şüret kaşı fettān gözi cāzū
- [3] Bilüsüzlik idüp bu kim muķābil oldı yüzine
Kamuya rūşen oldı kim kati yüzlü-y-imiş gözgü
- [4] Yiridür tağlara düşsem bugün Ferhād-veş andan
Ki şirīn sözleri vardur şekerden hem dağı tatlu
- [5] Nice gözleyem ol kaşı ki hışımı yasını kurmuş
Atar kirpükler olımı pey-ā-pey gözüme karşı
- [6] Bilinden kimsene hergiz haber virmeye bir kılca
Kemer ger kıl yaranlara haber vermez ise gizlü
- [7] Degül mümkün ki gönülden öğütle çıkaram anı
Ağarmaz hiç Dehhānī yuyuban şüret-i Hindū

104¹⁵

mef 'ū lü / me fā 'ı lü / me fā 'ı lü / fe 'ū lün

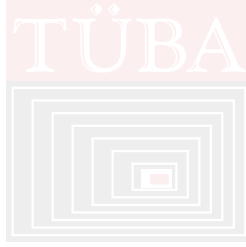
- [1] Luṭf itse vefā kılsa bize yār nolaydı
Kör olsa işitse anı ağıār nolaydı
- [2] Biñ dürlü kıvil eyler ise birine tırmaz
Hüblarda bütün olsa bu ikrār nolaydı

.....

14 Mustafa Canpolat, *age*, s.54-55. Ahmedî'nin "Ne gāmzeñ olı kim atsay nişāna ırer iy meh-rū / Yāvuz göz görmesün sını eyā Türk-i kemān-ebri" matlahı gazeline naziredir.

15 Günay Kut, "Yazmalar Arasında II" *Osmanlı Araştırmaları VII-VIII*, İstanbul 1988, s.183. (181-198).

- [3] Yâr bilse nice sevdüğümü cān u gönjülden
Derdüme eger eylese tûmār nolaydı
- [4] Yâ bellü vefâ itse yâ gönjülümi virse
Yâ kılsa beni zülfine berdār nolaydı
- [5] Dehhānî müdām olsa bu ma'sûk muḥibbi
Yanup yakılup eylemese zār nolaydı

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

Kaynaklar

- Aclûnî, *Keşfü'l-Hafâ*, C.2, Mektebetü'l-Kudsî, H. 1351 Kahire.
- Akalın, Mehmet (2001), "Ahmedî'nin Dili" *Dil Yazıları*, Haz. Recep Toparlı, Ankara: Atatürk Türk Dil Kurumu Yayınları, s. 163-365.
- Akdoğan, Yaşar (1988), *Ahmedî Divanından Seçmeler*, Ankara Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Akdoğan, Yaşar (tarihsiz), *Ahmedî Divanı*,
<http://ekitap.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/10591,ahmedidivaniyasarakdo-ganpdf.pdf?0>
- Akün, Ömer Faruk (1994), *XII. Türk Tarih Kongresi Bildiri Özetleri* (12-16 Eylül 1994), Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Alparslan, Ali (2002), "Kıta", *DİA*, C.25, s. 505-506.
- Bilgin, Orhan (2013) "Yazma", *DİA*, C.43, s. 369-373.
- Canpolat, Mustafa (1982), *Ömer Bin Mezîd Mecmûatı'n-Neza'ir*, Ankara: TDK Yayınları.
- Derdiyok, İ. Çetin (1994), "Hoca Dehhânî'nin Kasidesine Tematik Bir Bakış" *İedi İklim*, S.55, s.59-63.
- Ersen Ersoy, Ümran Ay, "Hoca Dehhânî Hakkında Yeni Bilgiler" *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, S.15, İstanbul 2015, s. 1-26.
- Ertaylan, İsmail Hikmet (1960), *Hatiboğlu-Bahru'l-Hakâyık*, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi.
- Hoca Dehhânî, *Divan*, Medine Arif Hikmet Bey Kütüphanesi, No:251/811.

- İlaydın, Hikmet (1974), “Anadolu’da Klasik Türk Şiirinin Başlangıcı”, *Türk Dili Dergisi*, S.275, s. 765-774.
- İlaydın, Hikmet (1978), “Dehhânî’nin Şiirleri”, *Ömer Asım Aksoy Armağanı*, Yazı Kurulu: Mustafa Canpolat, Semih Tezcan, Mustafa Şerif Onaran, TDK Yayınları, s.137-176.
- İpekten, Haluk (1989), *Aruz Ölçüsü*, Erzurum: Erzurum Üniversitesi Yayınları.
- İsen, Mustafa, Cemal Kurnaz (1990), *Şeyhî Divanı*, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Köksal, Mehmet Fatih (2006), “Nazire -Türk Edebiyatı kısmı-”, *DİA*, C.32, s. 456-58.
- Köprülüzâde, Fuad (1926), “Selçukîler Devrinde Anadolu Şairleri Hâce Dehhânî”, *Hayat Mecmuası*, S.1, s.4-5.
- Köprülüzâde, Fuad (1928), “Selçukîler Devri Edebiyatı Hakkında Bazı Notlar”, *Hayat Mecmuası*, S.103, s.4.
- Köprülü, Fuad (1980), *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Kut, Günay (1988), “Yazmalar Arasında II”, *Osmanlı Araştırmaları VII-VIII*, İstanbul, s.182-198.
- Kut, Günay (2004), *Türk Dünyası Edebiyat Tarihi*, C.IV, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, s. 304-564.
- Mansuroğlu, Mecdut (1947), *Anadolu Türkçesi (XIII. asır) Dehhânî ve Manzûmeleri*, İstanbul: Burhaneddin Erenler Matbaası.
- Morkoç, Yasemin Ertek (2003), *Eğridirli Hacı Kemal’in Câmiu’n-Nezâr’i*, III Cilt, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman: Doç. Dr. Nezahat Öztekin, İzmir.
- Sevinçli, Veysi (2007), *Hatiboğlu Letâiyfnâme*, İstanbul: Töre Yayın Grubu.
- Sümer, Faruk (2001), “Karamanoğulları”, *DİA*, C.24, s.454-460.
- Şarlı, Mahmut (2001), “Medine-i Münevvere’deki Arif Hikmet Bey Kütüphanesinde Bulunan Edebiyatla İlgili Türkçe Yazma Eserler”, *İlmî Araştırmalar*, S.11, s.99-112.
- Şikârî (2005), *Karamannâme*, Hazırlayanlar: Metin Sözen-Necdet Sakaoğlu, İstanbul: Karaman Belediyesi Yayını.
- Türk, Vahit (2009), *Hatiboğlu-Bahru’l-Hakâyık*, Ankara: TDK Yayınları.
- Yavuz, Kemal (1991), *Şeyhoğlu Kenzu’l-Kübera ve Mehekkü’l-Ulema*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Sözlük

Abher: Ar. Nergis çiçeği.

Abîr: Ar. Sandal otu, misk, gülsuyu ve kafurdan yapılan bir tür hoş koku.

Ağ u karası (olmak): Dedikodusu olmak

Ağız ağız sormak: Öpmek, çok yakınına gelerek konuşmak

Al: Hile

Ale't-tahkîk: Ar. Kesin olarak, kuşksuz, besbelli

Aparmak: Götürmek

Ar'ar: Ardıç

Ayık oyuk: 1.Bomboş, işsiz güçsüz, 2. Bostan korkuluğu gibi

Baş eylemek: Yara çıkarmak

Baş itmek: Başına kaldırmak, yukarı kaldırmak

Baş: Yara

Benât: Ar. Kızlar

Boş eylemek: Çözmek

Bûryâ: Far. Kamıştan dokunmuş hasır

Bürdbâr: Far. Uysal, ağırbaşlı, sabırlı, tahammüllü (kimse)

Can oynamak: Canını feda etmek

Çakmak: 1.İyice anlatmak, bildirmek, tanıtmak, ifşa etmek. 2. Kovlamak, gamzetmek, jurnal etmek

Çeng: Far. 1. Pençe, 1. Çalgı aletlerinden bir saz çeşidi

Da'vât: Ar. Dualar, niyazlar, çağırışlar

Denemek: Dikkatle bakmak, gözetlemek

Deng: Far. Hayran, sersemlemiş, şaşkın

Döymek: Dayanmak, tahammül etmek

Dûn: Ar. Alçak, aşağı, aşağılık

Dürmek: Katlamak, kapatmak

Dürrâc: Ar. Eti gevrek, keklik cinsinden bir kuş, çil kuşu, turaç kuşu

Düşmek: İnmek

Enek: Çene

Esrimek: 1. Sarhoş olmak, kendinden geçmek, aklını kaybetmek, 2. Çok kızmak, azgınlaşmak, sertleşmek

Evvel bahar: İlk yaz

Feres: Ar. At, kısarak

Garîk: Ar. Boğulmuş, batmış

Garre: Ar. Gafil, gaflette bulunan

Gayb-dân: Ar. Far. Gaybı bilen

Gile: Far. Yanıp yakılma, sızlanma, şikayet

Girih: Far. Düğüm

Göyünmek: İçin için yanmak

Göz dutmak: 1. Gözü tutmak, beğenmek, 2. Nazara gelmek

Gözden bırakmak: Gözden düşürmek

Gözgü: Ayna

Guş itmek: Far. Tr. Kulak kesilmek, iyi dinlemek

Güle gitmek: Gülerek gitmek

Gül-i sūrî: Far. Kırmızı reyhan çiçeği

Hamâyîl: Ar. Tılsım, muska

Har u hes: Far. Çer çöp, çalı

Harîk: Ar. Yangın

Harf dutmak: Far. Tr. Birisinin aleyhinde konuşmak

Hasra gelmek: Ar. Tr. Tahayyül ve tasavvur etmek

Hayl: Ar. Topluluk, grup

Ho: ey, hey, işte

İntikam itmek: Ar. Tr. Öç almak

İrin düzmek: Dudak oynatmak, şarkı söylemek, konuşmak

İrte geçe: Sabaha kadar

İşitmeze urmak: Kulak ardı etmek, duymazlıktan gelmek

Kâh: Far. Saman, saman çöpü

Kan kaşınmak: Kan içmek

Kara nâme: Amel defteri

Kej: Far. Eğri

Kesâd: Ar. 1. Alışveriş, pazar durgunluğu

Kıya bakmak: Öldüresiye, kıyasıya bakmak

Kıyma göz: Çekik göz, yan bakış, koyu ela göz

Kırışme: Far. 1. Yan bakış, 2. Cilve yaparak göz kırpmak, cilve ile kaç göz işareti yapmak, 2. Sihir, büyü

Kıtap tutmak: Kuran çarpmak

Koçmak: Kucaklamak, sarılmak

Komak: Bırakmak

Kuz: Ar. Bardak, kadeh, tas, çanak

Künhüne irmek: Bir şeyin aslını, özünü anlamak

Küslü: Gücenmiş, darılmış

Mâ-fât: Ar. Kaybolan, elden çıkan şey

Masaf: Ar. Savaş, muharebe

Matar: Ar. Yağmur

Mehd: Ar. Beşik

Merhaba kılmak: Ar. Tr. Kadeh sunmak

Merûd: Ar. İnatçı, söz dinlemeyen, dik başlı

Meşreb: Ar. İçecek şey

Mis: Far. Bakır

Mişkât: Ar. 1. Duvarda açılmış kandil hücresi, lambalık

Mugaylan: Ar. Çöl dikenini, deve dikenini

Murvârî: Far. İnci

Müddâm: Ar. Daima, sürekli, devamlı

Mühre atmak: Far. Tr. Taşlarla göz bağcılık etmek

Nazzaralık: Ar. Bakmaklık, bakışlık

Nemâ: Ar. 1. Artma, çoğalma, 2. Büyüme, uzanma

Nebât: Ar. Toprakta yetişen, biten her çeşit bitki

Nefehât: Ar. Hoş kokulu esintiler

Pârsâ: Far. Günahlarından tövbe etmiş, temizlenmiş kimse

Rah: Ar. Şarap

Râyet: Ar. Sancak, bayrak

Râygân: Far. Bedava, karşılıksız

Semen: Ar. Paha, değer, kıymet

Semen: Far. Üç yada beş yapraklı Van gülü, Mısır gülü, Sakız gülü, Peygamber çiçeği tabir olunan güldür

Senek: Ağaçtan veya topraktan yapılmış su kabı, testi

Serbâr: Far. Engel, zahmet

Serheng: Far. Komutan

Sevinmek: Sevindirmek

Sûd: Far. Fayda, kazanç

Susak: Tahta kova, maşrapa, su kabı, çomça

Şebâb: Ar. Gençlik, tazelik

Tanlacak: Sabah vakti

Tanmak: Danışmak, istişare etmek

Tâpunı istemek: Hizmetini görmeyi istemek

Tarrâr: Ar. Yankesici

dudaş olmak (dutaş, tudaş, tutaş): 1. Karşılaşmak, rastlamak, yaklaşmak 2. Meşgul olmak, çalışmak

Teferruk: Ar. Ayrılma, dağılma

Turfâ: Ar. Yepyeni, görülmedik şey

Tütün: Duman

Ugru: Hırsız

Ulu'l-ebâr: Ar. İdrak sahipleri, anlayış sahipleri, her şeye dikkat ederek ibret gözüyle bakanlar

Uzağ olmak: Uzaklaşmak

Vâlih: Ar. Şaşırmış, hayrette kalmış, hayret içinde

Yalguz: Yalnız, sadece

Yanar: Kibrit, fener

Yâri kılmak: Far. Tr. Yardım etmek

Yâşınmak: Yaşmak örtünmek, yüzünü gizlemek

Yâv lak: Pek, çok, gayet

Yâzı: Düzlük, ova

Yeng: Far. Tarz, usûl, biçim, şekil

Yile gitmek: 1. Koşarak gitmek, 2. Boşuna gitmek, 3. Atmak, değer vermemek

Yilek: Okun yay kirişine takılan kısımdaki tüy

Yire depmek: Tekmelemek, yere çalmak

Yıyesi: Yiyecek

Yıyüvirmek: Yiyip bitirmek

Yöluna baş oynamak: Canını feda etmek

Yorınmak: 1. Heveslenmek, 2. hayal etmek

Żebâna virmek: Far. Tr. Dile getirmek, dillendirmek

Żır u bem: Far. Tar, ud gibi aletlerden çıkan en ince ve en kalın sesler

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

Matlalar Dizini

- G82 Meclis kim anda şāhid ü şem' ü şarāb ola / Bādām u nuql ü
muṭrib ü çeng ü rebāb ola 54a
- G50 Ṭālī'i dildārumuṅ mes'ūd ola / Dilerem kim 'ākıbet maḥmūd
ola 45a
- G3 Taṅ yili tağıdalı yazıya müşgîn nefehāt / Gör nebâtı nice ihyā
ider uş ba'de memat 30b
- G91 Göster yüzüñi olma muḳayyed niḳāba hıç / Lāyık degül niḳāb
şehā āfitāba hıç 56b
- G22 Yine görürem bende sa'ādet eşeri var / Kim şol gözelüñ baña
'ināyet nazarı var 37a
- G88 Yaruṅ bugün benüm-ile yavlaḳ şafāsı var / Kim bir cefā kılsa
yüz anca vefāsı var 55b
- G25 Ol kişinüñ kim yanında yarı var / Āferīn şolmaz yüzi gülzārı
var 38a
- G1 Esdi nesīm yir yüzini kıldı murğzār / 'Uşşāk bigi nāle kılar yine
murğ zār 29b
- G65 Gül gibi gülse la'l lebinden güher yağar / Ya söyler olsa datlu
dilinden şeker yağar 48b
- G62 Hübān egerçi ğamz-ile göñül aparalar / Şol hūni gözlü ğamze-i-
le göñli pāralar 47b

- G9 Derlesen hoş dizilür gül varakı üzre dürer / Hüsni tomârını ağ-
zuñ açicağ gönca dürer 33a
- G64 Çü sünbülinden anuñ gül yüzine sâye düşer / Şehâb pâresidür
şanuram ki aya düşer 48b
- G42 Ol şanem gönplüme cefâ eyler / Hoş gelür şanuram vefâ eyler 42b
- G20 Yâ Rab ol yâr benüm gönplüm alup kanda gider / Ki lebi aşlını
şordum şeker ü kanda gider 36b
- G10 İrdi bahâr u bülbül uş gördi güli hurûş ider / Irmağ akar her
taraf çeşme [de] cüş cüş ider 33b
- G54 Ol şanem kim derdüme dermân ider / Gönpli hoşdur kamuya
ihşân ider 46a
- G79 Şehir ki gül etegin bād-ı müşk-bâr dutar / Hâkîm bade-y-ile
sûy-ı cûybâr dutar 53a
- G61 Ma'sûka ol-durur ki işidürse söz dutar / Elbetde güzeli göricek
şâha göz dutar 47b
- G70 Şâhâ bizümle itme sitemkâralık yiter / Gözüñe hey di aña bu
hûn-h'âralık yiter 50b
- G63 Yüce himmetlüler ol boya tûbâ didiler / Sonra kâşır oluban tû-
badan a'lâ didiler 48a
- G23 Cânuma hicrân-ı cânân n'itdi gör / Gönplümi renc-i firāvân n'itdi
gör 37b
- G4 Yâ Rab şu gül yüzli perî Firdevs bāğından mıdur / Ya nûr-ı
şem'-i hâverî hüsni çerâğından mıdur 31b
- G28 Dilberüm hüsni içinde kāmildür / Ak kolu boynuma hamâyil-
dür 38b
- G29 Bu çarhı gör ki yârımı benden cüdâ kılar Çarh eylemez baña bu
iş bel Hudâ kılar 39a
- G5 Ger kılsa yâr derdüme dermân yiri-durur / Ya itse müşkil işümi
âsân yiri-durur 32a
- G86 Niçe ki cevri iderse bize yâr yiridür / Ya ser-zeniş kılsa ağyâr
yiridür 55a

- G51 İki ‘âlemde özi maḥmūddur / Ṭālī’i dāyim anuḡ mes‘ūd-
dur 45a
- G37 Kānı mescid uş yirüm büthānedür / Dilberüm yanumda çün
rindānedür 41a
- G33 ‘Aqlı_olan gel berü bir tāze gülistān gelür / Karşu çıçuḡ yola kim
Yūsuf-ı Ken’ān gelür 40a
- G68 Açma burka‘ ol güler yüzden ki gül bī-reng olur / Süzme gözün
nergise karşı ki mest ü deng olur 49b
- G60 Şu gönca lebleri kim derdūme devā buyurur / Ölüyi şorar-ısa
Haḡ bilür şifā buyurur 47a
- G95 Ne gördi yār ki bizden iḡen uşanmışdur / Meger yalanına düş-
menlerün inanmışdur 57b
- G75 Diler ki yār irişe bize rüzgār kımaz / Ne rüzgār ki aḡyār-ı nā-
bekār kımaz 52a
- G53 ‘Aḡıḡ la’lūne nisbet Yemende bulunmaz / ‘Abīr zülfūne beḡzer
Ḥutende bulunmaz 45b
- G16 Gönlüm yüpürürdi yine bī-çāre gözükmez / Kim bile kime uydu
ol āvāre gözükmez 35a
- G7 Tapuḡuḡ va‘desi yalan didiler gerçēk-imiş / Beklemez ‘ahd-ile
peymān didiler gerçēk-imiş 32b
- G69 Ezelde yüregüme miḡnet odı uralı dāḡ / Gözüme ‘ayn-ı diken-
dür bu gülsitān-ıla bāḡ 50a
- G92 Yine urdum yüzümi ḡurbete nā-gāh dirīḡ / Yārı aḡyāra kıyuban
giderem āh dirīḡ 56b
- G71 Dişünle dürr-i yetīm n’ola kim öḡine güzāf / Ne cāmı var kim ura
la’lūn-ile mercān lāf 50b
- G48 Ne cānumda dutduḡ turaḡ iy firāk / Nedür benden olsaḡ ırāḡ iy
firāk 44a
- G49 Yine gönlüme çün selām itdi ‘ışḡ / Beni öz özine ḡulām itdi
‘ışḡ 44b

- G83 Çalap virürse baña yāra irmege tevfiḳ / Kılām bu cānumı şükṛā-
neye ‘alet-tahḳīḳ 54a
- G32 La’l-i lebinden aḳar çeşme-i ḥayvāna baḳ / Gün yüzine göl-
ge_ider sünbül ü reyḥāna baḳ 39b
- G24 Şehā bizüm-ile ḳavlünj yalan-ı mış bildük / Vefā vü mihrünj ü
‘ahdüñ hemān-ı mış bildük 37b
- G12 Yā Rab ol ḥūrī perī mi ya melek / Kim ḳarara yandı hecrinde[n]
yürek 34a
- G90 İy ‘āḳıl olma gāfil olup yārı ḥūblaruñ / Kim bī-vefālīg oldu bugün
kāri ḥūblaruñ 56a
- G38 Göñlüm alan ḥūblar şāhid-i server kimünj / Yüzi güneş alnı ay
lebleri gevher kimünj 41b
- G39 Göñlümi yağma ḳılan gözleri ‘abher kimünj / ‘Āşıkı şeydā iden
saçları ‘anber kimünj 41b
- G8 Hāşā ki yārı ben daḥı görüp selām idem / Ya ḳarşuma gelür-ise
tūram ḳıyām idem 33a
- G52 ‘Āḳıl uş bu gice gel birkaç ḳadeḥ nūş eylegil / N’olur encāmı
gözetme gel ferāmūş eylegil 45a
- K2 Dünyī maḳām-ı ‘işret ü dār-ı beḳā degül / Cüzvī-durur aña naẓa-
rum muṭlaḳā degül 28b
- G47 Gözümüze göster cemāl iy vişāl / Oda yaḳdı bini melāl iy vişāl ... 44a
- G45 Niçe döke gözüm hi ḳan iy gönül / Niçe idiserem fiğān iy gönül ... 43a
- G81 İrdi bahār oldu yine āşikār gül / Göster yanḳaḳlaruñ kim ola şer-
msār gül 53b
- G15 İlāhī esīrem necāt isterem / Ölüyem diri ḳıl ḥayāt isterem . 35a
- G35 Gül yüzünj şavḳında ḥayrān olmuşam / ‘İşḳuñuñ odında giryān
olmuşam 40b
- G36 Dilberünj ayağı tozın iki cihāna virmezem / Bir dem anuñ vişālī-
ni ṭatlu bu cāna virmezem 41a

- G13 İy bî-vefâ cefâlaruña ben vefâ direm / Zaḥmuma ‘ayn-ı merhem
ü derde devâ direm 34b
- G6 Ḥazân irişdi gelünj ‘ışret-i ḥazân idelüm / Çemenlere girüben bir
zamân fiğân idelüm 32a
- G72 Gelünj iy ehl-i nazar sāgar-ı mey nüş idelüm / Bu cihân guşşala-
rın cümle ferâmüş idelüm 51a
- G73 Gider niḳabı yüzünjden ki büt-perest olalum / Müdām mest gö-
zünjden ḥarâb u mest olalum 51a
- G76 Yârî kıl iy Çalap yine bî-yâr ḳalmışam / Yârumdan ayru bî-kes ü
ğam-h^vâr ḳalmışam 52a
- G46 Vefâ eylemez saña yâr iy gözüm / Bilürem cânuña kıyar iy gö-
züm 43b
- G43 Şol ala gözlüye nigâh itdüm / Nazar ideli günden âh
itdüm 42b
- G27 Gözlerüm nice döke yirlere ḳan / Ḳan-durur gözlerümden uşda
aḳan 38b
- G30 Göñlümi aldunj nigârüm ḳandasın / İy boyı serv ü çenârüm ḳan-
dasın 39a
- G31 İy dudağı âb-ı ḥayvân ḳanısın / Saçları ter müşk ü reyḥân ḳanı-
sın 39b
- G74 Şâhâ beni fûrḳat odına niçe yaḳasın / Ya bilişünj yâd idüben ya
da yaḳasın 51b
- G41 Şoraram derdüme dermân nigârünj bal dudağından / Anunj boyı
baña yigrek bu dem tûbî budağından 42a
- G66 Baña ne gelse iy şanem senden / Hoş gelür şanma uşanam sen-
den 49a
- G80 ‘Aḳl-ı kü l kim ol bilür her cüz ’ ü kü l keyfiyyetin / Mâh dir yü-
zünje vü işbât ider mâhiyyetin 53b
- G44 Niçe bir ḳılasın î cân ḳuluña cefâ göñülünden / N’ola derdlü göñlü-
me sen ḳılasın devâ göñülünden 43a

- G97 Eger kôrkar-ısañ ol şoñ nefesden / Var elüñ yu bu nefsanî heves-
den 58a
- G93 Eger irürse seni baña Kirdigâr bugün / Sa'âdet olay-ıdı kıl u
baht yâr bugün 57a
- G96 Yâr benden kaçup ağıyâra bakarsın ne-y-içün / Ğayret odı-y-ıla
cânımı yakarsın ne-y-içün 58a
- G84 Müşgîn saçuñı dir koma kim ol cemâle düşmesün / Ya'nî kâmer
tolunuban güneş zevâle düşmesün 54b
- G59 Fırâkuñ odı kılur bağrumı kebâb bugün / Tuz ekdi zaħmuma
hecrüñ zihi 'azâb bugün 47a
- G57 Luṭf kıl kim döyemezem kâhra / Kim döyer tās-ile tolu zeh-
re 46b
- G67 Düşeli gönül göz ü kâşına / Furşat bulımañ başın kâşına 49b
- G17 Helâl ola kâra kânım gözün kârasına / Ki niçe 'âşıkı kıymışdur
ol kâra sine 35b
- G87 'Âşık gerek ki cevâ ü cefâ kıymetin bile / Lâ diye rāhata vü belâ
kıymetin bile 55b
- G89 Yâr ayruluğı cânıma niçe cezâ vire / Hâk yârı benden ayırana
biñ belâ vire 56a
- G14 N'ola eger baña şol yâr bir 'inâyet ide / Niçe cefâsı elinden gönül
şikâyet ide 34b
- G40 Tolaşdı göñlümün kuşu nigârıñ zülfi ağına / Nazar kılmağ diler
iken o şâhuñ yüzi ağına 42a
- G78 Her dem ki zülfine ura ol dil-sitân girih / 'Uşşâkıñıñ işine düşer
bî-kerân girih 52b
- K1 Şun iy sâkî güle güle bize ol ravḥ-ı reyḥânı / Ki gül yine bezemiş-
dür bugün şâhn-ı gülüstânı 27b
- G2 Şehâ gözün-ile kaçuñ 'aceb fettân-durur iksi / Nice iltem bular-
dan cân belâ-yı cân-durur iksi 30a
- G11 İy boyı serv yüzi güneş alnı müşterî / Biñ cân u dil vişâlünje cân-ı-
la müşterî 33b

- G18 Yaşı uzun yārumuñ gözimi yaş eyledi / Rāzumı gözüm yaşı ‘āle-
me fāş eyledi 36a
- G19 Çün yār sefer kıldı vü yola yile gitdi / Didüm gönül ey āh kim
‘ömrüm yile gitdi 36a
- G21 İtmedi ağıār anı baña ki yār eyledi / Gitdi vü gözlerüme ‘ālemi
tar eyledi 36b
- G26 Ger saçuñ çini tağıtsa bu nesīm-i şeherī / Müşk-i Çin koğusunuñ
kalmaya hergiz eseri 38a
- G34 Çarh-ı kej-rev görüñüz niçe sever bī-hüneri / Yire deper görü-
rem dāyima ehl-i hüneri 40b
- G55 Sevdüğümü dilber meni ikrāra getürdi / İşidicegez sevgümi inkā-
ra getürdi 46a
- G56 Ne ‘āşıkdur bilen sūd u ziyānı / Odur ‘āşıq ki bilmez bunu
anı 46b
- G58 Gönülüm alanı eydünüz kanı / Görmeyelden gözüm döker
kanı 46b
- G77 Hacılsa yüzün-den gül ‘aceb mi / Kıl olsa sözünge bülbül
‘aceb mi 52b
- G85 Şubh-dem bād-ı şabā çün dem-i müşgīn urdı / Gül çemen mes-
nedine sikke-i temkīn urdı 55a
- G94 Ol cādū gözlü cengine her kim esīr ola / İşi [anuñ müdām] figān
u nefīr ola 57b

Daha Önce Bilinen Gazellerin Dizini

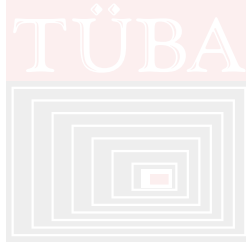
- G98 Şabr eyle gönül derdüñe dermān ire umma / Cān atma oda
bī-hude cānān ire umma
- G99 Boyuñ cennetde Tübīye eger şalımazsa sāye / Kim anı cennet
ehlinden nazarda bir çöpe şaya
- G103 Zihī gevher ki aruñkda güher-veşdür dişi lü’lü’ / Yüzin görüp
urur yire özin her dem gül-i hod-rū

G100 ‘Aceb bu derdümünj dermânı yok mı / Yâ bu şabr itmegünj oranı
yok mı

G101 Zihî devlet ki gözlerüm yüzünden oldı nûrânî / Vişâlünj lutf idüp
şavdı başumdan girü hicranı

G102 Bahâr irişdi vü kıldı cihâmı nûrânî / Gelünj teferrüc idelüm gül ü
gülistânı

G104 Lutf itse vefâ kılsa bize yâr nolaydı / Kör olsa işitse anı ağıyâr
nolaydı

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

Dizin

(Dizin TürkSözDiz programıyla yapılmıştır. Kasideler K kısaltmasıyla gösterilmiştir.)

āb

ā. 82/02, 91/02

ā.-ı hayāt 03/12, 30/03, 34/06, 39/02

ā.-ı hayātū 04/03

ā.-ı hayvān olmuşam 35/03

ā.-ı hayvān 31/01

ā.-ı hayvānı 101/04, 58/03

ā.-ı revān 06/02, 45/05

‘abduhu

‘. 11/08

‘abher

‘. 38/02, 39/01

ābī

ā.+ ye 65/08

‘abīr

‘. 53/01, 53/06, 60/03, 94/05, 95/05

‘acāyib

‘. 40/02

‘aceb

‘. 02/01, 03/02, 03/11, 03/12, 03/20,
100/01, 100/03, 102/02, 102/03,
K1/03, 14/02, 16/02, 21/03, 49/06,
62/05, 64/05, 69/03, 77/01, 77/02,
77/03, 77/04, 77/05, 80/05

acı -

a.- yup 10/07

‘acīb

‘. 83/06

‘āciz

‘. 21/07

‘. oldum 76/05

aç -

a. 15/02, 79/08, 81/02

göz a. K2/03

gözün a. K1/11

giriş a.- a 78/02, 78/07

sırrımı a.- ar 43/03

nutk a.- arsa 64/09

a.- ıcağ 09/01

a.- ma 68/01

a.- sun 83/05

a.- uban 01/12

gözün a.- uban 01/05

göz a.- up K1/14

açmak

söz a. K2/17

açuk

a. 85/04

ad

- a.+ ı 16/03
 a.+ mı 74/03
 a.+ ıyla 101/06
 a.+ um 96/03
 a.+ umı 21/04
 a.+ uşu K1/22
 a. uruban 63/03

‘adem

- ‘. 20/04, 66/07

‘aden

- ‘.+ de 53/03

‘âdet

- ‘.-i kirdân 90/06

‘adl

- ‘. eyleye 05/03
 ‘.+ i K1/24
 ‘.+ üş K1/23

‘adn

- cennât-ı ‘.+ dur 08/04

‘adû

- ‘. 30/06, 75/06
 ‘.+yı 75/05

âferîn

- â. 25/01, 28/05, 42/05

âfitâb

- â. 57/02
 â.+ a 91/01

‘âfiyet

- künc-i ‘.+ de 90/02

ağ

- halkuş a. 17/06
 a. eyledi K2/13
 a.+ ma 40/01
 a.+ mdan 41/06

ağac

- a. 03/14
 a.+ a 79/02
 a.+ ları 10/06

āgāh

- â. kılmadılar 92/06

ağar -

- a.- dı 17/06
 a.- maz 103/07

ağız

- a. 40/05
 a.+ ı 16/05, 22/04, 54/04, 98/03
 a.+ mı 83/05
 a.+ muş 63/03
 a. şoram 40/05
 a.+ uma 55/03
 a.+ uş 09/01
 a.+ uş yum 98/06
 a.+ uşa 02/05, 68/06
 a.+ uşu 81/02
 a.+ uşu 11/05

ağla -

- a.- duğuma 100/03, 19/06
 a.- mağ 17/06
 kan a.- r 03/19
 a.- yu 92/05
 a.- yuban 96/04

ağu

- a. 15/06

ağyār

- a. 07/03, 104/01, 18/02, 21/01, 86/01,
 89/02, 98/08
 a.-ı nâ-bekâr 75/01
 a.+ a 34/03, 92/01, 96/01
 a.+ ı 25/04

āh

- â. 12/06, 19/01, 22/02, 39/05, 48/07,
 76/04, 92/01, 92/02, 92/03
 â.-ı şehri 22/06
 â.+ ı 13/07
 â.+ ı uralum 06/04
 â. itdüm 43/01
 â.+ um 22/02, 83/04
 â.+ umdan 71/08
 â.+ umuş 43/02

‘ahd

- ‘. 07/01, 75/04
 ‘. itdünjise 53/02
 ‘.+ üş 02/07, 24/01

āhir

ā. K2/05, 13/06, 39/06, 53/04, 94/02,
99/02
fitne-i ā. 24/05

Aḥmed

a. K2/08

Aḥmedī

a. 84/07

aḥmer

yāḳūt-ı a.+ i 11/02

aḥsen

a.+ de 04/03

aḥsenü'l-vech

a. 80/03

āhuvāne

ā. 67/03

āk

a. 03/06, 03/13, 17/02, 28/01, 48/05
a.+ ı 17/03

āk -

a.- an 03/11, 27/01
a.- ar 05/05, 10/01, 32/01, 65/08,
93/06
a.- arsin 96/02
a.- asın 74/02

‘ākıbet

‘. 12/07, 23/07, 50/01, 79/06, 88/04
‘.+ in 03/22

ākıt -

a.- dum 19/05
a.- ur 58/03

‘ākīk

‘. 53/01

‘ākıl**‘. 52/01, 90/01**

‘.+ dūr 28/05
‘. ola 79/06

‘akl

‘. 80/04, 84/06
‘.-ı kül 26/03, 80/01
‘.-ı mecāzī 03/20

‘.+ durur 72/07

‘.+ ı K1/10, 33/01, 72/07

‘.+ umı 23/03, 49/02

‘.+ umuz 10/04

al -

a. 02/02, 04/02, 32/03, 71/04, 79/03,
79/07

şatun a.- agör 90/04

a.- alı 03/08

göñülüm a.- an 38/01

göñülüm a.- anı 58/01

a.- dı 03/09

göñülün a.- dı 57/05

göñülümi a.- dı 32/03

şatun a.- duḳ 24/03

a.- dum 99/06

göñülümi a.- duḡ 93/04

haberın a.- ibanun 19/04

a.- sun 84/07

a.- uban 72/06, 89/06

başına a.- ubanın 03/06

a.- up 01/06, 10/02

göñülüm a.- up 20/01

a.- ur 55/05

al

a.+ ını 60/02

ala

a. 32/03, 43/01, 63/07, 71/05, 89/06,
95/03

a‘lā

a. 63/01

‘Alāidīn

‘. K1/13

alda -

a.- dı 20/06

aldan -

a.- ma 20/06, 91/04

‘ālem

‘.-i fānī K1/07

‘.+ de 51/01

‘.+ e 18/01

‘.+ i 21/01, 54/02, 54/06

‘.+ i dutdı 34/07

‘alem

‘.+ dür 80/02

‘.-i hām 07/04

‘.+ i 11/04

‘alet

‘.-tahkik nicesi 83/01

anca

a. 88/01, 90/05, 97/03

alın

a.+ ı 11/01, 38/01, 57/02

a.+ uş 02/02

a.+ uş 07/05

ancak

a. 32/07

ancılayın

a. K2/22

‘alī

‘. K1/13, K1/14

and

a.+ ı içem 53/03

a. içeyüm 53/05

‘alī -

‘.- vār.dur K1/14

anda

a. 53/02

a.+ . 82/01

a.+ n 103/04, 89/03

a.+ n.durur 65/03

Allāh

a. 92/05

alt

a.+ ina 59/02

a.+ nda 73/03

anı

a. 10/05, 103/07, 104/01, K1/10, K1/21, K2/24, 16/02, 18/04, 21/01, 24/07, 27/05, 29/04, 29/05, 36/05, 43/03, 44/05, 49/04, 52/05, 56/01, 56/03, 58/02, 61/02, 63/07, 67/07, 71/07, 75/06, 89/06, 89/07, 93/04, 99/01

altun

a. 37/02

a. eyledüm 41/04

a'mā

a. 63/02

‘amīk

fıkr-i ‘. 83/06

ağla -

a. 10/05, 27/02, 36/05

‘āmil

‘.+ dür 28/04

anlar

a.+ a 82/06

aş -

a.- dük 24/06

a.- mayısar 92/07

a.- uşuz 92/07

aşmak -

a.- a 21/04

aşa

a. 01/02, 03/05, K1/19, K2/01, K2/17, K2/21, K2/24, 13/05, 21/04, 28/05, 44/06, 58/04, 60/04, 70/01, 83/07, 84/02, 85/05, 87/05, 92/06

dihkân-nümā a. 03/03

a.+ dur 73/05

ansuz

a. 19/03, 21/03

aşsuz

a.+ da 67/02

ana

a.+ sı 03/04

anuş

a. 02/06, 05/04, 08/03, 08/04, 13/07, 14/03, 14/06, 20/05, 20/06, 22/03, 22/07, 25/03, 27/04, 29/03, 32/05, 32/07, 34/05, 36/01, 40/03, 40/05, 41/01, 41/02, 41/03, 41/04, 41/05, 49/07, 50/05, 51/01, 51/04, 58/03, 61/03, 63/05, 64/01, 73/06, 75/05,

‘anber

‘. 09/02, 17/04, 39/01

- 78/04, 78/07, 79/07, 81/05, 88/02,
88/03, 94/01
a.+ la 84/06
- apar -**
göñül a.- alar 62/01
- ‘ār**
‘adū-yı ‘. 75/05
‘. cyledi 21/04
- ara**
a.+ da 16/06
a.+ sında 101/05, 68/05, 71/06, 74/03
a.+ sından 78/04
a.+ ya 93/02, 99/05
- ara -**
a. 100/04
- ‘arabāne**
‘. 03/08
- ‘ar‘ar**
‘. 53/06
- ard**
a.+ınca 19/05, 20/02, 20/07, 21/02
a.+ uma 92/05
- arka -**
a.- sı K2/06
- armağan**
a.+ ı getürdüm 56/04
- art -**
a.- ar 90/05
- arulık**
a.+ da 103/01
- ‘arż**
‘.+ a 03/10
‘.+ a kılahı 01/03
- āsān**
ā. 98/07
ā. itse 05/01
- aşdāf**
a. 71/07
- ‘ases**
‘.+ den 97/06
- aşl**
a.+ ma 20/01
- ‘aşr**
yegāne-i ‘. 75/02
- aşşı**
a. 45/03, 46/02, 46/05
- aşşu**
a.+ ı 48/04
- aş -**
tağlar a.- duğı 04/07
- ‘āşık**
‘. 14/02, 22/05, 25/03, 32/07, 34/07,
52/02, 56/01, 56/02, 61/05, 62/04,
87/01
‘.-ı mecnūn 102/03
‘.-ı pervāne-vār 52/02
‘.+ a 39/02, 42/02, 84/03
‘.+ da 22/06
‘.+ dur 56/01
‘.+ ı 17/01, 32/07, 39/01
‘.+ ın 42/03
‘. olan 25/04
‘. olanuğ 86/05
‘.+ uñ 50/03
- āşikār**
ā. 81/01
- āşikāre**
ā. 27/07
ā. kılar 78/03
- ‘aşk**
‘.+ ma 13/07
- āşkār**
a. ola 98/08
- at -**
oñım a.- ar 103/05
oñın a.- ar 23/05
cān a.- ma 98/01
mühre a.- up 57/04
- ‘atā**
‘. 87/02
‘. buyurur 60/05
‘. kılsañ 44/04

âteş

â.-i mûsâ 63/04
â.-i ruḥsârî 90/03

aṭlas

a. 79/07

âvâralık

â. 70/03

âvâre

â. 16/01, 22/05, 55/02
â. olmuşuz 70/03

ay

a. 02/02, 02/06, 101/06, 12/02, 18/04,
20/03, 38/01, 38/05, 43/02, 64/07,
65/08, 99/05
a.+ a 64/01, 99/05
a.+ ını 47/06

ayak

a.+ a 100/02, 80/07
a.+ a gelir 03/04
a.+ a yana 98/09
a.+ dan düşüp 89/06
a.+ ı 36/01, 52/04, 59/02, 63/03,
88/03, 92/06
a.+ ın dura 18/04
a.+ ma 01/12, 33/02, 40/04
a.+ muş 73/03
a.+ uş 27/06
a.+ uşa 72/06, 73/02

ayak : ayag{ayak}

a. 72/06

‘ayân

‘. 03/20, 06/06
‘. kıldı 27/03

âyât

â. 03/16

‘ayb

‘. kılduğuz 61/02

âyet

â.+ in 80/06

ayık

a. 73/07

ayır -

a.- ana 89/01
a.- dı 57/04, 70/05, 92/05
a.- mayayıcı 41/07

âyîn

â. 90/06

‘ayn

‘.-ı dikendür 69/01
‘.-ı fitne 24/04, 71/05
‘.-ı merhem 13/01
‘.-ı rāḥatdurur 66/04

ayrılık

a.+ ı 21/06

ayru

a. 76/01
a. düşelden 102/09
a. olmaz 95/02

ayruk

a. 84/07
a.+ a 13/06, 74/02, 89/05

ayruluk

a. 74/02
a.+ ı 89/01

‘ayş

‘.-ı sulṭânî 102/05

ayt -

a.- ur 10/07

ayva

a. 06/04

‘azāb

‘. 59/01
‘.-ı ḥarîk 83/03
‘.+ a dōyemez 91/05

āzād

serv-i ā.+ ı 101/03
ā.+ iken 90/07

āzāde

ā.+ dūr 01/07

azdur -

a.- ur 45/04

‘aziz

‘. K1/04, 53/03, 59/04, 76/02
‘ömr-i ‘.+ üüi 01/10

‘azm

‘.-i büstān 06/07

‘azrā

‘. 01/03

azuk

a. 92/02

bā

b. K2/16

bāb

b.+ da 22/05
b.+ ında 80/03
b.+ ını K2/16

bāc

b. ister 56/04

bacha

b.+ lara 64/07

bād

b.-ı hevā K2/04
b.-ı müşkbār 79/01
b.-ı şabā 11/04, 85/01, 85/02
b.+ a virüp 96/02

bādām

b. 09/03, 82/01

bade

b.+ yile 79/01

ba‘de

b. 03/01

bāğ

b. 102/02, K1/20, 32/02, 33/02, 52/04,
53/07, 69/01
vedā‘-ı b. 06/04
b.-ı dünyīyi K1/21
b.+ a 95/04
b.+ da 10/05, 60/02, 68/06, 95/04
b.+ ı 03/11, 10/06, 81/06
b.+ ına 40/06, 70/04, 97/04
b.+ ında K1/07
b.+ ından 04/01, 41/03

bağ

b.+ da 10/07
b.+ ında 81/04

bağır

b.+ ına basdı 71/07
b.+ ını 18/07
b.+ um 62/06, 65/06, 91/03
b.+ uma 48/06
b.+ umda 23/05
b.+ umı 12/04, 59/01
b.+ umı dildiye 39/05
b.+ umı yakdı 18/02
b.+ umu 67/04

bağışla -

b. 74/05
cān b.- rsa 28/02

bağla -

b.- müşdur 97/08
b.- r 94/03
diline b.- sa 64/09

bahā

b.+ da 17/04

bahār

b. 10/01, 10/04, 102/01, 59/05, 81/01
b.+ ı 61/04
b.+ ına 61/04
b.+ um 30/04

baħr

b. 09/05

baħt

b. 93/01
b.+ ıla K1/15
b.-ı devleti 93/07
b.+ um 89/06

bak -

b. 32/01, 32/02, 32/03, 32/04, 32/05,
32/06, 32/07, 57/03, 79/02, 79/08
b.- alı 63/07
b.- arsa 67/03
b.- arsın 96/01
kıya b.- asın 74/06
b.- ıca 03/03
b.- ın 02/02
yüzüme b.- madı 08/02
b.- sa 37/05

b.- uban 92/05
b.- ubanın 96/05

bākī

b. 102/08

bāl

b. 37/03

bal

b. 41/01
b.+ a 84/05

bālā

kad-i b.+ 91 99/06
b.+ ya 99/06

bam

b. 79/02

baṇa

b. 02/08, 12/06, 14/01, 14/02, 14/04,
14/06, 15/02, 18/06, 21/01, 22/01,
23/04, 26/05, 29/01, 34/06, 38/04,
39/06, 41/01, 41/03, 42/04, 44/04,
45/03, 48/03, 48/04, 48/05, 49/02,
49/03, 49/05, 54/05, 66/01, 66/04,
69/06, 76/06, 83/01, 89/02, 89/05,
92/04, 93/01, 94/02, 99/07

bār

b. 79/02, 79/07, 79/10
b. dutar 79/04

barış -

b.- am 18/05
b.- madı 18/05

bāri

b. 10/04, 92/07

bas -

bağırına b.- dı 71/07

başar

b.+ ı 26/05

başır

b. 94/03

başiret

ehl-i b. 26/05

baş

b. 02/06, 10/02, 13/05, 56/05

b.+ a 13/05, 54/06
b.+ dan 100/02, 54/06, 80/07, 98/09
b. egmedi K2/21
b. eyledi 18/02, 18/04
b. götüre 20/03
b.+ ı 28/06, 67/04
b.+ ı indürmezüz 73/02
b.+ ıma kaçasın 74/05
b.+ ın 67/01
b.+ ına 67/02, 67/04
b.+ ına alubanın 03/06
b.+ ından 41/06
b.+ ını 03/07, 11/07, 55/05
b. koşup 18/02
b. oynayan 37/04
b.+ um gitse 99/07
b.+ um virem 60/04
b.+ uma 47/02, 65/05, 99/07
b.+ uma geldi 67/02
b.+ umdan şavdı 101/01
b.+ uş 59/04
b.+ uşa 65/07
b. uramazam 88/03

bāzār

b.+ ı 90/04

be-cân

b. 09/05

becid

b. K2/12

bedahşân

la'l-i b.+ a 32/04

bedel

b. kıl 15/05

bed-nām

b. 08/07

bedr

b. 47/06
b.-i münir 94/06

beg

b.+ i 20/07
b. ola 32/05
b.+ üm 100/07, 101/05, 25/05, 36/05

be-gāyet

b. 14/05

begen -

- b.- medi 08/02
b.- mez 04/04

be-güş

- b. oldu 09/05

be-her

- b. 64/07

behişt

- b. 70/04
şafâ-yı b. 83/03
b.+ e 10/06

beķā

- b. K1/07
dār-ı b. K2/01

bekle -

- b.- mez 07/01

be-küllî

- b. 27/06

bel

- b. 29/01

belā

- b. K2/15, K2/17, 65/05, 87/01, 87/02,
99/06
b.-yı cāndurur 02/01
b.-yı cihānımış 24/04
b.+ dan K2/17
b. vire 89/01
halka-i b.+ ya düşer 64/02
b.+ yimiş 99/06

belī

- b. 56/02

bellü

- b. 104/04

ben

- b. 04/04, 05/03, 07/04, 08/01, 08/02,
08/05, 101/05, K1/19, K1/26,
13/01, 13/02, 13/04, 19/06, 20/05,
21/04, 30/05, 36/02, 38/05, 39/06,
40/03, 40/06, 44/02, 51/04, 58/03,
61/02, 66/02, 66/05, 75/04, 78/02,
78/05, 79/09, 84/02, 88/03, 88/05
b.+ de 101/03, 18/03, 20/05, 22/01,
40/04

- b.+ den 02/09, 29/01, 48/01, 66/02,
89/01, 93/03, 96/01

- b.+ em 34/04, 88/02

- b.+ i 02/09, 04/02, 104/04, 15/05,
19/06, 20/06, 30/04, 30/06, 33/05,
45/04, 46/04, 49/01, 59/03, 59/04,
61/03, 66/06, 67/05, 68/03, 73/04,
74/01, 74/02, 74/05, 78/06, 86/02,
89/03, 92/05, 93/05, 96/02

- b.+ üm 02/07, 100/03, K1/25, 16/03,
16/04, 20/01, 23/03, 30/06, 31/02,
32/03, 37/05, 45/02, 88/01, 88/02,
88/05, 94/07, 96/03

- b.+ ümle 68/02, 68/03, 75/02, 93/03

beğ

- b.+ i 95/02
b.+ ini 69/03
b.+ leri 32/03
b.+ üğ 09/02, 24/05, 73/06, 84/02
b.+ üği 26/03, 71/04

benāt

- b. 03/06

bencileyin

- b. 22/05, 55/02

bende

- b.-i kemter 39/07

bendefermān

- b.+ am 02/08

bendelig

- b.+ ine 20/05

benefşe

- b. 01/11, 102/06, 30/05, 40/06, 79/08

beğiz

- b. 06/03
b.+ i 17/05
b.+ ini 06/04
b.+ ümüğ 68/02

beğze -

- b.- dem 101/02
b.- düğiğün 71/07
b.- mez 04/06
b.- r 22/02, 53/01, 75/04, 94/05, 94/06
b.- ridi 94/06
b.- se 77/03

beñzet -

- b.- digüm 07/05
 b.- ene 63/02
 b.- eyüm 26/04
 b.- ür 10/06
 b.- ürsem 26/05

ber

- b. 72/02

be-râh

- b. itdüm 43/03

berât

- b. virdi 03/13

berdâr

- b. 104/04

berekât

- b. 03/10

berg

- b. 79/02

beri

- b. olur 26/04

berk

- b. tüt 28/06

berü

- b. 33/01

besle -

- b.- di 71/07
 b.- mese K1/10

beşer

- b.+ durur K2/08

beter

- b. 65/06

beze -

- b.- mişdür K1/01
 b.- mişsin K1/16
 b.- nmişdür K1/06
 b.- sün K1/21

bezen -

- b.- ür K1/20

bezm

- b.-i şehenşehdür K1/12

bıñar

- b. kıl 46/03

bıraç -

- b.- dı 78/06, 83/02
 gözden b.- dı 11/02
 b.- ur 78/03

bırakmak -

- b.- uban K1/16

bî-bâl

- b. 04/05

bî-başar

- b. 26/05

bî-başarlıg

- b. 71/03

bî-cân

- şûret-i b. 18/03

bî-çaralık

- b. 70/02
 b.+ da 70/02

bî-çäre

- b. 16/01, 19/03, 62/07
 b.+ den 48/02

bî-dil

- b. 76/03

bigi

- b. 01/01, 01/03, 01/06, 01/08, 02/02,
 03/21, 06/06, 09/05, 10/06, 101/02,
 102/06, 102/09, K1/08, K1/13,
 K1/16, K1/20, K2/19, 11/04,
 11/07, 12/02, 16/06, 18/03, 19/02,
 19/04, 27/05, 30/05, 44/02, 47/03,
 53/03, 58/03, 61/05, 74/02, 76/02,
 76/07, 80/07, 81/02, 86/02, 88/02,
 91/02, 91/04, 93/03, 99/07

bihamdillâh

- b. K1/17

bî-hude

- b. 98/01

bî-hüş

- b. 72/07

bī-hüner

b.+ i 34/01

bī-īmān

b.+ durur 02/09

bī-kār

b. 76/03, 76/05

bī-ķarār

b. eyledi 01/03

bī-kerān

b. 78/01

bī-kes

b. 76/01

bil -

b. 02/09, 58/02

b.- dük 24/01, 24/02, 24/03, 24/04,
24/05, 24/06, 24/07b.- e K2/10, K2/16, 16/01, 18/02,
19/03, 87/01, 87/03, 87/04, 87/05

ķymetin b.- e 87/02

b.- em 19/04

b.- en 56/01

b.- enlere 87/02

b.- imedüm 99/06

b.- medin 80/04

b.- mezem 03/11

b.- se 104/03

b.- üñ K2/19, 22/07, 98/04

b.- üñe 84/06

b.- üñüz 29/02

ķadrini b.- üp 03/13

b.- ür 01/11, 35/03, 35/04, 36/04,
40/03, 60/01, 69/06, 80/01, 87/02b.- ürem 14/04, 37/04, 41/02, 41/05,
42/02, 42/04, 46/01, 61/02, 92/07

b.- üridüm 93/05

bil

b.+ inde 22/07

b.+ inden 103/06, 38/04

b.+ ine 27/04, 86/07

b.+ ini 22/07

b.+ mez 38/04, 56/01, 67/02, 80/03

b.+ üm 47/05

b.+ üñi 02/10

Bilāl

b. 71/04

biliş

b.+ e 16/05

b.+ üñi 74/01

billāh

b. 11/08

billāhi

b. 34/05

bilüsüzlik

b. 103/03

bīmār

b. 76/06

b.+ a 55/03

biñb. 05/04, 104/02, K2/02, 11/01, 12/04,
16/04, 16/05, 16/07, 22/04, 22/05,
55/02, 67/07, 74/05, 88/02, 89/01,
99/05**bin**

b.+ i 05/06, 34/04, 47/01, 57/04

bin -

b.- ersin 48/03

bī-nevā

b. 72/05

birb. 01/02, 01/09, 05/04, 06/01, 08/03,
08/05, 103/06, K1/09, K1/10,
K2/09, K2/22, K2/24, 12/02,
12/07, 14/01, 15/02, 16/03, 16/04,
16/05, 16/07, 17/05, 18/06, 22/04,
23/03, 23/06, 29/03, 32/06, 33/07,
36/01, 41/07, 44/01, 44/04, 44/05,
44/06, 47/04, 49/04, 52/05, 53/04,
55/05, 72/04, 72/07, 74/04, 74/05,
76/02, 78/02, 78/07, 81/06, 82/02,
82/07, 84/06, 86/05, 87/04, 88/01,
88/06, 89/02, 89/03, 93/02, 93/04,
93/07, 94/07, 97/09, 98/04, 98/05,
98/08, 99/01, 99/05, 99/08

b.+ e 03/18

b.+ i K2/23, 53/02, 62/07, 71/06

b.+ ine 104/02

b.+ iyle 71/06

bî-reng

b. olur 68/01

birez

b. 71/07

bî-riyâ

b. 44/03

birkaç

b. 52/01

birlik

b.+ i 21/06, 75/02

bisât

b. 97/05

bî-şebât

b. 15/07

bîş

b. 80/04

bî-şumâr

câm-ı b. 01/04

bit -

b.- en 53/04

b.- erse 09/02, 09/03

bî-vefâ

b. 13/01

bî-vefâlıg

b. 90/01

bî-yâr

b. 76/01

biz

b. 34/03

b.+ den 95/01

b.+ e 03/10, 104/01, K1/01, K1/07,
21/06, 24/03, 24/05, 70/02, 70/04,
75/01, 86/01, 87/04

b.+ i 72/05, 73/05

b.+ leri 70/04

b.+ üm 21/06, 24/01, 59/02

b.+ ümle 70/01

bostân

b.+ ı K1/20

boş

b. eylegil 52/03

boy

b. 40/02

b.+ a 63/01

b.+ ı 04/06, 103/02, 11/01, 30/01,
40/02, 41/01, 53/06

b.+ ını 39/04

b.+ uş 101/03, 11/03, 36/04, 99/01

b.+ uşa 07/06, 71/02, 77/02

b.+ uşu 80/07

boya -

b.- r 01/11

boylu

b. 01/09

boyun

b.+ ın 01/11

b.+ ma 96/03

b.+ mı 97/02

b.+ um egmişem 30/05

b.+ uma 28/01

b.+ uş egüp 102/06

boz -

b.- madum 57/03

bub. 01/02, 01/10, 02/03, 02/10, 03/03,
03/04, 03/10, 03/19, 03/20, 04/04,
04/06, 05/05, 05/06, 06/02, 06/05,
07/04, 07/07, 100/01, 100/02,
102/07, 102/08, 102/09, 103/03,
104/02, 104/05, K1/02, K1/06,
K1/07, K1/08, K1/10, K1/20,
K1/22, K1/24, K2/02, K2/03,
K2/04, K2/05, K2/07, K2/10,
K2/20, 14/03, 14/05, 17/02, 17/03,
17/05, 17/06, 21/03, 21/06, 22/05,
24/03, 26/01, 27/04, 29/01, 29/05,
32/07, 33/04, 34/02, 34/06, 34/07,
36/01, 37/03, 37/04, 37/07, 38/03,
39/05, 39/06, 41/01, 41/05, 43/05,
44/05, 45/04, 45/05, 48/02, 50/02,
51/02, 51/05, 52/01, 52/03, 53/04,
53/06, 53/07, 54/06, 55/03, 61/02,
63/07, 64/02, 64/03, 64/06, 64/08,
67/02, 68/03, 68/06, 69/01, 69/03,
69/06, 69/07, 70/01, 70/02, 71/02,

71/03, 72/01, 72/04, 72/05, 75/04,
76/03, 76/06, 78/06, 79/05, 79/07,
80/07, 81/05, 83/01, 83/02, 83/04,
83/07, 87/02, 87/03, 88/04, 89/05,
90/02, 90/08, 91/03, 91/05, 92/04,
93/03, 93/07, 94/02, 95/02, 97/01,
97/03, 97/04, 97/05, 97/07, 97/08,
98/03, 98/09, 99/03, 99/06, 99/07,
99/08

b.+ dur 12/06, 26/03, 27/07, 64/05

b.+ durur K1/24, 11/06

b.+ lardan 02/01

b.+ nca 10/02, 101/04, 44/04, 94/02,
99/04

b.+ nda K1/16, 82/06, 90/07

b.+ ndan K2/18, 16/03

b.+ nı 38/04, 44/03, 56/01

b.+ nların 03/07

bū

b. K2/08

budak

b.+ da 60/02

b.+ ina 40/02

b.+ ından 04/06, 41/01

b.+ lar 06/05

buğur

b. 43/05

bugün

b. 02/02, 03/10, 03/13, 03/17, 101/06,
101/07, 103/04, K1/01, K1/12,
K1/17, 18/04, 31/03, 32/02, 33/03,
33/07, 34/07, 41/04, 42/03, 49/08,
59/01, 59/02, 59/03, 59/04, 59/05,
59/06, 64/08, 65/06, 65/07, 81/02,
85/05, 87/03, 88/01, 90/01, 93/01,
93/02, 93/03, 93/04, 93/05, 93/06,
93/07, 99/03

bul -

b. K2/03, 87/02

kıymet b.- a 71/09

b.- alar 12/04

yol b.- am 13/04

b.- amaz 24/07

b.- ayduş 03/12

çäre b.- imadı 19/03

karār b.- imadı 81/05

furşat b.- imaz 67/01

b.- isar 93/07

çäreler b.- madı 62/07

b.- mayısardur 84/03

devâyı b.- mazam 31/02

bular

b. 03/14

bulaş -

b.- dı 102/04

kana b.- updur K1/05

bulın -

b.- duş 53/02

b.- maz 53/01, 53/02, 53/03, 53/04,
53/05, 53/06, 53/07

bur -

kulaqımı b.- dı 51/02

Burāk

b. 48/03

burc -

b.- ı 65/08

būriyā

ney-i b. K2/09

burqa

b. 68/01

büse

b. 28/05, 29/03

b. virseş 44/06

büstān

b. 82/02

‘azm-i b. 06/07

b.+ ı 102/02

buyur -

secde b.- dı 11/03

‘atā b.- ur 60/05

devā b.- ur 60/01

hevā b.- ur 60/03

hükmi b.- ur 60/04

merhabā b.- ur 60/02

şifā b.- ur 60/01

bühtan

b.+ durur 02/08

bükil -

b.- di 47/05

bülbül

b. 03/09, 03/13, 10/01, K1/02, K1/03,
K1/04, K1/05, K1/12, 72/05,
77/01, 79/02, 81/03, 85/03, 98/03,
98/06

b.-i ma'nâ 63/06

b.+ em 30/02

b.+ i 01/03, 72/03

b.+ üj 102/04

bürd

b. 79/07

büt

b.-i çîmî 101/07

b.-i tersâya 86/07

büthâne

b.+ dür 37/01

bütperest

b. 73/01

bütün

b. 104/02

cādū

c. 39/03, 94/01, 95/03

c.+ dur 38/02

cāhil

c. 28/04

cām

c. 03/21, 72/02

c.-i bîşumâr 01/04

c.-i hevâda 03/08

cân

c. 02/01, 05/04, 101/02, 104/03,
11/01, 20/04, 21/02, 21/03, 32/06,
34/02, 36/02, 39/07, 44/01, 78/03,
88/05, 93/04, 94/04

c.+ a 36/01, 39/06

c. atma 98/01

c. bağışlarsa 28/02

c.+ dadur 39/06

c.+ dan 76/02

c.+ dan kıpa 22/02

belâ-yı c.+ durur 02/01

c.+ ı 101/02, K1/10, 50/03, 71/01

c.+ ı oynaya 56/05

c.+ ımuş 24/06

c.+ m 01/12, K1/10

c.+ ma 50/05

c.+ mı 54/03

c. oynadı 39/07

c.+ um 05/04, 19/02, 19/03, 36/05,
56/04

c.+ uma 16/04, 23/01, 76/03, 83/03,
89/01

c.+ umda 48/01, 69/05

c.+ umı 32/06, 61/03, 83/01, 96/01

c.+ umuğ 58/02, 84/05

c.+ uş 101/02

c.+ uşa 97/03

c.+ uşa kıyar 46/01

c. virmez 02/08

c. virüben 78/02, 90/04

c. virüp 24/07

cānān

c. 54/05, 98/01

hicrân-ı c. 23/01

c.+ ı 58/04

cāzū

c. 103/02

cefa

c. K2/18, 14/05, 42/04, 87/01, 90/06

hâr-ı c. K2/03

c. eyler 42/01

c. kılasın 44/01

c. kılrusa 88/01

c.+ larına itdügi 05/02

c.+ laruğa 13/01

c.+ sı K2/18, 14/01, 49/05

c.+ sını 14/05

cehd

tüg-i cihād-ı c.+ ile K2/12

cehl

c. K2/08

cem'

c. 05/06, 101/05, 23/04

c.+ e 101/05

c. kıla 20/07

c. olısar 83/02

cemāl

- c. 47/01
- c.+ i K1/20
- c.-i hüsüne 100/06
- c.-i şüret-i leyli K1/02
- c.-i tal'atı 102/03
- c.+ e 84/01
- şem'-i c.+ ine 22/03
- c.+ ini 01/03
- c.+ üñ 101/07, 80/06, 99/05
- c.+ üñle 99/05

ceng

- c. 68/05
- c.+ ine 94/01

Cennāt

- c. 03/11
- c.-i 'adndur 08/04

Cennet

- c. 99/01
- c.+ de 99/01
- c. itdi 102/02
- c. olupdurur K1/11

ceres

- ğavğā-yı c.+ den 97/07

cevāb

- c.+ m 84/07
- c. ola 82/05

cevāhir

- c.+ i 71/09

cevherī

- c. 10/05

cevr

- c. K2/18, 23/07, 86/01, 87/01, 90/06
- c.+ i 42/04, 49/05, 54/05
- c.+ ine 14/05
- c.+ ini çekemez 78/05
- c. itdüğince 54/05
- c. itme 25/05
- c.+ üñ 27/05, 47/07
- c.+ üñi 07/02

cezā

- c. vire 89/01

ciger

- c.+ ümi 100/04

cihād -

- tığ-i c. K2/12

cihān

- c. 01/11, K1/11, 14/07, 25/04, 41/07, 72/01, 72/02, 88/05, 94/07
- şāh-ı c. 59/03, 85/05
- c.-ı dūn 83/02
- c.+ a 36/01
- c.+ da 101/04, 49/08, 73/03, K1/13, K1/14
- c.+ ı 101/07, 102/01, 14/03, 46/03
- c.+ uñ K1/06
- belā-yı c.+ ımış 24/04

cihāt

- c. 01/02, 03/02

cilve

- c. 32/02
- c.-i tāvus 04/05
- c. kıılır 03/14

cism

- c.+ üm 83/04

civār

- c.+ umuza 83/02

cüş

- c. 10/01, 72/02
- c.+ a getürdi 11/03
- c. eylegil 52/02

cüybār

- sūy-ı c. 79/01
- c.+ a 01/09

cüdā

- c. kıılır 29/01

cüllāb

- c. 03/11

cümle

- c. 03/14, 16/06, 27/03, 72/01

cür'a

- c.+ yile 72/07

cüvân

c. 59/04

cüz'

c. 80/01

cüz

c. K2/14

cüzvî

c.+ durur K2/01

çadır

ç. 79/03

ç.+ m 03/06

çağ

ç.+ mda 21/07, 79/10

çak -

halka ç.- arsin 96/04

halka ç.- asın 74/04

çal -

çeng ç.- ar 01/08

kânün ç.- mda 59/05

Çalap

ç. 10/06, 18/04, 76/01, 83/01, 90/08

çar

ç. K1/06

çäre

ç. 16/07, 46/06, 46/07

ç. bulmadı 19/03

ç. eyle 70/02

ç.+ ler bulmadı 62/07

çarh

ç. 29/01, 71/08

ç.-i felekde 34/05

ç.-i keşrev 34/01

ç.-i zerrîn 03/08

tâs-ı ç.+ a 57/04

ç.+ ı 29/01

çävüş

ç. 01/06

çehâr

ç. 01/02

çehre

ç. 57/05

ç.+ sini 04/02

çek -

ç.- egör 05/07, 88/06

cevrini ç.- emezem 78/05

ç.- mege 15/03

hançer ç.- üp 68/04

çemen

ç. 01/04, 03/05, 85/01

pâdişâh-ı ç. 85/02

ç.+ de 10/02, 101/03, 53/07

ç.+ lere 06/01

çenâr

ç. 01/08, 33/06, 39/04

ç.+ um 30/01

çeng

ç. 59/05, 82/01

ç. çalar 01/08

ç.+ ine 68/07

ç. olur 68/07

çerâğ

ç.-i hudâ 15/03

ç.+ mda 04/01

çeşm

ç. 06/02

çeşme

ç. 10/01

ç.-i hayât 11/05

ç.-i hayvân ider 54/04

ç.-i hayvân 33/04

ç.-i hayvâna 32/01

ç.+ sini 06/02

çetr

ç.-i süleymânı K1/03

ç. ura 02/04

çevre

ç.+ sine 85/03

çevür -

yüzüñi ç.- me 93/03

çık -

ç.- a 62/05

ç.- ar 03/06

hoş ç.- ar 51/05

ç.- aram 08/03, 103/07

ç.- arma K2/24
 ç.- dum 41/04
 karşı ç.- uş 33/01
 ç.- up 79/03

çıkır -

ç.- ırlar 02/06

çin

müşk-i ç. 26/01
 ç.+ de 94/05
 ç.+ e 11/04
 ç.+ i 26/01
 ç. itmesün 94/05
 ç. urdı 85/04

çinî

büt-i ç. 101/07

çok

ç. 33/05, 99/03
 ç.+ durur 40/05

çöp

ç.+ e şaya 99/01

çukur

ç.+ muş 83/06

çü

ç. 03/05, 03/06, 03/14, 06/03, 06/04,
 102/08, K1/04, K2/14, 14/07,
 15/07, 26/06, 34/04, 41/02, 43/04,
 45/06, 46/07, 47/06, 47/07, 53/07,
 64/01, 64/07, 70/05, 72/03, 73/02,
 73/06, 77/05, 80/05, 86/06, 88/04,
 94/07

çün

ç. 01/05, 02/10, 05/06, 08/02, 10/04,
 101/06, K1/13, K2/08, 17/06,
 19/01, 19/03, 19/07, 20/05, 33/06,
 35/05, 36/04, 37/01, 49/01, 64/02,
 65/04, 65/08, 68/07, 72/07, 80/06,
 85/01, 88/05, 99/06, 99/09

çünki

ç. 01/06, 03/20, 72/02, 78/04

çünkim

ç. 54/05, 55/04, 86/07

da

d. 44/04, 74/01

da'avât

d. okırlar 03/15

dâğ

d. 06/05, 69/05, 69/06
 d.-ı hasret 76/06
 d. uralı 69/01

dağ

d.+ ma 40/03
 d.+ ları 76/06

dağıt -

d.- ma 79/09

dağı

d. 08/01, 08/02, 08/03, 103/04, K1/21,
 K1/23, K2/10, 13/06, 17/06, 24/04,
 32/06, 34/02, 34/03, 41/03, 44/05,
 45/06, 47/05, 49/02, 69/07, 70/03,
 73/05, 74/04, 76/07, 86/03, 88/05,
 89/03, 93/04, 94/08, 98/06

dağ -

delü d.- arsin 96/03
 delü d.- asın 74/03

dâl

d. itdün 47/07

dâm

d. 73/06
 d.+ a 86/06

dâne

d. 06/05, 73/06, 86/06
 d.+ dür 37/02
 d.+ yi 73/06

dâr

d.-ı bekā K2/01
 d.+ a 55/05

daşra

d. 74/04

datlu

d. 65/01

da'vî

d.+ den 80/06
 d. kılduğisa 53/02

Dāvūd

nağme-i d. K1/03

dāyim

d. K1/15, 41/02, 51/01, 52/05, 61/04

dāyima

d. 34/01, 61/03

dāyimā

d. 45/02

dāyire

d.+ sinde 26/06

defter

d. 38/03
d.+ le K1/26

degin

d. 45/07

degül

d. 103/07, K1/03, K2/01, K2/02,
K2/03, K2/04, K2/05, K2/06,
K2/07, K2/08, K2/09, K2/10,
K2/11, K2/12, K2/13, K2/14,
K2/15, K2/16, K2/17, K2/18,
K2/19, K2/20, K2/21, K2/22,
K2/23, K2/24, 11/06, 17/04,
28/04, 41/02, 62/06, 64/05, 76/03,
91/01, 99/03
d.+ dür 102/08, 81/05

dehān

d.+ ından K1/17

Dehāni

d. 36/05, 90/07
d.+ nūj 10/07

Dehānī

d. 46/07, 53/07, 55/05, 59/06, 77/05,
95/05
d.+ nūj 47/07
d.+ yi 44/06

Dehhānī

d. 01/12, 02/10, 04/07, 05/07, 06/07,
09/05, 101/07, 102/09, 103/07,
104/05, K1/17, 17/06, 20/07,
28/06, 30/07, 42/05, 43/05, 51/05,
54/06, 58/05, 60/05, 61/05, 62/07,
64/09, 65/07, 67/07, 68/07, 69/07,

71/09, 72/07, 73/07, 75/06, 76/07,
78/07, 79/10, 83/07, 84/07, 85/05,
86/07, 87/05, 88/06, 89/07, 91/05,
93/07, 94/08, 97/09, 99/09

d.+ durur 98/09

d.+ nūj 56/05, 57/05, 70/05, 80/07

d.+ ye 100/07, 50/05, 52/05, 63/07,
82/07

d.+ yi 49/08, 92/07, 96/05

Dehhāni

d. 03/21, 08/07, K2/23, 11/08, 12/07,
13/07, 14/07, 16/07, 19/07, 21/07,
22/07, 24/07, 26/06, 27/07, 31/05,
33/07, 34/07, 35/05, 39/07, 40/07,
41/07, 48/07

d.+ dür 32/07

d.+ nūj 66/07

d.+ ye 18/07, 23/07, 25/05, 29/05,
37/07, 45/07, 74/06, 81/06

d.+ yem 15/07, 38/05

d.+ yi 07/07

dehr

d. 03/04

del -

d.- e 19/02

d.- üpdür 100/04

delil

d.-i rüşen 03/17

delü

d. 23/03, 64/02

d. dağarsın 96/03

d. dağasın 74/03

d. kıldı 49/02

delük

d.+ ler 09/04

dem

d. 02/10, 103/01, K1/02, K1/09,
13/04, 33/04, 33/06, 34/02, 36/01,
41/01, 51/02, 51/05, 54/06, 55/03,
62/05, 72/05, 78/01, 79/05, 92/03,
93/02, 95/02

d.-i ʿisā 63/05

d.-i müşgîn 85/01

d.-i şebāb 59/04

d.+ inde 10/03, 102/07

demāğ

d.+ indan 04/04

dem-be-dem

d. 42/02, 72/06, 82/02, 84/05

demren

d.+ i 23/05

dendān

d.+ uñuñ 02/03

deñe -

d.- rem 07/02

deng

d. olur 68/01

deñiz

d.+ e 93/06

d.+ in 04/07

deñlü

d. 19/05

dep -

yire d.- er 34/01

der

d. 65/02, 91/02

d.+ i 65/04

derāğüş

d. 72/04

d. eylegil 52/05

derbeder

d.+ i 22/05

derdd. 05/06, 16/07, 27/02, 30/04, 33/03,
43/05, 48/07, 54/06, 76/05, 87/04,
88/04, 89/05, 92/02

d.+ e 13/01, 69/07

d.+ i 89/05

d.+ ile K2/02

d.+ inden K1/02

d.+ ine 16/07, 58/05, 62/07

d.+ üm 21/04

d.+ üme 05/01, 104/03, 23/06, 31/02,
33/03, 41/01, 54/01, 60/01

d.+ ümüñ 100/01

d.+ üñ 58/05

d.+ üñde 56/03

d.+ üñe 02/10, 98/01

d.+ üñe düşdüm 31/02

derdlü

d. 44/01

dergâh

d.+ uña K1/15

derhâl

d. 60/04

derle -

d.- señ 09/01

dermân

d. 31/02, 33/03, 41/01, 54/01, 98/01

d.+ durur 02/10

d.+ ı 100/01

d.+ ı kılmañuñ 58/05

d. kılmañı 23/06

d. kılsa 05/01

d. kılur 16/07

derlü

d. 29/03

derye

d.+ ye 68/06

dest

d. 72/04

zîr-d. 73/03

zeber d.+ üz 73/03

destān

d.+ ı 102/03

devā

d. 13/01, 87/04

d. buyurur 60/01

d. kılasın 44/01

d. kılur 29/03

d. vire 89/05

d.+ yı bulmazam 31/02

devāt

d. 03/19

devir

d.+ i K1/08

d.+ inde K1/08

devlet

d. 101/01, K1/15
 d.-i vaşlı 14/06
 baht-ı d.+ i 93/07
 kemâl-i d.+ üñ K1/21
 d.+ üñde K1/19

devletlü

d. 88/03

devr

d.-i hüsnüñi 101/06
 d.-i kamer 72/05
 d.-i kamerden 24/05
 fitne-i d.-i kameri 26/03
 d.-i zamân 78/05

devrân

d.+ ı 101/06, 102/06, K1/08, K1/16
 tûfî-i d. olmuşam 35/04

di -

d. 68/03, 70/01, 71/03, 84/02
 d.- di 102/09, 26/03, 49/03, 71/04,
 94/05
 d.- digüm 94/05
 d.- diler 07/01, 07/02, 07/03, 07/04,
 07/05, 07/06, 07/07, 63/01, 63/02,
 63/03, 63/04, 63/05, 63/06, 63/07,
 69/03
 d.- dilerse 62/04
 d.- dim 07/06
 d.- diyise 19/07
 d.- düm 07/04, 101/02, K1/22, 18/05,
 19/01, 55/02, 71/02
 d.- düñ 07/07, 37/07, 90/08, 93/07
 d.- me 02/08
 d.- medi 39/07
 d.- mediler 62/04
 d.- medüm 39/05
 d.- medüñ 30/07
 d.- mege 47/05
 d.- mesidi 71/05
 d.- mez 08/07
 d.- mezem 13/06
 d.- mişem 44/05
 d.- ñ 64/03, 67/05, 84/04
 d.- ñiz K2/21
 d.- p 89/04
 d.- r K2/20, 80/01, 84/01

d.- rem 02/03, 13/01, 13/02, 13/03,
 13/04, 13/05, 13/06, 13/07, 75/05,
 92/05

d.- rise 11/08, 84/06
 d.- rler 06/07, 14/07, 73/07, 83/05
 d.- rsem 68/06
 d.- rsin 20/06
 d.- sem 69/02
 d.- sün 102/05, 80/04
 kıl d.- sün 99/02
 d.- ye 26/05, 87/01
 d.- yeli 02/05
 d.- yem 74/04
 d.- yene 63/06
 d.- yenlere K2/15
 d.- yü 24/02, 85/03
 oyuk d.- yü 73/07
 d.- yüben 71/03
 d.- yübenin 64/03
 d.- yüp 63/04
 d.- yüptür 46/05

dîdârlık

d. 70/04

dihkân

d.-i nemâ 03/03

diken

d.+ den 85/03
 ‘ayn-ı d.+ dür 69/01
 d.+ üñ 03/05

dil

d. 10/03, 11/01, 32/06, 34/02
 ehl-i d. 11/02
 d.+ den 49/02
 d.+ dür 28/06
 d.+ i 01/07, 14/07, 78/06
 d.+ in uzatduğı 03/18
 d.+ inde 25/05
 d.+ inden 03/16, 65/01
 d.+ ine 78/06
 d.+ ini 01/07, 79/04
 d.+ ini bağlasa 64/09
 d.+ ümüzi 72/03
 d.+ üñi 28/06

dil -

bağrumı d.- diyise 39/05

dilber

d. 39/03, 50/04, 55/01, 59/06
 d.+ e 42/05
 d.+ i 45/06
 d.+ inüj 37/04
 d.+ üm 28/01, 37/01
 d.+ ümde 51/03
 d.+ üj 36/01, 36/02, 52/04

dildār

d. 40/07, 58/03
 d.+ ına 54/03
 d.+ um 50/02
 d.+ umuñ 50/01

dile -

d.- dümidi 28/05
 himmet d.- medi K2/22
 d.- r K1/14, 40/01, 75/01, 79/04
 d.- rem 50/01, 89/02
 d.- rise 60/04
 d.- rseñ 98/03
 d.- señ K2/05, 81/02
 'özü-i mäfāt d.- ye 03/22

dilek

d.+ üm K1/24

dil-rübā

d. 60/04

dil-sitān

d. 78/01

dīn

d. K1/23, K1/24

dīnī

d.+ leri 03/18

dir -

d.- mege 40/06
 d.- imezsiñ 97/04

diri

d. K1/26, 16/02
 d. kıl 15/01
 d. kılur 63/05

dirīg

d. 89/03, 92/01, 92/02, 92/03, 92/04,
 92/05, 92/06, 92/07
 d.+ ā K1/07, 97/07

dirilt -

d.- ür 38/02, 97/02

dirlik

d.+ ile K2/05

diş

d.+ i 103/01, 98/02
 d.+ üj 53/03, 71/09
 nesīm-i ġāliye-sāya d.+ üj 99/03
 d.+ üjden 09/04
 d.+ üje 71/07
 d.+ üjle 11/02, 71/01

ditre -

d.- me dutar 64/04

dīv

d.+ ini K1/16

dīvān

d.+ ı K1/26

dīvāne

d. 11/07, 22/03
 d.+ dūr 11/06, 37/06
 d. olalar 11/06

dizil -

d.- ür 09/01

doğrı

d. 71/02

doğın -

d.- a 17/02

dost

d. 10/07, 102/09

dög -

taşā d.- er 03/07

dök -

dūr d.- di 84/07
 kıan d.- di 31/04
 yaşı d.- di 45/05
 kıan d.- düğini 29/02
 d.- e 90/03
 kıan d.- e 27/01, 45/01
 kıanuñı d.- em 96/04
 d.- er 16/05, 69/02
 dūr-i ma'nī d.- er K1/17
 kıanı d.- er 58/01

kanumuzu d.- er 95/03
 d.- ersin 98/02
 kan d.- eydi 71/05
 kan d.- ilür 68/05, 71/06
 kanımı d.- kara 86/05
 kanımı d.- mege 89/04
 oda d.- üben K2/04
 kanımı d.- üp 84/02

dökici

kan d. 74/06

dön -

d.- em 66/02
 d.- er 03/02
 d.- üpdür 93/06

dönder -

yüz d.- me 65/07

döndür -

yüzüñi d.- esin 66/02

dört

d. 02/09
 d.+ i K1/24
 d.+ üyle K1/06

döşek

d.+ de 08/05

döy -

d.- emeyeydi 40/03
 ‘azāba d.- emez 91/05
 kahra d.- emezem 57/01
 d.- er 57/01
 d.- erem 40/03

du‘ā

d. 13/04
 d. eyler 42/05

dudağ

d.+ ı 31/01, 39/02, 98/02
 d.+ ına 40/05
 d.+ ından 41/01, 41/05
 d.+ ların 49/07

dün

cihân-ı d. 83/02

dur -

ayağın d.- a 18/04

dut -

hoş d. 01/10
 d.- am 08/04
 d.- ar 03/21, 79/01, 79/02, 79/03,
 79/05, 79/07, 79/09, 79/10
 bār d.- ar 79/04
 dītreme d.- ar 64/04
 düz d.- ar 61/05
 göz d.- ar 61/01
 güz d.- ar 61/04
 i‘tibār d.- ar 79/06
 kitāb d.- ar 59/03
 kulağın d.- ar 37/02
 mātem d.- ar 79/08
 mezhebi d.- ar 61/02
 söz d.- ar 61/01
 ucuz d.- ar 61/03
 d.- arısa 05/05
 d.- asın 72/05
 kulağın d.- asun K1/18
 d.- dı 101/07
 ‘ālemi d.- dı 34/07
 turağ d.- duñ 48/01
 harf d.- maya K2/06
 d.- mayayın 60/04
 haqq-ı nemek d.- mayısar 12/03
 d.- mişdur K1/03

dutış -

d.- ısar 99/08

duzak

d.+ ından 41/02, 69/04

duzak : duzağ{duzak}

d. kodı 69/04

dü

d. 03/18

dü -

d.- tā K2/06

düçār

d. 75/02
 d. eyledi 21/06
 d.dan 94/07

dün

d. 12/06, 15/04, 17/03, 31/05, 48/06,
 69/05, 99/08
 d.+ i 10/04, 72/04

dünyā

d. K1/13, 97/04

dünye

d.+ de 12/02, 22/03

dünyīd. K2/01, 81/05
bāğ-ı d.+ yi K1/21**dür**d. 02/03, 37/02, 65/02, 71/01, 91/02
d.-i gālṭān 53/03
d.-i ma'ni döker K1/17
d.-i naẓmuḡa 09/05
d.+ den K1/18
d. dökti 84/07
d.+ lerine 99/03**dürdāne**

d. 98/02

dürer

d. 09/01, 65/04, 71/07

dürüş -

d.- düğümüz 24/02

dürlü

d. 104/02, K1/07, K2/02, 23/07, 91/05

dürred. 11/02
d.-i ma'nîdurur K2/23
d.-i 'ummānî K1/18
d.+ in K1/18**dürrāc**

d. 03/15

dürüst

d. 17/04

düş -d.- di 86/06
sevdāya d.- di 99/04
toprağa d.- di 41/06
d.- düm 69/02
derdüñe d.- düm 31/02
ayru d.- elden 102/09
göñül d.- eli 67/01
d.- er 29/04, 62/06, 64/01, 64/05,
64/07, 64/08, 64/09, 78/01, 99/05
halka-i belāya d.- er 64/02

haṭāya d.- er 64/03

hayāya d.- er 64/04

hevāya d.- er 64/06

sāye d.- er 64/01

d.- erse 64/05, 64/08

kayda d.- megil 90/07

d.- mesün 84/01, 84/03, 84/04, 84/05,
84/06, 84/07

vebāle d.- mesün 84/02

sevdāsına d.- miş 99/04

meyli d.- se 84/05

d.- sem 103/04

ayağdan d.- üp 89/06

közlere d.- üp 86/03

düşmen

d. 100/03, 78/06

kahr-ı d.+ i 05/07

d.+ lerün 95/01

d.+ ümün 17/05

d.+ ün 96/02

düşvār

d. 98/07

düz -

d.- di 03/17

ırın d.- e 82/04

düz

d. dutar 61/05

düzet-

d.- ür 79/02

düzme

d. K2/07

düzül -

d.- eli 91/02

düğme

d.+ lerün 52/03

ecel

e. 78/06

efgān

e.+ ı K1/02

e.+ um 51/02

ef'i

e.-i fir'avn 63/04

efsâne

e.+ dūr 37/05

efser

e.-i kisrā 63/03
e.-i zerrīn 85/02

eg -

baş e.- medi K2/21
boyunum e.- mişem 30/05
boyunuğ e.- üp 102/06

eger

e. 01/11, 03/12, 06/02, 101/04,
102/04, 104/03, K1/03, K1/05,
K1/14, 14/01, 14/05, 29/04, 40/03,
40/07, 41/05, 41/07, 59/02, 59/03,
60/04, 71/05, 93/01, 97/01, 97/09,
99/01
e.+ çi 01/07, 101/05, K2/08, 62/01,
73/02, 79/10, 99/02

egri

e. 32/06, 71/02
e. olma 61/05

ehl

e.- i K2/16
e.-i başiret 26/05
e.-i dıl 11/02
e.-i ğazā K2/12
e.-i hüneri 34/01
e.-i nazar 69/03, 72/01
e.-i şafā 87/05
e.-i şevāb K2/10
e.+ inden 99/01

ejdehā

e. K2/14
e.+ sı 88/06

ek -

ţuz e.- di 59/01
ţuzın e.- dūğ 44/03

eksil -

e.- e 17/02, 67/04

el

e.+ e 10/02, 72/06, 98/07
e.+ e gire 24/02

e.+ e girmez 75/06
e.+ e girürse 52/04
e.+ i 51/02, 85/03
e.+ in 89/06
e.+ in öpem 75/03
e.+ inde 22/05, 50/02
e.+ inden 14/01, 65/05, 70/03, 86/03,
98/08
e.+ ine 01/04, 01/06, 03/08, 55/05
e.+ ine girmez 84/04
e.+ ini 79/10, 86/04
e.+ ini öpüp 82/07
e. urur 01/08
e.+ üm 08/06
e.+ ümde 102/05
e.+ üme 40/05
e.+ üme giresin 47/04
e.+ üğ yu 97/01
e.+ üğ 02/02, 98/07
e.+ üğ K2/11
e. yumayan K2/11

elbet

e.+ de 61/01

elem

e. 66/04

elest

e. K2/15
serhoş-ı e. olalum 73/07

el-hak

e. 41/03

elif

e. 47/07

elif

e.+ üğ K2/06

em -

e.- seyidi 101/04

enār

e.+ a 06/05
e.+ ı 53/05

encām

e.+ ı 52/01

endişe

e. 92/02

e.+ lerüm 92/04

eğek

e.+ inüj 83/06

enver

e. 11/08

Enverî

e. 11/08

er

e. K2/07, K2/20, 37/07

e.+ i 87/02, 87/04

e. olasın K2/07

erba'a

‘unşur-ı e. 03/02

ergavân

e. 06/03

eri -

e.- yüpdür 09/03

erit -

e.- ür 76/06

erkân

e.+ ı K1/06

es -

e.- di 01/01

eşer

e.+ i 22/01, 22/02, 26/01

e. itmiş 22/02

esîr

e.+ em 15/01

e. ola 94/01

e. olalıdan 68/07

esirge -

e. 101/05, 48/06, 59/04

e.- yüp 14/04

esri -

e.- di 91/03

esrige -

e.- di 33/05

esrür

e. olsa 77/03

estağfirullâh

e. 90/08

etek

e.+ i 01/04, 98/07

e.+ in 04/02, 79/01

e.+ in tütayum 75/03

e.+ ine 85/03

e.+ ini 14/07

eţfâl

e.-i nebât 03/04

ev

e.+ den 62/05

evrâk

e.+ mı 55/04

evşâf

e.+ ma 80/04

evvel

e. 30/04

ey

e. 19/01, 79/05

eyâ

e. K1/15, K1/26

eyit -

e. 53/04

e.- seş 48/05

eyle -

çâre e. 70/02

kıyâs e. K2/18

luţf e. 66/04

şabr e. 98/01

tebessüm e. 73/04

ziyân e. 45/07

e.- di 18/06, 21/01, 21/05

ağ e.- di K2/13

‘âr e.- di 21/04

baş e.- di 18/02, 18/04

bîkarâr e.- di 01/03

düçâr e.- di 21/06

fâş e.- di 18/01

hilâl e.- di 34/05

hûvâr e.- di 21/07

karâr e.- di 21/03

mât e.- di 32/02

mum e.- di 18/07
 ne e.- di 18/06
 piyâde e.- di 97/05
 savaş e.- di 18/05
 tar e.- di 21/01
 taş e.- di 18/07
 tudâş e.- di 18/03
 yaş e.- di 18/01
 zâr e.- di 21/02
 altun e.- düm 41/04
 suç e.- düm 49/06
 boş e.- gil 52/03
 cûş e.- gil 52/02
 derâgûş e.- gil 52/05
 ferâmûş e.- gil 52/01
 nûş e.- gil 52/01
 serhoş e.- gil 52/04
 e.- mese 104/05
 e.- mez 29/01
 vefâ e.- mez 46/01
 e.- r 42/04
 cefâ e.- r 42/01
 du‘â e.- r 42/05
 harekât e.- r 03/14
 haţâ e.- r 42/02
 kavil e.- r 104/02
 kül e.- r 20/04
 merhabâ e.- r 42/03
 vefâ e.- r 42/01
 zikr e.- rem 35/04
 ziyân e.- rse 50/05
 e.- se 104/03
 ‘adl e.- ye 05/03
 şerh e.- yelüm 72/03
 e.- yen 10/05
 men‘ e.- yen 02/09
 ‘ibret e.- yü 79/08
 şabr e.- yümedi K2/17

eylük

e. 67/06

eyt -

e.- ivirüŋ 38/04, 39/04
 e.- üŋüz 58/01
 e.- ür 33/07, 56/02
 e.- ürse 28/04

ezel

e.+ de 69/01, 69/04

ezelî

e.+ den 26/02

fağfūr

f. 29/04

fakîr

f. ola 94/08
 f. oldısa 94/08

falân

f. 89/04

fânî

f. 102/08
 ‘âlem-i f. K1/07
 f.+ durur 01/11

faş

f. eyledi 18/01

fażl

f. 43/04

fedâ

f. olsun 27/06

fehm

f. irişdürmedüm 27/04

felek

f. 02/06, 12/02, 22/04, 57/04
 şâh-ı f. K1/15
 f.+ de 101/03
 çarh-ı f.+ de 34/05
 f.+ e 73/02
 şehenşâh-ı f.- rif‘at K1/13

fenâr

f. 46/02

ferâğ

f. 69/05

ferah

f.+ dan 02/05, 68/06

ferâmûş

f. 72/01
 f. eylegil 52/01

feres

f.+ den 97/05

Ferhād

f.+ veş 04/07, 103/04

fermān

f.+ umı tıtmaz 02/08

feryād

f. 16/04, 98/06

f.+ ı 98/03

fettān

f. 07/06, 103/02

şūh-ı f. 23/07

f.+ a 32/03

f.+ durur 02/01

fidī

f. 36/02

f. kılmışam 88/05

figānf. 06/01, K1/04, 45/01, 76/04, 92/02,
94/01

f. itme 98/06

fıkr

f. 92/02

f.-i ‘amık 83/06

f.-i muhāle 84/03

f.-i perīşāmı 64/03

f.+ üm 92/04

f.+ ümi 23/04

fırākf. 08/06, 48/01, 48/02, 48/03, 48/04,
48/05, 48/06, 48/07, 60/05

f.+ a 91/05

f.+ ı 49/05, 76/05, 83/03

f.+ ıyıl 08/03

f.+ uş 30/07, 59/01

f.+ uşdan 93/06

firāvān

f. 07/02

renc-i f. 23/01

Fir‘avn

ef‘i-i f. 63/04

Firdevs

f. 04/01, 41/03

f.+ e 03/02

fırkat

f. 98/04

fitne

f. K1/16

‘ayn-ı f. 24/04, 71/05

f.-i āhır 24/05

f.-i devr-i kamerī 26/03

Furāt

f. 03/07, 15/04

furşat

f. bulmaz 67/01

f. girür 40/05

f.+ ı 102/06

fürkat

f. 74/01

vādī-i f.+ de 83/07

f.+ üş 68/07

fürüş

f. 10/05

ğabgab

ğ.+ ı 04/03

ğafil

ğ. K1/08

ğ. olma 90/01

ğaflet

ğ. 97/08

gāh

g. 92/03

gāhī

g. 12/05

ğāliye

nesīm-i ğ.-sāya dışı 99/02

ğaltān

dür-i ğ. 53/03

ğam

ğ. 66/06, 67/07, 76/03, 92/02, 94/07

ğ.+ um 66/06

ğ. yime 94/08

ğ. yimez 40/07

ğamhvār

ğ. 76/01

ġamḥvāre

ġ. 16/03

ġamz

ġ. 62/01

ġamze

ġ.+ ı 100/04, 56/04, 73/04

ġarazsuz

ġ. 02/07

ġarīb

ġ. 14/02

ġ.+ em 48/06

ġ.+ i 66/05

ġ.+ ü 100/05, 84/02

ġarībān

şām-ı ġ. 07/05

ġarīk

ġ. 83/04

ġarra

ġ. 81/04

ġavġā

ġ.-yı ceresden 97/07

ġayb-dān

ġ. 78/07

ġāyet

ġ.+ in 80/03

ġayret

ġ. 18/02

ġ. odıyla 96/01

ġazā

ġ. 87/03

ehl-i ġ. K2/12

ġazel

ġ. 33/07, 82/05

ġāzī

ġ. 87/03

geç -

g.- di 59/04, 89/03, 97/07

g.- düği 04/07

g.- er 101/06, 102/06, K1/08, 69/06, 90/04

gibi g.- er 01/10

g.- erem 69/05

g.- ersin 47/03

g.- iser 70/02

g.- üp 74/02

geç

g. 03/07

geçür -

g.- me 102/06, K1/08

gedā

g. K2/21

g.+ ydan K2/22

geh

g. 12/05, 65/05, 68/03

gehī

g. 65/05

gel -

g. 13/06, 33/01, 52/01, 70/02, 72/04, 74/05, 79/05, 93/02, 93/06

g.- di 01/06, K1/19, K2/02

başuma g.- di 67/02

inşāfa g.- düm 15/07

g.- e 19/07, 89/04

g.- em 19/07

g.- en 53/04

g.- icegez 29/03

g.- icked 83/05

g.- mek 93/02

g.- mez 49/02

haşra g.- mez 80/04

g.- se 65/08, 66/01

inşāfa g.- se 05/02

g.- sün 84/07

g.- üben 03/07

g.- ü 06/01, 102/01, 72/01

g.- üp 81/06

tura g.- üp 71/05

g.- ür 20/05, 33/01, 33/02, 33/03,

33/04, 33/05, 33/06, 33/07, 42/01,

59/02, 64/02, 64/07, 66/01, 67/02,

79/06, 95/04, 99/05

ayağa g.- ür 03/04

g.- ürise 08/01

g.- ürsin 47/03

genc

g. K2/14, 88/06
g-i rahmet 15/02
g-i şabr 90/02

ger

g. 03/10, 05/01, 10/04, 103/06, K1/11,
K2/05, 11/05, 14/03, 14/04, 22/06,
22/07, 26/01, 40/05, 65/07, 66/03,
66/05, 66/07, 67/03, 67/04, 71/08,
71/09, 76/03, 80/05, 81/02, 82/07,
84/05, 96/04, 99/07

gerçek

g. 07/01, 07/02, 07/03, 07/04, 07/05,
07/06, 07/07

gerçi

g. 03/21, 20/04, 21/02, 23/05, 66/02,
73/03, 99/09

gerek -

g- mez 34/06

gerek

g. K2/24, 50/04, 50/05, 64/06, 75/05,
87/01, 87/04

getür -

g- di 55/02, 55/03, 55/04, 55/05
cûşa g- di 11/03
ıkrâra g- di 55/01
inkâra g- di 55/01
armağanı g- düm 56/04
zevâl g- düñ 47/02
hacâletler g- ür 40/02

gevde

g. K1/10, 76/02
g+ de 21/03

gevher

g. 09/04, 10/05, 103/01, 38/01, 39/06,
69/02

gey -

gök g- üben 79/08
g- üp 03/07

gey

g. 20/06, 25/04, 37/04, 37/07, 58/02

gez -

g- e 48/07

gülâf

ğ. olmasadı 71/08

gûlmân

ğ.+ ı K1/11

gibi

g. 03/12, 03/21, 04/02, 100/05, K1/11,
K1/14, K2/03, 64/09, 65/01,
65/03, 65/07, 72/06, 74/02, 96/02,
98/04, 98/05, 98/06, 98/09
g. geçer 01/10

gice

g. 02/06, 07/03, 08/05, K1/04, 13/07,
31/04, 34/04, 37/07, 46/05, 50/02,
52/01, 52/03, 64/07, 68/02, 76/04,
97/06
g.+ ler 69/06, 71/08

giçe g. 30/02**gider -**

g- en 28/06
g- ürse 10/04

gile

g.+ m 18/06

gir -

g. 52/03
yire g- dise 11/05
ele g- e 24/02
elüme g- esin 47/04
g- medin 17/02
g- mege 40/04
ele g- mez 75/06
eline g- mez 84/04
g- sedî 41/07
g- üben 06/01
fırşat g- ür 40/05
ele g- ürse 52/04

giriiftâr

g. 76/07, 86/06
g.+ ı 90/07

giriş

g. 78/01, 78/03, 78/04
g. aç 78/02, 78/07
g. şala 78/07
g. ura 78/01, 78/05
g. ursa 78/06

girü

g. 101/01, 18/05

giryân

g. olmuşam 35/01

git -g- di 19/02, 19/03, 19/04, 19/05,
19/06, 19/07, 21/01, 21/03

yile g- di 19/01

g- dügiyiçün 03/07

g- dügümce 92/04

g- dügümi 92/06

g- dükde K2/02, 92/06

g- e 19/07, 81/02

g- eblürem 76/07

g- eli 16/03, 76/02

g- eliden 21/03

g- em 40/04

g- er 20/01, 20/02, 20/03, 20/04,
20/05, 20/06, 20/07, 28/03, 53/04,
73/01, 79/06

g- erem 92/01, 92/05

g- mez 44/05

başum g- se 99/07

gizlü

g. 103/06, 14/03, 39/06, 63/07, 64/07

goncağ. 01/05, 02/05, 09/01, 44/04, 60/01,
68/06, 79/03, 81/02, 98/03, 98/06**göç -**

g- di 97/07

gök

g+ e 01/11, 76/04

g+ e irürdi K1/02

g. geyüben 79/08

gökçek

g. 46/04

gölge

g. 32/01

gönülg. 14/01, 19/01, 21/03, 45/01, 45/02,
45/03, 45/04, 45/05, 45/06, 45/07,
46/06, 64/02, 79/05, 86/03, 91/04,
93/07, 94/02, 98/01, 99/04

g. aparalar 62/01

g+ de 69/05, 79/05

g+ den 103/07, 104/03, 44/01, 44/02,
44/03, 44/04, 44/05, 44/06, 56/04

g. düşeli 67/01

g+ e 29/03

g+ i K2/19, 54/01, 62/01, 68/06,
87/05, 94/07

g+ in 03/21

g+ in aldı 57/05

g+ in vire 74/03

g+ ine 22/02

g+ ini 18/07

g+ ini virdi 86/07

g. kaymasun 62/02

g+ ler 04/03, 33/04

g+ üm 04/05, 16/01, 19/04, 60/03,
68/05, 69/04, 71/06, 86/06

g+ üm alan 38/01

g+ üm aları 58/01

g+ üm alup 20/01

g+ üm tolaşur 41/02

g+ üme 37/06, 42/01, 44/01, 49/01,
51/04, 60/03, 83/03

g+ ümi 23/01, 30/01, 37/03, 39/01

g+ ümi aldı 32/03

g+ ümi aldır 93/04

g+ ümi virdüm 35/02

g+ ümi virse 104/04

g+ ümi yıkma 81/04

g+ ümüñ 31/03, 40/01

g+ ümüz 34/02

g+ ümüzi 62/03

g+ üñi 07/04

g. virdi 99/09

g. virdüm 99/06

g. virmek 99/06

g. virmeyem 94/03

g. virmez 58/04

g. virüben 24/03

gör -g. 03/01, 03/04, 100/04, K1/11,
K1/14, 23/01, 23/02, 23/03, 23/04,
23/05, 23/06, 23/07, 28/02, 29/01,
32/04, 33/07, 34/05, 37/03, 40/02,
57/04, 60/03, 64/08, 65/05, 78/03,
80/07, 85/03, 93/06, 95/02, 97/09

süre g. 101/06

g- di 01/06, 10/01, 19/06, 32/05,
33/05, 39/04, 60/02, 95/01

g- diler 33/06
 g- dük 24/06
 g- dükçe 20/04
 g- düm K1/22, 16/02, 19/06, 99/06
 g- e K1/14, 40/07, 44/04, 71/03
 g- edurursın 61/04
 hoş g- elüm 72/02
 g- em K1/19
 g- en 71/04
 g- esin 01/09
 g- ıcek 26/03, 61/01, 62/02, 80/02, 96/03
 g- inmez 03/20
 g- inür 03/03, 62/05
 g- medi 12/02, 22/04
 g- medüm 58/03
 g- medüjise 65/04
 g- mege 64/06
 g- meyelden 58/01
 g- se 26/04, 42/03, 42/05
 g- sün K2/20, 59/06
 g- üben 10/03, 102/05, 63/06, 67/05, 73/06, 77/04
 g- übeni 20/03, 79/04
 g- übenin 09/03
 g- üñ 19/06, 34/05, 53/06, 54/06
 g- üñüz 34/01, 54/02, 55/05
 g- üp 08/01, 103/01, 11/02, 14/02, 41/06, 46/07, 69/03, 86/06, 99/04
 g- ür 39/03
 g- ürem 22/01, 34/01, 41/02
 g- ür ise 29/05

görmek

g 64/07

göster -

g 47/01, 81/01, 91/01
 g- e 83/07

götür -

niķāb g 59/06
 baş g- e 20/03
 niķābı g- me 64/04

göyün -

g- ür 14/04

göz

g 03/16, 06/06, 16/06, 18/06, 22/04, 67/01, 71/03, 74/06, 84/02, 99/04
 g aç K2/03

g açup K1/14
 g+ den bıraķdı 11/02
 g. dutar 61/01
 g+ i 103/02, 16/06, 32/03, 38/02, 53/06, 67/03, 91/03, 95/03
 g+ i kara K2/13
 g+ i-anuñ meger 95/03
 g+ iñ 57/05
 g+ in 94/03
 g+ in açuban 01/05
 g+ ini 39/03, 42/02, 63/02
 g+ iyile 96/05
 g+ iyle 12/02
 g. karahķ 70/05
 g+ ler 02/04, 63/07, 75/03
 g+ leri 38/02, 39/01
 g+ lerini 49/03
 g+ lerüm 05/05, 101/01, 27/01, 27/03, 31/04, 54/02
 g+ lerümden 27/01
 g+ lerüme 08/05, 21/01, 36/04, 49/06
 g+ lerümüñ 33/05
 g+ lerüñ 29/02, 70/05
 g+ üm 12/05, 15/04, 18/01, 19/05, 27/02, 45/01, 45/05, 46/01, 46/02, 46/03, 46/04, 46/05, 46/06, 46/07, 58/01, 67/06, 68/05, 69/02, 76/02, 83/04, 86/03, 93/06, 96/04
 g+ ümde 47/04
 g+ üme 03/03, 103/05, 18/03, 65/08, 69/01
 g+ ümi 18/01, 52/03
 g+ ümle 71/06
 g+ ümüñ 20/02, 43/03
 g+ ümüze 47/01
 g+ üñ 02/01, 17/01, 17/06, 68/04, 71/05, 98/02
 g+ üñ aç K1/11
 g+ üñ süzme 68/01
 g+ üñden 73/01, 77/03
 g+ üñdür 24/04
 g+ üñe 07/06, 57/02, 70/01, 71/03
 g+ üñi 09/03, 26/05
 g+ üñ-içün 68/05

gözel

g+ den 46/05
 g+ leri 16/06
 g+ üñ 22/01

gözet -

g- düm 16/06

g- me 52/01
g- ürsin 46/07

gözü

g 02/02, 103/03
g+ sine 71/08

gözle -

g- yem 103/05
g- yüben 22/04
g- yüp 12/02

gözlü

g 62/01, 82/02, 94/01
g+ ye 43/01

gözük -

g- mez 16/01, 16/02, 16/03, 16/04,
16/05, 16/06, 16/07

ğubār

ğ. 21/05, 79/05
ğ. oldı 85/04

ğulām

ğ. itdi 49/01

ğulğul

ğ. 03/13, 77/05

ğurbet

ğ. 73/05
ğ+ e 92/01

ğurfā

ğ+ larından 02/06

ğurūr

şarāb-ı ğ. 93/05

ğuşşa

ğ+ dan 23/04, 76/03
ğ+ ların 72/01
ğ. yirem 12/06, 92/03

güş

g 10/07, 72/05

güftār

g+ ı 25/05

güher

g 09/05, 65/01, 98/02, 99/09
g+ i 22/04, 26/02, 34/07

güher-veş

g+ dür 103/01

gül -

g- e 102/03, K1/01, 19/06, 86/04,
95/04

g- se 04/04, 65/01

g- sün 28/05

g- düren 04/02

g- er 100/03, 28/05, 46/07, 59/06,
68/01, 79/03, 79/06

gül

g. 01/03, 01/12, 03/16, 03/21, 04/01,
04/02, 09/01, 10/03, 10/05, 10/06,
102/01, 102/04, 102/05, 102/06,
102/07, 102/08, K1/01, K1/03,
K1/04, K1/05, K1/08, K1/09,
K1/10, K2/03, 20/04, 28/03,
32/05, 35/01, 57/05, 59/02, 60/02,
63/06, 64/01, 65/01, 65/02, 68/01,
72/03, 75/03, 77/01, 79/01, 79/03,
79/06, 79/07, 79/09, 79/10, 80/06,
81/01, 81/02, 81/03, 81/04, 81/05,
81/06, 85/01, 85/03, 91/02, 98/03

g+ den 04/02, 65/04, 79/06

g+ dür 103/02, K1/11

g+ i 01/06, 04/04, 10/01, 70/04,
79/04, 95/04

g+ in 97/04

g+ ine 17/03, 77/05

g+ ini 33/02

g+ ler 40/06, 55/04

g+ leri 03/10, K1/07, 32/02

g+ üj 03/09, 03/15, 81/02

g- i heft 01/02

g- i ħodrū 103/01

g- i nesrīn K1/06

g- i ra'nā K1/06

g- i sūrī K1/06

g- i süsen K1/06

g- i terle 102/02

g- efşānī K1/09

g- fūrūş 10/05

g- 'izār 46/02, 54/03, 81/02

gülāb

g. 65/04, 82/03

g+ a 91/02

gürendām

nigār-ı g. 53/05

gülgün

g. 01/09

mey-i g.+ dan 81/06

gülistāng. K2/03, 31/05, 33/01, 69/03, 80/06,
98/03, 98/06

g.+ ı 102/01

g.+ da K1/09

şahın-ı g.+ ı K1/01

gül'izār

g.+ um 30/02

gülsitān

g. 69/01

gülşen

g. K1/12, 82/02

gülüş

g. 16/05

gülzār

g.+ a 55/04

g.+ ı 25/01

gümān

g. 27/04, 45/06

g.+ a virmezem 36/03

g.+ ımış 24/02

güng. 02/02, 02/06, K2/24, 12/06, 12/07,
15/04, 17/03, 18/04, 29/05, 31/05,
32/01, 34/05, 48/06, 53/07, 62/05,
69/05, 74/04, 78/07, 93/07, 97/06,
98/05, 98/08, 99/08

g.+ de 16/04, 47/06

g.+ den 43/01, 64/04, 68/07

g.+ e 68/07

g.+ i 10/04, K1/21, 43/02, 72/04,
89/04

g.+ inde K2/15

günah

g.+ ıla K2/13

gündüz

g. 02/06, K1/04, 31/04, 34/04, 46/05

g.+ iyle 45/04

güneşg. 11/01, 20/03, 23/06, 38/01, 47/03,
59/06, 62/05, 64/05, 71/08, 84/01

g.+ i 64/04

günile -

g.- yen 02/09

güz

g. dutar 61/04

güzāf

g. 71/01

güzel

g. 32/07, 33/07

g.+ i 61/01

g.+ ler 39/02, 82/04

g.+ leri 62/02

güzellik

g.+ de 02/04

haber

h. 27/07

h.-i yūsuf-ı ken'an 98/05

h.+ in albanun 19/04

h. virelüm 06/05

h. virmeye 103/06

h. virmez 103/06

h. virür 24/05

habīb

h. 75/03

hacālet

h.+ de kalıpdur K1/18

h.+ ler getürür 40/02

hācet

h.+ üñi K2/05

hācib

h. olalı 68/04

hacil

h. 77/02, 77/03, 77/04, 77/05

h. kıılır 04/04, 95/04

h. olsa 77/01

h. olur 09/03

hadd

h.+ üm ola 14/06

hādīm

h. + idür 09/02

hadīs

h. + üm 69/02

haērā-pūş

h. 03/12

hāk

h. K2/04, 83/04, 73/02

h. + dūr 17/04

hak

h. K1/23, K2/05, 35/03, 35/04, 40/03,

54/04, 60/01, 89/01

h. + dan 87/02, 93/07

h. + ıyıcün 59/03

hakikat

h. 44/02

hakīm

h. 79/01

hakīr

h. ola 94/04

hakq

h. -ı nemek dutmayısar 12/03

h. + ı 41/03

h. + mca 02/03

h. + umda K1/25

h. + ūḡa 90/05

hāl

h. + e 78/06

h. + üme 14/04

h. + ümi 14/02, 41/05

hāl

h. 99/04

h. + üḡ 80/04

hālīş

h. olasın 52/02

h. olupdur 41/04

halk

h. 74/03

h. + a 04/06

h. + uḡ 17/06

h. çaḡasın 74/04

h. çaḡarsın 96/04

halka

h. 09/05, 65/03

h. -i belāya düşer 64/02

h. + sına 63/04

h. + yı 78/03

h. + a urur 64/02

halvet

h. 82/03

h. + ce 07/03

h. + de 52/05, 74/04

h. + inden 79/03

hām

h. 08/06

‘anber-i h. 07/04

sevdā-yı h. 84/04

sīm-i h. 77/02

h. itdi 49/04

hamāyil

h. + dūr 28/01

h. + e 53/03

hamīde

h. 15/05

hamr

h. + a 75/04

hamūş

h. 10/03

hāmūş

h. 72/03

hançer

h. 39/05

h. çeküp 68/04

handān

h. + durur 02/05

hār

h. 75/03, 79/07, 86/04, 97/04

zaḡm-ı h. 81/03

h. -ı cefā K2/03

h. kıılır 11/04

har

h. + durur 58/04

ḥarāb

- ḥ. 73/01
- ḥ. ola 82/07
- ḥ. oldu 31/03

ḥarām

- ḥ. 08/05
- ḥ. itdi 49/06

ḥarc

- ḥ. 61/03

ḥarekāt

- ḥ. eyler 03/14

ḥarf

- ḥ. dutmaya K2/06

ḥarīf

- ḥ.+ ümüz 10/04

ḥarīk

- ‘azāb-ı ḥ. 83/03

ḥāş

- ḥ. olup 41/04

ḥased

- ḥ. 17/03

ḥasen

- ḥ. -süret 103/02

ḥasenāt

- ḥ. 03/05

ḥāşıyyet

- ḥ.+ in 80/05

ḥasīs

- ḥ. 08/05

ḥaşr

- ḥ.+ a gelmez 80/04

ḥasret

- ḥ. 54/02, 69/05, 72/04, 92/02
- dāğ-ı ḥ. 76/06
- ḥ.+ le 27/02
- ḥ.+ ümüḡ 88/04
- ḥ.+ üñden 31/04

ḥasretā

- ḥ. K2/02

ḥāşşa

- ḥ. 50/02

ḥasūd

- ḥ. 102/05
- ḥ.+ um olursa 94/07

ḥāşā

- ḥ. 08/01, 34/02, 36/03, 58/02, 82/06

ḥāşa

- ḥ. 36/03

ḥāşe

- ḥ. 66/02

ḥaţ

- ḥ. 99/04

ḥaţā

- ḥ. K2/10, 44/05, 66/03, 82/04, 90/08, 94/05, 101/2
- ḥ. eyler 42/02
- ḥ. kılma K2/10
- ḥ. kılur 29/02
- ḥ.+ ya düşer 64/03
- ḥ.+ yise 66/03

ḥaţır

- ḥ.+ ı 17/04
- ḥ.+ ina 85/04
- ḥ.+ımı 11/8, 20/7
- ḥ.+ um 83/02
- ḥ.+ umı 05/06
- ḥ.+ uñ 09/05

ḥaţmi

- ḥ.+ den 03/17

ḥāverī

- nūr-ı şem‘-i ḥ. 04/01

ḥavż

- ḥ.-ı kevşeri 11/03
- ḥ.-ı pür 82/02

ḥayā**ḥ.+ ya düşer 64/04****ḥayāl**

- ḥ. 36/03, 47/04
- ḥ.-i la‘lūḡe 69/02
- ḥ.-i muḥāl 24/02

h. + e 84/04
 h. + i 36/04, 65/08
 h. + ini 36/04
 h. + üne 13/02

hayât

h. 15/01, 18/03
 âb-ı h. 03/12, 30/03, 34/06, 39/02
 çeşme-i h. 11/05
 mâ-i h. 03/03
 âb-ı h. + uñ 04/03

hayl

h.-i şükûfe 03/06
 h.-i zengibâr 79/09

hayr

h. kıl 03/22

hayrân

h. + durur 02/06
 h. + a 32/05
 h. olmışam 35/01
 h. olup 32/05

hayvân

âb-ı h. 31/01
 çeşme-i h. 33/04
 çeşme-i h. + a 32/01
 âb-ı h. + ı 101/04, 58/03
 çeşme-i h. ider 54/04
 âb-ı h. olmışam 35/03

hazân

h. 06/01, 06/03
 işret-i h. 06/01
 h. + ından K1/21
 h. itdi 30/04

hazer

h. kıla 69/04

hebâ

h. 13/05

hecr

h. 65/06, 98/04
 h. + i 19/02, 40/03, 41/04
 h. + i odına 95/05
 h. + inde 05/05
 h. + inden 12/01
 h. + ini 28/02
 h. + üñ 27/05, 43/04, 52/05, 59/01

h. + üñüñ 25/02

heft

gül-i h. 01/02

helâl

h. 49/06, 62/04
 h. ola 17/01

hele

h. 19/04, 22/06, 49/08

hem

h. 04/05, 09/03, 103/04, K1/12, 13/02,
 41/03, 50/04, 68/02, 84/03, 92/02,
 98/09

hemân

h. 24/02, 24/04
 h. + ınış 24/01

hem-dem

h. 16/03
 h. + i K2/03
 h. + üm 92/02

hem-derd

h. 87/04

hemîşe

h. K1/20, K1/24, 90/08

hem-râh

h. 92/02

hep

h. 37/05

her

h. 08/05, 10/01, 101/05, 103/01,
 K1/09, K1/14, K1/17, K2/23,
 11/07, 13/04, 13/07, 16/07, 20/03,
 22/02, 25/04, 28/04, 29/02, 29/05,
 32/05, 39/03, 68/02, 71/02, 76/04,
 78/01, 78/03, 78/05, 80/01, 80/02,
 80/03, 82/04, 82/06, 86/04, 88/02,
 88/04, 92/03, 94/01, 95/02

hergiz

h. 103/06, 25/03, 26/01, 37/06, 69/07

hes

h. + den 97/04

hest

h. olalum 73/04

hevā

h. 03/10, 40/04
bād-ı h. K2/04
h. buyurur 60/03
cām-ı h.+ da 03/08
h.+ sına 60/03
h.+ ya düşer 64/06

heves

h. 15/03, 40/04, 45/02, 64/06
h.+ den 97/01

hey

h. 70/01, 84/02, 90/08

heyhāt

h. 03/20, 78/04

hezār

h. 79/10, 83/06, h. -destānı 102/03

hezārān

h. 41/03

hıdmet

h. 48/04

hırāmān

serv-i h. 19/06, 33/06
serv-i h.+ a 32/02

hıred

h. 02/05
levh-i h.+ e 03/19

hışm

h. 67/03
h.+ ı 103/05

Hıtā

müşk-i h. 64/03

Hıṭāyī

h. 44/05
h.+ nüy 42/02

Hızır

h. 03/12

hi

h. 45/01

hicrān

h. 30/04, 47/05
h.-ı cānān 23/01
h.+ ı 101/01
h.+ uş 34/04

hīç

h. 103/07, K2/06, 21/02, 22/04, 23/06,
66/07, 76/03, 80/03, 91/01, 91/02,
91/03, 91/04, 91/05, 99/02

hidāyet

h. 14/06

hikāyet

h. 14/04
h.+ leri 37/05

hılāf

h. 71/02

hilāl

h. 94/06
h. eyledi 34/05
h. kıldı 47/06

hımāyet

h. 14/02

himmet

h. 73/03
h. dilemedi K2/22
h.+ üş 73/05

himmetlü

h.+ ler 63/01

Hindu

şüret-i h. 103/07
h.+ sıdur 09/02

hisāb

h. ola 82/06

ho

h. 58/05, 61/02

hod

h. 44/06

hod-rū

gül-i h. 103/01

hokka

h. 22/04

h. + sını 01/12

Ḥorasān

milki-i h. + ı K1/19

hoş

h. 02/05, 07/03, 09/01, 10/04, 102/08,
K1/24, 23/02, 37/03, 42/01, 66/01,
82/02

tūṭi-i h. 63/06

h. çıkar 51/05

h. + dur 54/01

h. dut 01/10

h. görelüm 72/02

hoş -

h. - elhān.ı K1/12

hūb

h. -ı ken'ān 31/03

h. + lar 38/01

h. + lara 18/04

h. + larda 104/02

h. + lardur 45/02

h. + ları 90/01, 90/02, 90/03, 90/04,
90/05, 90/06, 90/07, 90/08

hūbān

h. 62/01

server-i h. 33/02

hūbluğ

h. 07/02

Ḥudā

h. 03/13, 41/03, 42/04, 59/03

h. kılur 29/01

hudā

çerāğ-ı h. 15/03

hulk

h. 50/04

hulk

h. + ma 78/03

hulle

h. 10/06

humār

h. 75/04, 93/05

hūn-h'ārahk

h. 70/01

hūnī

h. 56/04, 82/02

hūni

h. 62/01

hūr

h. K1/11, 18/04

h. + a 26/04

hūri

h. 10/06

hūrī

h. 12/01

hurrem

h. + dür 72/02

hurūş

h. 10/01

Ḥuten

h. + de 53/01

huy

h. + ı 04/06

hūdhūd

h. 03/15

hūkm

h. + i buyurur 60/04

hūmāy

h. 64/08

h. + a 64/08

hūner

h. 54/03

ehl-i h. + i 34/01

hūsn

h. 09/01, 101/06, 28/01, 51/03, 68/04,
80/03, 80/06, 81/05

h. + i 04/01, 40/06

h. + iyle 80/02

h. + ü 61/04, 77/05, 81/04

h. + ü 81/04

cemāl-i h. + üne 100/06

devr-i h. + ü 101/06

kemāl-i h. + ü 100/06

Hüsrev

h. 37/05

hüzn

h. 98/05

h'āh

h. 66/04

h'āhī

h. 66/04

h'ār

h. 76/02, 90/03

h. eyledi 21/07

h. kılsa 86/02

ıla

1. 01/09, 02/10, 03/21, 07/03, 08/07,
10/04, 11/01, 14/05, 17/04, 17/06,
18/02, 21/04, 23/02, 26/02, 32/03,
34/03, 38/03, 43/04, 45/06, 46/03,
47/05, 52/03, 67/03, 68/04, 69/01,
69/05, 69/06, 69/07, 71/03, 72/02,
73/04, 79/07, 81/05, 82/03, 84/03,
88/03, 89/02, 93/02, 96/05

ırag

1. ol 48/02

ırak

1. 48/01

1.+ dan 13/04, 91/04

ırāk

‘. 48/07

ırın

1. düze 82/04

ırmağ

1. 06/02, 10/01

ırmak

1.+ a 06/02

ışk

‘. K2/16, 14/07, 18/03, 21/05, 21/07,
49/01, 49/02, 49/03, 49/04, 49/05,
49/06, 49/07, 49/08, 51/02, 52/02,
61/05, 67/02, 87/04

meydān-ı ‘. 87/03

‘.+ a 72/07, 75/04, 94/03

‘.+ ı 16/02, 17/05, 27/07, 86/02, 90/04

‘.+ ınuğ 37/03

‘.+ ınuğ 50/03

‘.+ ıyıla 88/02

‘.+ ıuğ K2/19, 29/04, 51/05, 56/02,
70/03

‘.+ ıuğa 29/04

‘.+ ıuğı 24/03

‘.+ ıuğuğ 26/06, 35/01

ıyān

‘. ola 78/04

i -

i.- di 06/07, 07/07, 21/02, 21/06, 55/02

i.- miş 07/01, 07/02, 07/03, 07/04,
07/05, 07/06, 07/07**ī**

ī. 44/01

ii. 20/04, 34/03, 39/04, 44/05, 59/03,
59/06, 98/03, 98/06**ı̄bret**

‘. eyleyü 79/08

icāzet

i. vır K1/19

iç -

i. 102/07, K1/09, 73/07

kan i.- düği 04/07

su i.- düği 63/03

i.- düğüm 62/06, 93/05

i.- e 82/07

i.- eler 82/03

i.- elüm 59/05

mey i.- elüm 79/05

andı i.- em 53/03

kan i.- er 91/03

i.- erem 50/02

i.- erse 82/06

and i.- eyüm 53/05

i.- üben 15/06

iç

i.+ i 10/07

i.+ inde 06/02, 07/02, K1/17, K2/03,
17/05, 28/01, 32/02, 35/02, 36/05,
44/05, 51/03, 52/04, 69/03, 87/03

i.+ ini 06/05

i.+ üm 27/02

i.+ ümde 14/03, 49/05, 99/08
i.+ üme 76/05
i.+ üñde 48/02

ıçmek

i. 12/06

ıçre

i. 53/07, 68/02, 80/06

ıçün

i. 02/06, 05/07, K2/04, 13/07, 21/04,
59/04, 63/05, 64/07, 71/06, 79/07,
81/05, 88/06
i.+ durur 73/06

ıdıl -

i.- e 82/05

ıdın -

kul i.- esin 07/07

ıhsân

i. 54/01
i.+ ı K1/24

ıhtimāl

i. 47/03

ıhtirāk

i. 99/05

ıhtiyār

i. 93/02

ıhyā

i. 03/01

ıken

i. 15/06, 40/01, 43/04

iki

i. 03/18, 36/01, 38/02, 47/05, 47/06,
51/01, 60/05, 68/07, 76/02, 79/08,
86/05, 94/07, 98/05

ikisi : ikisi{ikisi}

i. 02/01, 02/02, 02/03, 02/04, 02/05,
02/06, 02/07, 02/08, 02/09, 02/10

ıklīm

i.+ e K1/22

ıkrār

i. 104/02

i.+ a getürdi 55/01
i.+ ı 25/02
i. kılasın 90/05

ıl

i.+ in 101/07, 79/09
i.+ ine K2/22
i.+ lere 70/03
i.+ üñ 88/06

ilāh

i.+ um K1/21

ilāhī

i. 15/01

ile

i. 02/01, 03/15, 03/19, 05/06, 06/03,
06/05, 07/01, 08/05, 08/06, 10/06,
102/08, K1/24, K2/08, K2/09,
11/02, 16/03, 16/05, 16/07, 20/02,
21/06, 22/04, 23/07, 24/01, 33/03,
43/04, 43/05, 47/07, 48/07, 50/04,
54/06, 55/03, 57/01, 58/05, 59/05,
62/01, 63/07, 71/01, 71/04, 72/04,
73/03, 74/06, 76/06, 79/07, 82/05,
84/05, 88/01, 88/05, 89/05, 90/02,
92/02, 93/05, 94/07, 98/04, 98/05

ilet

i.+ ür 17/03

illā

i. K2/09, K2/16, 91/05, 99/09

ille

i. K2/08

ilt -

i.- eli 11/04
i.- em 02/01

imām

i. itdi 49/03

īmān

ī.+ ı 100/03, K1/23
ī. olmuşam 35/02

imdi

i. 25/05, 34/07, 55/05, 59/06

īmīn

ī. olasın 97/06

imkān

i.+ ı 100/07

inan -

i.- ma 19/07, 97/03
 i.- mağıl 91/04
 i.- masarj 93/06
 i.- mazsarj K1/11
 i.- mişdur 95/01
 i.- uñ 53/05

‘ināyet

‘i. 14/01, 22/01
 ‘i.+ üñi 24/07

ince

i. 84/06

incel -

i.- dise 98/04

incü

i. 09/04, 11/02

indi

i. 28/06

indür -

başı i.- mezüz 73/02

iñen

i. 02/07, 02/10, 07/05, 13/06, 24/07,
 39/07, 95/01

iñile -

i.- yüp 39/05

inkār

i.+ a getürdi 55/01
 i.+ ı 25/03, 90/05

inşāf

i.+ a geldüm 15/07
 i.+ a gelse 05/02

intihā

i.+ sı 88/04

intikām

i. 08/02

ir -

i.- di 10/01, 81/01
 i.- e 98/01, 98/02, 98/03, 98/04, 98/05,
 98/06, 98/07, 98/08

pāyān i.- e 98/09

i.- erse 40/07

i.- ešin 97/08

i.- ıcek 18/07

i.- imez 83/06, 98/08

murāda i.- medi 25/03

i.- mege 83/01

i.- mesün 85/03

i.- se 65/08, 94/08

i.- ür 67/07

İrem

i. 03/11

iri

i.+ dūr 26/02

iriş -

i. 31/03
 i.- di 06/01, 102/01, 59/05
 i.- düm K1/22
 i.- dümise 76/03
 i.- e 75/01
 i.- eli 03/15
 vişālne i.- em 14/06
 i.- medin 47/02
 i.- mişdür 40/06
 i.- se 76/04
 i.- ür 13/07, 98/07

irişdür -

fehm i.- medüm 27/04

irmek -

i.- üñ 100/07

irte

i. 30/02

irür -

göke i.- di K1/02
 i.- e 89/03
 şıfāt-ı nikūya i.- gil 15/05
 i.- se 93/01

‘İsā

dem-i ‘. 63/05

İsār

i. 22/06

ışbāt

i. 03/18, 80/01

ise

- i. 07/06, 103/06, 104/02, K1/14,
29/04, 59/02, 71/02, 86/04
i.+ 7 101/05, 37/07, 52/02

İsî

- İ. 97/02

İskender

- i. 101/04

iste -

- i. K1/07
i.- meyem 51/04
i.- r 31/05, 78/02
bâc i.- r 56/04
i.- rem 15/01, 15/02, 15/03, 15/04,
15/05, 15/06, 15/07
i.- rise7 51/03
i.- rse7 K1/07
i.- yevem 89/06
i.- yüp 101/04

iş

- i.+ den 24/03
i.+ i K2/02, 29/01, 36/02, 94/01,
99/09
i.+ inden 78/07
i.+ ine 78/01, 78/07
i. itdi 55/02
i.+ lerümi 08/06
i.+ ümi 05/01, 41/04, 46/06, 49/04

işbu

- i. 33/02, 35/02, 36/02, 38/04, 38/05,
39/07, 86/03

işik

- i.+ i 08/04, 41/03
i.+ inde 34/02, 35/05
i.+ ine 55/05
i.+ ini 08/04

işit -

- i. 13/06, 59/05, 79/02
i.- di 03/09
i.- e 03/16
i.- icegez 55/01
i.- esin K1/26
i.- mez 37/06
i.- meze urdı 21/02
i.- meze urma 13/06

- i.- se 104/01

- i.- üp K1/22

- i.- ür 21/02

- i.- ürdüm K1/23

- i.- ürse 61/01

İşret

- mağâm-ı İ. K2/01

- İ.-i hazân 06/01

- İ.+ ü7 45/04

iştiyâk

- i. 48/04

it -

- i. 90/08
kabûl i. 44/06
i.- der 01/02, 01/08, 03/01, 03/14,
10/01, 10/02, 10/03, 10/04, 10/05,
10/06, 10/07, K1/04, 32/01, 32/02,
32/07, 54/01, 54/02, 54/03, 54/05,
54/06, 71/04, 80/01, 84/02, 86/04
i.- di 102/03
cennet i.- di 102/02
gûlâm i.- di 49/01
hâm i.- di 49/04
harâm i.- di 49/06
hazân i.- di 30/04
imâm i.- di 49/03
iş i.- di 55/02
ka7 i.- di K1/13
kelâm i.- di 49/02
kemân i.- di 19/02
lâm i.- di 49/07
nîknâm i.- di 49/08
selâm i.- di 49/01
tamâm i.- di 49/05
vedâ' i.- di 19/03
cefâlarına i.- dügi 05/02
şikest i.- dügi 73/05
i.- dügiçün 03/05
cevr i.- dügince 54/05
i.- düginini 14/04
âh i.- düm 43/01
berâh i.- düm 43/03
kâh i.- düm 43/04
niğâh i.- düm 43/01
penâh i.- düm 43/05
siyâh i.- düm 43/02
i.- dümidi 94/03
dâl i.- dü7 47/07

‘ahd i.- düñise 53/02

i.- e 2/7, 03/10, 03/18, 10/03, 14/01,
14/02, 14/03, 14/04, 14/05, 14/06,
14/07, 22/06, 34/02, 71/03, 76/06,
79/04, 87/05

i.- ebile 02/03

i.- edi 67/06

i.- egör 89/07

i.- eler 83/05

i.- eli 43/01

i.- elden 76/05

i.- eliden 71/06

i.- elüm 06/01, 06/02, 06/03, 06/04,
06/05, 06/06, 06/07, 102/01,
72/01, 72/02, 72/03, 72/04, 72/05,
72/06, 72/07

i.- em 08/01, 08/02, 08/03, 08/04,
08/05, 08/06, 08/07, 36/02, 36/03,
48/04, 58/02, 61/03, 75/05

i.- emez 10/03, 27/07, 69/07, 71/02,
79/04

i.- emezem 05/06, 23/04

i.- en 39/01, 64/06

i.- ene 82/05, 84/04

i.- er 01/02, 04/05, 10/05, 101/03,
54/05, 83/03

i.- erem 30/02, 36/02, 37/02, 75/04

i.- erler 03/13

i.- erse 86/01

i.- ersin 44/03

i.- esin 49/03

i.- eyidüñ 41/05

i.- eyin 75/02

i.- icidür 41/05

i.- iser 63/07, 93/05

i.- iserem 45/01

i.- me 70/01

cevr i.- me 25/05

çeşme-i hayvân i.-er 54/04

figân i.- me 98/06

i.- medi 21/01

i.- medüñ 47/06

şabr i.- megüñ 100/01

çîn i.- mesün 94/05

izhâr i.- mesün 80/05

taḥammül i.- meye 69/07

meyl i.-er 80/03

naẓar i.- mez 91/03

vefâ i.- mez K1/07, 46/02

eşer i.- miş 22/02

āsân i.- se 05/01

luṭf i.- se 104/01

tefrîḥ-i rūḥ i.- se 80/05

vefâ i.- se 104/04

i.- seler 82/04

i.- sün K1/23

i.- üben 06/04, 33/07, 60/02, 74/01,
74/02, 99/08

i.- üp 10/02, 101/01, 103/03, 54/04,
73/02, 74/06, 99/04

it

i.+ üñ 73/03

‘itâb

‘. 90/06

‘.+ ma 78/04

‘itibâr

i. dutar 79/06

‘itidâl

i.+ iyle 04/06

ittişâl

i.+ inden 99/05

iv -

i.- er 89/04

i.- me 89/07

iy

i. 101/07, K1/01, K1/08, K2/11,
11/01, 13/01, 20/06, 21/05, 26/04,
30/01, 30/02, 30/03, 30/04, 30/06,
31/01, 31/02, 31/03, 31/05, 32/06,
36/05, 44/06, 45/01, 45/02, 45/03,
45/04, 45/05, 45/06, 45/07, 46/01,
46/02, 46/03, 46/04, 46/05, 46/06,
46/07, 47/01, 47/02, 47/03, 47/04,
47/05, 47/06, 47/07, 48/01, 48/02,
48/03, 48/04, 48/05, 48/06, 48/07,
53/05, 54/03, 57/02, 57/03, 59/04,
66/01, 68/03, 69/06, 72/01, 72/05,
72/07, 74/06, 76/01, 81/02, 81/06,
90/01, 91/04, 93/02, 96/04

iz

i.+ i 88/03

izhâr

i. itmesün 80/05

‘izzet

‘. 50/04

‘.+ ini 21/07

jäle

j.+ ler 65/02

jeng

j. tatarıdı 71/08

ķabā

ķ. K2/07

ķabā-pūş

ķ. 72/06

Ka’be

k. 05/07, 71/04

k.+ sin 87/05

ķabūl

ķ. 94/04

ķ. it 44/06

ķ. olur 94/04

ķaç -

ķ.- up 96/01

ķaçan

ķ. 19/07, 28/03, 95/04

ķad

ķ.-i bālāñı 99/06

ķadar

ķ. 02/03, 40/04, 45/05

ķ.+ dur 40/04

ķadd

ķ.+ i 68/07

ķ.+ ümi 19/02, 27/05, 49/07

ķ.+ üni 47/07

ķadeh

ķ. 10/02, 102/05, 52/01, 82/02

ķ.+ e 62/06

ķ.+ leri 82/06

ķ. şun 81/06

ķ. şunarısa 82/07

ķ. urur 07/03

ķadem

ķ. 66/05

ķadr

ķ.+ ini 87/04

ķ.+ ini bilüp 03/13

ķāf

ķ. 71/05

ķafes

ķ.+ den 97/03

ķāfir

k. 23/03

ķ.+ üñ 100/03

ķāh

k. itdüm 43/04

ķahr

ķ. 44/03, 66/04, 96/05

ķ.-ı düşmeni 05/07

ķ.+ a dōyemezem 57/01

ķ.+ ı 40/07

ķ.+ mı 88/06

ķak -

başıma ķ.- asın 74/05

ķal -

ķ.- a 19/03, 83/07

ķ.- asın 46/04

ķ.- dı 86/06, 93/04

ķ.- dılar 62/07

ķ.- ma 90/07

ķ.- madı 18/03, 91/02

ķ.- maya 26/01

ķ.- mayısar 81/04

ķ.- mışam 76/01, 76/02, 76/03, 76/05,
76/06, 76/07

zār ķ.- mışam 76/04

hacâletde ķ.- updur K1/18

ķāl

ķ.+ e 84/06

ķalem

ķ. 03/19, 11/07, 80/06, 99/07

ķ.-i ķudretinüñ 03/19

ķ. yazdı 99/07

ķālū

ķ. K2/17

ķālūbelā

ķ. K2/15

kām

k. 02/10

kamer

k. 64/04, 84/01
 devr-i k. 72/05
 devr-i k.+ den 24/05
 k.+ i 34/05

kamerī

fitne-i devr-i k. 26/03

kāmet

k.+ i 40/02
 k.+ ini 53/07

kamu

k. 06/06, 39/02, 42/04, 46/06, 54/02,
 62/07, 65/07, 90/04
 k.+ ğuz 61/02
 k.+ sı 33/04, 33/06, 51/03
 k.+ sın 43/02, 49/05
 k.+ ya 103/03, 18/07, 54/01

kan

k. 06/05, 12/06, 21/04, 26/02, 33/05,
 38/03, 43/05, 52/03, 92/03
 k.+ a 102/04
 k.+ a bulaşupdur K1/05
 k. ağlar 03/19
 k. dökdi 31/04
 k. dökdiğini 29/02
 k. dōke 27/01, 45/01
 k. dōkeydi 71/05
 k. dōkici 74/06
 k. dōkilür 68/05, 71/06
 k.+ durur 27/01
 k.+ ın 93/06
 k.+ ına 70/05
 k.+ ından 65/06
 k.+ ını 62/04
 k.+ ını dōkkara 86/05
 k.+ ını dōküp 84/02
 k. içdügi 04/07
 k. içer 91/03
 k. kaşına 67/03
 k.+ um 17/01
 k.+ uma 84/02
 k.+ umı 100/05
 k.+ umı dōkmege 89/04
 k.+ umuzı dōker 95/03
 k.+ uñı dōkem 96/04

kān

k.-ı yākūt 26/02
 k.+ ı K1/25

kand

k. 39/02, 45/03, 84/05
 k.-i mükerrer 38/02

kanda

k. 09/02, 09/03, 20/01, 29/05, 68/05,
 88/06
 k.+ .sın 30/01, 30/02, 30/03, 30/04,
 30/05, 30/06, 30/07

kanı

k. 03/16, 06/06, 06/07, 100/05, 102/07,
 37/01, 58/01, 62/04, 65/06, 83/07,
 89/03, 94/02
 k. dōker 58/01
 k.+ dur 102/07
 k.+ durur 62/06, 99/09
 k.+ sın 31/01, 31/02, 31/03, 31/04,
 31/05

kanlu

k. 12/04

kānūn

k. çalındı 59/05

kapu

k.+ sın 15/02
 k.+ sına 20/05
 k.+ sında 61/03

kar

k.+ dan 03/04

kar -

toprağa k.- alar 62/04
 toprağa k.- duñ 100/05

kār

k. 76/05
 k.+ ı 90/01
 k.+ umda 76/05

kara

k. 02/04, 03/10, 06/06, 11/05, 15/04,
 16/06, 17/01, 17/02, 26/03, 29/02,
 30/03, 48/05, 49/03, 57/02, 68/04,
 84/02, 94/06, 95/02, 95/03, 99/04
 gözi k. K2/13

ķ. kılmadı K2/13
 ķ. kılop 11/07, 16/06
 ķ.+ sı 17/06
 ķ.+ sına 17/01, 17/03, 17/04, 17/05

ķaralık

ķöz ķ. 70/05

ķarar -

ķ.- a yanam 08/06
 ķ.- a yandı 12/01

ķarār

ķ. 21/03, 69/05, 81/05, 93/04
 ķ. bulmadı 81/05
 ķ. eyledi 21/03

ķārbān

k. 97/07

ķarı

ķ.+ yiken 03/05

ķarınca

ķ. 98/04

ķarşu

ķ. 103/05, 68/01, 77/05
 ķ. çıkıı 33/01
 ķ.+ ma 08/01, 102/05, 13/03, 55/02
 ķ.+ ıa K1/09
 ķ.+ sına 32/05

ķārūn

ķ.-ı muhteşem 102/07

ķāşır

ķ. 63/01

ķaş

ķ. 18/06
 ķ.+ ı 103/02, 103/05
 ķ.+ ma 67/01, 94/06, 95/03
 ķ.+ mı 94/05
 ķ.+ ıyla 95/03
 ķ.+ ları 78/04
 ķ.+ larıı 02/04, 13/03
 ķ.+ uı 02/01, 24/04, 32/06, 68/04,
 71/05

ķaşın -

ķan ķ.- a 67/03

ķat

ķ. 03/06, 68/07
 ķ. olup 03/06
 ķ.+ umda 48/05

ķat‘

ķ. itdi K1/13

ķatı

ķ. 07/04, 103/03, 22/02, 52/04

ķatıl -

ķ.- an 82/03

ķātil

zehr-i ķ.+ dūr 28/02

ķatlan -

ķ. 98/05
 ķ.- a 14/05
 ķ.- am 78/04
 ķ.- ur 91/05

ķatre

ķ.+ yi 10/05

ķavil

ķ. eyler 104/02

ķavl

ķ. 82/05
 ķ.+ ma 07/07
 ķ.+ üm 02/07
 ķ.+ üı 24/01

ķayd

ķ.+ a düşmegil 90/07

ķayma -

ķöıül ķ.- sun 62/02

ķayna -

ķ.- yuban 52/02

ķazā

ķ. 69/04, 94/03

ķebāb

k. 65/06
 ķ.+ a 91/03
 ķ. kılor 59/01
 ķ. oldı 86/03, 91/03

ķehrübā

k. K2/23

kej

k. 36/03

kej-rev

çarlı-ı k. 34/01

keklik-veş

k. 04/05

kelām

k. itdi 49/02

k.+ m K1/02

kem

k. 80/04, 97/09

k.+ dür 01/11

kemāl

k.-i devletüj K1/21

k.-i hüsnüjüj 100/06

k.+ e 47/02

kemān

k. itdi 19/02

k. kıldı 27/05

kemend

k.+ ine 29/04

kemer

k. 02/10, 103/06, 22/07

kemmiyyet

k.+ in 80/04

kemter**bende-i k. 39/07****Ken'an**

haber-i yūsuf-ı K. 98/05

hüb-ı K. 31/03

Ken'ānī

pīr-i K. K1/04

kendözi

k.+nden K2/11

k.+ mi 08/07**kendü**

k. 08/06, 42/03

k.+ yi 61/05

Ken'an

yūsuf-ı K. 33/01

kerem

k. 50/04, 66/03

k.+ den 48/02

k.+ dür K2/15, 87/02

k. kı 59/06

k. kı 29/05

kes -

k. 11/07

k.- eli 03/04

kesād

k. kıldı 32/04

kesil -

k.- dişe 06/02

kevn

k. 27/06

k.+ üj K1/20

kevşer

k. 03/11

k.+ e 10/06

havz-ı k.+ i 11/03

keyfiyyet

k.+ in 80/01

kez

k. 44/05, 52/05, 74/05, 86/05

k.+ in 47/04

kıl -

bedel kı. 15/05

bıjar kı. 46/03

diri kı. 15/01

hayr kı. 03/22

kerem kı. 59/06

küpe kı. K2/23

luṭf kı. 57/01

naṣar kı. 22/03

şāfi kı. 79/05

yārī kı. 76/01

kı.- a K1/09

cem' kı.- a 20/07

hāzer kı.- a 69/04

merḥamet kı.- a 05/03

revā kı.- a K2/05

taḥkik kı.- a 03/20

tevbe k.- a 03/22, 79/10
 k.- agörsün 94/04
 ‘arza k.- alı 01/03
 nazar k.- alı 17/03
 k.- am 83/01
 qurbân k.- am 05/04
 türâb k.- am 59/02
 yağma k.- an 39/01
 cefâ k.- asın 44/01
 devâ k.- asın 44/01
 ikrâr k.- asın 90/05
 nazarı k.- asın 34/03
 k.- dı 01/01
 ‘ayân k.- dı 27/03
 delü k.- dı 49/02
 kemân k.- dı 27/05
 kesâd k.- dı 32/04
 nazar k.- dı 03/02
 nûrânî k.- dı 102/01
 sefer k.- dı 19/01
 yeksân k.- dı 23/02
 za‘ferânî k.- dı 06/03
 zer k.- dı K2/20
 da‘vî k.- duğsa 53/02
 şaru k.- dum 56/03
 sefer k.- dum K1/22
 puhte k.- dumisa 49/04
 k.- duş K1/25
 hilâl k.- duş 47/06
 ‘ayb k.- duşuz 61/02
 haṭâ k.- ma K2/10
 perîşân k.- ma 101/05
 dermân k.- madı 23/06
 qara k.- madı K2/13
 âgâh k.- madılar 92/06
 dermânî k.- maduş 58/05
 vefâ k.- masa 45/07
 meyl k.- maz 46/03
 vefâ k.- maz 57/05
 nazar k.- mış 84/06
 fidî k.- mışam 88/05
 k.- sa 104/04
 dermân k.- sa 05/01
 hı‘âr k.- ursa 86/02
 vefâ k.- sa 104/01
 ‘aṭâ k.- saş 44/04
 nazarı k.- saş 34/03
 k.- uban 66/05
 qara k.- up 11/07, 16/06
 tevbe k.- up 75/04

nîst k.- updur 73/04
 k.- ur 101/03, 11/08, 81/06
 âşîkâre k.- ur 78/03
 cılve k.- ur 03/14
 cüdâ k.- ur 29/01
 dermân k.- ur 16/07
 devâ k.- ur 29/03
 diri k.- ur 63/05
 hacil k.- ur 04/04, 95/04
 hâr k.- ur 11/04
 haṭâ k.- ur 29/02
 hudâ k.- ur 29/01
 kebâb k.- ur 59/01
 kerem k.- ur 29/05
 merḥabâ k.- ur 29/05
 mübtelâ k.- ur 29/04
 nâle k.- ur 01/01
 naşîhat k.- ur 94/02
 nigün k.- ur 80/02
 nişâr k.- ur 01/12
 secde k.- ur K1/15
 yağma k.- ur 32/03
 nişâr k.- uram 93/04
 k.- ursa K1/03
 cefâ k.- ursa 88/01
 nâle k.- ursa 77/05
 serzeniş k.- ursa 86/01

kıl

k. 84/06, 99/02
 k. disün 99/02
 k.+ ma 78/02
 k. yaranlara 103/06
 k. yarar 84/06

kılca

k. 103/06

kılıc

k. 65/05

kılmak

nazar k. 40/01

kına -

k.- r 46/05

kışsa

k.+ ma 37/05

kıy -

cânıña k.- ar 46/01

- ķ.- ma 70/05, 74/06
- ķiya**
ķ. baķasın 74/06
- ķiyām**
ķ. 08/01
- ķiyās**
ķ. cyle K2/18
- ķıymet**
ķ. 91/02
ķ. bula 71/09
ķ.+ in 87/01, 87/03, 87/04, 87/05
ķ.+ in bile 87/02
- ķızar -**
ķ.- ursa 77/04
- ķızart -**
yüzin ķ.- dı 32/04
- ķızıl**
ķ. 03/10, 06/03, 102/04, 17/05, 70/05
- ķi**
ķ. 01/02, 01/10, 01/11, 02/02, 02/04, 02/09, 03/02, 03/09, 03/12, 03/13, 03/16, 03/17, 03/19, 03/22, 05/03, 05/04, 06/04, 06/05, 06/07, 07/04, 07/07, 08/01, 08/07, 10/02, 10/03, 101/01, 101/02, 101/06, 102/02, 102/03, 102/06, 102/07, 102/08, 103/01, 103/04, 103/05, 103/07, K1/01, K1/02, K1/03, K1/08, K1/09, K1/10, K1/11, K1/12, K1/13, K1/15, K1/16, K1/17, K1/18, K1/19, K2/02, K2/03, K2/04, K2/05, K2/06, K2/10, K2/13, K2/16, K2/18, K2/19, K2/21, 11/06, 11/08, 13/02, 13/04, 14/02, 14/06, 15/02, 16/04, 17/01, 17/02, 17/04, 18/06, 19/03, 19/07, 20/01, 20/02, 20/03, 20/06, 20/07, 21/01, 21/02, 22/02, 22/04, 22/07, 24/04, 24/05, 24/07, 26/02, 26/05, 29/01, 32/05, 32/07, 35/05, 36/03, 38/03, 39/03, 39/05, 39/06, 39/07, 42/05, 46/04, 48/05, 49/03, 52/02, 53/04, 56/01, 59/04, 60/03, 61/01, 61/03, 61/04, 61/05, 62/03, 62/04, 62/06, 63/01, 64/01, 64/05, 64/06, 64/08, 65/02, 65/03, 65/04, 65/06, 66/02, 68/01, 69/04, 69/06, 72/04, 73/01, 73/04, 73/05, 73/06, 73/07, 74/03, 74/04, 75/01, 75/02, 75/03, 75/04, 75/05, 75/06, 76/03, 76/06, 78/01, 78/03, 79/03, 79/04, 79/05, 79/06, 79/07, 80/02, 80/03, 81/02, 81/06, 82/04, 82/06, 83/05, 83/06, 83/07, 84/04, 84/06, 85/05, 86/01, 87/01, 87/02, 88/03, 89/02, 89/07, 90/04, 90/05, 93/02, 93/03, 93/05, 94/02, 95/01, 95/02, 95/03, 95/04, 95/05, 96/05, 97/02, 97/03, 97/04, 98/09
- ķibār**
mātem-i ķ. 79/08
- ķibr**
ķ. 73/02
ķ.+ i 04/04
- ķim**
ķ. 01/06, 01/09, 02/03, 03/10, 04/04, 04/06, 05/05, 06/06, 07/02, 08/04, 08/06, 103/03, K1/07, K1/14, K1/25, K2/02, K2/06, K2/07, K2/11, K2/13, K2/17, K2/20, K2/21, K2/22, K2/24, 11/07, 12/01, 12/06, 13/04, 13/05, 14/03, 14/05, 15/07, 16/01, 18/04, 19/01, 19/05, 20/05, 20/06, 21/07, 22/01, 22/03, 22/06, 23/05, 24/03, 25/01, 25/03, 25/05, 26/04, 26/05, 27/03, 29/02, 29/04, 33/01, 33/02, 33/07, 34/02, 34/05, 34/07, 35/04, 37/07, 38/05, 40/02, 40/04, 41/04, 41/05, 44/06, 48/04, 49/06, 50/01, 50/05, 53/04, 54/01, 54/03, 54/06, 56/02, 57/01, 58/02, 58/04, 60/01, 61/04, 62/05, 64/03, 64/04, 65/05, 68/02, 71/01, 71/03, 73/03, 73/05, 74/03, 75/06, 76/06, 78/05, 79/02, 79/08, 80/01, 80/03, 80/07, 81/01, 82/01, 82/04, 82/06, 83/05, 84/01, 84/02, 85/02, 85/04, 86/04, 87/03, 87/04, 87/05, 88/01, 88/06, 89/03, 89/04, 89/05, 89/06, 90/01, 90/02, 91/03, 91/05, 93/06, 94/01, 94/03, 94/04, 95/04, 97/06, 97/08, 98/07, 99/01, 99/02

k.+ de 54/03
 k.+ durur 58/04
 k.+ dūr 30/06
 k.+ e 16/01, 64/08, 75/02
 k.+ üñ 38/01, 38/02, 38/03, 38/04,
 38/05, 39/01, 39/02, 39/03, 39/04,
 39/05, 39/06, 39/07

kimesne

k. 84/04

kimse

k. K2/06, 80/03

kimsene

k. 103/06, 38/04
 k.+ nūñ 18/06

kīmyā

k. K2/20
 k.+ dur 84/03

kirdār

‘ādet-i k.+ ı 90/06

kirdigār

K. 75/06, 89/07, 93/01

kirişme

k.+ yile 62/02
 k.+ yle 49/04

kirpük

k. 23/05
 k.+ i 16/04
 k.+ inüñ 12/04
 k.+ ler 103/05
 k.+ leri 39/05
 k.+ üñ 81/03

Kisrā

efser-i k. 63/03

kişi

k. K1/10, 14/04, 16/07, 25/02, 53/04,
 67/02, 74/03, 79/05, 79/06, 80/03,
 83/07, 84/06
 k.+ den 18/06
 k.+ nūñ 25/01

kitāb

k. dutar 59/03

ko -

ķ. 59/05, 70/05, 98/03
 duzağ ķ.- dı 69/04
 ķ.- dum 32/06
 ķ.- ma K2/10, 84/01
 ķ.- maz 75/01, 75/02, 75/03, 75/04,
 75/05, 75/06
 ķ.- mazsa 05/06
 ķ.- ŋ 37/06
 merhem ķ.- sa 67/04
 ķ.- sun 64/03

koñu

ķ.+ sın 11/04
 ķ.+ sını 03/09
 ķ.+ sınuñ 26/01

koñula -

ķ. 65/04

koñu

ķ.+ sı 51/05
 ķ.+ sına 94/05

kol

ķ.+ ı 28/01

kop -

cāndan ķ.- a 22/02
 tūfān ķ.- dı 27/02

kopar -

ķ.- alar 62/02

korķ -

ķ.- arısañ 97/01

koş -

baş ķ.- up 18/02

koy -

ķ.- mazsa 70/04
 ķ.- mışdur 17/01
 ķ.- uban 92/01
 ķ.- up 62/06

koyun

ķ.+ uma 52/03

kör

k. olsa 104/01

köz

k.+ lere düşüp 86/03

ķucak

ķ.- a 41/07
ķ.+ ından 41/07

ķuĉ -

ķ.- a 22/07, 80/07
ķ.- amaz 22/07
ķ.- sa 22/07

ķuĉmak

ķ. 02/10

ķudret

ķalem-i ķ.+ inüj 03/19

ķüh

ķ. 43/04

ķul

ķ. 87/05
ķ.+ a 34/03
ķ.+ ı 04/04
ķ.+ ma 75/06
ķ.+ mı 92/07
ķ. idinesin 07/07
ķ.+ larına 14/05
ķ.+ larından 66/03
ķ. ol 97/06
ķ. olam 08/02
ķ. olayıdı 93/01
ķ. olduĉuĉa 90/05
ķ. olsa 77/01
ķ. olursa 77/02
ķ.+ uĉ K1/26
ķ.+ una 05/03
ķ.+ uĉa 44/01
ķ.+ uĉam 44/04, 74/05
ķ.+ uĉdur 44/06

ķulaĝ

ķ.+ uĉda dutasun K1/18

ķulak

ķ. 03/16
ķ.+ ın dutar 37/02
ķ.+ umı burdı 51/02
ķ.+ uĉa K2/23
ķ.+ uĉdan K2/24

ķulavuz

ķ. 92/02

ķulluk

ķ.+ um 08/02
ķ.+ uĉa 74/04

ķumrı

ķ. 03/13, 102/09, K1/12, 72/05
ķ.+ nuĉ 10/07

ķur -

yasını ķ.- muĉ 103/05

ķūr

ķ. K2/20

ķurbān

ķ. 05/04, 54/03
ķ.+ a 32/06
ķ. kılam 05/04

ķurtıl -

ķ.- ur 41/02

ķuru

ķ. K1/10, 76/02, 93/04

ķurut -

ķ.- masaydı 83/04

ķuĉ

ķ.+ ı 04/05, 40/01, 86/06
ķ.+ lar 01/08

ķuĉan -

ķ.- sa 86/07

ķuĉca

ķ. 97/03

ķūĉe

ķ.+ de 88/02

ķūtāh

ķ. 92/04

ķūz

ķ. 03/08

ķüfr

ķ. 35/02
ķ.+ ine 35/02

ķül

ķ. 80/01
‘aql-ı ķ. 26/03, 80/01

küllî

k. 80/06

künc

k.-i 'âfiyetde 90/02

künh

k.+ ine 83/06

küpe

k. kıl K2/23

küs -

k.- di 18/05

küsdür -

k.- üben 18/05

küslü

k. 89/02

kâmil

k.+ dür 28/01

lâ

l. 87/01

lâf

l. ura 17/04, 71/01

lahid

l.+ de K2/14

la'l

l. 01/12, 45/03, 54/04, 63/05, 65/01
 l.-i beda'şâna 32/04
 l.-i lebi 60/05
 l.-i lebinden 32/01
 l.-i lebleri 29/03
 l.-i lebüj 11/02, 26/02
 l.-i lebüjle 73/04
 l.+ dür 80/05
 l.+ i 58/03
 l.+ üj 04/03, 09/04, 71/01, 84/07
 leb-i l.+ üjden 101/04
 l.+ üje 53/01, 71/09, 84/05
 hayâl-i l.+ üje 69/02

la'lin

l. 77/04
 tâc-ı l.+i 41/06

lâlâ

lû'lû'-i l. 99/03

l. olursa 99/03

lala

lû'lû'-i l.+ ya 99/03

lâle

l. 01/04, 03/21, 10/02, 20/04, 41/06
 l.+ nünj 38/03

lâlezâr

l.+ um 30/05

lâm

l. itdi 49/07

la'tîf

l. 82/05

lâyık

l. 91/01

lâzım

l. 08/05

leb

l. 02/03, 63/06
 l.-i la'lüjden 101/04
 l.+ i 103/02, 20/01, 63/05, 98/03
 la'l-i l.+ i 60/05
 l.+ inden 65/01, 95/02
 la'l-i l.+ inden 32/01
 l.+ ini 55/03
 l.+ leri 30/03, 32/04, 38/01, 39/04,
 60/01
 la'l-i l.+ leri 29/03
 l.+ lerini 54/04
 l.+ lerüjden 44/04
 l.+ lerüj 35/03
 l.+ üj 09/04, 80/05
 la'l-i l.+ üj 11/02, 26/02
 nüş-ı l.+ üj 11/03
 l.+ üjde 77/04
 l.+ üjden 09/03
 l.+ üj 02/10, 24/06, 34/06
 la'l-i l.+ üjle 73/04

le'tâfet

l. 77/04
 l.+ de K1/12

levh

l.-i hîrede 03/19

Leylā

l. 63/07

Leylī

l. 102/03

cemāl-i şüret-i l. K1/02

l.+ nūḡ K2/18

līk

l. 07/02, 92/04

lillāh

l. 66/02

luṭfl. 101/01, 34/03, 41/05, 50/04, 54/05,
55/03, 81/05

l.+ a 29/03

l. eyle 66/04

l.+ ıla K1/25

l.+ ından 42/03

l. itse 104/01

l. kıl 57/01

l.+ uḡa 43/05

lū'lū'

l. 103/01

l.-i lālā 99/03

l.-i lalaya 99/03

mā

m.-i ḡayāt 03/03

ma'āzallāh

m. 101/02

mācerā

m. 13/02

m.+ sı 88/05

ma'den

m.+ i K1/25

māfāt

'özü-i m. dileye 03/22

mağrib

m.+ e 20/03

mağrūr

m. olma 61/04, 97/04

m. olursın 100/06

māh

m. 80/01

m.-ı tābāmı 101/03

maḡabbet

m. 39/06

maḡalli

m. K2/09

maḡdūm

m. 19/06

māhiyyet

m.+ in 80/01

maḡmūd

m.+ dur 51/01

m. ola 50/01

māhrū

m. 39/03, 53/06

maḡz

m.-i nūrımış 24/06

maḡām

m. 08/04

m.-i 'ışret K2/01

m.+ a K2/02

m.+ ı 82/03

maḡşad

m.+ uḡ 45/03

maḡşūd

m. 98/07

m.+ dur 51/04

m.+ ı 56/05

ma'nā

būlbül-i m. 63/06

māni'

m.+ uḡ 72/07

ma'nī

sulṭān-ı m. K2/21

m.+ de K2/08

dür-i m. döker K1/17

dür-i m.+ durur K2/23

manḡar

m. 39/02

manşib

m. 99/03

maşâf

m. 71/06

maşrık

m.+ dan 20/03

ma'sûk

m. 104/05

m.+ a 61/01, 62/04

m.+ ina 22/06

mât

m. 97/05

m. eyledi 32/02

maţar

m. 65/08

mâtem

m.-i kibâr 79/08

m. dutar 79/08

maţlab

m.+ ı 04/03

mecâl

m. 47/05

mecâzî

m. 44/02

'aql-ı m. 03/20

meclis

m. K1/17, 82/01

m.+ üñ 34/04

Mecnûn

m. 63/07

'âşık-ı m. 102/03

m.+ a K1/02, K2/18

mecrûh

m. 86/04

medh

m. 60/02

m.+ üñi K1/17

m.+ üñle K1/26

meger

m. 01/04, 01/08, 03/03, 03/09, 10/07,

K1/12, 14/06, 33/05, 33/07, 84/04,

95/01

gözi-anuñ m. 95/03

meges

m.+ den 97/09

meh

m. 57/03

mehd

m.+ inden 03/04

meh-likâ

m. 29/05

mehrû

m. 57/03

mekân

m. 27/06

melâhat

m.+ i 83/06

melâl

m. 47/01

melâmet

m.+ dür 56/02

melâyik

tāvūs-ı m. 97/09

melek

m. 04/06, 12/01, 26/04, 42/05

m.-sîret 103/2**memât**

m. 03/01

men

m. 41/04

nükte-i m. 03/09

m.+ em 22/05

m.+ i 55/01

m.+ üm 07/03, 23/06, 46/06, 49/07

men'

m. eyleyen 02/09

menzil

m.+ e 19/05, 97/08

mercânm. 71/01, 98/02
m.+ durur 02/03**merdân**

şîr-i m.+ ı K1/14

merdâne

m.+ dür 37/04

merhabâm. buyurur 60/02
m. eyler 42/03
m. kılar 29/05
m.+ sı 88/03**merhamet**m. 96/05
m. kıla 05/03**merhem**‘ayn-ı m. 13/01
m.+ i ura 62/03
m. kosa 67/04**mervân**

nesl-i m.+ ı K1/13

mescid

m. 37/01

meşel

m.+ de 73/07

mesned

m.+ ine 85/01

mestm. 68/01, 73/01, 82/07
m. olalum 73/01
m. olup 03/08
m. olursa 68/05**mes‘ūd**m.+ dur 51/01
m. ola 50/01**mes‘ele**

m.+ sinden 14/07

meşreb

m.+ i 04/03

mevc

m. uralı 09/05

mevcūdm.+ dur 51/03
m. ola 50/04**mevsim**

m.+ de K1/10, K1/20

meym. 06/03
sâgar-ı m. 72/01
m.-i gülğünden 81/06
m.+ i 73/07
m. içelüm 79/05
m.+ le K1/10**meydân**

m.-i ‘ışk 87/03

meylm.+ i düşse 84/05
m. ider 80/03
m. kılmaz 46/03**mezheb**m.+ de 02/09
m.+ i dutar 61/02**mi**m. 03/11, 10/02, 100/01, 100/02,
100/03, 100/04, 100/05, 100/06,
100/07, 22/05, 44/03, 48/05,
77/02, 78/05
m.+ dı 71/09, 73/05
m.+ dur 03/11, 04/01, 04/02, 04/03,
04/04, 04/05, 04/06, 04/07, 12/03,
74/03**Mışr**m. K1/04
m.+ ı 31/03**mi**m. 102/03, 12/01, 16/02, 18/01, 24/02,
65/02, 74/04, 77/01, 77/02, 77/03,
77/04, 77/05, 88/02
m.+ dür 04/06, 65/02, 79/05, 80/05,
99/03**micmer**

m.+ inde 50/03

m. odına 95/05

miḥen

m.+ de 53/04

miḥnet

m. 04/07, 69/01

m.+ e K2/17

mihr

m. K2/18, 57/03

m.+ i 101/03

m.+ üñ 24/01

mihrâb

m. 13/03

m.+ a 13/03

mikdâr

m.+ ı 101/02

milik

m.-i ḥorasânı K1/19

mîm

m. 49/07

mis

m. K2/20

misin

m. 08/07

miskîn

m. 62/07, 99/04

mişl

m.+ üñ 07/02

mişkât

m. 03/17

mu‘âf

m. 71/03

muğaylân

zaḥm-ı m. 05/07

muḥâl

ḥayâl-i m. 24/02

fikr-i m.+ e 84/03

muḥibbi

m. 104/05

muḥkem

m. K1/24

muhteşem

ḳârûn-ı m. 102/07

muḳâbil

m. 99/05

m.+ dîr 28/03

m. oldı 103/03

muḳayyed

m. 91/01

muḳîm

m. oldı 34/02

mûm

m. eyledi 18/07

m.+ layın 100/02

mûnis

m. 16/03

munis

m.+ i K2/14

murâd

m. 47/02

m.+ a irmedi 25/03

murğ

m. 01/01

murğzâr

m. 01/01

murvârî

m. 53/03

Mūsâ

âteş-i m. 63/04

Mūsî

m. 41/03

Muṣṭafâ

m. K2/08

m.+ ya 64/09

muṭî‘

m. 02/08

muṭlaḳ

m. 35/05

muṭlakā

m. K2/01

muṭrib

m. 82/01

muṭavvel

m.+ dūr 99/02

mübāreklik

m. 71/04

mübtelā

m. 88/02

m. kılar 29/04

m.+ sı 88/02

müdāmm. K1/09, K2/09, 34/03, 47/07,
48/04, 68/05, 69/05, 73/01, 82/03,
90/04, 94/01

m. olsa 104/05

müddeʿi

m. 75/03

m.+ den.durur 66/06

müflis

m. 14/02

m.+ em 17/05

mühlet

m. vir 03/22

mühr

m.+ e 57/03

m.+ e atup 57/04

m.+ üj urduj 57/03

mükerrer

m. 34/06, 84/05

ḳand-i m. 38/02

mül

m. 77/04

mülk

m.+ ine 68/04

mülük

m.+ e K2/21

mümkın

m. 103/07

münir

bedr-i m. 94/06

münkasım

m. 83/05

müntehā

m. 13/07

mürde

m. 33/04

mürtedi

nefsi-merid-i m. K2/12

mürüvvet

m.+ de K1/25

müselmān

m. 23/03

müsemmer

m. 38/04

müstedām

m. K1/23

müsteḥakk

m.+ am 15/02

müşk

m. 11/04, 31/01

m.-i çin 26/01

m.-i hıṭā 64/03

müşk-bār

bād-ı m. 79/01

m.+ um 30/03

müşkil

m. 05/01

müşgīn

m. 03/01, 84/01

dem-i m. 85/01

selāsil-i m. 64/02

müşteri

m. 11/01, 57/02

nāb

yāḳūt-ı n.+ dur 01/05

nā-bekār

ağyār-ı n. 75/01

nacak

- n. 01/06
n. urasın 48/06

nâ-gâh

- n. 92/01

nâ-geh

- n. 48/05, 97/03

nâ-gehân

- n. 78/06

nakd

- n.+ i 85/05

nakḳâş

- n. 03/20

naḳş

- n. 01/09
n.+ ı 03/20
n.+ ım 03/19

nâle

- n. K2/02, 21/02
n. kılur 01/01
n. kılursa 77/05

namâz

- n. 49/03

nâme

- n. 21/04
n.-i tâbân 03/17
n.+ de 21/04
n.+ mi 15/04
n.+ sin K2/13

nâmûs

- n.+ ı 75/05

nâr

- n.+ ına 37/03

naşîb

- n. ola 52/05

naşîhat

- n. 94/02
n. kılur 94/02
n. virmeḡüz 37/06

nâz

- n. 90/06

nazar

- n. 43/01
ehl-i n. 69/03, 72/01
tûr-i n. 65/03
n.-ı şafâ 44/02
n.+ da 99/01
n.+ ı 22/01
n.+ ı kılasın 34/03
n.+ ı kılsaḡ 34/03
n. itmez 91/03
n. kıl 22/03
n. kılalı 17/03
n. kıldı 03/02
n. kılmak 40/01
n. kılmış 84/06
n. ursaydı 67/06

nazar

- n.+ ı K2/02
n.+ um K2/01

naẓm

- dûr-i n.+ uḡa 09/05

nâzûk

- n. 82/05

nazzâralık

- n. 70/04

nağme

- n.-i dâvûd K1/03

ne

- n. 01/07, 02/05, 03/02, 03/12, 08/05,
100/05, 101/02, 102/02, K1/25,
K2/16, 13/05, 14/04, 14/06, 16/02,
17/02, 17/06, 19/04, 22/06, 24/04,
24/05, 24/06, 26/05, 28/02, 28/03,
28/04, 34/05, 34/06, 37/07, 46/02,
46/05, 46/06, 46/07, 47/04, 48/01,
48/03, 48/04, 49/06, 50/03, 50/05,
51/03, 53/02, 53/05, 56/01, 56/04,
58/02, 59/05, 62/03, 66/01, 66/06,
67/02, 67/04, 67/07, 69/05, 69/06,
70/03, 71/01, 71/05, 71/08, 75/01,
76/07, 77/03, 78/03, 79/02, 82/04,
84/05, 85/04, 88/05, 89/07, 93/04,
94/07, 95/01, 97/08, 99/04
n.+ dūr 05/04, 100/02, 45/03, 48/01
n. eyledi 18/06
n.+ ler 40/05, 65/05

nebāt

- n. 15/06, 39/02, 45/03
eṭfāl-i n. 03/04
n.+ a 03/03
n.+ ı 03/01

necāt

- n. 15/01

neden

- n. 94/02

nedīm

- n. 102/05, 102/09, K1/12

nefehāt

- n. 03/01

nefes

- n. 63/06, 97/02
n.+ den 97/01, 97/02
n.+ ine 63/05
n.+ iyle 63/05

nefir

- n. 94/01

nefs

- n.+ in 87/03
n.+ üñ 97/02
n.+ i-merid-i mürtedi K2/12

nefsānī

- n. 97/01

nefy

- n. 03/18

nemā

- n.+ da 79/02

nemek

- ḥaqq-ı n. dutmayısar 12/03

nerd

- n. 82/04

nere

- n. 19/04

nergis

- n. 01/05, K1/11, K2/03, 53/06, 71/03,
77/03, 85/02

- n.+ e 26/05, 63/02, 68/01
n.+ üm 17/03
n.+ üñ 79/08

nesīm

- n. 01/01
n.-i ġāliye-sāya dış 99/02
n.-i seheri 26/01
n.-i vaşlı 83/03

nesl

- n.-i mervāni K1/13

nesne

- n. 50/03
n.+ n 88/04
n.+ si 22/06

nesrīn

- göl-i n. K1/06

neşter

- n. 19/02

nevā

- n.+ da 01/08, 79/02
n.+ sına 72/05

nevbet

- n.-i vaşlı 18/07

ney

- n. K2/09
n.-i buriyā K2/09

neyiçün

- n. 61/02, 96/01, 96/02, 96/03, 96/04,
96/05

ney-şeker

- n. K2/09

nice

- n. 02/01, 03/01, 03/19, 03/20, 08/03,
102/09, 103/05, 104/03, K2/20,
21/03, 26/04, 27/01, 27/03, 32/04,
40/02, 51/04, 57/04, 62/02, 62/05,
67/05, 69/04, 69/06, 75/03, 85/03,
89/06, 95/05, 98/02, 98/04
n.+ si K2/07, 21/07, 32/03, 32/07,
33/03, 40/03, 44/02, 60/04, 68/03,
71/07, 75/03, 78/04, 79/10, 80/04,
80/05, 84/05
n.+ si 83/02

niçe

n. 02/02, 03/08, 07/02, 08/07, K1/26,
14/01, 14/02, 17/01, 21/02, 32/04,
34/01, 34/03, 34/04, 35/04, 38/03,
39/05, 39/07, 44/01, 44/04, 45/01,
48/04, 48/06, 48/07, 49/04, 52/03,
52/05, 60/03, 61/03, 70/02, 72/04,
72/05, 74/01, 74/05, 74/06, 78/07,
83/07, 86/01, 89/01, 90/03, 90/05,
95/02, 97/05
n.+ me 17/05, 94/04
n.+ nüç 21/05, 94/03
n.+ si 20/07
n.+ ye 45/07

niçün

n. 01/05, K1/05, 53/07, 88/04, 89/04,
102/04

nifāk

n. 48/02

nigāh

n. itdüm 43/01

nigār

n. 01/09, 33/05, 42/03, 46/03, 79/05,
81/06, 82/07
n.-i gülendām 53/05
n.+ ıla K1/09
n.+ ma 25/03
n.+ muç 41/07
n.+ um 30/01, 55/03
n.+ umuç 36/03
n.+ uç 40/01, 40/06, 40/07, 41/01,
41/06, 41/07, 53/07

nigāre

n. 93/02

nigehdār

n.+ ı 90/08

nigün

n. kılur 80/02

nihān

n. 06/06, 45/02, 78/03

niķāb

n. 91/01
n.+ a 91/01
n. götür 59/06

n.+ ı 73/01

n.+ ı götürme 64/04

nīk-nām

n. 08/07
n. itdi 49/08

nikū

şifāt-ı n.+ ya irürgil 15/05

nīl

n. 03/07

nirde

n. 09/02

nişār

n. kılur 01/12
n. kıluram 93/04

nisbet

n. 28/03, 53/01

nīst

n. kılupdur 73/04

nişān

n. 38/04, 51/03
n.+ ı 56/02

nīt -

n.- erdi 101/04
n.- eyin 10/07

nīte

n. 33/04

nīteki

n. 04/04, K2/09

nītekim

n. 101/07, 81/03

niyyet

n.+ i 80/07
n.+ in 80/07

noķşān

n. K1/21
n.+ ı 100/06

noķta

n.+ yı 83/05

nola

n. 44/06, 52/05

nolaydın. 104/01, 104/02, 104/03, 104/04,
104/05**noldı**

n. 44/05

nolur

n. 52/01

nuql

n. 82/01

nün

n. 27/05

nün-veş

n. 71/05

nūrn.-ı şem‘-i hāverī 04/01
n.-ı zāt 15/03
n.+ ı 43/02, 76/02
maḥż-ı n.+ ımış 24/06
n.+ ın 80/02**nūrānī**n. 101/01
vech-i n. K1/22
n. kıldı 102/01**nüş**n. 10/02, 72/01
n.-ı lebūn 11/03
n. cylegil 52/01**nuṭk**

n. açarsa 64/09

nüh

n. 01/02

nükte

n.-i men 03/09

n’eyle -

n.- r 69/03

n’it -n.- di 23/01, 23/02, 23/03, 23/04,
23/05, 23/06, 23/07
n.- ebile 75/06**n’ola**n. 14/01, 21/05, 26/06, 32/06, 34/03,
44/01, 44/04, 47/04, 78/06**o**o. 10/05, 15/07, 29/02, 33/06, 36/02,
38/05, 40/01, 55/03, 55/04, 57/05,
58/04
o.+ dur 36/02, 56/01, 61/05**ocaḳ**o.+ ma 40/07
o.+ ından 41/04**od**o.+ a 27/02, 98/01
o.+ a döküben K2/04
o.+ a yakarsın 68/03
o.+ a yakdı 47/01
o.+ a yanaram 30/07
o.+ a yandırur 30/06
o.+ dan 06/04
o.+ ı 14/03, 18/02, 34/04, 59/01,
69/01, 83/03, 83/04, 86/02
o.+ ıdur 99/08
o.+ ına 08/06, 12/05, 25/02, 64/06,
65/06, 74/01
hecri o.+ ına 95/05
micmer o.+ ına 95/05
o.+ ına yanar 51/05, 52/02
o.+ ına yandı 30/07, 60/05
o.+ ında 35/01
o.+ ıyla 74/02
ğayret o.+ ıyla 96/01
o.+ lara yakup 96/02**oda**

o.+ ya 59/02

oḡlano. 33/07
o.+ a 32/07**oḡ**

o.+ ını atar 103/05

oḡşat -

o.- ana 63/02

oko. 27/05, 61/05, 65/05
o.+ ı 100/04, 16/04, 19/02, 38/03,
73/04, 81/03

o.+ in atar 23/05
 o.+ larından 12/04
 o. urmadısa 102/04, K1/05

okı -

da'avāt o.- rlar 03/15
 o.- ya 03/16
 sıhr o.- yup 102/02

oku -

o.- mayan K2/16

ol

o. 01/02, 08/05, 08/06, 103/05, K1/01,
 K1/18, K2/14, K2/16, K2/17,
 K2/20, K2/21, K2/22, 11/06,
 12/01, 12/03, 13/05, 15/02, 16/01,
 16/03, 17/01, 17/04, 18/06, 19/05,
 19/06, 20/01, 21/04, 24/03, 25/01,
 25/02, 25/03, 28/03, 29/03, 29/05,
 33/05, 34/04, 34/06, 37/06, 38/03,
 39/03, 40/04, 42/01, 42/02, 42/03,
 45/05, 45/06, 46/02, 46/04, 54/01,
 54/05, 56/05, 57/03, 59/02, 61/03,
 62/05, 63/01, 64/02, 67/03, 67/05,
 68/01, 68/04, 71/04, 73/07, 74/03,
 75/02, 78/01, 79/03, 80/01, 80/03,
 84/01, 84/06, 86/07, 88/03, 89/02,
 89/05, 92/07, 94/01, 97/01, 97/06

âkil o.+ a 79/06
 aşkâr o.+ a 98/08
 beg o.+ a 32/05
 cevâb o.+ a 82/05
 esîr o.+ a 94/01
 fakîr o.+ a 94/08
 haddüm o.+ a 14/06
 haķîr o.+ a 94/04
 harâb o.+ a 82/07
 helâl o.+ a 17/01
 hisâb o.+ a 82/06
 'ıyân o.+ a 78/04
 maḥmūd o.+ a 50/01
 meş'ūd o.+ a 50/01
 mevcūd o.+ a 50/04
 naşîb o.+ a 52/05
 peżîr o.+ a 94/02
 rüşen o.+ a 22/03
 selâmet o.+ a 56/02
 gevâb o.+ a 82/04
 sūd o.+ a 50/05
 şâd o.+ a 75/05

yâr o.+ a 93/03
 yetûm o.+ a 71/01
 fakîr o.+ dısa 94/08
 o.+ dur 04/03, 56/05
 o.+ durur 61/01, 62/03, 87/03
 ğılâf o.+ masadı 71/08

ol -

ırağ o. 48/02
 kul o. 97/06
 yekreng o. K2/06
 o.- a 03/17, 101/02, K2/24, 14/02,
 29/02, 41/05, 48/05, 50/02, 50/03,
 62/03, 66/07, 81/01, 82/01, 82/02,
 82/03, 82/04, 89/06, 93/03, 94/01,
 94/03, 94/05, 94/06, 94/07, 98/04
 dîvâne o.- alar 11/06
 o.- alı 13/03
 hâcib o.- alı 68/04
 esîr o.- alı.dan 68/07
 o.- alum 73/01, 73/02, 73/03
 hest o.- alum 73/04
 mest o.- alum 73/01
 pâybest o.- alum 73/06
 serḥoş-ı elest o.- alum 73/07
 şikest o.- alum 73/05
 o.- am 13/04, 20/05
 kul o.- am 08/02
 o.- an 33/01
 'âşık o.- an 25/04
 o.- anda 50/04
 'âşık o.- anuñ 86/05
 o.- asın 08/07
 er o.- asın K2/07
 hâliş o.- asın 52/02
 imîn o.- asın 97/06
 o.- asiya 67/05
 o.- aydı 83/04
 o.- aydı 40/03
 kul o.- aydı 93/01
 o.- dı 03/05, 101/01, K1/04, 81/01,
 85/02, 90/01, 91/02
 begüş o.- dı 09/05
 ğubâr o.- dı 85/04
 harâb o.- dı 31/03
 kebâb o.- dı 86/03, 91/03
 muķâbil o.- dı 103/03
 muķîm o.- dı 34/02
 peşîmân o.- dı 07/07
 revân o.- dı 85/05

rüşen o.- dı 103/03
 şād o.- dı K1/16
 zār o.- dı 34/07
 zer o.- dı 99/09
 o.- duğın 65/04
 kul o.- duğuña 90/05
 o.- duğça K1/26
 ‘āciz o.- dum 76/05
 pīr o.- dum 59/04
 o.- duğ K1/25, 47/04
 ayru o.- imaz 95/02
 cem’ o.- ısar 83/02
 o.- ısaruz 72/04
 o.- ma 90/07, 91/01
 egri o.- ma 61/05
 gāfil o.- ma 90/01
 mağrūr o.- ma 61/04, 97/04
 rüşen o.- madı 27/04
 toprak o.- madı 13/05
 o.- mağa 87/04
 şarrāf o.- masaydı 71/09
 o.- masun 23/03
 zinde o.- maya 33/04
 şādık o.- mayan K2/19
 o.- maz 45/02, 83/05, 92/04
 āb-ı hayvān o.- mışam 35/03
 giryān o.- mışam 35/01
 hayrān o.- mışam 35/01
 imān o.- mışam 35/02
 sultān o.- mışam 35/05
 tūfi-i devrān o.- mışam 35/04
 āvāre o.- mışuz 70/03
 o.- sa 05/04, 104/02, 40/05, 65/01,
 99/05
 esrīr o.- sa 77/03
 hacil o.- sa 77/01
 kör o.- sa 104/01
 kul o.- sa 77/01
 müdām o.- sa 104/05
 peşimān o.- sa 05/02
 o.- sadı 94/06
 o.- sarı 48/01
 o.- sun 90/08
 fedā o.- sun 27/06
 o.- uban 63/01
 o.- ubanın 03/18, 81/04
 o.- up 90/01
 hāş o.- up 41/04
 hayrān o.- up 32/05
 kat o.- up 03/06

mest o.- up 03/08
 sergeşte o.- up 26/06
 tāvus o.- up 32/02
 o.- updur 09/04, K1/12, 65/03
 hāliş o.- updur 41/04
 cennet o.- updurur K1/11
 o.- ur 64/08, 68/04, 68/05, 69/02
 beri o.- ur 26/04
 bīreng o.- ur 68/01
 çeng o.- ur 68/07
 deng o.- ur 68/01
 hacil o.- ur 09/03
 kabūl o.- ur 94/04
 reng o.- ur 68/02
 rengin o.- ur 38/03
 teng o.- ur 68/06
 yeng o.- ur 68/03
 zinde o.- ur 33/04
 semender o.- uram 12/05
 uzun o.- urisa 01/07
 o.- ursa 03/12, 86/06
 hasūdum o.- ursa 94/07
 kul o.- ursa 77/02
 lālā o.- ursa 99/03
 mest o.- ursa 68/05
 o.- urşaj 97/09
 mağrūr o.- ursın 100/06

oran

o.+ ı 100/01

otur -

o. 90/02
 o.- anuñ K2/14
 o.- mağıl 06/07

oyna -

cān o.- dı 39/07
 o.- r 03/08
 cānı o.- ya 56/05
 baş o.- yan 37/04

oyuk

o. diyü 73/07

ög -

ö.- ene 64/03, 71/03

ögin -

ö.- e 71/01

ögüt

ö. 37/06
ö.+ le 103/07

öl -

ö.- di 89/04
ö.- dürmeyen K2/12
ö.- dürür 46/04
ö.- eyidüm 33/03
ö.- iser 12/07, 58/05
ö.- megil K2/05
ö.- mezden 100/07
yolına ö.- se 67/07
ö.- ür 16/07, 53/04
ö.- ürisem 89/05

öldür -

ö. 74/05
ö.- üp 87/03
ö.- ürseñ 66/06

ölü

ö. 16/02, 38/02, 76/02, 97/02
ö.+ ye 28/02
ö.+ yem 15/01
ö.+ yi 60/01, 63/05

ölüm

ö.+ durur 90/06

‘ömr

‘. 01/11, 102/06, 102/08, K1/08, 89/03
‘.-i ‘azizüñi 01/10
‘.+ dür 102/08
‘.+ i 19/07
‘.+ in 03/21
‘.+ üm 19/01, 89/03
‘.+ ümüz 70/02
‘.+ üñ 90/03
‘.+ üni K1/08, K2/04, 102/08

öñ

ö.+ dîn 100/07, 17/02

öp -

elin ö.- em 75/03
yir ö.- erem 13/04
ö.- üb 18/04
ö.- üp 12/03
elini ö.- üp 82/07

öte

ö. 15/03

öz

ö. 49/01
ö.+ i 04/06, 14/04, 19/06, 51/01
ö.+ in 103/01
ö.+ inden 26/04
ö.+ ine 49/01
ö.+ ini 39/03, 79/07
ö.+ ümde 45/06
ö.+ ümi 43/04
ö.+ üñ 97/09
ö.+ üñden yu K2/11

özge

ö.+ ler 44/02
ö.+ lere 96/05
ö.+ lerüñ 96/03
ö.+ ye 08/02, 13/02

‘özr

‘.-i mäfât dileye 03/22

pā

p. 26/06

pādişāh

p.-i çemen 85/02

pādişeh

p. K2/22

pādşā

p. K2/22

pāre

p. 16/05, 62/06
p.+ sidür 64/01

pārele -

p.- r 62/06
göñül p.- r 62/01

pārsā

p. K2/11

pāyān

p.+ ı 100/02
p. ire 98/09

pāy-best

p. olalum 73/06

pāyidār

p. 81/04

penāh

p. itdüm 43/05

per

p. 04/05

p.+ in 37/03

perākende

p. 20/07

perçin

p. 85/03

pergār

p. 26/06

perīp. 04/01, 11/06, 12/01, 18/04, 22/03,
26/04**perīşān**

p. 05/06, 07/04, 80/07

zülf-i p. 23/04

p.+ ı 101/05

fıkr-i p.+ ı 64/03

p. kılma 101/05

perri

p.+ ye 11/06

pertev

p.+ i 64/05

p.+ inde 62/05

pervāne

p. 64/06

p.+ dūr 37/03

pervāne-vār

p. 52/02

pes

p.+ den 97/08

pest

p. olalum 73/02

peşimān

p. oldı 07/07

p. olsa 05/02

pey-ā-pey

p. 103/05, 82/06

peydā

p. 23/05

peykān

p.+ ı 100/04, 102/04, K1/05

peymān

p. 07/01

peymāne

p.+ dūr 37/07

peyveste

p. 13/03

pezir

p. ola 94/02

pinhān

p. 07/03, 23/05, 27/07, 98/08

pinhānī

p. 99/08

pīr

p.-i ken'ānī K1/04

p. oldum 59/04

pīrlık

p.+ i 21/07

piste

p. 02/05

pīş

p. 97/08

pīşānī

p. K1/15

piyāde

p. 01/06

p. eyledi 97/05

puhte

p. kıldumısa 49/04

pūş

p. 10/06

pür

hāvz-ı p. 82/02

p.-humār

01/05

Rab

r. 04/01, 12/01, 20/01, 67/07
r.+ im 03/22

Rabbenâ

r. 13/03

rağm

r.+ ima 07/03
r.+ ima 89/02

râh

r. 80/05

râhat

r.+ a 87/01
‘ayn-ı r.+ durur 66/04

rahm

r. 41/05

rahmet

genc-i r. 15/02
r.+ üş 15/06

ra‘iyyet

r.+ e 05/03

rakīb

r.+ e 24/07

raķş

r. 01/08

ra‘nâ

göl-i r. K1/06

rast

r.+ durur 07/06

râyet

r.+ in 80/02

râygân

r. 78/02
r.+ ımış 24/07

râz

r. 74/04
r.+ umı 18/01, 96/04

rebâb

r. 59/05, 82/01

refîk

r. 69/06

renc

r. K2/15
r.-i firâvân 23/01
r.+ e 66/05

reng

r. 01/02
r.+ i 68/02
r.+ ini 20/04
r. olur 68/02
r.+ edür K2/09

rengîn

r. olur 38/03

resm

r. 90/06
r.+ e 05/05, 102/09, 14/03, 53/06,
78/03, 95/05, 98/09

reşk

r.+ i 26/04
r.+ inden 09/04, 26/02

revâ

r. K2/05, K2/17, 44/06, 78/05
r. kıla K2/05

revân

r. 06/02
âb-ı r. 06/02, 45/05
rûh-ı r.+ a 36/04
r. oldı 85/05

revnak

r.+ ı 81/02

reyhân

r. 31/01, 40/06
r.+ a 32/01
ravh-ı r.+ ı K1/01

rievân

r. 70/04

rif‘at

r. K1/15

rindâne

r.+ dür 37/01

rivāyet

r. 14/07

riyāsuz

r. 02/07

rūḥ

r.-ı revāna 36/04

r.-ı reyḥāmı K1/01

r.+ ı K1/16

tefīl-i r. itse 80/05

ruh

r. urup 97/05

ruḥsār

āteş-i r.+ ı 90/03

Rüm

r. 101/07, 48/07, 79/09

rumuz

r.+ ını K2/16

rüşen

r. 24/05

delil-i r. 03/17

r. ola 22/03

r. oldı 103/03

r. olmadı 27/04

rüzgār

r. 75/01, 89/04, 93/03

r. +ı 01/10

sa'adet

s. 22/01, 47/06, 93/01

sā'at

s.-i vaqtümüzi 72/02

şabā

ş. 03/14, 64/04, 78/02

bād-ı ş. 11/04, 85/01, 85/02

şabāḥ

ş. 80/02

şabr

ş. 89/07

genc-i ş. 90/02

ş.+ a 89/03

ş. eyle 98/01

ş. eyleyümedi K2/17

ş. itmegün 100/01

saç -

zer s.- arısa 01/12

s.- uşuz 33/02

şaç -

ş.- mazısa 03/10

saçs.+ ı 04/04, 103/02, 20/07, 30/03,
53/06, 65/03, 69/02, 69/04, 94/05

s.+ ından 78/02

s.+ ını 63/02, 64/03, 69/04

s.+ ıuş 99/02

s.+ ları 31/01, 39/01

s.+ ıuş 11/04, 17/04, 73/06, 80/07,
84/04, 99/04

s.+ ıuşa 07/04, 77/03

s.+ ıuşı 101/05

s.+ ıuşı 09/02, 35/02

şaç

ş.+ ıuş 26/01

ş.+ ıuşı 84/01

şad

ş. 83/06

şadef

ş.+ ından 98/02

şādık

ş.+ dur 07/05

ş.+ ıyam 36/03

ş. olmayan K2/19

şadr-bār

ş. 79/03

şafā

ş. K2/19

ehl-i ş. 87/05

nażar-ı ş. 44/02

ş.-yı behişt 83/03

ş.+ dur K2/07

ş.+ sı 88/01

ş.+ sına 02/02

ş. vire 89/02

ş. virür 36/04

şafālu

ş. 89/02

şafha

ş.+ sındağı 65/02

şâfiş. 10/02, 62/03, 71/06
ş. kıl 79/05**sağ**

s. 69/06

sāgars.-i mey 72/01
s.+ ı 01/05**şahf**

ş.+ ından 03/15

şahn

ş.-i gülistānı K1/01

şahrā

ş.+ ya 03/06

şakın -s. 20/06, 90/07
s.- urıdum 27/03**sākī**

s. 102/05, K1/01, 65/06, 82/02

sakla -s.- dum 39/06
s.- madın 86/04
sırruşı s.- r 36/05
s.- ram 36/03, 36/05, 57/03
s.- ya 21/07, 25/04
s.- gül K1/24
s.- sun K1/21**şal -**giriş ş.- a 78/07
şuya ş.- adı 67/06
ş.- dı 53/07
ş.- mazısı 99/01**şalā**

ş. vire 89/04

şalavāt

ş. virür 03/09

şalın -ş.- sa 10/02
ş.- up 18/02

ş.- ur 10/02

şan -ş.- aram 35/05
ş.- asın 48/03, 85/02
ş.- ma 01/02, 13/02, 32/07, 66/01
ş.- maş 08/04
ş.- uram 42/01, 54/05, 64/01, 79/09
ş.- urıduş 24/04
ş.- urısam 59/03
ş.- ursın 100/05**şan**

ş. K1/10

şağas. 02/06, 06/06, 06/07, 101/02, K2/06,
K2/24, 13/06, 22/03, 34/07, 45/02,
46/01, 46/03, 46/05, 46/06, 47/03,
48/04, 56/04, 59/03, 74/03, 89/07,
98/08**şanavber**

ş. 33/06

şanemş. 42/01, 54/01, 66/01
ş.+ ā 43/04**şarar -**

ş.- uban 06/06

şarart -

ş.- madum 17/05

sarāy

s.+ a 64/07

şarrāf

ş. olmasaydı 71/09

şaruş. kıldum 56/03
ş.+ sına 56/03**şatun**ş. alagör 90/04
ş. alduş 24/03**şav -**

başumdan ş.- dı 101/01

savaş

s. eyledi 18/05

s.+ ında 16/02

şay -

çöpe ş.- a 99/01

sāye

s. 99/01

s. düşer 64/01

s.+ si 64/08

şayru

ş. 69/06

sāz

s.+ ın 06/03

seb'a

s.-i seyyāre 03/02

sebāt

ş. 15/07

sebze

s.+ de 01/07

secde

s. idüp 72/06

s. buyurdu 11/03

s. kılur K1/15

s.+ ye vardı 33/06, 39/04

sefer

s.+ i 34/02

s. kıldı 19/01

s. kıldum K1/22

sehā

s.+ nuḡ K1/25

sehāb

s. 64/01

sehāvet

s.+ de K1/23

seher

s. 102/02, 65/02

vakt-i s. 50/02

s.+ de 60/02

āh-ı s.+ i 22/06

sehergeh

s. 20/03, 79/01

seheri

neşim-i s. 26/01

sehi

serv-i s. 07/06

serv-i s.+ den 71/02

sek -

s.- er 04/05

sekiz

s. 40/04

selām

s. 08/01

s. itdi 49/01

selāmet

s. ola 56/02

selāsil

s.-i müşgîn 64/02

selāṭin

s. 20/05

semā

s.+ ya 64/05

semek

s. 12/05

semen

s.+ de 53/05

şemen

ş.+ de 53/06

semender

s. 38/05

s. oluram 12/05

sen

s. 102/07, K1/25, K2/11, 30/05, 32/06, 45/06, 46/07, 90/04, 91/04, 93/02, 99/09

s.+ de 53/02

s.+ den 02/09, K1/24, 13/02, 57/04, 66/01, 66/02, 66/03, 66/04, 66/05, 66/06, 66/07

s.+ i 02/09, 07/03, 101/02, K1/23, 26/04, 44/02, 44/03, 44/05, 46/05, 66/03, 93/01

s.+ üñ 02/07, 101/04, K1/20, K1/26,
13/04, 13/05, 16/06, 45/03, 45/04,
56/03, 71/06, 72/04, 74/04, 84/03,
93/05
s.+ üñdür 101/06
s.+ üñle 17/06

sejek

s. 12/07

sensüz

s. 62/06, 71/08

ser

s. 80/02
s.+ i 26/06
s.+ ine 85/02

serâb

s.+ a 91/04

ser-â-ser

s. K1/05, K1/11

ser-efgende

s. 20/04

ser-geşte

s. olup 26/06

ser-heng

s. 68/04

ser-hoş

s.-i elest olalum 73/07
s. eylegil 52/04

sermâye

s. 99/07

serserî

s. 11/07

ser-tâ-ser

s. 101/07

ser-te-ser

s. 01/04

serv

s. 01/06, 01/08, 01/09, 103/02, 11/01,
30/01, 53/07, 77/02
s.-i âzâdı 101/03
s.-i hırāmān 19/06, 33/06
s.-i hırāmāna 32/02

s.-i sehî 07/06
s.-i sehiden 71/02

server

şâhid-i s. 38/01
s.-i hübân 33/02

servi

s. 36/04

ser-zeniş

s. kıłursa 86/01

sev -

s.- düğüm 66/03
s.- düğümü 104/03, 55/01
s.- düğ 45/06
s.- em 44/02
s.- ene 05/07, 44/03
s.- er 34/01
s.- erem 101/02, 44/02, 44/05, 55/02
s.- ersin K1/23, 46/04
s.- meyen 58/04

sevâb

ş. K2/10
ehl-i ş. K2/10
ş. ola 82/04

sevdâ

s. +y1 99/07
s.-y1 hām 84/04
s.+ ıñ 99/08
s.+ sına düşmiş 99/04
s.+ ya düşdi 99/04

sevdügüm

s.+ e 61/02

sevgü

s.+ mi 55/01

sevgülü

s. 30/06

sevin -

s.- meym 33/03
s.- ür 49/08
s.- ürem 33/03

seyrân

s. 54/06

seyyāre

seb'a-i s. 03/02

şāh-ı s. 80/02

sı -

tevbe s.- düğüm 75/04

şıdk

ş. K2/07, K2/19, 45/06

ş.+ ı 36/02

ş.+ um 36/02

ş.+ uma 27/04

ş.+ umı 36/03

şıfat

ş. 01/03, 03/14

şıfāt

ş. 15/05

ş.-ı nikūya irürgil 15/05

ş.+ ını 69/02, 72/03

şığ -

s.- maz 68/06

şına -

ş.- yuban 86/05

sır

s.+ rum 45/02

s.+ rumı 27/03

s.+ rumı açar 43/03

s.+ ruju saqlar 36/05

sidre

s.+ ye 13/07

sihr

s. 33/07

s. okıyup 102/02

sikke

s.-i tahşin urdı 85/05

s.-i temkîn 85/01

sīm

s. 99/09

s.-i hām 77/02

sīmā

s.+ ya 99/09

sīmīn

s. 04/03

sīmurğ

s. 84/03

sin

s.+ e 17/01, 17/02

s.+ i 55/02

sind

s.+ e 20/06

sīne

s. 17/02

s.+ ıe 17/02

sişek

s. 84/05

siper

s. 65/07

sīrāb

sünbül-i s.+ uju 79/09

sirāyet

s. 14/03, 99/08

sitāre

s.+ ler 62/05

sitemkārālık

s. 70/01

siyāh

s. itdüm 43/02

siz

s. 34/05

şol -

ş.- ar 79/06

ş.- maz 25/01

şoldur -

ş.- an 04/02

şoş

ş. 24/03, 97/01

şoşra

ş. 63/01

şor -

ş. 68/02, 99/02

ş.- alıdan 35/03

ağız ş.- am 40/05

ş.- aram 38/04, 39/04, 41/01
 ş.- arısa 60/01
 ş.- asın 66/05
 ş.- ayın 34/06
 ş.- duğ 24/06
 ş.- dum 20/01
 ş.- madı 38/05
 ş.- madın 49/07
 ş.- maduñ 39/06
 ş.- mağ 02/10
 ş.- mazam 34/06
 ş.- sam 41/05
 ş.- uñ 88/05

şoru

ş. 82/06

şoy

ş.+ ı 04/06

sögüd

s. 01/08, K1/03

söyle -

s.- r 65/01

s.- rem 12/03

söz

s. K2/10, 20/06, 58/02, 90/08

s. açmak K2/17

s.+ de 84/06

s.+ den 35/03, 68/06

s. dutar 61/01

s.+ e 71/02

s.+ i 28/04, 38/02

s.+ ine 10/07

s.+ iyle K1/17, 64/09, 99/09

s.+ leri 103/04, 39/02

s.+ lerini K2/23

s.+ üm 15/07

s.+ üme 37/02

s.+ ümi 13/06, 37/02

s.+ ümün K1/18

s.+ üñ 34/07

s.+ üñe 77/01

s.+ üñüñ 85/05

sözlü

s. 71/02

şu

ş. 03/11, 100/05, 74/02

ş.+ da 12/07

ş.+ ları 10/06

ş.+ ya şaladı 67/06

yüzüm ş.+ yını 21/05, 86/02

yüzün ş.+ yını K2/04

yüzüm ş.+ yırıla 23/02

ş.+ yuñ 85/04

su

s. 63/03, 82/03, 92/03, 96/02

s. içdügi 63/03

s.+ yı 54/04

s.+ yını 60/05

yüzün ş.+ yını 90/03

şubh

ş. 08/03, 10/03, K2/19

ş.+ a 07/05, 08/03

şubh-dem

ş. 85/01

suç

s. eyledüm 49/06

s.+ ı 18/06

s.+ ını 71/03

s.+ umı 74/05

suçlu

s. 74/05

sūd

s. 56/01, 99/07

s. ola 50/05

şuhf

ş.+ ma 80/06

sūhte

s. 07/04

şulh

ş. 89/02

sultān

s. 05/03, 94/08

s.-ı ma'nı K2/21

s.+ durur 02/04

s. olmuşam 35/05

sultānī

‘ayş-ı s. 102/05

şulu

ş. 12/07

şun -

ş. K1/01, 65/06
 kadeh ş. 81/06
 ş.- a 82/02
 ş.- ar 01/04
 kadeh ş.- arısa 82/07
 ş.- arsa 86/04
 ş.- dı 55/03

şüret

ş.-i bī-cān 18/03
 ş.-i hindu 103/07
 cemāl-i ş.-i leyli K1/02
 ş.+ de K2/08
 ş.+ i K2/21
 ş.+ ile K2/07
 ş.+ in 18/03

sūrī

gül-i s. K1/06

susa -

s.- sam 92/03

şuşak

ş.+ indan 04/03

süsen

s. 01/07, 03/18, 10/03, 72/03, 79/04
 gül-i s. K1/06

sūy

s.-ı cūybār 79/01

su'āl

s. 82/05
 s.+ e 84/07
 s.+ üm 40/05

şüci

ş.+ dür 10/04

süci

s. 102/07, 15/06, 62/06

süd

s.+ ini 03/04

Süleymān

s. K1/16, 98/04
 çetr-i s.+ ı K1/03

sünbül

s. 09/02, 103/02, 32/01, 40/06, 77/03
 s.-i sīrābuḡı 79/09
 s.+ e 63/02
 s.+ i 04/04
 s.+ inden 64/01

sür -

s. 102/08
 s.- e gör 101/06

süvār

s. 01/06

süveydā

s.+ ya 99/08

süz -

s.- en 39/03
 gözüḡ s.- me 68/01

şād

ş. ola 75/05
 ş. oldı K1/16

şādī

ş. 44/04

şāh

ş. 85/03
 ş.-ı tūbiye 11/03

şāh

ş. 64/08, 92/07
 ş.-ı cihān 59/03, 85/05
 ş.-ı felek K1/15
 ş.-ı seyyāre 80/02
 ş.+ ā K1/19, K1/20, 34/06, 70/01, 74/01
 ş.+ a 45/07, 61/01, 97/06
 ş.+ ı 64/08
 ş.+ um K1/22, K1/26, 27/07, 53/02, 59/05
 ş.+ uḡ 40/01

şāhid

ş. 82/01
 ş.-i server 38/01

şahne

ş.+ den 97/06

şām

ş. 08/03, 48/07

ş.-ı ğarībān 07/05

şāne

ş.+ nūḡ 84/04

şarāb

ş. 102/08, 65/06, 82/01

ş.-i ġurūr 93/05

ş.+ a 82/03

şart

ş. 94/03

şaṭranc

ş. 82/04

şavk

ş.+ ında 35/01

şebāb

dem-i ş. 59/04

şeb-revi

ş. 64/07

şecā'at

ş.+ de K1/23

ş.+ le K1/24

şeh

ş. 02/04, 34/03, 44/06

ş.+ ā 02/01, 24/01, 31/04, 56/05, 91/01, 93/06

ş.+ i 39/02, 97/05

şehenşāh

ş.-ı felekrif'at K1/13

şehenşeh

bezm-i ş.+ dūr K1/12

şehir

ş.+ inde K1/04

şehlā

ş. 02/04

şehir

ş.+ e 33/07

şeker

ş., K2/09, 16/05, 20/01, 63/06, 65/01

ş.+ den 103/04, 12/03

ş.+ i 34/06

şekker

ş. 09/03, 39/04, 40/05, 41/05, 55/03, 103/02

ş.+ e 95/02

şem'

ş. 101/05, 34/04, 64/06, 82/01, 98/09

ş.-i cemāline 22/03

nūr-ı ş.-i ḡāverī 04/01

ş.+ e 68/02

ş.+ ine 38/05

şemme'l -

ş.- verd 03/09

şerh

ş. eyleyelüm 72/03

şermende

ş. 20/03

şermsār

ş. 81/01

şes

ş. 01/02, 03/02

şeydā

ş. 39/01

şeyh

ş. 79/10

Şeyhoğlu

ş. 64/09

şī'ār

ş.+ ı K2/07

şifā

ş. buyurur 60/01

şikāyet

ş. 14/01, 75/02

ş.+ i 66/07

ş.+ üm 13/02

şikest

ş. itdügi 73/05

ş. olalum 73/05

şimdi

ş. 01/05, K2/14, 21/06, 34/05

şindi

ş. 54/02

şîrş.-i merdânı K1/14
ş.+ e 67/03**şî'r**ş.+ inüñ 84/07
ş.+ iyle 101/07**şîrîn**ş. 03/03, 04/07, 103/04, 37/05, 82/05
ş.+ dîr 28/04**şîşe**

ş. 72/06

şitâbende

ş. 20/02

şîve

ş.+ ler 03/14

şolş. 04/02, 05/02, 100/03, K2/13, 14/01,
17/02, 19/05, 22/01, 23/03, 23/04,
23/06, 23/07, 26/03, 43/01, 60/05,
62/01, 62/05, 65/04, 98/02, 98/08**şöyle**ş. 05/06, 06/04, 102/04, K1/05, 20/02,
50/03, 51/02, 71/09, 72/03, 76/07,
79/07**şu**ş. 02/04, 04/01, 60/01, 71/05, 73/04,
95/05
ş.+ lar 06/07, 83/05
ş.+ ға 75/04**şūh**

ş.-ı fettân 23/07

şu'le

ş.+ sine 63/04

şükr

ş. 03/15

şükrâne

ş.+ ye 83/01

şüküfe

hayl-i ş. 03/06

ş.+ den 01/04

tāt. 03/17, 102/08, K1/20, 18/03, 22/03,
50/02, 52/02**tābān**t. 101/03
nāme-i t. 03/17
t.+ durur 02/02
māh-ı t.+ ı 101/03**ṭabīb**

ṭ.+ ler 62/07

tāc

t.-ı la'lini 41/06

ta'cîl

t. 20/02

ṭağṭ. 69/07
ṭ.+ ı 62/02
ṭ.+ lar 40/03
ṭ.+ lar aşduğı 04/07
ṭ.+ lara 103/04**ṭağıt -**ṭ.- alı 03/01
ṭ.- sa 26/01**taḥammül**t. 69/07
t. itmeye 69/07**taḥkîk**

t. kıla 03/20

taḥsînt. 29/04
sikke-i t. urdu 85/05**ṭākāt**

ṭ. 14/05

ṭal'atṭ.+ ı K1/20
cemāl-i ṭ.+ ı 102/03**ṭālî'**ṭ.+ de 75/06, 89/07
ṭ.+ i 50/01, 51/01

şam -

ş.- ar 19/02

tamām

t. K2/11, 33/02, 94/06
t. itdi 49/05

taş

ş. 03/01, 10/02, 11/06, 77/02, 84/05
ş.+ dur 40/03

şan -

ş.- müşdur 95/03

şâna

ş. urar 40/02
ş. urma 56/03, 69/06

şajla -

ş.- cak 37/07
ş.- maz 29/02

şanuk

ş.+ dur 01/02

şapu

ş.+ şa 100/07, K1/19
ş.+ şı 31/05
ş.+ şı 07/01
ş.+ şı 94/08
ş.+ şı 92/07

şar

ş.+ a gelüp 71/05
ş. eyledi 21/01

şaraf

ş. 10/01

şarık

ş. 83/07

şarrār

şurra-i ş.+ ı 90/02

şās

ş. 57/01
ş.-ı çarha 57/04

şāşdik

t. 83/05

şāş

ş. 69/07
ş.+ a 22/02

ş.+ a döger 03/07

ş. eyledi 18/07

ş.+ uma 14/03

şāş

ş. 65/05

şāşan -

ş.- müşdur 95/02

tatār

t. 46/04

şatlu

ş. 10/07, 103/04, 24/06, 35/03, 36/01,
49/02

şavāf

ş. 71/04, 87/05

şāvūs

ş. 03/14
ş.-ı melāyik 97/09

şāvus

cilve-i ş. 04/05
ş. olup 32/02

şayr

ş. 03/16

tāze

t. 10/03, K2/03, 31/05, 33/01, 55/04,
69/03

Te'ālā

t. 54/04

teber

t. 65/07

tebessüm

t. eyle 73/04

teferruk

t.+ dan 83/02

teferrüc

t. 102/01

tefrîh

t.-i rūh itse 80/05

tefrîk

t. 83/02

teg

t. 25/05, 27/05

tegin

t. 23/03

temkîn

sikke-i t. 85/01

ten

t.+ e 19/03

t.+ ini 74/06

t.+ üğden 77/02

teng

t. olur 68/06

ter

t. 31/01

yâkut-ı t. 32/04

gül-i t.+ le 102/02

terāne

t.+ ler 82/05

terk

t. 58/02, 75/05

t.+ in ururam 58/02

tersā

büt-i t.+ ya 86/07

tesbîh

t. 03/16

teşne

t. 91/04

tevbe

t. 59/05

t. itmekde 02/07

t. kıla 03/22, 79/10

t. kılup 75/04

t. sıduğum 75/04

tevfîk

t. virürse 83/01

Teğri

t. 36/04

tîğ

t. 65/07

t.-i cihād-ı cehdile K2/12

tīmār

t. 104/03, 76/06

t.+ ı 55/03

tîr

t.-i nazar 65/03

tiz

t. 31/03

tîz

t. 102/06, 47/03, 90/04

tîzcek

t. 03/07, K1/08

toğ -

t.- an 53/04

toğru

t. 27/05, 32/06, 49/07

tol -

t.- dı 01/04

tolaş -

t.- dı 40/01

gönülüm t.- ur 41/02

toldur -

t.- a 14/07

t.- am K1/26

t.- an 04/02

t.- asın 52/03

tolu

t. 01/05, 22/04, 52/04, 57/01

tolun -

t.- uban 84/01

tomār

t.+ ını 09/01

ton

t.+ ını 01/11

tonan -

t.- mışdur 95/04

t.- uban 95/04

t.- ur 79/07

tonuk

t.+ dur 68/02

toprag

t. 23/02

toprak

t. 11/04, 86/02

t.+ a 90/03

t.+ a kardıj 100/05

t.+ umı 96/02

toprak

t. 13/05, 74/02

t.+ a K1/15

t.+ a düşdi 41/06

t.+ a karalar 62/04

t.+ in 21/05

t.+ ina 63/03

t. olmadı 13/05

toptolu

t. K2/19

toz

t.+ in 36/01

t.+ ina 27/06, 88/03, 92/06

tozlu

t. 68/04

tübā

t. 04/06, 63/01

tūba

t.+ dan 63/01

tūbi

şāh-ı t.+ ye 11/03

tūbī

t. 40/02, 41/01

t.+ ye 99/01

tudağ

t.+ in 12/03

t.+ in dan 04/07

tudaş

t. eyledi 18/03

tūfān

t. 05/05, 54/02

t. kopdı 27/02

tuhfe

t. 55/02, 94/04

t. virürem 94/04

tuman

t. 45/04

tur -

t.- am 08/01

t.- maz 104/02

t.- ugel 06/07

tūr

t.+ in dan 41/03

turabil -

t.- ürem 76/07

turak

t. dutduj 48/01

turfa

t. 91/03

turra

t.-i tarrānı 90/02

turur

t. 35/05

tut -

t. 97/02

berk t. 28/06

etekin t.- ayum 75/03

fermānumı t.- maz 02/08

jeng t.- mışdı 71/08

tūti

t. 03/15, 25/05

t.-i hoş 63/06

tūti

t. 64/09

t.-i devrān olmışam 35/04

tuz

t. ekdi 59/01

t.+ in ekdünj 44/03

tuzak

t.+ in dan 04/05

türāb

t. kılam 59/02

tüt -

t.- di 60/05

tütün

t.+ inden 43/02

u

u. 01/10, 02/02, 02/06, 02/08, 03/22,
08/03, 10/01, 101/06, 102/02,
104/03, K1/11, K1/20, K2/07,
K2/19, 11/01, 13/04, 14/02, 17/06,
18/04, 19/03, 21/03, 22/05, 24/06,
30/04, 32/06, 34/07, 43/02, 48/07,
50/04, 51/02, 56/01, 56/05, 59/04,
65/05, 69/05, 73/01, 73/06, 76/04,
76/05, 79/06, 82/01, 82/02, 82/04,
88/05, 89/02, 90/06, 92/02, 93/01,
93/04, 94/01, 95/05, 98/06, 99/04,
99/07

uc

u.+ ı 24/03, 99/02

ucuz

u. dutar 61/03

uç

u. 20/07

uç -

u.- isardur 97/03

uçmağ

u.+ a 40/04

uçmak

u. 44/04

‘ūd

‘. 50/02, 50/03, 95/05

‘.+ dur 51/02, 51/05

uğrı

u. 43/03

uğru

u. 07/06

ulü’lebşār

u.+ a 03/17

um -

u.- ar 93/07

u.- aram 15/06

u.- ma 98/01, 98/02, 98/03, 98/04,
98/05, 98/06, 98/07, 98/08, 98/09

‘ummānī

dürr-i ‘. K1/18

‘unşur

‘.-ı erba‘a 03/02

unut -

u.- ur 39/03

ur -

giriş u.- a 78/01, 78/05

lāf u.- a 17/04, 71/01

merhemi u.- a 62/03

dāğ u.- alı 69/01

mevc u.- alı 09/05

āhı u.- alum 06/04

baş u.- amazam 88/03

ta‘na u.- ar 40/02

nacağ u.- asın 48/06

yüz u.- aydum 92/06

u.- dı 85/01, 85/02, 85/03

çin u.- dı 85/04

işitmeze u.- dı 21/02

sikke-i taḥsīn u.- dı 85/05

yüz u.- dı 19/04

yüzümi u.- dum 92/01

mührüñ u.- duñ 57/03

yara u.- duñ 44/03

u.- ğıl 97/02

işitmeze u.- ma 13/06

ta‘na u.- ma 56/03, 69/06

oğ u.- madısa 102/04, K1/05

çetr u.- sa 02/04

giriş u.- sa 78/06

naẓar u.- saydı 67/06

ad u.- uban 63/03

verhem u.- uban 63/02

yüz u.- uban 73/02

yüzüm u.- ubanı 13/03

ruḥ u.- up 97/05

yüz u.- up K1/19

zencīr u.- up 96/03

u.- ur 103/01, K1/15, 16/04, 90/02

el u.- ur 01/08

ḥalḫa u.- ur 64/02

ḫadeḫ u.- ur 07/03

yaralar u.- ur 81/03

terkin u.- uram 58/02

uşan -

u.- am 66/01

u.- mişdur 95/01
u.- ubanın 05/02

uşlu

u. 74/03

uş

u. 03/01, 03/05, 03/06, 10/01, 10/07,
102/06, K1/04, 30/04, 33/03,
34/02, 34/04, 34/07, 35/04, 36/05,
37/01, 38/05, 39/06, 43/04, 43/05,
51/02, 51/05, 52/01, 55/05, 76/05
u.+ da 27/01, 34/07, 36/03, 47/02,
49/08

‘uşşāk

‘. 01/01, 01/08
‘.+ inuḡ 78/01

utan -

u.- dı 41/06, 45/05
u.- sa 77/02
u.- up 11/05, 55/04, 77/04, 91/02

uy -

u. 49/03
u.- dı 16/01, 46/06

uyan -

u.- maduḡ 97/07

uyḡu

u.+ yı 49/06

uyḡu

u. 08/05

uzaḡ

u. 69/02

uzak

u. 92/04

uzan -

u.- ur 92/04

uzat -

dilin u.- duḡı 03/18
u.- up 72/03
u.- ur 01/07, 10/03, 79/04

uzun

u. 18/01, 67/05, 84/04, 97/06
u. olurısa 01/07

ü

ü. K1/04, K1/10, K1/12, K1/13,
K1/23, K2/01, K2/15, K2/18,
01/02, 01/08, 01/11, 02/03, 02/04,
03/07, 03/13, 03/15, 04/05, 09/04,
10/03, 11/04, 12/06, 13/01, 14/02,
15/04, 16/03, 17/03, 18/06, 20/01,
21/07, 24/01, 24/02, 24/06, 27/02,
27/06, 28/04, 30/01, 31/01, 31/05,
32/01, 32/05, 34/02, 34/04, 37/03,
37/05, 39/02, 40/06, 45/03, 48/06,
53/03, 57/03, 63/06, 65/07, 67/01,
68/01, 68/05, 69/05, 72/05, 72/07,
76/01, 76/03, 76/05, 79/02, 79/06,
79/07, 80/01, 80/04, 81/05, 82/01,
82/02, 82/05, 82/07, 87/01, 88/04,
88/05, 89/03, 89/07, 90/06, 92/02,
92/04, 93/06, 97/08, 102/01,
102/05, 102/08, 102/09, 103/02

ümmid

ü.+ ine 25/02

ür -

ü.- dı 102/02

üst

ü.+ ime 78/05
ü.+ ine 02/04, K1/03, K2/14

üzere

ü. 26/03, 71/04, 79/03

üzre

ü. 09/01, 79/09, 97/05

vā

v. K2/02

va‘de

v.+ lere 91/05
v.+ sı 07/01
v.+ sine 20/06, 91/04
v. virmekte 02/07

vādī

v.-i fūrkatde 83/07

vakt

v.-i seḡer 50/02
v.+ ümüz 72/02
sā‘at-i v.+ ümüzi 72/02
v.+ üḡ 94/08

vaktā

v. 92/07

vālih

v. 32/05, 72/07

Vāmīk

v. 01/03

var

v. 01/07, 01/09, K1/07, 21/06, 22/01,
22/02, 22/04, 22/05, 22/06, 22/07,
25/01, 25/02, 25/03, 25/04, 25/05,
26/05, 69/05, 69/06, 71/01, 77/03,
83/06, 88/01, 88/02, 88/03, 88/04,
88/05, 88/06, 90/02, 90/07, 97/01

v.+ dur 103/04, K1/25, 40/02, 54/03,
75/02

v.+ ısa 13/02, 88/06, 89/07

var -

v.- alum 70/03

v.- am 08/04

v.- asın 74/04

v.- dı 08/06

secdeye v.- dı 33/06, 39/04

yiyü v.- dı 16/01

v.- ur 68/07

v.- uram 40/06

v.- ursam 48/03

varak

v.+ ı 09/01

v.+ ına 65/02

v.+ ından 03/16

v. yudı 80/06

varlık

v.+ ın 70/05

vaşf

v. 10/03, 79/04

v.+ ı 80/04

v.+ ına 84/07

v.+ uıı 11/07, 35/04

vaşıf

v.+ ın 02/03, 38/03

vaşl

nevbet-i v. 18/07

v.+ ı 28/02, 51/04, 98/03

devlet-i v.+ ı 14/06

nesim-i v.+ ı 83/03

v.+ ın 51/04

v.+ ıyıla 08/03

v.+ uıı 84/03

v.+ uııı 84/03

v.+ uıııı 25/02

vāy

v. 96/05

vebāl

v.+ e düşmesün 84/02

vecd

v. 44/05

vech

v.-i nūrānī K1/22

vedā

v.-ı bāğ 06/04

v. itdi 19/03

vefā

v. K2/15, 13/01, 24/01, 89/03

v.+ dur K2/18

v. eylemez 46/01

v. eyler 42/01

v. itmez K1/07, 46/02

v. itse 104/04

v. kılmasa 45/07

v. kılmaz 57/05

v. kılsa 104/01

v.+ uııı K1/25

v.+ sı 88/01

v.+ suz 68/03

velā

v. K2/16

velī

v. 16/03, 16/05, 21/06, 33/05, 68/06,
75/02, 75/04, 75/05, 91/05, 92/06,
94/03

velīkin

v. 02/03

verhem

v. uruban 63/02

veya

v. 02/08

vir -

v. 34/06, 52/04
 icâzet v. K1/19
 mühlet v. 03/22
 v.- di 03/03, 102/03, K1/02, 28/05
 berât v.- di 03/13
 göñül v.- di 99/09
 göñülünü v.- di 86/07
 yile v.- di 41/06
 yile v.- diler 55/04
 göñül v.- düm 99/06
 göñülümi v.- düm 35/02
 yile v.- düh 46/06
 v.- e 89/03, 89/06, 89/07
 belâ v.- e 89/01
 cezâ v.- e 89/01
 devâ v.- e 89/05
 göñülin v.- e 74/03
 şafâ v.- e 89/02
 şalâ v.- e 89/04
 yile v.- e 90/03
 haber v.- elüm 06/05
 başum v.- em 60/04
 v.- me yile 01/10
 naşihat v.- meñüz 37/06
 haber v.- meye 103/06
 göñül v.- meym 94/03
 cân v.- mez 02/08
 göñül v.- mez 58/04
 haber v.- mez 103/06
 v.- mezem 36/01, 36/04
 gümâna v.- mezem 36/03
 zebâna v.- mezem 36/05
 ziyâna v.- mezem 36/02
 v.- se 29/03
 göñülümi v.- se 104/04
 bûse v.- señ 44/06
 cân v.- üben 78/02, 90/04
 göñül v.- üben 24/03
 bâda v.- üp 96/02
 cân v.- üp 24/07
 yillere v.- üp 86/02
 v.- üpdür 89/05
 v.- ür 83/03
 haber v.- ür 24/05
 şafâ v.- ür 36/04
 şalavât v.- ür 03/09
 yile v.- ür 03/21
 tuhfе v.- ürem 94/04
 tevfiķ v.- üirse 83/01

yile v.- üirse 21/05

vir

yile v.+ me K2/04

virlemek

göñül v. 99/06
 va'de v.+ de 02/07

vişâl

v. 47/01, 47/02, 47/03, 47/04, 47/05,
 47/06, 47/07
 v.+ e 83/07
 v.+ ine irişem 14/06
 v.+ ini 36/01
 v.+ ümi 93/07
 v.+ üñ 101/01, 24/02
 v.+ üñe 11/01

vuşlat

v.+ uña 13/04

vü

v. 02/05, 02/06, 03/02, 03/09, 03/15,
 03/18, 07/06, 102/01, 102/05,
 K1/04, K1/10, K2/02, K2/15,
 K2/17, 14/05, 16/07, 18/02, 18/05,
 19/01, 19/02, 20/06, 21/01, 21/02,
 24/01, 26/06, 32/05, 49/05, 53/06,
 60/05, 71/05, 71/07, 73/06, 77/05,
 80/01, 82/04, 82/07, 87/01, 87/02,
 87/04, 90/06, 91/03, 97/07

vücüd

v.+ 1 66/07
 v.+ mı 20/04
 v.+ umuzı K2/20

ya

y. 03/11, 03/16, 03/21, 04/01, 05/01,
 08/01, 08/06, 12/01, 65/01, 65/02,
 74/01, 74/05, 86/01

yâ

y. 03/22, 04/01, 100/01, 104/04, 12/01,
 20/01, 67/07
 y.+ sını kırmuş 103/05

yad

y.+ dan 42/04
 y.+ lara 16/05, 68/03

yād

y. 74/01

yağ -y.- ar 65/01, 65/02, 65/03, 65/04,
65/05, 65/06, 65/07, 65/08**yağma**

y. kılan 39/01

y. kılur 32/03

yāhud

y. 82/06

yağ -

y.- ar 37/03

y.- arsin 68/03, 96/01, 96/05

oda y.- arsin 68/03

y.- asin 74/01

bağırımı y.- dı 18/02

oda y.- dı 47/01

odlara y.- up 96/02

yağa

y.+ ığı yırtma 98/07

yakıl -

y.- up 104/05

yakın

y. 02/09

Ya'kūb

y. 98/05

yākūt

y. 09/04

kān-ı y. 26/02

y.-ı aḥmeri 11/02

y.-ı nābdur 01/05

yākūt

y.-ı ter 32/04

yalan

y. 07/01

y.+ durur 02/07

y.+ ımış 24/01

y.+ ina 95/01

yalğuz

y. K2/24

yalğuz

y. 22/05, 88/02

yaluğuz

y. 28/06, 52/04

yan -

y.- a 48/07, 64/06

ayağa y.- a 98/09

y.- am 50/03

karara y.- am 08/06

y.- ar 14/03, 46/02, 46/07, 99/08

odına y.- ar 51/05, 52/02

y.- aram 100/02, 38/05

oda y.- aram 30/07

y.- arsa 40/07, 95/05

y.- dı 06/05, 27/02

karara y.- dı 12/01

odına y.- dı 30/07, 60/05

y.- duğumı 68/02

y.- maz 25/02

y.- mişdur 95/05

y.- sa 86/03

y.- up 104/05

yan

y.+ mda 25/01

y.+ umda 37/01

yağak

y.+ ı 01/09, K1/09, 20/04, 30/02,

30/05, 60/02

y.+ ından 04/02

y.+ larla K1/09

y.+ ları 81/01

y.+ uş 26/03, 38/03, 71/04

y.+ uşu 53/05

yanar

y.+ ı 34/04

yandur -

y.- a 14/03

y.- isar 34/04

oda y.- ur 30/06

yağıl -

y.- up 02/05

ya'ni

y. 28/04

ya'nî

y. 68/05, 84/01

yanmağ

y. 68/02

yanmağ

y.+ uş 100/02

yaprak

y. 06/06

y.+ uş 06/03

yār

y. 01/12, 05/01, 05/07, 08/03, 08/07,
104/01, 104/03, K2/11, 14/01,
19/01, 19/05, 20/01, 21/01, 34/02,
35/05, 39/04, 46/01, 50/05, 55/05,
62/03, 65/05, 75/01, 78/05, 82/03,
86/01, 88/06, 89/01, 89/02, 91/04,
93/01, 94/07, 95/01, 96/01, 98/08

y.+ a 16/04, 60/02, 83/01

y.+ dan 65/07, 92/05

y.+ e 16/02

y.+ ı 08/01, 25/01, 89/01, 90/01, 92/01

y.+ inden 102/09

y.+ ini 25/04

y. ola 93/03

y.+ um 30/06, 40/04

y.+ umdan 76/01

y.+ umı 18/05, 29/01

y.+ umuñ 18/01

y.+ uş 21/06, 28/03, 41/02, 88/01

yar

y.+ ina 63/03

y.+ indan 11/05

yar -

kıl y.- anlara 103/06

kıl y.- ar 84/06

y.- salar 12/04

yara

y. 16/04

y.+ muza 62/03

y. urduñ 44/03

yarala -

y.- dı 16/02

y.- r 62/03

y.- r urur 81/03

yarat-

y.- ilan 27/06

yarım

y. 19/05

yārī

y. kıl 76/01

yāsemen

y.+ e 03/13

yaş

y. 46/03, 52/03

y. eyledi 18/01

y.+ ı 05/05, 18/01, 20/02, 27/03,
43/03, 65/08, 67/05

y.+ ı dökdi 45/05

y.+ ina 12/05, 67/05, 67/06, 67/07,
83/04

y.+ indan 27/02

y.+ mı 19/05, 33/05, 83/04

y.+ ıyla 54/02

y.+ larını 15/04

yat -

y.- a 08/05

y.- dı 33/06

y.- ur 06/06

yavlağ

y. 88/01

y.+ dur 93/02

yavuz

y. 59/03

yay

y. 68/04

y.+ ina 32/06

yaz

y.+ a 03/15, 11/08

yaz -

y.- am 03/19, 38/03

y.- arsa 11/07

y.- dı 80/06

kalem y.- dı 99/07

y.- dum 21/04

yazı

y. 03/11

y.+ da 10/05

y.+ ya 03/01, 79/03

yazıl -

y. 87/05

yegâne

y.-i 'aşır 75/02

yek -

y.- reng ol K2/06

yeksân

y. kıldı 23/02

yemen

y.+ de 53/01

yeng

y. olur 68/03

yetim

y. ola 71/01

yık -

göjülümü y.- ma 81/04

yıl

y. 12/02

yırt -

yakağı y.- ma 98/07

yi -

ğam y.- me 94/08

ğam y.- mez 40/07

ğuşsa y.- rem 12/06, 92/03

y.- yesi 92/03

yig

y.+ dür 41/03

yigid

y. 03/05

yigrek

y. 41/01

yıl

y. 01/10, 19/04, 74/02

y.+ den 85/04

y.+ durur 10/05

virme y.+ e 01/10

y.+ i 03/01, 102/02

y.+ lere virüp 86/02

yıl -

y.- e 28/03

y.- e gitdi 19/01

y.- e virdi 41/06

y.- e virdiler 55/04

y.- e virdün 46/06

y.- e vire 90/03

y.- e virme K2/04

y.- e virür 03/21

y.- e virürse 21/05

yilek

y. 12/04

yilten -

y.- ür 60/03

yimek

y. 12/06

yine

y. 01/01, 03/14, 03/22, K1/01, K1/05,
K1/19, 16/01, 19/02, 19/07, 22/01,
33/07, 44/03, 49/01, 61/04, 63/07,
73/07, 76/01, 81/01, 92/01, 92/05,
98/06

yir

y. 03/04, 03/12, 05/05, 102/07

y.+ de 06/06, 25/04, 70/03

y.+ den 76/04

y.+ e 03/10, 103/01, 34/02, 45/05,
48/03, 64/05, 65/04, 86/05, 96/04

y.+ e deper 34/01

y.+ e girdise 11/05

y.+ i 11/05, 81/05

y.+ idurur 05/01, 05/02, 05/03, 05/04,
05/05, 05/06, 05/07, K1/18, 11/05,
96/04

y.+ idür 02/04, 103/04, 76/04, 86/01,
86/02, 86/03, 86/04, 86/05, 86/06,
86/07

y.+ inden 62/02

y.+ ine 82/03, 92/03

y.+ lere 27/01, 31/04

y. öperem 13/04

y.+ üm 37/01

y.+ üğ 102/07

yiryüzi

y.+ ni 01/01

yit -

- y.- emez 20/02
 y.- er 12/07, 53/04, 70/01, 70/02,
 70/03, 70/04, 70/05, 99/07
 y.- ersin 48/03
 y.- mez 73/05

yitür -

- y.- e 26/06

yok

- y. 07/02, 100/01, 100/02, 100/03,
 100/04, 100/05, 100/06, 100/07,
 18/06, 26/05, 43/02, 45/06, 47/05,
 66/07, 88/04
 y.+ dur K1/10, 40/04, 42/04, 99/02
 y.+ durur 47/03
 y.+ isa 48/02, 66/06
 y.+ sa 22/06

yol

- y. 90/02, 92/04
 y.+ a 19/01, 19/04, 33/01, 33/02
 y. bulam 13/04
 y.+ da 37/04, 43/03
 y.+ dakin 19/05
 y.+ ma 05/04, 36/02, 37/04, 61/03,
 61/05, 69/04, 88/05, 96/02
 y.+ ma ölse 67/07
 y.+ ında K2/19, 75/05
 y.+ mı K2/10
 y.+ uma 02/08
 y.+ uşa 12/07, 39/07, 56/05, 93/04
 y.+ uşda 13/05
 y.+ uşu 97/08

yorın -

- y.- am 20/05

yu -

- elüj y. 97/01
 özüğden y. K2/11
 y.- a 15/04
 varağ y.- dı 80/06
 el y.- mayan K2/11
 yuğu y.- mazam 78/02
 y.- r 26/02
 y.- yuban 103/07

yukı

- y. yumazam 78/02

yum -

- ağızuğ y. 98/06

Yüsuf

- y. K1/04
 haber-i y.-ı ken'an 98/05
 y.-ı ken'an 33/01
 y.+ ı 03/05

yut -

- y.- ar 15/06, 43/05
 y.- aram 12/06, 92/03
 y.- madın 102/07

yüce

- y. 101/03, 11/03, 63/01

yügür -

- y.- üp 20/02

yük

- y.+ den K2/06

yüpür-

- y. -ürdi 16/01

yürek

- y. 12/01
 y.+ de 100/04
 y.+ i 09/04
 y.+ ine 102/04, K1/05, 81/03
 y.+ üm 12/05
 y.+ üme 44/03, 69/01, 81/03
 y.+ ünde 46/02

yüri -

- y.- yem 14/02

yürü -

- y.- r 18/02
 y.- riken 23/02
 y.- rse 04/05

yüz

- y. 12/02, 46/07, 85/04, 88/01, 90/05,
 93/05
 y.+ den 68/01
 y. dönderme 65/07
 y.+ e 46/04, 93/05
 y.+ i 103/02, 11/01, 12/02, 25/01,
 30/04, 31/05, 38/01, 38/05, 40/01,
 41/06, 45/04, 57/02, 59/02, 62/05,
 64/05, 65/08

- y.+ in 10/03, 103/01, 11/07, 20/03, 32/05, 42/05
 y.+ in kızartdı 32/04
 y.+ inde 64/02, 69/03
 y.+ inden 64/04
 y.+ ine 103/03, 28/03, 32/01, 64/01, 65/03, 85/04, 94/06
 y.+ ini 05/05, K2/13, 26/02, 34/05, 39/03, 40/07, 55/04, 63/06, 64/06, 64/07
 y.+ inüñ 63/04, 65/02
 y. uraydum 92/06
 y. urdı 19/04
 y. uruban 73/02
 y. urup K1/19
 y.+ üm 37/02, 59/02
 y.+ üm şuyını 21/05, 86/02
 y.+ üm şuyıyla 23/02
 y.+ üm urubanı 13/03
 y.+ üme bakmadı 08/02
 y.+ ümi urdum 92/01
 y.+ ümüñ 56/03
 y.+ üñ 02/02, 101/03, K1/20, 11/08, 17/03, 35/01, 48/05, 59/06, 80/02
 y.+ üñ şuyını 90/03
 y.+ üñ şuyını K2/04
 y.+ üñden 101/01, 59/06, 73/01, 77/01
 y.+ üñe 11/06, 80/01, 80/03, 91/02
 y.+ üñi K1/22, 24/06, 26/04, 91/01
 y.+ üñi çevürme 93/03
 y.+ üñi döndüresin 66/02
- yüzli**
 y. 04/01
- yüzlü**
 y. 23/06
 y.+ yiken 85/04
 y.+ yimiş 103/03
- za'ferān**
 z. 06/04
- za'ferāni**
 z. kıldı 06/03
- zāğ**
 z. 69/03
 z.+ ı 95/02
- zāhid**
 z. 94/02
- zāhir**
 z. K1/14
- zaḥm**
 z. 73/04
 z.-ı hār 81/03
 z.-ı muğaylān 05/07
 z.+ uma 13/01, 59/01
- zamān**
 z. 06/01
 devr-i z. 78/05
 z.+ ı 10/04
 z.+ ımış 24/05
- zār**
 z. 01/01, 104/05, 30/02, 51/02, 86/03, 98/09
 z. eyledi 21/02
 z. kalmışam 76/04
 z. oldı 34/07
- zārlik**
 z.+ ım 76/04
- zāt**
 nūr-ı z. 15/03
- zāyī'**
 z. K1/08
- zebān**
 z. 03/18
 z.+ a virmezem 36/05
- zeber-dest**
 z. +üz 73/03
- zehr**
 z.-i kätildür 28/02
 z.+ e 57/01
- zekāt**
 z. 15/02
 z.+ ı 67/04
- zencir**
 z. urup 96/03
- zengibār**
 ḥayl-i z. 79/09
- zer**
 z.+ i 22/07

z. kıldı K2/20
 z. oldı 99/09
 z. saçarısa 01/12

zer-nigār
 z. 81/06

zerrāt
 z. 03/08

zerre
 z. 23/06, 57/05

zerrîn
 çarlı-ı z. 03/08
 efser-i z. 85/02

zevāl
 z.+ e 84/01
 z. getürdüñ 47/02

zî
 z. 102/05, K1/22, 99/04

zihî
 z. 101/01, 103/01, 59/01, 66/05

zîkr
 z. eylerem 35/04

zinde
 z. olmaya 33/04
 z. olur 33/04

zinhār
 z. 61/05, 86/05

zînhār
 z. K2/24

zîr
 z. 79/02
 z. -dest 73/03

zîrā
 z. 90/04

zîre
 z. 25/04, 33/02, 41/04

zirih
 z. 65/03

ziyān
 z. 45/03
 z.+ a virmezem 36/02
 z. eyle 45/07
 z. eylerse 50/05
 z.+ ı 56/01
 z.+ ımış 24/03

zulmet
 z.+ inden 15/03

zulümāt
 z. 03/21
 z.+ ndan 03/12

zühre
 z. 57/02

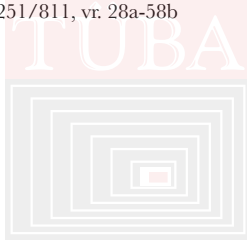
Züleyhā
 z. 03/05

zülâf
 z. 80/04
 z.-i perişân 23/04
 z.+ i 04/05, 40/01, 41/02, 60/03, 78/03
 z.+ ine 104/04, 41/02, 78/01, 86/06
 z.+ ini 60/03
 z.+ inüñ 63/04
 z.+ üñ 78/07
 z.+ üñe 07/05, 53/01
 z.+ üñi 96/03

zünnār
 z. 86/07

Tıpkıbasım

Şeyhülislam Arif Hikmet Bey Kütüphanesi,
Mecmua-ı Devâîn, 251/811, vr. 28a-58b

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ
TURKISH ACADEMY OF SCIENCES

www.tuba.gov.tr

[illegible]

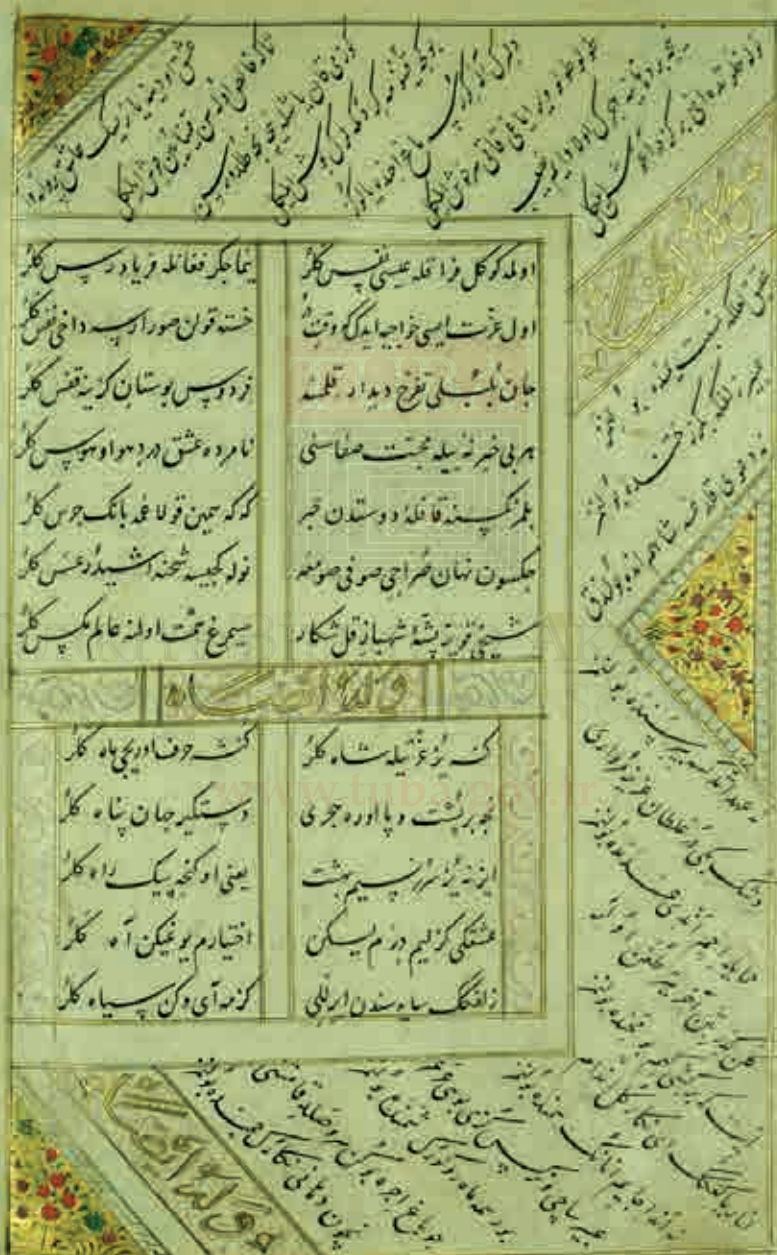

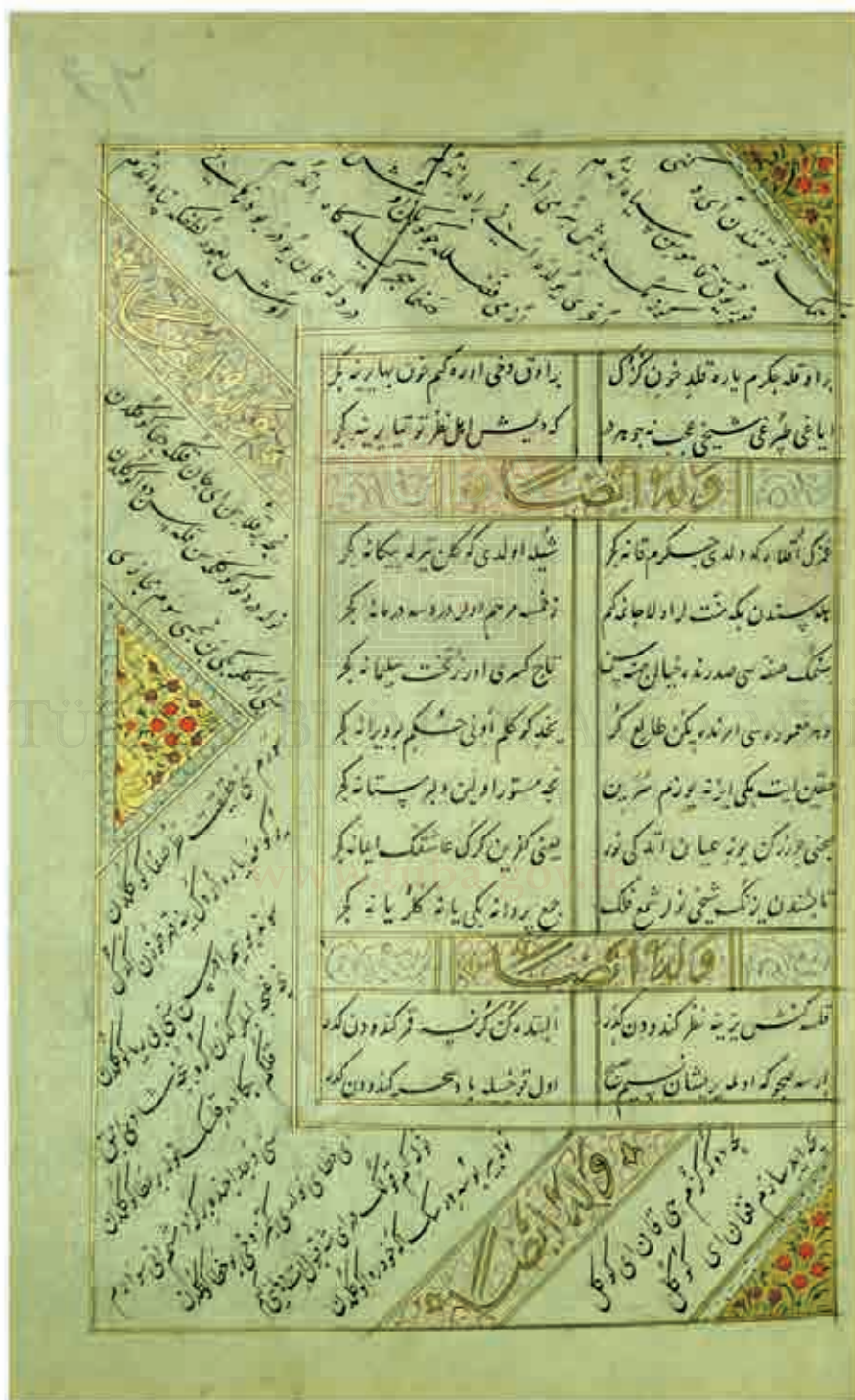

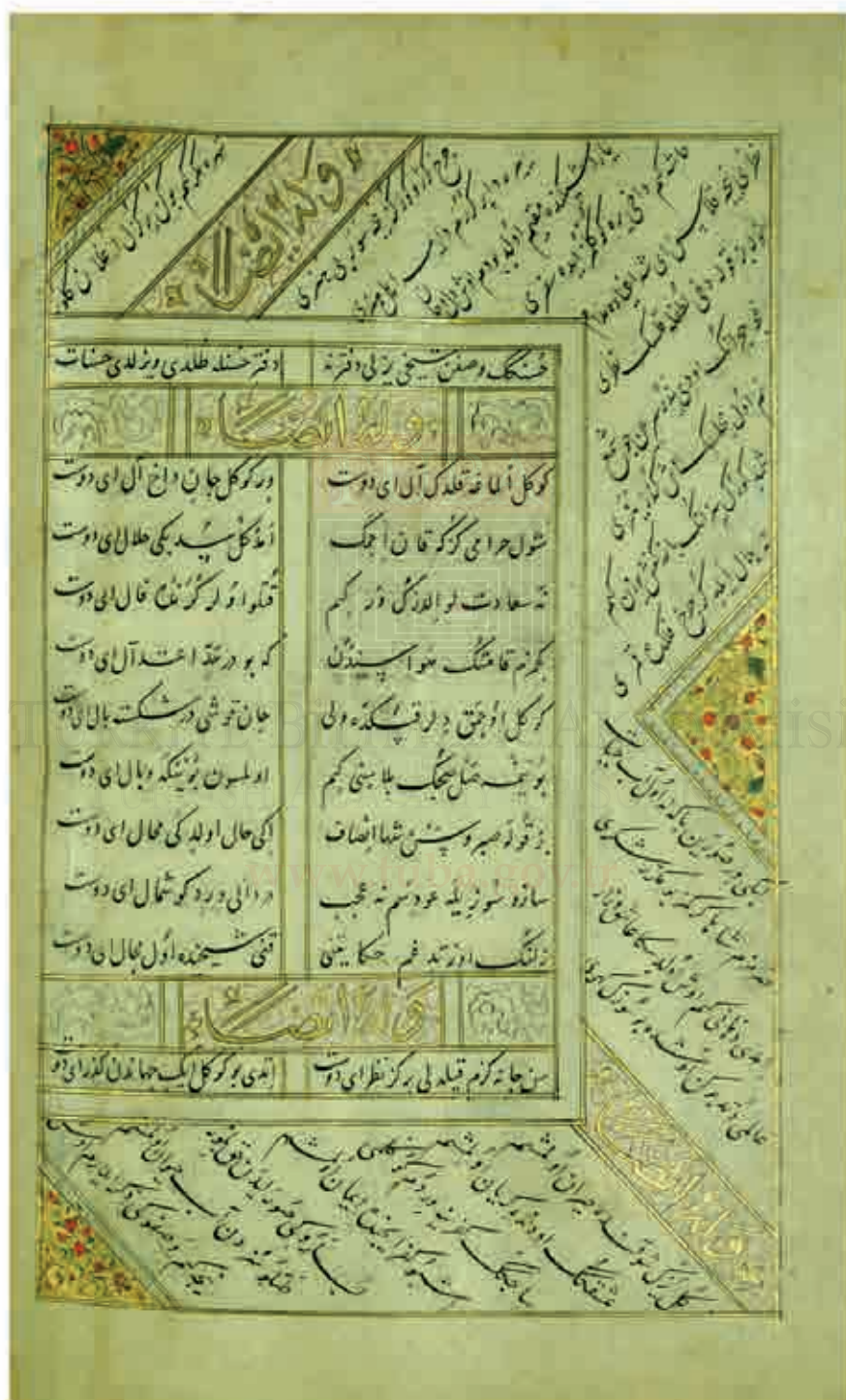

یارب بخلم و قننه زمانه شدن لایمان
و یاشا و فی هر اکه دانا طیفه
دندی جهان زرق وریا عایت کنی
شیخی تو خاقان خرابه قتل کور

آمین اون پرورد بلا دانی امین اول
باد انگین بو خاک زسی پاک امین اول
سینا که کوشه پند کی خلوت نشین اول
که اصحاب ذوق و سوغه صد گشت

و تقدیر جیل که گشتن بر سر تو شیخ اول
عابد زلفی بفته محبت غیر چه
غره شدن ترک عقی و کول ست اول
بیل و کل و قننه پیش صل و غنیه شایخ

کعبه کل بر نفس جان و کول خد اول
ساجی سبیل جرب شک و غیر افشا اول
شور شدن لاله گ جان و بکر قان اول
نخج و دم سیه در بیان کوی حیران اول

عالمی سیران از زلفک هوا سینه سبا
کل کل ای جان و جهان چون یک کبی
سبز و دیار پری رخ اول و جامی بوم
خوش کوی کل و رضی چون و هر لوتار اول

عبد و رب عیسی اتمین جانان اول
آب حیران آهستین آدم کل جوان اول
خاصه بر صحت که صاحب صله سلسله

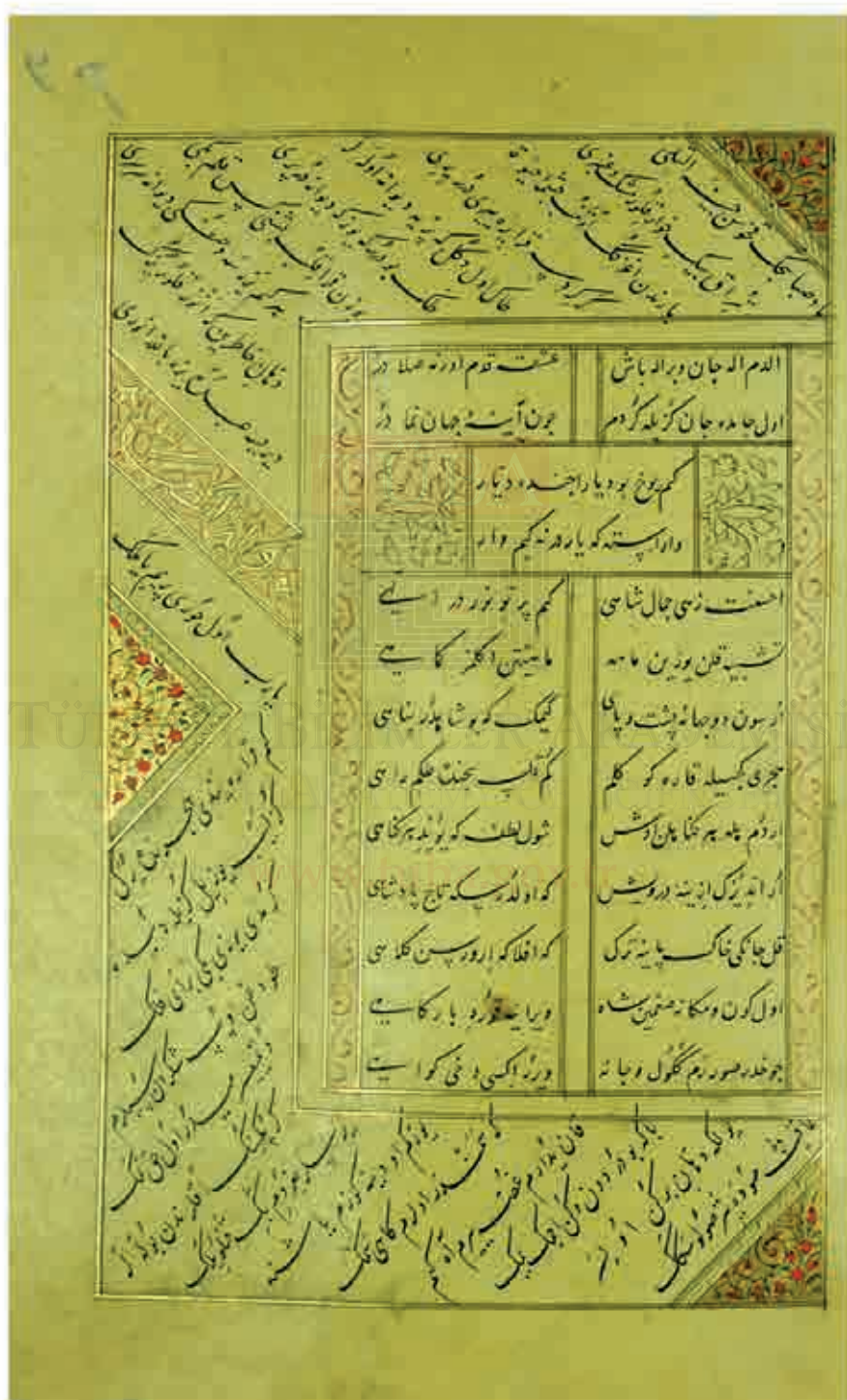

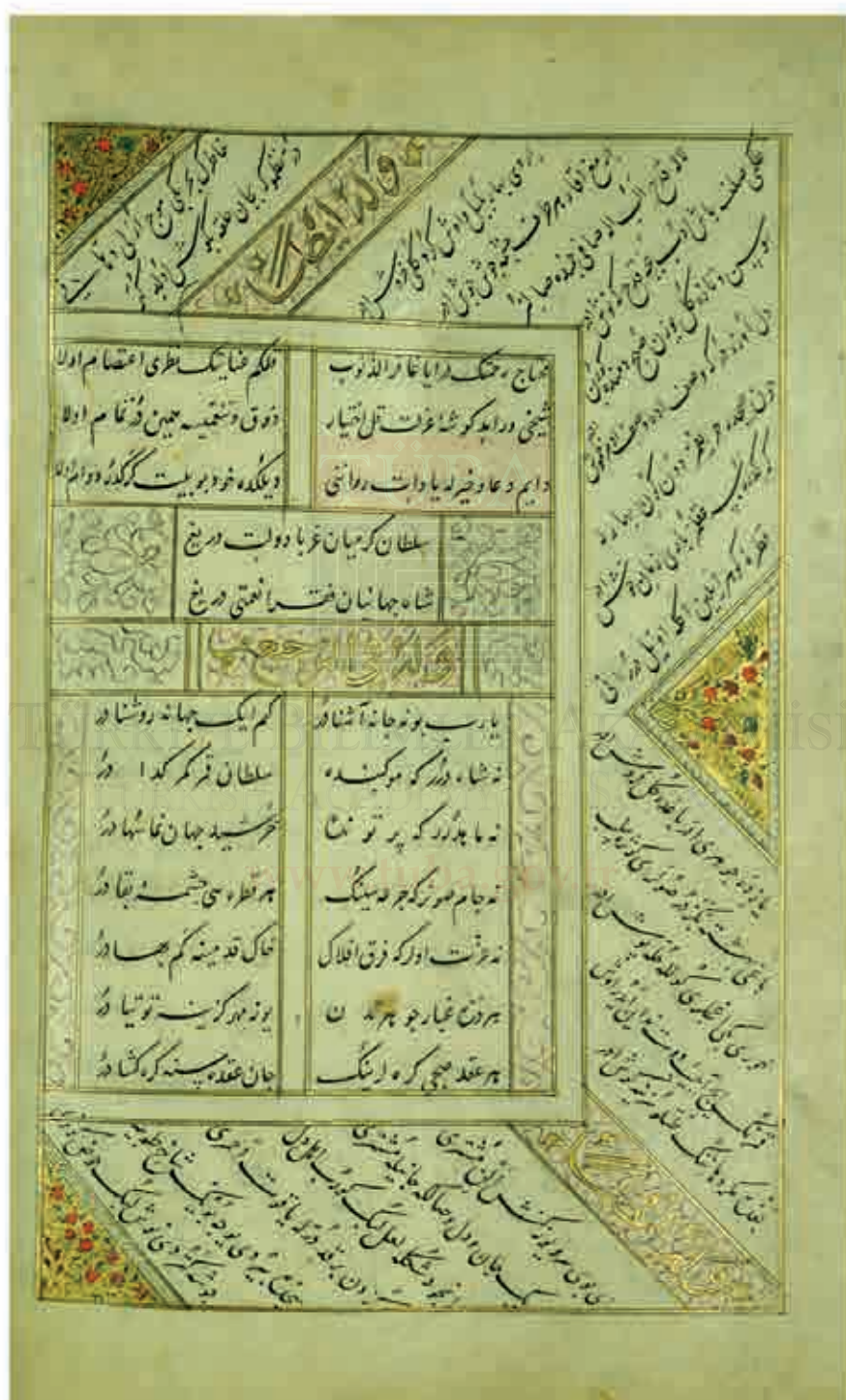

دل نیک شرح داده بودی که اوله جمع
 قشقه پسته قلعه عاقله بر علی
 عدلی محمد اردو طبع حکیمت
 جود بهار عاقله وردی وجود تو
 بعد زمین بر تندیست نبات نباته
 کلدان ایلار و کلدوکی صبیح تک تو
 سوسپنده تیغ جزو سوسپنده تیر تیر
 کل پلنده تیغی برست می پرست
 صبیح لیلین سوسپنده تیغی بوردو
 شکیلی صبیح جیب دغی اولدر شمشیر
 رض بهشت بکرون اردو بهشتیم
 سوزیلده روده دوزین سازا در ظهور
 قری نه اسی بو که شاعره وین صفا
 ایستار کلمت ایلدیر جن عید پر نعم
 برج حلوه و کلدو کلک شاه چون علم
 کورب ظلم ستاره سی چون جنی ادم
 آدم که بحیرت ایلدیر اولا بوردیم عدم
 کل طفل کلدو کردو جوبیل کرده نعم
 سلطان در اول و کنج قلعانی ختم غلام
 ترکند و قلع قیصر و نرسیده جام به
 هر لاله بر پیاله و هر بر سن صند
 گیم جز حتمه صوره نه درد و اولام
 کم زلفه او یکونور سه بخاندن اول غم
 آرام دلدن بویه خور و صند ارم
 گیم ندرید ندری و کی ناله ییلده به
 لب عید اسی بو که حلا ایتمه الامم

